

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁם עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

הַזֵּהָר

הַשָּׁלֹם וְהַמִּנְקָד
עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה

מִהַתְנָא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרִשֶׁת נֶחַ

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמֹשׁ תוֹבֵב" א
חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בָּאֵב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכיי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

פרשת תולדות נח

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ, רַבִּי חַיֵּיא פִּתַּח (ישעיה ס) וְעַמּוּד בָּלָם
צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטָּעִי מַעֲשֵׂה
יְדֵי לְהַתְפָּאֵר. וּבָאִין אֲנִין יִשְׂרָאֵל דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוּרֵייתָא, וַיִּדְעִי אֲרַחֲנִין דְּאוּרֵייתָא, דְּבִגְנִינָה יִזְכּוֹן
לְעֵלְמָא דְּאֵתִי.

תָּא חַיֵּי, כָּל יִשְׂרָאֵל אֵית לֹון חוֹלְקָא לְעֵלְמָא
דְּאֵתִי. מָאי טַעְמָא בְּגִין דְּנִטְרִין בְּרִית דְּעֵלְמָא
אֲתַקְנִים עֲלֵיהּ. בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ירמיה לג) אִם לֹא
בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְלֵילָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאֶרֶץ לֹא שְׁמַתִּי.
וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל דְּנִטְרִי בְּרִית וְקִבְּלוּ לִיה אֵית לֹון
חוֹלְקָא בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי.

וְלֹא עוֹד אֵלָא בְּגִין כִּד אֲקִרֹון צַדִּיקִים. מִכָּאן
אוֹלִיפְנָא כָּל מָאן דְּנִטְרִי הָאִי בְּרִית דְּעֵלְמָא
אֲתַקְנִים עֲלֵיהּ. אֲקִרִי צַדִּיק. מִנָּא לֹן מִיּוֹסְף. בְּגִין

לשון הקודש

פרשת תולדות נח

הַבְּרִית שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלֶיהָ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם
וּלְלֵילָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאֶרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. וְעַל
זֶה, יִשְׂרָאֵל שֶׁשּׁוֹמְרִים הַבְּרִית וְקִבְּלוּ
אוֹתָהּ, יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.
וְלֹא עוֹד, אֵלָא מְשׁוּם כִּד נִקְרְאוּ צַדִּיקִים.
מִכָּאן לְמַדְּנֹו, כָּל מִי שֶׁשּׁוֹמֵר הַבְּרִית הוּא
שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלֶיהָ, נִקְרָא צַדִּיק. מִנֵּין

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. רַבִּי חַיֵּיא פִּתַּח, (ישעיה ס)
וְעַמּוּד בָּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ
נֶצֶר מִטָּעִי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְפָּאֵר. אֲשֶׁרִיהֶם
יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וַיּוֹדְעִים דְּרַבִּי
הַתּוֹרָה שֶׁבְּגִלְגָּלָה יִזְכּוּ לְעוֹלָם הַבָּא.
בָּא רָאָה, לְכָל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ חֵלֶק לְעוֹלָם
הַבָּא, מָה הַטָּעָם? מְשׁוּם שֶׁשּׁוֹמְרִים

דִּנְטָר לִיה לְבָרִית עֲלָמָא, זָכָה דְּאַקְרִי צְדִיק. וְעַל כֵּן
וְעַמְדָּא בְּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אָרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אֱלֹה בָּכָל אֲתָר פָּסֵל אֶת
הָרָאשׁוֹנִים תַּנִּינָן וְכו' מַה כְּתִיב לְעִילָא

בְּפִרְשָׁתָא דְּבְרָאשִׁית (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן

לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגו'. הַהוּא נָהָר דְּנִגִּיד

וְנָפִיק וְעִיל לְגִנְתָּא וְאַשְׁקִי לִיה מִשְׁקִיו דְּלְעִילָא

וְעָבִיד לִיה נִיחָא וְעָבִיד אִיבִין וְרַבִּי זְרַעִין. וְהוּא כִּדִּין

נִיחָא לְכָלָא. וְדָא נִיחָא לִיה לְגִנְתָּא. וְדָא עָבִיד

נִיחָא בִּיה (נ"א לְגִנְתָּא. וְגִנְתָּא נִיחָא בִּיה). כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית

א) כִּי בּו שַׁבָּת. וְכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּשְׁבּוּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וְדָא רְזָא דְּמַלְא דָּא עָבִיד תּוֹלְדוֹת וְלֹא אַחֲרָא.

תָּא חַיִּי, (כח ב) בְּגִוּוֹנָא דָּא נַח לְתַתָּא. קִיִּימָא

קְדִישָׁא חָזָה דּוֹגְמָא דְּלְעִילָא. וְעַל דָּא אַקְרִי

לשון הקודש

שְׁלַמְעֵלָה, וְעוֹשָׂה לוֹ נַחַת וְעוֹשָׂה פְרוֹת
וּמַגְדֵּל זְרַעִים, הוּא אֵין נֹחַ לְכָל. וְזֶה נֹחַ
לְגֶן. וְזֶה עוֹשָׂה מְנוּחָה בּוֹ וְנ"א לְגֶן, וְהֵן נַח
בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) כִּי בּו שַׁבָּת, וְכְתוּב
וַיִּשְׁבּוּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְזֶה סוּד שְׁדָּכָר זֶה
עוֹשָׂה תּוֹלְדוֹת וְלֹא אַחֲרָא.

בָּא רָאָה, כְּמוֹ זֶה נַח לְמַטָּה הַבְּרִית
הַקְדוּשׁ הִיָּה דְּגִמָּא שְׁלַמְעֵלָה, וְעַל זֶה
נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה. וְסוּד לְמַדְנָג, שְׁהִירִי

לְנוֹ? מִיּוֹסֶף. מִשּׁוּם שֶׁשָּׁמַר אֶת בְּרִית
הָעוֹלָם זָכָה שֶׁנִּקְרָא צְדִיק. וְעַל כֵּן וְעַמְדָּא
בְּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אָרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אֱלֹה – בְּכָל מְקוֹם
פָּסֵל אֶת הָרָאשׁוֹנִים. שְׁנִינּוּ וְכו'. מַה
כְּתוּב לְמַעַלָּה בְּפִרְשַׁת בְּרָאשִׁית? (בראשית

ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן
וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגו'. אוֹתוֹ הַנָּהָר שְׁשׁוּפֵעַ
וַיּוֹצֵא וַיִּבְכְּסֵם לְגֶן וּמִשְׁקָה אוֹתוֹ מִהַשְׁקָאָה

אִישׁ הָאָדָמָה. וְרָא אֹלִיפָנָא, דְּהָא נַח אֲצִטְרִיךְ
לְתִיבָה לְאַתְחַבְּרָא בָּהּ. וְלִקְיִמָּא זֶרַע דְּכוּלָּא
דְּכְתִיב לְחִיּוֹת זֶרַע.

מֵאֵן תִּיבָה. דָּא (דָּא) אַרְוֹן הֶבְרִית. וְנַח וְתִיבָה לְתַתָּא
הָכִי הוּוּ בְּדוּגְמָא (דָּא) דְּלֵעִילָא. נַח כְּתִיב בֵּיה
בְּרִית דְּכְתִיב וְהִקִּימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וְגו'. וְעַד
דְּאַתְקִימִים בֵּיה בְּרִית לָא עָיִל לְתִיבּוּתָא. דְּכְתִיב
וְהִקִּימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבָאתְ אֶל תִּיבָהּ. וּכְדִין
הָוָה תִּיבָה אַרְוֹן הֶבְרִית. (דָּא) תִּיבָה וְנַח כְּלָא כְּגִוּוֹנָא
דְּלֵעִילָא. וּבְגִין דְּהָא בְּרִית לְעִילָא הוּא עָבִיד
תּוֹלְדוֹת. כְּגִוּוֹנָא דָּא נַח (ד"א לְתַתָּא) אִיהוּ עָבִיד תּוֹלְדוֹת.
בְּגִינִי כֶּךָ (כְּמָה דְּאַתְ אָמַר) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח.

נַח אִישׁ צַדִּיק. הָכִי הוּא וְדָא כְּגִוּוֹנָא דְּלֵעִילָא. וְעַל
דָּא (משלי י) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם כְּתִיב. וְאַרְעָא עַל
דָּא אֶתְקִימַת. דְּהָא אִיהוּ עֲמוּדָא דְּעֵלְמָא קִיּוּמָא

לשון הקודש

הַתִּבָּה. וְאִזְ הִיתָה הַתִּבָּה אַרְוֹן הֶבְרִית. וְזוֹ
תִּבָּה וְנַח, הַכֵּל כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה. וּבְגִלְלָה
שֶׁהֶבְרִית הוּאֵת לְמַעְלָה, הוּא עוֹשֶׂה
תּוֹלְדוֹת. כְּמוֹ זֶה נַח וְלִמְשָׁה הוּא עוֹשֶׂה
תּוֹלְדוֹת. מִשּׁוּם כֶּךָ וְכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה
תּוֹלְדֵי נַח.

נַח אִישׁ צַדִּיק, כֶּךָ הוּא בּוֹדְאִי כְּמוֹ
שְׁלֻמְעֵלָה. וְעַל זֶה כְּתוּב (משלי י) וְצַדִּיק

נַח הַצִּטְרִיךְ לַתִּבָּה לְהַתְחַבֵּר עִמָּה וְלִקְיָם
זֶרַע שֶׁל הַכֵּל, שְׁכָתוּב לְחִיּוֹת זֶרַע.

מִי זֶה הַתִּבָּה? (זֶה) אַרְוֹן הֶבְרִית. וְנַח
וְהַתִּבָּה לְמַשָּׂה כֶּךָ הֵם כְּמוֹ דְּגִמָּא (זוֹ)
שְׁלֻמְעֵלָה. בְּנַח כְּתוּב בְּרִית, שְׁכָתוּב
וְהִקִּימֵתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ. וְעַד שֶׁהִתְקַיֵּם
בּוֹ בְּרִית לֹא נִכְנָס לַתִּבָּה, שְׁכָתוּב
וְהִקִּימֵתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבָאתְ אֶל

עֲלֶיהָ. וּמֵאֵן אִיהוּ דָּא צְדִיק. וְנָח אֶקְרִי צְדִיק לְתַתָּא.
 וְרָזָא (נ"א דָּא) דְּכָלָא, אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נָח, דִּיִּיקָא,
 דָּלָא אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיהּ לְעֶלְמִין. וְלִמְחֵי הוּא בְּאַרְעָא
 בְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא אִישׁ צְדִיק יְסוּדָא דְעֶלְמָא. בְּרִית
 שְׁלוֹם שְׁלָמָא דְעֶלְמָא. אִישׁ הָאֲדָמָה וְדָאִי. וְעַל דָּא
 (בראשית ו) וְנָח מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יי'.

תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו. מָאִי בְּדוֹרוֹתָיו, אֵלִין אֲנִין
 דְּנִפְקוּ מִנִּיהּ. הוּא אֲשָׁלִים לְכַלְהוּ. וְהוּא הָוָה
 שְׁלִים מְכַלְהוּ. תָּמִים הָיָה דְאֶתִּילִיד מְהוּל דְּכְתִיב
 הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים. בְּדוֹרוֹתָיו וְלֹא בְּדָרִין
 דְּעֶלְמָא דְהָא מִנִּיהּ נִפְקוּ (תולדות ב' ע"א).

תָּא חַיִּי, נָח אֶתְחַיִּי מִיּוֹמָא דְאֶתְבְּרִי עֶלְמָא לְמִחֵי
 בְּתִיבָה בְּחִבּוּרָא חַד וְלִמְיַעַל בָּהּ, וְעַד לָא

לשון הקודש

תָּמִים הָיָה בְּדוֹרָתָיו, מַה זֶה בְּדוֹרָתָיו?
 אֵלֶּה אוֹתָם שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנּוּ. הוּא הַשְּׁלִים
 אֶת כָּלָם, וְהוּא הָיָה שְׁלֵם מְכָלָם. תָּמִים
 הָיָה – שְׁנוֹלֵד מְהוּל, שְׁכַתוֹב הִתְהַלֵּךְ
 לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים. בְּדוֹרָתָיו – וְלֹא בְּדוֹרוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ יָצְאוּ וּתְלֻדוֹת
 בְּעוֹלָם.

בָּא רָאָה, נָח רָאוּי הָיָה מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
 הָעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּתִבְּהָ בְּחִבּוּר אֶחָד
 לְהִכְנֵס בָּהּ, וְעַד שֶׁלֹּא הִתְחַבְּרוּ כְּאַחַד,

יְסוּד עוֹלָם. וְהָאָרֶץ מִתְקַנֶּמֶת עַל זֶה,
 שֶׁהָרִי הוּא הָעֲמוּד שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו,
 וּמִיְהוּ? זֶה צְדִיק, וְנָח נִקְרָא צְדִיק לְמַטָּה.
 יְסוּד (נ"א וְהוּא) שֶׁל הַכָּל – אֶת הָאֱלֹהִים
 הִתְהַלֵּךְ נָח. דִּוְקָא. שֶׁלֹּא נִפְרַד מִמֶּנּוּ
 לְעוֹלָמִים, וְשִׁיְהִיָּה הוּא בְּאַרְץ כְּמוֹ
 שְׁלֹמֶעֱלָה אִישׁ צְדִיק יְסוּד הָעוֹלָם. בְּרִית
 שְׁלוֹם, שְׁלוֹם שֶׁל הָעוֹלָם. אִישׁ הָאֲדָמָה
 וְדָאִי. וְעַל זֶה (בראשית ו) וְנָח מָצָא חֵן בְּעֵינֵי
 ה'.

אֶת־חֲבֵרוֹ בְּחֵדָּא לָא הָוָה עֲלֵמָא בְּדָקָא יָאוּת, לְבַתָּר
 מַה כְּתִיב, (בראשית ט) וּמֵאֵלֶּה נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ. מִהוּ
 נִפְצָה. בְּמַה דָּאֵת אָמַר, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד. דְּמִתְמָן
 אֲשֶׁתִּכַּח פְּרוּדָא וְאֶתְבְּדְרוּ תוֹלְדוֹת לְכָל סְטָרִין וְכָלָא
 חַד בְּדוּגְמָא חָדָא. בְּגִינֵי כֹךְ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח. אֵלֶּה
 וְדָאִי. דְּהָא יִסּוּדָא דְעֲלֵמָא אִיהוּ דְעֵבִיד (דף ט ע"א)
 תוֹלְדוֹת לְקַיִימָא בְּאַרְעָא. אֲתָא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה.
 אָמַר אַרְיָא בְּחִילִיָּה טִינָרָא נָקִיב וְתַבַּר. כֹּךְ הוּא וְדָאִי.
 וְתָא חַוִּי, מְשִׁיעוּרָא דְתִיבּוּתָא אוֹף גַּמִּי הָכִי הוּא.

תוספתא

לְמַה נַח נַח תִּרִי זְמַנִּי. אֵלֶּה כָּל צְדִיק וְצְדִיק דִּי בְעֲלֵמָא אִית לִיה
 תִּרִין רוּחִין. רוּחָא חַד בְּעֲלֵמָא דִין וְרוּחָא חַד בְּעֲלֵמָא דָּאֲתִי.
 וְהָכִי תִשְׁבַּח בְּכֻלְהוּ צְדִיקֵי מֹשֶׁה מֹשֶׁה, יַעֲקֹב יַעֲקֹב, אַבְרָהָם
 אַבְרָהָם, שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, שָׁם שָׁם. בַּר מִיִּצְחָק דִּלָּא כְּתִיב בִּיה כְּמַה
 דְּכְתִיב בְּהוּ. בְּגִין דִּיִּצְחָק בְּשַׁעְתָּא דְאֶתְקַרַּב עַל גְּבִי מְדַבְּחָא נִפְקַת

לשון הקודש

התבנה גם כך זה.

תוספתא

לְמַה נַח נַח פְּעֻמִּים? אֵלֶּה כָּל צְדִיק
 וְצְדִיק שְׁפַעוּלָם יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי רוּחוֹת – רוּחַ
 אַחַת בְּעוֹלָם הָזֶה, וְרוּחַ אַחַת בְּעוֹלָם
 הַבָּא. וְכֹךְ תִּמְצָא בְּכָל הַצְדִיקִים: מֹשֶׁה
 מֹשֶׁה, יַעֲקֹב יַעֲקֹב, אַבְרָהָם אַבְרָהָם,
 שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, שָׁם שָׁם. פֶּרֶט לִיִּצְחָק
 שְׁלָא כְּתוּב בּוֹ כְּמוֹ שְׁכַתוּב בְּהֶם, מִשּׁוּם
 שִׁיִּצְחָק, בְּשַׁעָה שְׁנִקְרַב עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ,

לֹא הָיָה הָעוֹלָם כְּרָאוּי. אַחֲרַי כֹּךְ מַה
 כְּתוּב? (שם ט) וּמֵאֵלֶּה נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ.
 מִהוּ נִפְצָה? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם ב) וּמִשָּׁם
 יִפְרֹד. שְׁמִשָּׁם נִמְצָא פְּרוּד וְהִתְפָּזְרוּ
 תוֹלְדוֹת לְכָל הַצְדִיקִים וְהַכֹּל אַחַד בְּדִגְמָא
 אַחַת. מִשּׁוּם כֹּךְ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח. אֵלֶּה
 וְדָאִי. שְׁתֵּרֵי יִסּוּד הָעוֹלָם הוּא שְׁעוּשָׁה
 תוֹלְדוֹת לְקַיִם בְּאַרְץ. בָּא רַבִּי אַבָּא
 וּנְשָׁקוּ. אָמַר, אַרְיָה בְּכַחוּ נֹקֵב סָלַע
 וְשׁוֹבֵר. כֹּךְ זֶה בְּוֹדָאִי. וְבֹא וְרָאָה, מְשַׁעוּר

נִשְׁמַתִּיהָ דְּהוֹת בֵּיה בְּהֵאֵי עֲלָמָא. וּבִיּוֹן דְּאַתְמָר בֵּיה בְּאַבְרָהָם,
בְּרוּךְ מַחֲיָה הַמַּתִּים תָּבַת בֵּיה נִשְׁמַתִּיהָ דְּעֲלָמָא דְּאַתִּי. בְּגִין דָּא
תִּשְׁבַּח דְּלֹא יַחַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמִיה אֱלֹא עַל יִצְחָק בְּגִין
דְּאַתְחַשֵּׁב בְּמַת וְעַל דָּא רָמֵז קָרָא וְאָמַר (איוב ט) הֵן בִּקְדוּשָׁיו לֹא
יֵאֱמִין וְגו'.

דְּבַר אַחֵר אֱלֹה תוֹלְדוֹת בְּגִין דְּהוּה צַדִּיק שִׁבַּח לִיה תְּרִי זְמִינִי.
תָּמִיד הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו, אֲבָל בְּדָרִין אַחֲרָנִין אֵינֵנו נִחְשֵׁב לְכָלֹם,
כְּמוֹ דְּרָא דְּאַבְרָהָם וְדְרָא דְּמֹשֶׁה וְדְרָא דְּדָוִד. דְּבַר אַחֵר חָמִי מְאִי
עָבַד בְּדָרָא דְּכָלְהוּ חֲטִיבִים, קַל וְחֹמֶר אֱלֹו הָיָה בְּדָרָא דְּכָלְהוּ
צַדִּיקִים: (עד כאן תוספתא)

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח (תהלים מו) **לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת יְיָ אֲשֶׁר**
שָׁם שִׁמּוֹת בְּאֶרֶץ. הֵאֵי קָרָא הָא אֶתְמָר
וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל לְכוּ חֲזוּ, מְאִי חֲזוּ. בְּמָא דְּאַתָּ אָמַר,
חֲזוֹת קָשָׁה חוֹנֵד לִי. בְּעוֹבְדוֹי דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עֶבֶד, אֶתְגַּלִּי נְבוּאָה עֲלָאָה לְבִנֵּי נִשְׂא. אֲשֶׁר
שָׁם שִׁמּוֹת, שִׁמּוֹת וְדָאִי, דְּהָא שְׂמָא גָרִים לְכָלְא.

לשון הקודש

וְדוֹר מֹשֶׁה וְדוֹר דָּוִד. דְּבַר אַחֵר, רָאָה מַה
עָשָׂה בְּדוֹר שְׂכָלָם רְשָׁעִים, קַל וְחֹמֶר אֱלֹו
הָיָה בְּדוֹר שְׂכָלָם צַדִּיקִים. ע"כ
התוספתא

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (תהלים מו) **לְכוּ חֲזוּ**
מַפְעָלוֹת ה' אֲשֶׁר שָׁם שִׁמּוֹת בְּאֶרֶץ.
הַפְסוּק הַזֶּה הֲרִי נִתְבָּאֵר, וּבְאַרְוֵהוּ. אֲבָל
לְכוּ חֲזוּ, מַה זֶּה חֲזוּ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה
כא) חֲזוֹת קָשָׁה חֹנֵד לִי. בְּמַעֲשָׂיו שֶׁהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה מִתְגַּלָּה נְבוּאָה עֲלִיוֹנָה
לְבִנֵּי אָדָם. אֲשֶׁר שָׁם שִׁמּוֹת – שִׁמּוֹת

יִצְאָה נִשְׁמַתוֹ שֶׁהִיטָה בּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וּבִיּוֹן שֶׁנֶּאֱמַר בְּאַבְרָהָם בְּרוּךְ מַחֲיָה
הַמַּתִּים, שָׂבָה אֵלָיו נִשְׁמַתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם
הַבָּא. מִשּׁוֹם זֶה תִּמְצָא שֶׁלֹּא יַחַד הִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת שְׁמוֹ אֱלֹא עַל יִצְחָק, מִשּׁוֹם
שֶׁנִּחְשֵׁב בְּמַת. וְעַל זֶה רָמֵז הִכְתוּב וְאָמַר
(איוב טו) הֵן בִּקְדוּשָׁיו לֹא יֵאֱמִין וְגו'.

דְּבַר אַחֵר אֱלֹה תוֹלְדָת, מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה
צַדִּיק שִׁבַּח אוֹתוֹ פְּעָמִים. תָּמִיד הָיָה
בְּדִרְתָּיו, אֲבָל בְּדוֹרוֹת אַחֲרִים אֵינֵנו
נִחְשֵׁב לְכָלֹם, כְּמוֹ דּוֹר שֶׁל אַבְרָהָם

**בְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה וְגו' אֲמַאי הָכָא
לֵאמֹר. וְאֲמַאי זֶה. אֵלָּא לֵאמֹר דָּא אֶתְתָּא.**

זֶה דָּא צְדִיק. (רמזו כמו דקדשא בריך הוא קרא ליה נח נייחא דארעא. לאמר, מאי לאמר. אלא אחר דא קרי ליה נח. ומאן איהו ארעא קדישא. לאמר זה ינחמנו ממשעשנו וגו'. עבד ליה קדשא בריך הוא לתתא כגוונא עלאה) (נ"א זה דא צדיק וכן נח (לאמר, נח) דא צדיק. לאמר דא נוקבא. בנין דלא מתפרשן דא מן דא. אמר רבי יצחק לאמר דא ארעא קדישא) (וזה אמת) **בְּתִיב הָכָא זֶה יִנְחַמְנוּ, וּבְתִיב הָתֵם (ישעיה כה) זֶה יִי קוֹיְנוּ לוֹ. וּבְאִין אֲנוּן צְדִיקָא דְרְשִׁימִין בְּרְשִׁימוּ דְגוֹשְׁפִּנְקָא דְמִלְכָּא לְמַחְוֵי בְשָׁמִיָּה רְשִׁימִין וְאִיהוּ שְׂוֵי שְׁמָתָן בְּאַרְעָא בְּדָקָא יָאוּת.**

בְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ. וּבְתִיב, וַיִּקְרָא שְׁמוּ יַעֲקֹב. אֲמַאי לָא בְתִיב אֶת. אֵלָּא הָתֵם דְּרָגָא אַחֲרָא (ד"א תדא) וְהָכָא דְרָגָא אוֹחֲרָא. (נ"א אֶת, כְּמָה דְאֶת אֲמִר וְאַרְאָה אֶת יִי) בְּדְבְתִיב, (ישעיה ו) וְאַרְאָה אֶת יִי. וְאַרְאָה יִי

לשון הקודש

לאמר זו ארץ הקדושה [וזה אמת]. כתוב כאן זה ינחמנו, וכתוב שם (ישעיה כה) זה ה' קוינו לו. אשריהם הצדיקים שרשומים פרשם של חותמת המלך להיות בשמו רשומים, והוא שם שמות בארץ בראוי. **בְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, וּבְתִיב וַיִּקְרָא שְׁמוּ יַעֲקֹב.** למה לא כתוב את? אלא שם דרגה אחרת (ד"א אחת) וכאן דרגה אחרת, (נ"א אֶת, כמו שנאמר וְאַרְאָה אֶת ה') בכתוב (שם ו) וְאַרְאָה אֶת ה'. וְאַרְאָה ה'

ודאי, שהרי השם גורם לכל. **בְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה וְגו',** למה כאן לאמר? ולמה זה? אלא לאמר זו האשה. זה זה צדיק. ורמזו כמו שהקדוש ברוך הוא קרא לו נח, מנוחת הארץ. לאמר, מה זה לאמר? אלא מקום זה קרא לו נח, ומי הוא? ארץ הקדושה. לאמר זה ינחמנו ממשעשנו וגו'. עשה אותה הקדוש ברוך הוא למטה ברגמא עליונה. (נ"א זה זה צדיק, וכן נח (לאמר, נח) זה צדיק. לאמר זו נקבה, משום שלא נפרדים זה מזה. אמר רבי יצחק,

לֹא כְּתִיב אֵלָּא אֶת יִי. אוֹף הָכָא בְּנֵה וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַדָּגָא דִּילִיָּה, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמּוֹשׁ קָרָא לִיה יַעֲקֹב. אֲבָל הָכָא אֶת לְאֻתְּבָלָלָא שְׂכִינְתָּא. (נ"א דְהִיא דָּגָא אֲחֵרָא לְתַתָּא):

אֵלָּה תולדות נח וגו'. רבי יהודה פתח (תהלים קיב) טוב איש חונן ומלוה יכליל דבריו במשפט. טוב איש, דא קדשא בריך הוא דאקרי טוב. כמה דכתיב, (תהלים קמה) טוב ה' לכל. וכתיב, (שמות טו) ה' איש מלחמה. להאי כל חונן ומלוה. לאתר דלית ליה מדיליה. והוא אתר מניה אתון יכליל דבריו במשפט, דהא תהוא דבר לא אתון אלא במשפט כמה דאת אמר (תהלים פט) צדק ומשפט מבון בסאך.

דָּבָר אַחֵר טוֹב אִישׁ, דָּא צְדִיק דְּכִתִּיב, (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו. רבי

לשון הקודש

קמה) טוב ה' לכל, וכתוב (שמות טו) ה' איש מלחמה. לכל הוה חונן ומלוה, למקום שאין לו משלו, ואותו מקום גזון ממנו. יכליל דבריו במשפט – שהרי אותו דבר לא גזון אלא במשפט, כמו שנאמר (תהלים פט) צדק ומשפט מבון בסאך.

דָּבָר אַחֵר טוֹב אִישׁ – זֶה צְדִיק, שכתוב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו. רבי יוסי אמר, זה נח,

לא כתוב אלא את ה', גם כך בנח ויקרא את שמו נח. ויקרא שמו יעקב – דָּגָא שְׁלוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמּוֹשׁ קָרָא לֹו יַעֲקֹב. אֲבָל כָּאן אֶת – לְהַכְלִיל אֶת הַשְׂכִּינָה וְנ"א שְׁהִיא דָּגָא אֲחֵרָא לְמַתָּה.

אֵלָּה תולדות נח וגו'. רבי יהודה פתח, (תהלים קיב) טוב איש חונן ומלוה יכליל דבריו במשפט. טוב איש – זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּקְרָא טוֹב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שם

יוֹסִי אָמַר דָּא נַח דְּכַתִּיב נַח אִישׁ צַדִּיק. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר דָּא שְׁבַחָא דְשַׁבָּת, דְּבִיָּה פָתַח טוֹב, דְּכַתִּיב,
(תהלים צב) טוֹב לְהוֹדוֹת לַה'.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר כֹּלָא חַד וְכִלְהוּ מִלָּה חָדָא אָמְרוּ.
וְדָא עָבִיד תּוֹלְדוֹת בְּעֵלְמָא. תּוֹלְדוֹת דְּעֵלְמָא
מָאן אֲנֹן. אֵלִין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא דְאֲנֹן אִיבָא
דְּעוֹבְדֵי דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר
בְּשַׁעְתָּא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַתְעַטֵּר בְּעֵטְרוֹי, מַתְעַטֵּר
מֵעִילָא וּמִתַּתָּא. מֵעִילָא מֵאֲתַר דְּעַמִּיקָא דְכֹלָא.
מַתְעַטֵּר מִתַּתָּא בְּמָה. בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא. בְּדִין
אֲתוּסַף חַיִּים מֵעִילָא וּמִתַּתָּא. וְאֲתַכְלִיל אֲתַר מְקוֹדֶשָׁא
מִכָּל סְטָרִין וּבִירָא אֲתַמְלִיָּא וַיֵּמָא אֲשַׁתָּלִים, וּכְדִין
יָהֵב לְכֹלָא.

כַּתִּיב, (משלי ה) שְׁתֵּה מַיִם מִבּוֹרֶךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ
בְּאֵרֶךְ. אִמָּאי (הָבָא) בּוֹרֶךְ בְּקִדְמִיתָא וּלְבַתֵּר

לשון הקודש

בְּרוּךְ הוּא מַתְעַטֵּר בְּעֵטְרוֹתָיו, מַתְעַטֵּר
מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, מִלְּמַעְלָה מִמָּקוֹם
שְׁלַעֲמָק הַכֹּל. מַתְעַטֵּר מִלְּמַטָּה בְּמָה?
בְּנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים. וְאִזּוּ נוֹסְפִים חַיִּים
מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, וְנִכְלָל מְקוֹם הַמְּקוֹדֶשׁ
מִכָּל הַצַּדִּיקִים, וְהַבָּאֵר מִתְּמַלֵּאת וְהֵימָּה
נִשְׁלֵם, וְאִזּוּ נוֹתֵן לְכָל.

כַּתִּיב (משלי ה) שְׁתֵּה מַיִם מִבּוֹרֶךְ וְנוֹזְלִים

שְׁכַתוֹב נַח אִישׁ צַדִּיק. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
זֶה הַשְּׁבַח שֶׁל הַשַּׁבָּת שֶׁבּו פָתַח טוֹב,
שְׁכַתוֹב (תהלים צב) טוֹב לְהוֹדוֹת לַה'.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, הַכֹּל אֶחָד, וְכֹלָם אָמְרוּ
דְּבַר אֶחָד. וְזֶה עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם.
תּוֹלְדוֹת שֶׁל הָעוֹלָם מִי הֵם? אֵלּוּ נִשְׁמוֹת
הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם פְּרִי מַעֲשֵׂי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשַׁעָה שֶׁהַקֹּדֶשׁ

בְּאֶרֶךְ. דִּהָא בּוֹר לָא אַקְרִי אֶלָּא רִיקְנִיָּא דְלָא נְבִיעַ.
 בְּאֶר מִיּוֹן דְנִבְעִין. אֶלָּא כֹּלָא אַתְר חַד הוּא. אֶלָּא
 אַתְר דְּמִסְכְּנִי (נ"א דְּמִסְכְּנוֹתָא) אַחֲדִין בֵּיה אַקְרִי בּוֹר. דְּלִית
 לִיה מְדִילִיה אֶלָּא מַה דִּיהֲבִין בְּגִיּוּתָא. וּמָאן אִיהוּ
 דְּלִי"ת. לְבַתָּר אַתְעָבִיד בְּאֶר דְּאִיהוּ נְבִיעַ וּמְלִיָּא (ד"א
 דְּמְלִיָּא) מְכָל סְטָרִין. וּמָאן אִיהוּ ה"א. אַתְמְלִיָּא מְעִילָא
 וְנִבְיעַ מִתַּתָּא. אַתְמְלִיָּא מְעִילָא כְּמַה דְּאִמְרִין.
 (דף ט ע"ב)
 וְנִבְיעַ מִתַּתָּא מְנַשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא.

דְּבַר אַחֲר שְׁתֵּה מִים מְבוֹרָךְ, דָּא דָּוִד מְלָכָא
 דְּכְתִיב בֵּיה (שמואל ב כג) מִי יִשְׁקֵנִי מִים מְבוֹר בֵּית
 לָחֶם. וְנוֹזְלִים דָּא אַבְרָהָם. מִתּוֹךְ, דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ
 בְּאֶמְצַעִיתָא. בְּאֶרֶךְ דָּא יִצְחָק דְּאִקְרִי בְּאֶר מִים חַיִּים.
 הָא בְּהַאי קָרָא אֲשֶׁתִּכַּח רְתִיבָא קְדִישָׁא עֲלָאָה
 מֵאֲבָהֶן. וְדָוִד מְלָכָא אַתְחַבֵּר עִמְהוֹן. אִית מָאן דְּיִימַר,

לשון הקודש

מלמעלה כמו שאמרנו, ונובעת מלמטה
 מנשמות הצדיקים.

דְּבַר אַחֲר, שְׁתֵּה מִים מְבוֹרָךְ – זֶה דָּוִד
 הַמֶּלֶךְ, שְׁכָנוֹת בּוֹ (שמואל-ב כג) מִי יִשְׁקֵנִי
 מִים מְבָאֵר בֵּית לָחֶם. וְנוֹזְלִים – זֶה
 אַבְרָהָם. מִתּוֹךְ – זֶה יַעֲקֹב, שֶׁהוּא
 בְּאֶמְצַע. בְּאֶרֶךְ – זֶה יִצְחָק, שֶׁנִּקְרָא בְּאֶר
 מִים חַיִּים. הָרִי בַּפְסוֹק הַזֶּה נִמְצְאוּ
 הַמְרַבֵּה הַקְדוּשָׁה הַעֲלִינָה מֵהָאֲבוֹת.
 וְדָוִד הַמֶּלֶךְ הַתְּחַבֵּר עִמָּם. יֵשׁ מִי שִׁיאִמַּר,

מִתּוֹךְ בְּאֶרֶךְ. לָמָּה וּכְאֵן בּוֹרָךְ בְּתַחֲלָה
 וְאַחֲר כֵּךְ בְּאֶרֶךְ? שֶׁהֲרִי בּוֹר לָא נִקְרָא
 אֶלָּא רִיק שְׁאִינוּ נּוֹבַע. בְּאֶר – מִים
 שְׁנוֹבְעִים? אֶלָּא הַכֹּל מְקוֹם אַחַד הוּא.
 אֶלָּא מְקוֹם שְׁהַעֲנִיִּים וְנ"א שְׁהַעֲנִין אַחֲנוּזִים
 בּוֹ נִקְרָא בּוֹר, שְׁאִין לוֹ מִשְׁלוֹ אֶלָּא מַה
 שְׁנוֹתָנִים לְתוֹכוֹ, וּמִיָּהוּ? דְּל"ת. אַחֲר כֵּךְ
 נַעֲשֶׂה בְּאֶר שֶׁהוּא נּוֹבַע וּמְלָא וּשְׁמַתְמֵלָא
 מְכָל הַצְּדִיקִים, וּמִיָּהוּ? ה"א. מִתְמַלֵּאת
 מִלְּמַעְלָה וְנוֹבַע מִלְּמַטָּה. מִתְמַלֵּאת

וּנְזוּלִים דָּא יִצְחָק. מֵתוּךְ דָּא מִשָּׁה דְּאִיהוּ
בְּאֻמְצֵיתָא. בְּאַרְךְ דָּא אֶהֱרֹן דְּאֶתְקָרִי בְּאֵר מִים
חַיִּים. וְדוֹד מְלָכָא דְּאֶתְחֵבֵר עִמָּהוֹן.

תִּיאוּבָתָא דְּנוֹקְבָא לְגַבִּי דְּכוּרָא לָאו אִיהוּ אֱלָא
בְּד עֵייל רוּחָא בָּהּ וְאַשְׁדַּת מִיָּא לְקַבְּלָא
מִיִּין עֲלָאִין דְּכוּרִין. כִּךְ בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל לָא אֶתְעֵרַת
תִּיאוּבָתָא לְגַבִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֱלָא בְּרוּחָא
דְּצַדִּיקָא דְּעָאֲלִין בְּגִזּוּה. וְכִדִּין נִבְעִין מִיָּא מִגִּזּוּה
לְקַבְּלָא מִיִּין דְּדְכוּרָא. וְכִלָּא אֶתְעֵבִיד תִּיאוּבָתָא חֲדָא
(כ"א וְצִבּוּרָא חֲדָא) וְצִרְוֹרָא חֲדָא וְקִשּׁוּרָא חֲדָא. וְדָא הוּא
רַעָנָא דְּכִלָּא וְטִיּוֹלָא דְּמִטִּייל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּנִשְׁמַתָּהוֹן דְּצַדִּיקָא.

תָּא חַיִּי, כָּל אֲנָוִן תּוֹלְדוֹת דְּגִבְתָּא דְּעֵדֶן לָא נִפְקִין
מִצַּדִּיק. אֱלָא בְּד עֵייל בְּהֵאִי תִיבָה בְּחִבּוּרָא
חֲדָא. וְכִלָּא גִבְיּוֹן בָּהּ. וְלִבְתֵּר מִינָהּ נִפְקִין. אוֹף חָכָא

לשון הקודש

אֱלָא בְּרוּחַ הַצַּדִּיקִים שְׁנִכְנָסִים בְּתוֹכָהּ,
וְאִזּוּ נֹבְעִים מִמֶּנּוּ מִתּוֹכָהּ כְּנֶגֶד מִי הַזִּכָּר.
וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה תְּשׁוּקָה אַחַת (וְאַגְדָּה אַחַת)
וְקִשּׁוּר אֶחָד. וְהוּוּ רְצוֹן שֶׁל הַכֹּל וְהַטִּיּוֹל
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטִייל עִם גִּשְׁמוֹת
הַצַּדִּיקִים.

בֹּא רֵאחַ, כָּל אוֹתָן תּוֹלְדוֹת גֵּן הָעֵדֶן לֹא
יוֹצֵאִים מִצַּדִּיק אֱלָא כְּשֶׁנִּכְנָס בְּתִבָּה הַזֹּאת

וּנְזוּלִים – זֶה יִצְחָק. מֵתוּךְ – זֶה מִשָּׁה,
שֶׁהוּא בְּאֻמְצֵעַ. בְּאַרְךְ – זֶה אֶהֱרֹן,
שֶׁנִּקְרָא בְּאֵר מִים חַיִּים, וְדוֹד הַמֶּלֶךְ
שֶׁהִתְחֵבֵר עִמָּהֶם.

תְּשׁוּקַת הַנִּכְבָּה לִזְכֹּר אֵינָה אֱלָא פֶּאֶשֶׁר
נִכְנָסַת בָּהּ רוּחַ וְשׁוֹפְכַת מִים כְּנֶגֶד הַמִּים
הָעֲלִיּוֹנִים הַזִּכְרִיִּים. כִּךְ בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל לֹא
מַעֲוֵרֶת הַשְּׁתוֹקְקוֹת לְקְדוּשׁ–בְּרוּךְ–הוּא

נח איש צדיק לא אפיק תולדות למפרי בעלמא עד
 דעאל לתיבה ואתפנש כלל ביה והיו גניזין בה.
 ולבתר מנה נפקו למפרי בעלמא ולא תקיימא
 בארעא. ואלמלא דנפקו מגו תיבה לא אתקיימו
 בעלמא. וכלל בגוונא דלעילא. מגו תיבה נפקי
 לעילא. מגו תיבה נפקי לתתא. דא בגוונא דא. (מגו)
 והכא אתקיים עלמא ולא מקדמת דנא. דבגיני כך
 כתיב ונוזלים מתוך בארץ. וכתיב ויולד נח שלשה

בנים (אמר רבי יהודה וגו' ככתוב בדף סב א):

ותשחת הארץ לפני האלהים. אמר רבי יהודה
 בין דכתיב ותשחת הארץ אמאי לפני
 האלהים. אלא בין דעברו חוביהון באתגליא
 לעיניהון דכלל כדן לפני האלהים כתיב.

רבי יוסי אמר אנא אפכא אמרית. ותשחת הארץ

לשון הקודש

ומתוך וכן התקנים העולם ולא מקדם
 לזה, שמשום כך כתוב ונוזלים מתוך
 בארץ, וכתוב ויולד נח שלשה בנים.

ותשחת הארץ לפני האלהים. אמר רבי
 יהודה, בין שכתוב ותשחת הארץ, למה
 לפני האלהים? אלא בין שעשו חטאיהם
 בגלוי לעיני הכל, אז כתוב לפני
 האלהים.

רבי יוסי אמר, אני אמרתי הפוך.

בחבור אחר, והכל גנוזים בה, ואחר כך
 יוצאים ממנה. גם כאן נח איש צדיק לא
 הוציא תולדות לפרות בעולם עד שנכנס
 בתבה, והתפנסו הכל בה והיו גנוזים
 בה, ואחר כך יצאו ממנה לפרות בעולם
 ולהתקנם בארץ. ואלמלא שיצאו מתוך
 התבה, לא התקיימו בעולם. והכל כמו
 שלמעלה – מתוך תבה יוצאים למעלה,
 מתוך תבה יוצאים למטה, זה כמו זה.

לפני האלהים. בקדמיתא לפני האלהים דלא הוּו
עבדי באתגלייא. לפני האלהים עבדו ולא לפני בני
נשא. ולבסוף עבדו באתגליא דא הוא דכתיב
ותמלא הארץ חמס. דלא הוּו אתר בכל ארעא דלא
הוּו באתגליא. ובגין כך בתרי גווי אמר קרא.

אלה תולדות נח. רבי אבא אמר מיומא דעבר
אדם על פקודא דמריה כל בני עלמא
דאתגלידו לבתר אקרון בני האדם. ולא לשבחא
אקרון הכי. אלא כמאן דאמר בנוי דההוא דעבר
על פקודא דמריה. כיון דאתא נח, אקרון בני עלמא
על שמייה דנח. תולדות נח לשבחא. דקאים לון
בעלמא. ולא תולדות האדם דאעבר לון מעלמא
וגרים מותא לבלהו.

אמר ליה רבי יוסי, אי הכי, הא כתיב לבתר ויירד

לשון הקודש

האדם שנולדו אחר כך נקראו בני
האדם. ולא לשבח נקראו כך, אלא כמו
שאמר בנו של אותו שעבר על מצות
רבנו. כיון שבא נח, נקראו בני העולם
על שם נח. תולדות נח לשבח. שהעמידם
בעולם. ולא תולדות אדם שהעבירם
מהעולם ונרם מות לכלם.

אמר לו רבי יוסי, אם כך, הרי כתיב
אחר כך, ויירד ה' לראות את העיר ואת

ותשחת הארץ לפני האלהים –
בהתחלה לפני האלהים, שלא היו
עושים בגלוי. לפני האלהים עשו ולא
לפני בני אדם. ולבסוף עשו בגלוי. והו
שבתוב ותמלא הארץ חמס, שלא היה
מקום בכל הארץ שלא היה בגלוי,
ובגלל כך אמר הפסוק בשני גוונים.

אלה תולדות נח – רבי אבא אמר, מיום
שעבר אדם על מצות רבנו, כל בני

יִי לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְנֵי
הָאָדָם. בְּנֵי הָאָדָם כְּתִיב וְלֹא כְתִיב בְּנֵי נֹחַ. אָמַר
יְיָ בְּנִין דָּאָדָם (דְּחֶטָּא ד"א חֶטָּא) קִמְי מְרִיָּה טַב לִיָּה דְלֹא
אֲבִירִי וְלֹא יִכְתּוּב עָלֶיהָ הִיא קָרָא.

אֵלֶּה הֵם חֲזִי, כְּתִיב (מְשַׁלִּי י) בֶּן חָכֵם יִשְׁמַח אָב.
כִּד בְּרָא טַב, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא דְכָרִין לִיָּה
לְאֲבוֹי לְטַב. וְכִד אִיהוּ בִישׁ, כָּלֹא דְכָרִין לִיָּה לְאֲבוֹי
לְבִישׁ. אָדָם בְּנִין דְּחֶטָּא וְעֵבֶר עַל פְּקוּדָא דְמְרִיָּה,
כִּד אָתוּ אֲנוּן דְּמִרְדּוּ בְּמְרִיָּהוֹן מַה כְּתִיב אֲשֶׁר בָּנוּ
בְּנֵי הָאָדָם בְּנֵי דָאָדָם קְדַמָּאָה דְּמִרְדּוּ בְּמְרִיָּה וְעֵבֶר
עַל פְּקוּדֵיהָ. וּבְגִינִי כִּד אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. אֵלֶּה וְלֹא
קְדַמָּאִי. אֵלֶּה דְנִפְקוּ וְעָאֲלוּ גוֹ תִּיבָה וְאַפִּיקוּ תּוֹלְדִין
לְעֲלָמִין וְלֹא תּוֹלְדוֹת אָדָם דְּנִפְק מִגְּנֶתָא דְעֵדֶן וְלֹא
אַפִּיק לֹון מִתַּמָּן.

לשון הקודש

משום שחטא ועבר על מצות רבונן,
כשפאו אותם שמרדו ברבונם מה
כתוב? אשר בנו בני האדם. אדם
הראשון שמרד ברבונן ועבר על מצותו,
ולכן אלה תולדות נח. אלה וְלֹא
הראשונים. אלה שיצאו ונכנסו לתוך
התיבה והוציאו תולדות לעולמים. וְלֹא
תולדות אדם שיצא מגן עדן וְלֹא הוציא
אותם משם.

המגדל אשר בנו בני האדם. בני האדם
כתוב, וְלֹא כְתוּב בְּנֵי נֹחַ. אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם
שָׂאָדָם (שְׁחֶטָּא ד"א חֶטָּא) לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ, טוֹב
לוֹ שְׁלֹא נִבְרָא וְלֹא יִכְתּוּב עָלָיו הַכְּתוּב
פְּסוּק זֶה.

אֵלֶּה בֵּא רָאָה, כְּתוּב (מְשַׁלִּי י) בֶּן חָכֵם
יִשְׁמַח אָב. כֹּאֲשֶׁר הֵבֵן טוֹב, כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם זוֹכְרִים אֶת אֲבוֹי לְטוֹב. וּבִשְׁהוּא
רַע, כָּלֵם זוֹכְרִים אֶת אֲבוֹי לְרַע. אָדָם,

תָּא חַיִּי, אֱלוֹ אֲפִיק אָדָם תּוֹלְדוֹת מִגִּנְתָּא דְעֵדֶן, לֹא
 יִשְׁתַּצֹּן לְדָרֵי דָרִין. וְלֹא אֶתְחַשֵּׁד נְהוֹרָא
 דְּסִיְהָרָא לְעֵלְמִין. וּבְלֵהוּ הָיוּ קַיִמִין לְעֵלְמִין. וְאַפִּילוּ
 מִלְּאֲבֵי עֲלָאִי לֹא קַיִמִי קַמִּיִּיהוּ בְּנְהוֹרָא וְזִיּוּא
 וְחִבְמָתָא. בְּמָה דַּאתָּ אָמַר בְּצֻלָּם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ.
 אֲבָל בֵּינָן דְּגָרִים (דף ט ע"א) חֲטָאָה וְנִפְק אִיהוּ מִגִּנְתָּא
 דְּעֵדֶן וְעֵבֵד תּוֹלְדוֹת לְבָר. לֹא אֶתְקַיְּמוּ בְּעֵלְמָא וְלֹא
 חַיִּי בְּדָקָא חַיִּי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה וְכִי חֵיד יְכַלִּין לְמַעֲבַד תּוֹלְדוֹת
 תַּמָּן דִּהָא אֲלִמָּלָא לֹא אֶתְמַשִּׁיד עָלֶיהָ יֵצֵר
 הָרַע וְחֲטָא אֶתְקַיִים אִיהוּ בְּעֵלְמָא בְּלַחְדוּי וְלֹא יַעֲבִיד
 תּוֹלְדוֹת. בְּגִזְזָא דָּא אֲלִמָּלָא דְחָבּוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא
 וְאַמְשִׁיכוּ עָלֶיהָ יֵצֵר הָרַע לֹא עֲבָדוּ תּוֹלְדוֹת לְעֵלְמִין
 וְלֹא יִיתוּן דָּרִין אַחֲרֵינִין לְעֵלְמָא.

לשון הקודש

הָיוּ כְּרֵאוּי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, וְכִי אֵיד יְכַלּוּ לַעֲשׂוֹת
 תּוֹלְדוֹת שָׁם, שְׁהָרֵי אֲלִמָּלָא לֹא נִמְשָׁד
 עָלָיו יֵצֵר הָרַע וְחֲטָא, יִתְקַיֵּם הוּא בְּעוֹלָם
 לְבָדּוּ וְלֹא יַעֲשֶׂה תּוֹלְדוֹת? כְּמוֹ זֶה
 אֲלִמָּלָא שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵגֶל וְהִמְשִׁיכוּ
 עָלֵיהֶם יֵצֵר הָרַע, לֹא יַעֲשׂוּ לְעוֹלָמִים
 תּוֹלְדוֹת וְלֹא יִבְאוּ דוֹרוֹת אַחֲרֵיהֶם לְעוֹלָם.

בֹּא רֵאה, אֱלוֹ הוֹצִיא אָדָם תּוֹלְדוֹת מִגִּנְתָּא
 עֵדֶן, לֹא הָיוּ מְשֻׁמְדִים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וְלֹא
 נִחְשָׁד אֹר הַלְבָנָה לְעוֹלָמִים, וְכָלָם הָיוּ
 קַיִמִים לְעוֹלָמִים, וְאַפִּילוּ מִלְּאֲכִים עֲלִיוֹנִים
 לֹא עָמְדוּ לְפָנֵיהֶם בְּאוֹר וְזִיּוּ וְחִבְמָה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר בְּצֻלָּם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. אֲבָל
 בֵּינָן שְׁגָרַם הַחֲטָא וַיֵּצֵא מִגִּנְתָּא עֵדֶן וַעֲשֶׂה
 תּוֹלְדוֹת בַּחוּץ, לֹא הִתְקַיְּמוּ בְּעוֹלָם וְלֹא

אָמַר לִיה אֱלֹמֶלָא לֹא חָטָא אָדָם לֹא עָבִיד תּוֹלְדוֹת
בְּנוֹנָא דָּא מִסְטָרָא דִּיצַר הָרַע. אַבְל עָבִיד
תּוֹלְדוֹת מִסְטָרָא דְרוּחָא קְדִישָׁא. דִּהֲשָׁתָא לֹא עָבִיד
תּוֹלְדוֹת אֱלָא מִסְטָרָא דִּיצַר הָרַע. וּבְגִין דְּכָל תּוֹלְדוֹת
דְּבְנֵי נָשָׂא בְּלָחוּ מִסְטָרָא דִּיצַר הָרַע, בְּגִין כִּךְ לִית
לוֹן קִיּוּם. וְאִי אֶפְשָׁר לוֹן לְאַתְקִימָא, דְּמִסְטָרָא אַחֲרָא
אֶתְעָרַב בְּהוּ. (ו"ח ל"ג וְאֶפְשָׁר לוֹן בְּמִסְטָרָא אַחֲרָא).

אַבְל אֱלֹמֶלָא לֹא חָטָא אָדָם וְלֹא אֶתְתָּרַךְ מִגְּנָתָא
דְּעֵדָן. הָיָה עָבִיד תּוֹלְדוֹת מִסְטָרָא דְרוּחַ
קְדִישָׁא דְקְדִישִׁין בְּמִלְאֲבֵי עֲלָאִין קִיּוּמִין לְדָרֵי דָרִין
בְּנוֹנָא דְלַעִילָא. בִּיּוֹן דְּחָטָא וְאוֹלִיד בְּגִין לְבַר מִגְּנָתָא
דְּעֵדָן, וְלֹא זָכָה לְאַפְקָא לוֹן מִגְּנָתָא, לֹא אֶתְקִימוּ
אַפְלוּ לְאַשְׁתַּרְשָׁא בְּעֵלְמָא דָּא. עַד דִּאֲתָא נַח דִּאִיהוּ
צְדִיק וְעָאֵל בִּתְבָּה. וּמִן תְּבָּה נִפְקוּ כָּל דְּרִין דְּעֵלְמָא.

לשון הקודש

אַבְל אֱלֹמֶלָא לֹא חָטָא אָדָם וְלֹא גִרָשׁ
מִגֵּן עֵדָן, הָיָה עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת מִצַּד שֶׁל
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שְׁקוֹדָשִׁים בְּמִלְאָכִים עֲלִיוֹנִים
עוֹמְדִים לְדוּרֵי דוֹרוֹת כְּמוֹ שֶׁהָיָה לְמַעְלָה.
בִּיּוֹן שֶׁחָטָא וְהוֹלִיד בָּנִים מִחוּץ לְגֵן עֵדָן
וְלֹא זָכָה לְהוֹצִיאָם מִן הַגֵּן, לֹא הִתְקִימוּ
אַפְלוּ לְהַשְׁתַּרְשָׁא בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁבָּא
נַח, שֶׁהוּא צְדִיק, וְנִכְנָס בִּתְבָּה, וּמִהֶתְבָּה
יֵצְאוּ כָּל דוֹרוֹת הָעוֹלָם, וּמִשָּׁם הִתְפַּזְּרוּ

אָמַר לוֹ, אֱלֹמֶלָא לֹא חָטָא אָדָם, לֹא
יַעֲשֶׂה תּוֹלְדוֹת כְּמוֹ זֶה מִצַּד שֶׁל יֵצֵר הָרַע,
אַבְל יַעֲשֶׂה תּוֹלְדוֹת מִצַּד שֶׁל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.
שֶׁעֲבָשׁוּ אֵינּוּ עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת אֱלָא מִצַּד
הַיֵּצֵר הָרַע, וּמִשּׁוּם שֶׁכָּל תּוֹלְדוֹת בְּנֵי
הָאָדָם בָּלָם מִן הַצַּד שֶׁל יֵצֵר הָרַע, לְבֵן
אֵין לָהֶם קִיּוּם, וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְקַיֵּם,
שֶׁהַצַּד הָאֲחֵר מְעָרָב בֵּינֵם וְאֶפְשָׁר לָהֶם צַד
הָאֲחֵר.

וּמִתַּמְן אֶתְּבַדְּרוּ לְכָל אֶרֶב רוּחִי עָלֶיכֶם.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. אֲמַאי
נִשְׁחָתָה. בְּגִין כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ,
כִּמָּה דַּאֲתָמַר. רַבִּי חֲזִיא פִתַּח קָרָא וְאָמַר (יִוְנָה ג) וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדְּרָכָם הָרָעָה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּבָנֵי נֶשָׂא זָכָאן וְנָטְרִי פְקוּדֵי
דְּאוּרִייתָא, בְּדִין אֶרְעָא אֶתְתַּקְּפַת, וְכָל חִידּוֹ
אֶשְׁתַּכַּחַת בָּהּ. מָאִי טַעְמָא בְּגִין דְּשָׁכִינְתָּא שְׂרִיא עַל
אֶרְעָא. וְכִדִּין כָּלָא עֲלָאִי וְתַתָּאִי בְּחֻדָּה. וְכִדִּין בְּנֵי
נֶשָׂא מְחַבְּלִין אֶרְחִייהוּ וְלֹא נָטְרִי פְקוּדֵי אוּרִייתָא
וְחֻטְאן קָמִי מְאִרְיָחוֹן, וְכִדִּין בְּכִיכּוּל דְּחִינִין לָהּ
לְשָׁכִינְתָּא מִעֲלָמָא וְאֶשְׁתַּאֲרַת אֶרְעָא מְחַבְּלָא. דִּהֵא
שָׁכִינְתָּא אֶתְדַּחֲיָא וְלֹא שְׂרִיא עָלָהּ וְכִדִּין אֶתְחַבְּלַת.
מָאִי טַעְמָא אֶתְחַבְּלַת. בְּגִין דְּשְׂרִיא רוּחָא אַחְרָא עָלָהּ

לשון הקודש

הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עַל
הָאָרֶץ. וְאִזּוּ הַכֹּל, עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים,
בְּחֻדָּה. וְכִשְׁבָּנֵי אָדָם מִשְׁחִיתִים דְּרַבִּיכֵהֶם
וְלֹא שׁוֹמְרִים אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְחוּטְאִים
לִפְנֵי רַבּוֹנֵם, אִזּוּ בְּכִיכּוּל דּוֹחִים אֶת
הַשְׁכִּינָה מִהָעוֹלָם, וְנִשְׁאָרַת הָאָרֶץ
מִשְׁחָתָה, שְׁהֵרִי הַשְׁכִּינָה נִדְּחָתָה וְלֹא
שׁוֹרָה עָלֶיהָ, וְאִזּוּ הִיא נִשְׁחָתָה. מָה הַטַּעַם
נִשְׁחָתָה? מִשּׁוֹם שֶׁשׁוֹרָה רוּחַ אַחְרָת

לְכָל אֶרֶב רוּחוֹת הָעוֹלָם.
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה.
לָמָּה נִשְׁחָתָה? מִשּׁוֹם כִּי הִשְׁחִית כָּל
בָּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ, כִּמּוֹ שְׁנַאֲמַר. רַבִּי חֲזִיא
פִתַּח פְּסוּק וְאָמַר, (יִוְנָה א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדְּרָכָם הָרָעָה.
בֵּלָא רְאָה, בְּשַׁעֲתָא שְׁבָנֵי אָדָם זֻכִּים
וְשׁוֹמְרִים אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה, אִזּוּ הָאָרֶץ
מִתְחַזְּקַת וְנִמְצָאָת בָּהּ כָּל הַשְׁמָחָה. מָה

דְּמַחֲבֵלָא עֲלֵמָא. וְעַל דָּא אֲמַרִּינָן דִּישְׂרָאֵל יִהְיִי עוֹז
לְאֱלֹהִים דְּמִקְיָיִמִין עֲלֵמָא. אֱלֹהִים דָּא שְׂכִינְתָּא.

וְאִם חָם וְשָׁלוֹם אִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכְּחוּ חֵיבִין מַה
בְּתִיב, (תהלים ו) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וְגו'
מִשּׁוּם דְּרִשֶּׁת הִכִּינוּ לְפַעְמֵי. כַּפָּף נִפְשִׁי בְּסִבְת חָמָם
וְשִׁנְאָת חָנָם. פָּרוּ לְפָנֵי שׁוֹחָה וְגו' פְּגוּזָא דְדוֹר
הַמְּבּוּל דְּבִגִּין חָמָם דְּהָת בִּינִיהוֹן הָהּ בִּינִיהוֹן
שִׁנְאָה וּדְבָבוּ.

יְכוֹל אַף בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בִּין. וְהָא תִּנִּינָן אַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל לָא שְׂרִיא עָלָה רוּחָא אַחְרָא וְלָא
מִמְנָא אַחְרָא בַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחְדוּי. תָּא חֲזִי,
דְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל הָכִי הוּא דְלָא שְׂרִיא עָלָה מִמְנָא
וְלָא שְׁלִיחָא אַחְרָא בַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחְדוּי.
אַבְל שַׁעְתָּא חָדָא שְׂרִיא עָלָה לְחַבְלָא בְּנֵי נֶשָׂא. מִנְלָן

לשון הקודש

הִיתָה בִּינִיהֶם שִׁנְאָה וְאִיבָה.
יְכוֹל אַף בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל בִּין? וְהָרִי שְׁנִינוּ
שְׂאֲרֵי יִשְׂרָאֵל לָא שׁוֹרָה עָלֶיהָ רוּחַ
אַחְרָת וְלָא מִמְנָה אַחֲרֵי חוּץ מִהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּלִבְדוּ. בֵּא רְאָה שְׂאֲרֵי
יִשְׂרָאֵל כִּד הוּא שְׁלָא שׁוֹרָה עָלֶיהָ מִמְנָה
וְלָא שְׁלִיחַ אַחֲרֵי פֶרֶט לְקָדוּשׁ—בְּרוּךְ—הוּא
לְבָדוּ, אַבְל שַׁעָה אַחַת שׁוֹרָה עָלֶיהָ
לְהַשְׁחִית אֶת בְּנֵי הָאָדָם. מִנִּין לָנוּ?

עָלֶיהָ שְׁמַחֲבֵלָת אֶת הָעוֹלָם. וְעַל זֶה
אוֹמְרִים, שִׁישְׂרָאֵל נוֹתְנִים עוֹ לְאֱלֹהִים
שְׁמַעְמִידִים אֶת הָעוֹלָם. אֱלֹהִים זֶה שְׂכִינָה.
וְאִם חָם וְשָׁלוֹם אִם יִשְׂרָאֵל יִמְצָאוּ
רִשְׁעִים, מַה בְּתוֹב? (תהלים ו) רוּמָה עַל
הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וְגו', מִשּׁוּם שְׁרִשֶּׁת הִכִּינוּ
לְפַעְמֵי. כַּפָּף נִפְשִׁי בְּסִבְת חָמָם וְשִׁנְאָת
חָנָם. פָּרוּ לְפָנֵי שׁוֹחָה וְגו', כְּמוֹ שְׂבָדוֹר
הַמְּבּוּל, שְׁמִשּׁוּם הַחָמָם שְׁהָיָה בִּינִיהֶם,

מִדְּוָד וְכִתִּיב, (דברי הימים א כא) וַיֵּרָא דָּוִד אֶת מְלֶאךָ יי
וַחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בִּידּוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַם וּכְדִין
אֶת־חֲבֻלַת אֶרֶץ־א.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָפְלוּ בְּהֵיחָא שַׁעְתָּא קֳדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא הָהּ. כְּתִיב הָכָא מְלֶאךָ יי. וְכִתִּיב

הָתָם (בראשית מח) הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי. וְכִתִּיב (שמות יד)
וַיִּסַּע מְלֶאךָ הָאֱלֹהִים. הֵן לְטֹב וְהֵן לְבִישׁ קֳדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט עָלָהּ. לְטֹב בְּגִין דְּלֹא אֶתְמַסְרָא
תַּחֲוֹת שְׂאֵר מְכַנְּנָן, וְכָל דִּי־יֵרִי עָלְמָא יְכַסְּפֹן מִן
עוֹבְדֵי־יְהוּ. לְבִישׁ בְּגִין דְּלֹא יַחֲדִין אֲנִין לְשִׁלְטָא
עָלָהּ. וְאִי תִימָא (ד"א ל"ג ל"א) וְהָא כְּתִיב, (איכה א) כִּי רָאִתָּה
גִּזְיִם בָּאוּ מִקְדָּשָׁה וַחֲרִיבוּ בֵיתָא וְאִי לֹא שְׁלִטִין אֲנִין
מְכַנְּנָן לֹא אֶת־חֲרַב מִקְדָּשָׁא.

תָּא חַזִּי, כְּתִיב כִּי אָתָּה עָשִׂיתָ וְכִתִּיב עָשָׂה יי אֶת
אֲשֶׁר זָמַם. תָּא חַזִּי, כְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת

לשון הקודש

הוא. לְטֹב - משום שלא נמסרה תחת
שְׂאֵר הַמְּכַנְּנִים, וְכָל דִּי־יֵרִי הָעוֹלָם יִתְבַּיֵּשׁ
מִפְּעֻשֵׁיהֶם. לָרַע - כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁמְחוּ אֱלֹהִים
לְשִׁלְטַת עָלֶיהָ. וְאִם תֵּאמְרוּ, וְהֵרִי כְּתוּב
(איכה א) כִּי רָאִתָּה גִזְיִם בָּאוּ מִקְדָּשָׁה,
וְהִחֲרִיבוּ בֵיתָהּ. וְאִם לֹא שׁוֹלְטִים אוֹתָם
מְכַנְּנִים, לֹא נִחְרַב הַמִּקְדָּשׁ!
בֹּא רֵא, כְּתוּב כִּי אָתָּה עָשִׂיתָ, וְכְתוּב

מִדְּוָד, שְׁכֻתוֹב (דברי הימים-א כא) וַיֵּרָא דָּוִד
אֶת מְלֶאךָ ה' וַחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בִּידּוֹ נְטוּיָה
עַל יְרוּשָׁלַם, וְאִזְנֵי נִשְׁחָתָה הָאָרֶץ.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָפְלוּ בְּאוֹתָהּ שַׁעְתָּה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה. כְּתוּב בְּאֵן מְלֶאךָ
ה', וְכְתוּב שָׁם (בראשית מח) הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל
אוֹתִי, וְכְתוּב וַיִּסַּע מְלֶאךָ הָאֱלֹהִים. הֵן
לְטֹב הֵן לָרַע שׁוֹלֵט עָלֶיהָ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. נִשְׁחָתָה וַיֵּרָא כִּמָּה דְאֶתְמַר.
 הָכִי נָמִי (יונה א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ
 מִדֶּרֶם הָרָעָה. דִּהָא כִּדִּין אֶרְעָא קִרְאָת לְעִילָא
 וּסְלָקָא בְּסִלְקוֹ עֲלָאָה וּמִקְשָׁטָא אֲנַפְחָא. כְּנוֹקְבָא
 דְּמִקְשָׁטָא לְגַבֵּי דְכוּרָא. הָכִי נָמִי אֶרְעָא. דִּהָא גִדְלָת
 בְּנִין וּפְאִין לְמַלְכָּא.

וְהִכָּא דִּלָּא תָּבוּ דָּרָא דְטוֹפְנָא מַה כְּתִיב וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה וְגו' בְּאַתְתָּא
 דְּאַסְתֵּאַבֵּת וְאַסְתִּירַת אֲנַפְחָא מִבְּעֵלָה. וּבִזְמָנָא
 דְּאַסְגִּיאוֹ חוּבֵי בְנֵי נָשָׂא בְּאַתְגִּילָא, אֶרְעָא שְׂוִיָּאת
 אֲנַפְחָא כְּנוֹקְבָא דְלִית לָהּ כְּסוּפָא מִכְּלָא כִּמָּה דְאֶת
 אֲמַר, (ישעיה כב) וְהָאָרֶץ חֲנָפָה תַּחַת יוֹשְׁבֵיהָ. וְעַל דָּא
 וַיֵּרָא כִּי נִשְׁחָתָה וַיֵּרָא. מָאִי טַעְמָא בְּגִין כִּי הִשְׁחִית
 כָּל (דף טא ע"ב) בָּשָׂר אֶת דֶּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ.

לשון הקודש

כתוב? וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה
 נִשְׁחָתָה, כְּאִשָּׁה שְׂנֵמָמָה וְהִסְתִּירָה
 פָּנֶיהָ מִבְּעֵלָה. וּבִזְמַן שְׂמִתְרִבִּים חֲטָאֵי
 בְנֵי הָאָדָם בְּגִלּוּי, הָאָרֶץ שְׂמָה פָּנֶיהָ
 כְּנוֹקְבָה שְׂאִין לָהּ בּוֹשָׁה מִכָּל, כְּמוֹ
 שְׂנֵמָמָה (ישעיה כד) וְהָאָרֶץ חֲנָפָה תַּחַת
 יוֹשְׁבֵיהָ. וְעַל זֶה וַיֵּרָא כִּי נִשְׁחָתָה וַיֵּרָא. מַה
 הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת
 דֶּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ.

(שם ב) עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָכַרְנוּ. בֵּא רָאָה, כְּתוּב
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה.
 נִשְׁחָתָה וַיֵּרָא, כְּמוֹ שְׂנֵמָמָה. כִּדְּנִי (יונה א)
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ
 מִדֶּרֶם הָרָעָה. שְׂהִירֵי אֹז הָאָרֶץ קוֹרְאָת
 לְמַעֲלָה וְעוֹלָה בְּעִלְיָה עֲלִיוֹנָה וּמִקְשָׁטָת
 פָּנֶיהָ כְּנוֹקְבָה שְׂמִתְקִשְׁמָת אֶל הַזָּכָר, כִּדְּנִי
 גַּם הָאָרֶץ, שְׂהִירֵי גִדְלָה בְּנִים צְדִיקִים
 לְמַלְכָּה.

וְעַכְשָׁיו שְׂלָא שָׁבוּ דוֹר הַמַּבּוּל מַה

רַבִּי אֶלְעָזָר אָזַל לְגִבְיָה דְּרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 לִקְוִנְיָא חָמוּי. בֵּינוּן דְּחָמָא לִיָּה אֲתִקִּין לִיָּה
 תוּפְסִיתָא (ס"א טוּפְסִיסָא) דְּקוּמְרָא בְּמָטוֹן דְּקוּלְפָּא וַיְתִיבוּ.
 אָמַר לִיָּה חָמוּי אֶפְשָׁר דְּשִׁמְעַתְּ מֵאֲבוּךָ הָאִי דְּבִתְיָב
 (אִיכָה ב) עָשָׂה יִי אֲשֶׁר זָמַם בְּצַע אֲמָרְתּוֹ אֲשֶׁר צֹוּה
 מִימֵי קָדָם.

אָמַר לִיָּה הָאֵל אוֹקְמוּהָ חֲבֵרְיָא. בְּצַע אֲמָרְתּוֹ, דְּבֹזַע
 פּוֹרְפִירָא דִּילִיָּה. אֲשֶׁר צֹוּה מִימֵי קָדָם, דְּהָא
 פּוֹרְפִירָא פָקִיד לָהּ מֵאֲנָוִן יוֹמֵי קַדְמָאֵי עֲלָאֵי, וּבִיזְמָא
 דְּאֲתַחְרִיב בִּי מִקְדָּשָׁא בֹזַע לָהּ. בְּגִין דְּהָאֵי פּוֹרְפִירָא
 אִיָּהִי יִקְרָא דִּילִיָּה וְתִיקוּנָא דִּילִיָּה וּבֹזַע לִיָּה.

אָמַר לִיָּה עָשָׂה יִי אֲשֶׁר זָמַם. וְכִי מִלְפָּא חָשִׁיב (קוּדָם)
 לֵאבֶּאֱשָׁא לְבָנָיו עַד לָא יִיתוּן לְמַחֲטִי. אָמַר
 לִיָּה לְמִלְפָּא דְּהָוָה לִיָּה מָאן יִקָּר, וּבְכָל יוֹמָא הָוָה

לשון הקודש

מִימֵי קָדָם – שֶׁהָרִי אוֹתָהּ הָאֲדָרֶת צֹוּה
 מֵאוֹתָם יָמִים רֵאשׁוֹנִים עֲלִיוֹנִים, וּבִיּוֹם
 שֶׁחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָרַע אוֹתָהּ, מִשּׁוֹם
 שֶׁהָאֲדָרֶת הַזֶּה הָיָא כְּבוֹדוֹ וְתִקְוֹנוֹ, וְקָרַע
 אוֹתָהּ.

אָמַר לוֹ, עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם, וְכִי מִלְפָּא
 חוֹשֵׁב וְקָדָם לְהִרְעֵל לְבָנָיו עַד שֶׁלֹּא יָבֹאוּ
 לְחַטָּא?! אָמַר לוֹ, (מִשְׁלֵ) לְמִלְפָּא שֶׁהָיָה לוֹ
 כְּלִי יִקָּר, וּבְכָל יוֹם הָיָה פּוֹחֵד עָלָיו שֶׁלֹּא

רַבִּי אֶלְעָזָר הֵלֵךְ אֶל רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְוִנְיָא חָמוּי. בֵּינוּן שְׂרָאָה
 אוֹתוֹ, הִתְקִין לוֹ שְׂמִיחַ שֶׁל כְּסוּי בְּמוֹטוֹת
 שֶׁל עֵץ, וַיֵּשְׁבוּ. אָמַר לוֹ חָמוּי, אֶפְשָׁר
 שְׁשִׁמְעַתְּ מֵאֲבִיךָ זֶה שְׁכֵתוֹב (אִיכָה ב) עָשָׂה
 ה' אֲשֶׁר זָמַם בְּצַע אֲמָרְתּוֹ אֲשֶׁר צֹוּה מִימֵי
 קָדָם?.

אָמַר לוֹ, הָרִי פִּרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים, בְּצַע
 אֲמָרְתּוֹ – שֶׁקָּרַע הָאֲדָרֶת שְׁלוֹ. אֲשֶׁר צֹוּה

דְּחִיל עָלֶיהָ דְּלֹא יתִּבַּר וְהָוָה מְסַתְּפֵל בֵּיהּ וְתַקִּין
בְּעֵינָיו. לְיוֹמִין אַתָּא בְּרִיהּ וְאַרְגִּיזוּ לִיהּ לְמַלְכָּא, נָטַל
מַלְכָּא הַהוּא מֵאֵן יָקָר וְתִבְרַר לִיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב
עֲשֵׂה יְיָ אֲשֶׁר זָמַם.

תָּא חַיִּי, מִן יוֹמָא דְאַתְבְּנִי בִּי מִקְדָּשָׁא הָוָה קְדָשָׁא
בְּרִידָה הוּא מְסַתְּפֵל בֵּיהּ וְחָבִיב עָלֶיהָ סָגִי וְהָוָה
דְּחִיל עָלֶיהָ דִּישְׂרָאֵל דִּיחֲטוֹן וִיתְרַב בִּי מִקְדָּשָׁא. וְכֵן
בְּכָל זְמָנָא דְהָוָה אֲתִי לְגַבִּי בִּי מִקְדָּשָׁא הָוָה לְבִישׁ
הַהוּא פּוֹרְפִירָא. לְבִתָּר דְּגִרְמוֹ חוֹבִין וְאַרְגִּיזוּ קָמִי
מַלְכָּא אֶתְתְּרַב בִּי מִקְדָּשָׁא וּבִזַּע הַהוּא פּוֹרְפִירָא (ד"א
גרים הכי הווא פורפירא ואתתערב בי מקדשא)
הִינֵנו דְכְּתִיב עֲשֵׂה יְיָ
אֲשֶׁר זָמַם.

בַּצֵּעַ אִמְרָתוֹ וְגו' (האי אמרתו בקדמיתא יתבא בראש אמיר. והא אתעשרו
עשרא לרישא ואילן נאה לפניו. ואיהי מימי קדם ודאי. וכדין עציבו קמיה
בבתי בראי ודאי והן (ישעיה לג) אראלם צעקו חוצה. (ישעיה כב) ויקרא יי צבאות ביום

לשון הקודש

יִשְׁכַּר וְהָיָה מְסַתְּפֵל בּוֹ וּמִצָּא חֵן בְּעֵינָיו. אַחֲרָא אִתְּרַת. אַחֲרָא שְׁנִרְמוֹ
לְיוֹמִים בָּא בְּנוֹ וְהִרְגִּיזוּ אֶת הַמֶּלֶךְ. לְקַח
הַמֶּלֶךְ אוֹתוֹ כְּלִי יָקָר וְשִׁכַּר אוֹתוֹ. וְהוּ
שְׁכָתוֹב עֲשֵׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם.

בָּא רֵאחַ, מִיּוֹם שְׁנִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
הָיָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַתְּפֵל בּוֹ וְחָבִיב
עָלָיו הַרְבֵּה, וְהָיָה פּוֹחֵד עַל יִשְׂרָאֵל
שְׂחִיטָאוֹ וְיִתְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְכֵן בְּכָל
פַּעַם שְׁהָיָה בָּא אֶצֶל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָיָה

עֲשֵׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם.

בַּצֵּעַ אִמְרָתוֹ וְגו' והאמרתו הזו בתחלה ישבה
בראש אמיר, והרי התעשרו עשרה לראש ואילן
נאה לפניו. והיא מימי קדם ודאי. ואז עציבות לפניו
בבתים החיצונים ודאי, (ישעיה לג) והן אראלם צעקו

הָיוּ בְּזִמְנָא דְּאַתְחֲרַב בֵּי מִקְדָּשָׁא. אֲבָל
בְּזִמְנָא אַחֲרָא לִית חֲדוּה קַמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּזִמְנָא דְּאַתְאֲבִידוּ חֲיִיבֵי עֲלָמָא וְאַנּוּן דְּאַרְגִּיזוּ קַמִּיה
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי יא) וּבִאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. וְכֵן
בְּכָל דָּרָא וְדָרָא דְּעֵבִיד דִּינָא בְּחֲיִיבֵי עֲלָמָא. חֲדוּה
וְתוֹשֵׁבֶתָא קַמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִי תִּימָא הָא תַּנִּינָן דְּלִית חֲדוּה קַמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא כִּד אִיהוּ עֵבִיד דִּינָא בְּחֲיִיבֵי. אֲלָא תָא
חַוִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְעֵבִיד דִּינָא בְּחֲיִיבֵי, חֲדוּן
וְתוֹשֵׁבֶתָא קַמִּיה עַל דְּאַתְאֲבִידוּ מִעֲלָמָא. וְהֵי מִיִּלִּי
כִּד מָטָא תְּהוּא זְמָנָא דְּאַוּרִיךְ לֹון וְלֹא תֵאבֵן לְגַבִּיה
מִחוּבִייהוּ. אֲבָל אִי אַתְעֵבִיד בְּהוּ דִּינָא עַד לֹא מָטָא
זְמַנִּייהו, (ועד) דְּלֹא אֲשַׁתְּלִים חוּבִייהו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,
(בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלַם עֹון הָאֲמֹרִי עַד הֵנָּה, כְּדִין לִית

לשון הקודש

וְאִם תֵּאמַר, הֲרִי שְׁנִינּוּ שְׂאִין חֲדוּה לִפְנֵי
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה דִין
בְּרָשָׁעִים? אֲלָא בֵּא רֵאה, בְּשַׁעֲתָא שְׁנַעֲשֶׂה
דִין בְּרָשָׁעִים, חֲדוּת וְתוֹשֵׁבֶתָא לִפְנֵי עַל
שְׁנֵאבִידוּ מִהַעוֹלָם. וְהַדְּבָרִים הַלְלוּ
כְּשֶׁמִּגִּיעַ אוֹתוֹ זְמַן שְׁחַמְתִּין לָהֶם וְלֹא
שָׁבוּ אֵלָיו מִחֲטָאֵיהֶם. אֲבָל אִם נַעֲשֶׂה
בְּהֶם דִין עַד שֶׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּם, (ועד) שֶׁלֹא
נִשְׁלַם חֲטָאֵם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (בראשית טו) כִּי

הֵנָּה. (שם כב) וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים זְכָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא
וַיְהִי. הֵינּוּ בְּזִמְנָא שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
אֲבָל בְּזִמְנָא אַחֲרָא אִין חֲדוּה לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ זְמַן שְׁאוּבֵדִים רְשָׁעִי
הַעוֹלָם וְאוֹתָם שְׁהַרְגִּיזוּ לִפְנֵי. וְהוּ
שְׁכַתוּב (משלי יא) וּבִאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. וְכֵן
בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שְׁעוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִי
הַעוֹלָם, חֲדוּה וְתוֹשֵׁבֶתָא לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

חֲדָוָה קָמְיָהּ וּבֹאִישׁ קָמְיָהּ עַל דָּאתְאֲבִידוּ.

וְאִי תִימָא אִיהוּ עַד לָא מָטוּ זְמַנֵּיהוּ אַמַּאי עָבִיד
בְּחוּ דִינָא. אֶלָּא אֲנֹן גְּרָמִין בִּישָׁא לְגִרְמֵיהוּ.
דְּהָא קִדְשָׁא בְּרִידָא לָא עָבִיד בְּחוּ דִינָא עַד לָא
מָטָא זְמַנֵּיהוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּמִשְׁתַּתְּפִי בְּחֲדֵיהוּ
דִּישְׂרָאֵל לְאַבְרָם לֹון. וּבְגִין כֶּךָ עָבִיד בְּחוּ דִינָא
וְאוּבִיד לֹון מַעְלָמָא בְּלָא זְמָנָא. וְדָא הוּא דְאַבְרָם
קָמְיָהּ. וּבְגִין כֶּךָ אֲטַבַּע מִצְרָאִי בִימָא. וְאוּבִיד
שְׁנַאִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל בִּימֵי יְהוֹשָׁפָט. וְכֵן כָּלְחוּ. דְּהָא
בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל אֲתַאֲבִידוּ בְּלָא זְמָנָא.

אַבְל כֹּד אֲשַׁתְּלִים זְמָנָא דְאוּרִידָא לֹון וְלָא תָבוּ.
כִּדִּין חֲדָוָה וְתוֹשְׁבַתָא קָמְיָהּ עַל דָּאתְאֲבִידוּ
מַעְלָמָא. בֶּר בְּזְמָנָא דְאַתְחֵרֵב בִּי מִקִּדְשָׁא. דְּאָף
עַל גַּב דְּאַשְׁתְּלִים זְמָנָא דְלַחוֹן דְאַרְגִּיזוּ קָמְיָהּ, לָא

לשון הקודש

בְּלָא הַזְמַן. וְהוּא שְׂרַע לְפָנָיו. וְלִכְּן הִטְפִּיעַ
מִצְרַיִם בְּיָם וְהַאֲבִיד שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל בִּימֵי
יְהוֹשָׁפָט, וְכֵן כָּלָם, שְׁהָרִי מִשּׁוּם יִשְׂרָאֵל
נִאֲבָדוּ לְפָנָיו זְמָנָם.

אַבְל בְּשֶׁהַשְּׁלָם הַזְמַן שְׂחַכָּה לָהֶם וְלָא
שָׁבוּ, אִזּוּ חֲדָוָה וְתוֹשְׁבַתָא לְפָנָיו עַל
שְׁאָבָדוּ מִהָעוֹלָם, פֻּרְט לְזְמַן שְׂחַרְבַּת בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, שְׂאָף עַל גַּב שְׁהַשְּׁלָם הַזְמַן

לָא שְׁלָם עֹון הָאִמּוּרִי עַד הַנֶּחֱ, אִזּוּ אִין
חֲדָוָה לְפָנָיו, וְרַע לְפָנָיו עַל שְׁנַאֲבָדוּ.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה עוֹשֶׂה בָּהֶם דִּין מָרָם
שְׁהָגִיעַ זְמָנָם? אֶלָּא הֵם גִּרְמוּ רַע לַעֲצָמָם,
שְׁהָרִי הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אִינוּ עוֹשֶׂה דִּין
בְּמָרָם מִגִּיעַ זְמָנָם, אֶלָּא מִשּׁוּם
שְׁמִשְׁתַּתְּפִים עִם יִשְׂרָאֵל לְהִרַע לָהֶם,
וְלִכְּן עוֹשֶׂה בָּהֶם דִּין וּמַאֲבָדֵם מִהָעוֹלָם

הָיָה חֲדָוָה קָמְיָהּ. וּמִתְּהוּא זִמְנָא לָא הָיָה חֲדָוָה
לְעִילָא וְתַתָּא:

כִּי לַיָּמִים עוֹד שְׁבַעָה אָנֹכִי מִמָּטִיר עַל הָאָרֶץ
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר הֵינִי אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה מֵאִי
עֲבִידְתִּיָּהּ. אֲלֹא אַרְבָּעִים יוֹם לְאַלְקָאָה חֵיִיבִי עֲלֵמָא
וּבְתִיב, (דברים כה) אַרְבָּעִים יָכְנוּ לֹא יוֹסִיף, לִקְבֹּל אַרְבַּע
סָטְרִי עֲלֵמָא לְכָל חַד עֶשְׂרָה. בְּגִין דְּבַר נָשׁ מֵאַרְבַּע
סָטְרִי עֲלֵמָא אֲתַבְּרִי. וְעַל דָּא וּמַחֲתִי אֶת כָּל הַיָּקוּם.
וְאַצְטְרִיךְ אַרְבָּעִים לְאַלְקָאָה וּלְאַתְמַחֲי עֲלֵמָא.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה שֹׁכֵיחַ קָמְיָהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר לִיה
הָאִי קָרָא (דְּקָאמְרִי) דְּבְתִיב וְתַשְׁחַת הָאָרֶץ (דף טב ע"א)

לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. אִי בְנֵי נָשָׂא חֲטָאן אֲרַעָא בְּמָה. אָמַר
לִיה בְּגִין דְּבְתִיב כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ בְּמָה

לשון הקודש

רוחות העולם, לכל אחד עשרה. משום
שֶׁבֶן אָדָם נִבְרָא מֵאַרְבַּעָה רוּחוֹת הָעוֹלָם,
וְעַל זֶה וּמַחֲתִי אֶת כָּל הַיָּקוּם. וְצִרִיךְ
אַרְבָּעִים לְהִלְקוֹת וּלְמַחֲוֹת אֶת הָעוֹלָם.
רַבִּי יִצְחָק הֵיךְ מְצוּי לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
אָמַר לוֹ פְּסוּק זֶה וְשִׁאמְרוּ שְׁכָתוֹב וְתַשְׁחַת
הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. אִם בְּנֵי אָדָם חֲטָאוּ
– הָאָרֶץ בְּמָה חֲטָאָה? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם
שְׁכָתוֹב כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ,

שֶׁלָּהֶם שֶׁהִרְגִּיזוּ לְפָנָיו, לֹא הִיָּתָה חֲדָוָה
לְפָנָיו. וּמֵאֲתוֹ זִמְנָא לֹא הִיָּתָה חֲדָוָה לְפָנָיו
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

כִּי לַיָּמִים עוֹד שְׁבַעָה אָנֹכִי מִמָּטִיר עַל
הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגו'.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים
לַיְלָה הִלְלוּ, מַה מַּעֲשִׂיהֶם? אֲלֹא אַרְבָּעִים
יוֹם לְהִלְקוֹת רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, וּבְתוֹב (דברים
כה) אַרְבָּעִים יָכְנוּ לֹא יוֹסִיף, בְּנִגַּד אַרְבַּעָה

דַּאתְמָר. בְּגִוּוֹנָא דָּא (ויקרא יח) וְתַטְמָא הָאָרֶץ וְאַפְקוּד
עֲוֹנָה עָלֶיהָ. אֵלָא בְּנֵי נִשָּׂא חֲטָאן וְאִי תִימָא אֲרַעָא
בְּמָה, אֵלָא עֲקָרָא דְאַרְעָא בְּנֵי נִשָּׂא אֲנֹן. וְאֲנֹן
מִחֲבָלִין אֲרַעָא וְהִיא אֶתְחַבְּלַת. וְקָרָא אוֹכַח דְּכַתִּיב
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל
בָּשָׂר אֶת דְּרָכֹו עַל הָאָרֶץ.

תָּא חַוִּי, כָּל חֲטָאֵי דְבַר נָשׁ כְּלָחוּ חֲבָלוֹתָא דִּילִיָּה
תַּלְיִין בְּתִשׁוּבָה. וְחֲטָאָה דְּאוֹשִׁיד זֶרַעָא עַל
אַרְעָא וּמִחֲבָלָא אֲרַחֲיָה וְאַפִּיק זֶרַעָא עַל אֲרַעָא,
מִחֲבָל לִיָּה וּמִחֲבָל אֲרַעָא. וְעָלִיָּה כְּתִיב, (ירמיה ב) נִכְתָּם
עֲוֹנָךְ לִפְנֵי. וְכַתִּיב בֵּיה (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשָׁע
אַתָּה לֹא יִגְוֹרֵךְ רָע. בַּר בְּתִשׁוּבָה סִגְיָ. וְכַתִּיב, (בראשית
לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רָע בְּעֵינֵי יִי וַיִּמִּיתֵהוּ יִי
וְהָא אֶתְמָר.

לשון הקודש

הַשְׁחָתָתָם תְּלוּיָה בְּתִשׁוּבָה. וְהַחֲטָא שֶׁל
שׁוֹפֵךְ זֶרַע עַל הָאָרֶץ וּמִשְׁחִית דְּרָכֹו
וּמוֹצִיא זֶרַע עַל הָאָרֶץ – מִשְׁחִית אוֹתוֹ
וּמִשְׁחִית אֶת הָאָרֶץ, וְעָלִיו כְּתוּב (ירמיה ב)
נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לִפְנֵי, וְכַתוּב בּו (תהלים ה) כִּי
לֹא אֵל חֲפֵץ רָשָׁע אַתָּה לֹא יִגְוֹרֵךְ רָע.
פָּרַט לְתִשׁוּבָה גְּדוּלָּה. וְכַתוּב (בראשית לח)
וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רָע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמִּיתֵהוּ ה',
וַיִּמִּיתֵהוּ ה', וְהָרִי גִתְבָּאָר.

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר. כְּמוֹ זֶה, (ויקרא יח) וְתַטְמָא
הָאָרֶץ וְאַפְקוּד עֲוֹנָה עָלֶיהָ. אֵלָא בְּנֵי אָדָם
חֲטָאוּ. וְאִם תֵּאמַר, הָאָרֶץ בְּמָה? אֵלָא
עֲקָר הָאָרֶץ הֵם בְּנֵי הָאָדָם, וְהֵם
מִשְׁחִיתִים אֶת הָאָרֶץ וְהִיא נִשְׁחָתָת,
וְהַכְּתוּב מוֹכִיחַ, שֶׁכְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר
אֶת דְּרָכֹו עַל הָאָרֶץ.
בַּא רָאָה, כָּל חֲטָאֵי הָאָדָם כְּלָם,

אָמַר לִיה אִמַּאי דָּאִין קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא עָלְמָא
בְּמִיָּא וְלֹא בְּאִשָּׁא וְלֹא בְּמַלְאָה אַחֲרָא. אָמַר
לִיה רָזָא הוּא דִּהָא אֲנֹן חֲבִילוֹ אֶרְחִיּהּוּ בְּגִין דְּמִיָּין
עָלְאִין וּמִיָּין תַּתְּאִין לֹא אֶתְחַבְּרוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּדָקָא
יָאוּת. (ומאן אלין מיין עלאין ביננה. ומיין תתאין מלכות. ה"א עלאה ה"א תתאה.

וכד אנון מחבלין, אסתלק י"ו דהוא דכר, ואשתאר ה"א בה"א ומיין במיין). **מָאן**
אֲנֹן דְּחֲבִילוֹ אֶרְחִיּהּוּ, בְּגִוּוּנָא דָּא מִיָּין דְּכוּרִין
וְנוֹקְבִין. וְעַל דָּא אֶתְדָּנּוּ בְּמִיָּא בְּמָה דְּאֲנֹן חָבוּ. וּמִיָּין
הוּוּ רְתִיחֹן וּפְשִׁטּוֹ מִשְׁבָּא מִנִּיּהּוּ בְּמָה דְּחֲבִילוֹ
אֶרְחִיּהּוּ בְּמִיָּין רְתִיחֹן. דִּינָא לְקַבֵּל דִּינָא. הָדָא הוּא
דְּכָתִיב נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיָנוֹת תְּהוֹם רַבָּה, הָא מִיָּין
תַּתְּאִין. וְאַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ דָּא מִיָּין עָלְאִין. מִיָּין
עָלְאִין וְתַתְּאִין.

רַבִּי תַּיָּיא וְרַבִּי יְהוּדָה הֵווּ אֲזִילִי בְּאַרְחָא. וּמָטוּ

לשון הקודש

כמו זה מים זכריים ונקביים. ועל זה נדונו
במים, במה שהם חטאו. והמים היו
רותחים ופושטים מהם את העור, כמו
שהשחיתו דרכם במים רותחים. דין
כנגד דין. זהו שכתוב נבקעו כל מעיינות
תהום רבה. הרי מים תחתונים. וארבת
השמים נפתחו – זה מים עליונים. מים
עליונים ותחתונים.

רַבִּי תַּיָּיא וְרַבִּי יְהוּדָה הֵווּ הוֹלְכִים

אמר לו, למה דין הקדוש ברוך הוא את
העולם במים ולא באש ולא בדבר אחר?
אמר לו, סוד הוא, שהרי הם השחיתו
דרכם בשביל שמים עליונים ומים
תחתונים לא התחברו זכר ונקבה כראוי.
ומי הם המים העליונים? בינה. ומים תחתונים –
מלכות. ה"א עליונה ה"א תחתונה. וכאשר הם
משחיתים, נסתלק י"ו, שהוא זכר, ונשאר ה"א
בה"א ומים במים. מה הם השחיתו דרכם,

לְגַבִּי טוֹרִין רַבְרָבָן וְאַשְׁכַּחוּ בִּינֵי טוֹרִיא גִרְמִי בְּנֵי
נָשָׂא דִּהְיוּ מֵאֲנוּן בְּנֵי טוֹפְנָא. וּפְסָעוּ תִּלְתַּת מָאָה
פְּסִיעָן בְּגִרְמָא חָדָא. תְּוֹהוּ. אָמְרוּ הֵינֵנוּ דְּאָמְרוּ
חֲבֵרְנָא דְּאֲנוּן לֹא הָווּ מִסְתָּפִי מְדִינָא דְקִדְשָׁא בְּרִיד
הוּא כְּמָה דְכְּתִיב, (איוב כא) וַיֹּאמְרוּ לֹאֵל סוּר מִמֶּנּוּ
וְדַעַת דְּרִכֶּיךָ לֹא חֲפָצְנוּ. מָה עֲבָדוּ. הָווּ סְתִימִין
בְּרַגְלֵיהֶו מְבוּעֵי תְּהוֹמָא. וּמִיִּין נִפְקִין רְתִיחִן וְלֹא
יָכִילוּ לְמִיקָם בָּהוּ, עַד דִּהְיוּ נִשְׁמָטִין וְנִפְלִי בְּאַרְעָא
וּמִיִּיתִין:

וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזִיא לְרַבִּי
יְהוּדָה תָּא וְאִימָא לָךְ מְלִי דְשִׁמְעֵנָא בְּהֵאִי.
מִתַּל לְבַר נָשׁ דְּאָעִיל לְנוֹקְבָא דְמַעְרִיא (ד"א אִיבָא דְמַעְרָא)
בְּזִמְנָא חָדָא. וְנִפְקִי תֵרִין אוּ תִלְתָּא בְּנִין. (בבלי) חַד
מִתְפָּרְשָׁא מֵאַחֲרָא בְּאַרְחֻי בְּעוֹבְדוֹי. דָּא וּפָאָה וְדָא

לשון הקודש

בְּדִרְךָ, וְהִגִּיעוּ לְהָרִים גְּדוֹלִים, וּמִצְאוּ בֵּין
הָהָרִים עֲצָמוֹת בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ מֵאוֹתָם
בְּנֵי הַמְּבּוּל, וּפְסָעוּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פְּסִיעוֹת
בְּעֵצִם אַחַת. תִּמְהוּ. אָמְרוּ, הֵינֵנוּ מָה
שֶׁאָמְרוּ חֲבֵרֵינוּ שֶׁהֵם לֹא הָיוּ פּוֹחֲדִים
מִדִּין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (איוב
כא) וַיֹּאמְרוּ לֹאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרִכֶּיךָ
לֹא חֲפָצְנוּ. מָה עָשׂוּ? הָיוּ סוֹתְמִים
בְּרַגְלֵיהֶם אֶת מַעֲנֵנוֹת הַתְּהוֹם, וּמִים

רְתוּחִים יוֹצְאִים וְלֹא יָכִלוּ לַעֲמֹד בָּהֶם,
עַד שֶׁהָיוּ נִשְׁמָטִים וְנוֹפְלִים בָּאָרֶץ וּמֵתִים.
וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים וְגו'. אָמַר רַבִּי
חֲזִיא לְרַבִּי יְהוּדָה, בָּא וְאָמַר לָךְ דְּבָרִים
שֶׁשִּׁמְעָתִי בְּזוֹה. מִשָּׁל לְאָדָם שֶׁמְכַנֵּם
לְנוֹקְבָה שִׁמְתֵּעֲבֶרֶת (ד"א פְּרִי מַעֲיָה) בְּפַעַם
אַחַת, וַיִּצְאוּ שְׁנַיִם אוּ שְׁלֹשָׁה בָּנִים. וְכֵן
אַחַד נִפְרַד מֵאַחֵר בְּדִרְכּוֹ בְּמַעֲשָׁיו. זֶה
צָדִיק וְזֶה רָשָׁע וְזֶה בִּינּוֹנִי. אַף גַּם כָּאן

חַיִּיבָא וְדָא בִּינוּנִי. אוֹף הָכָא נָמִי תִּלַּת קְטִירֵי דְרוּחָא
אֲזִלִּין וְשִׁטָּאן וְאַתְּכִלִּילָן בְּתִלַּת עָלְמִין.

תָּא חַזִּי, נִשְׁמָתָא נִפְקָאֵת וְאַעִּיל בֵּין טוּרֵי פְרוּדָא
וְאַתְחַבֵּר רוּחָא בְּנִשְׁמָתָא. נַחֲתִית לְתַתָּא אֶתְחַבֵּר

נֶפֶשׁ בְּרוּחַ וְכִלְהוּ (אֲזִלֵי ד"א נִסְתִּין) וּמִתְחַבְרִין דָּא עִם דָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נֶפֶשׁ וְרוּחַ כִּלְיָן דָּא עִם דָּא.

נִשְׁמָתָא שְׂרִיא בְּאַרְחוּי דְּבַר נֶשׁ. (וְהָא) וְהִיא מְדוּרָא

טְמִירָא דְלֹא אֶתִידַע אֶתְרָהָא.

אֶתָּא בַּר נֶשׁ לְאַתְדַּבָּאָה, מְסִיעִין לִיה בְּנִשְׁמָתָא

קַדִּישָׁא וְדַכָּאן לִיה וּמִקְדָּשִׁין לִיה וְאַקְרִי

קְדוּשָׁ. לֹא זָכָה וְלֹא אָתִי לְאַתְדַּבָּאָה, תִּרִּין דְּרָגִין

פְּתִיחִין דְּאַנּוּן נֶפֶשׁ וְרוּחַ בֵּיתָה. נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא לִית

בֵּיתָה (סִיּוּעָא דְלַעִילָא וְדָא כְּפּוּם אֶרְחִיָּה). וְלֹא עוֹד אֶלָּא דָּאִי יִסְתַּאב

מִסְּאָבִין לִיה. וְסִיּוּעָא דְלַעִילָא אַעֲדִיו מִינִיָּה. מִכָּאן

וְלַהֲלָאָה כָּל חַד לְפּוּם אֶרְחִיָּה.

לשון הקודש

וְהוּא מְדוּרָא נִסְתָּר שְׁלֹא נֹדַע מְקוּמוֹ.

כָּא בֶּן אָדָם לְהִטָּהַר – מְסִיעִים לוֹ

בְּנִשְׁמָה קְדוּשָׁה וּמִטְהָרִים אוֹתוֹ

וּמִקְדָּשִׁים אוֹתוֹ וְנִקְרָא קְדוּשָׁ. לֹא זָכָה

וְלֹא כָּא לְהִטָּהַר – שְׁתֵּי דְרָגוֹת פּוֹתִיחִים,

שְׁהֵם נֶפֶשׁ וְרוּחַ בּוֹ. אֵין בּוֹ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה

וְסִיּוּעָא שְׁלִמְעָלָה, וְזֶה כְּפִי דְרַבּוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא

שְׁאֵם יִטְמָא – מְטַמְּאִים אוֹתוֹ. וְהַסִּיּוּעָא

שְׁלִשָּׁה קְשָׁרִים שֶׁל רוּחַ הוֹלְכִים וְשָׂטִים

וְנִכְלָלִים בְּשְׁלִשָּׁה עוֹלָמוֹת.

כָּא רָאָה, נִשְׁמָה יּוֹצֵאת וְנִכְנָסֶת בֵּין הָרִי

פְּרוּד, וּמִתְחַבֵּרֶת הָרוּחַ בְּנִשְׁמָה. יּוֹרֶדֶת

לְמַטָּה, מִתְחַבֵּרֶת הַנֶּפֶשׁ בְּרוּחַ, וְכֵלֶם

וְהוֹלְכִים ד"א יּוֹרְדִים וּמִתְחַבְרִים זֶה עִם זֶה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נֶפֶשׁ וְרוּחַ כִּלְוִלִים זֶה עִם

זֶה. הַנִּשְׁמָה שׁוֹרָה בְּדַרְכֵּיוֹ שֶׁל בֶּן אָדָם, וְזֶה

תוספתא

קטורי רמאי, דקסטורי דהוסטרא (ס"א דהוא סטרא) אגן פתיחן עינין
פתיחן אודנין. קל מן קליא נחית מעילא לתתא. מתבר
טורין וטנרין. מאן אגון דחמאן ולא חמאן. אטימין אודנין. סתימין
עינין. לא חמאן ולא שמעין לא ידעין בסכלתנו, חד דכלילא
בתרין בגווייהו. דחייין ליה לבר.

אגון מתדבקן בין (ס"א ביה) באגון תרי, חד אומנא דאומנא לא
שריא (ס"א שוין) בגווייהו. לא עאלין בין ספרי קדישין. כל
אגון דאומנא לא (דף טב ע"ב) שריא בגווייהו לא אכתבו בספרי
דכרניא אתמחון מספרא דחיי כמה דאת אמר (תהלים ט) ימחו
מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו.

ווי לון פד יפקון מהאי עלמא ווי לון (לחיהו). מאן יתבע לון פד
יתמסרון בידא דדומה ויתוקדון בגורא דדליק ולא יפקון מניה
בר בריש ירחי ושפתי כמה דאת אמר, (ישעיה ט) והיה מדי חדש
בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר
י. לבתר פרוזא דבסטר צפון אכריז עלייהו ואמר (תהלים ט) ישובו

לשון הקודש

בתוכם. לא נכנסים בין ספרים קדושים.
כל אלו של אמן זה לא שורה בתוכם,
לא נכתבו בספר הזכרונות ונמחים
מספר החיים, כמו שנאמר (תהלים ט) ימחו
מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו.

אוי להם פשיצאו מהעולם הזה. אוי להם
ולחיהם. מי יתבע אותם כאשר ימסרו
בידי דומה וישרפו באש שדולקת ולא
יצאו ממנה רק בראשי חדשים ושבתות,
כמו שנאמר (ישעיה ט) והיה מדי חדש
בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר
להשתחוות לפני אמר ה'. אחר כך פרוז
שבצד צפון מכריז עליהם ואומר, (תהלים ט)

שלמעלה מסירים ממנו. מכאן והלאה
כל אחד לפי דרכו.

תוספתא

קשורים רמים של היכלי תהיכלות ושל
אותו צד אגו פתוחי עינים, פתוחי אזנים.
קול מהקולות יורד מלמעלה למטה,
משבר הרים וסלעים. מי הם שרואים
ולא רואים? אטומי אזנים, סתומי עינים,
לא רואים ולא שומעים, לא יודעים
בשכל, אחד שכלול בשנים בתוכם.
דוחים אותם החוצה.

הם נדבקים בין וס"א בן באותם שנים,
האחד אמן האמנים לא שורה וס"א שמים

רְשָׁעִים לְשֹׂאוֹלָה וְגו'. כִּמְהָ חֲבִילִי מְרִיקִין אֶת־פְּנֵשׁוֹ עֲלֵיהֶוּ בְּאַרְבַּע סֻטְרִין. אִשָּׁא מְלַהֶטָא בְּגִי בֶן הַנֶּחֱם.

תֵּלֶת זְמָנִין בְּיוֹמָא מִתְפַּקְדָּן (ס"א מִתְקַדָּן). וְלֹא עוֹד אֱלָא בְּזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל אֲתִיבוּ בְּקוֹל רָם אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, קֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא אֶתְמַלִּי רַחֲמִין וְחַיִּים עַל כָּלָא. וְרַמְיוּ לְמַלְאָכָא דְמִמְנָא עַל תְּרַעֵי דְגִיּהֶנּוּ סְמִירְאֵל שְׁמִיהּ וְתֵלֶת מִפְתָּחַן בִּידֵיהּ וּפְתַח תֵּלֶת תְּרַעֵין דְּבִסְטֵר מְדַבְּרָא וְחִמְאֵן נְהוּרָא דְהָאֵי עֲלִמָּא. אָתָּא תִנְגָּא דְנוּרָא וְסֻתִּים אוֹרְחִין.

בְּרִין תֵּלֶת מִמְנָן דְּתַחוּת יְדֵיהֶוּ תֵּלֶת מְגֻרְפִין מְנַשְׁבֵּן בִּידֵיהֶוּ וְאֲתִיבוּ תִנְגָּא לְאֶתְרֵיהֶוּ וְרוּוחִין לֹון שְׁעָתָא וּפְלָגוֹת שְׁעָתָא. וְלִבְתֵּר תִּיבִין לְאֶשְׁיֵיהֶוּ. וְכֵן תֵּלֶת זְמָנִין בְּיוֹמָא וּבְכָל זְמָנִין דְּאִמְרֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ וְכו' אֲנֹון רוּוחִין לֹון. וְכֵאֵין אֲנֹון צְדִיקֵיָא דְאוֹרְחֵיהוֹן מְנַהֵרָא בְּהָהוּא עֲלִמָּא לְכָל סֻטְרִין כִּמְהָ דְאֵת אָמֵר, (מְשַׁלִּי ד) וְאוֹרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגֵה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד גִּבּוֹן הַיּוֹם (עַד כָּאן לִשּׁוֹן הַתּוֹסֵפֶת):

רַבִּי אָבָא אָמֵר, בְּגִיּהֶנּוּ אֵית מְדוּרִין עַל מְדוּרִין

לשון הקודש

וְאִזְ שְׁלֹשָׁה מִמְנִים שְׂתַחַת יְדֵיהֶם שְׁלֹשׁ מְגֻרְפוֹת, מְנַשְׁבִּים בִּידֵיהֶם וּמַחְזִירִים עֵשֶׂן לְמִקּוֹמָם, וְנוֹתְנִים לָהֶם רוּחָה שְׁעָה וְחִצִּי. וְאַחֵר כֶּךָ שְׁבִים לְאֵשׁ שְׁלֹהֶם. וְכֵךְ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם. וּבְכָל זְמַן שְׁאוּמְרִים יִשְׂרָאֵל אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ וְכו', מְרוּחִים לָהֶם. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִּיקִים שְׁדַרְכֵם מְאִירָה בְּאוֹתוֹ עוֹלָם לְכָל הַצְדִּיקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשַׁלִּי ד) וְאוֹרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגֵה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד גִּבּוֹן

הַיּוֹם. (עַד כָּאן הַתּוֹסֵפֶת).

רַבִּי אָבָא אָמֵר, בְּגִיּהֶנּוּ יֵשׁ מְדוּרִים עַל

יְשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשֹׂאוֹלָה וְגו'. כִּמְהָ אֲגֻדוֹת שֶׁל יְסוּרִים יִתְכַּנְסוּ עֲלֵיהֶם בְּאַרְבַּעַת צְדָדִים. אִשׁ לוֹהֶטֶת בְּגִיא בֶן הַנֶּחֱם. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם מִתְפַּקְדִּים וְנִשְׁרָפִים. וְלֹא עוֹד, אֱלָא בְּזִמְן שִׁישְׂרָאֵל עוֹנִים בְּקוֹל רָם אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְמַלֵּא רַחֲמִים וְחַס עַל הַכָּל, וְרוֹמֵז לְמַלְאָךְ הַמִּמְנָה עַל שְׁעֵי הַגִּיּהֶנּוּ, שֶׁשְּׁמוֹ סְמִירְאֵל, וְשְׁלֹשָׁה מִפְתָּחוֹת בְּדוֹ, וּפּוֹתַח שְׁלֹשָׁה שְׁעָרִים שֶׁבְּצֵד הַמְדְּבָר, וְרוּאִים אֶת אוֹר הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּא עֵשֶׂן שֶׁל אִשׁ וְסוֹתָם הַדְּרָכִים.

תַּנְיִינִין תְּלִיתָאִין עַד שֶׁבַע. וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.
וְזָכְאִין אֲנוּן צְדִיקָא דְאֲנוּן מִסְתַּמְרִין מִחוּבֵי חַיִּיבָא
וְלֹא אֲזִיל בְּאַרְחֵיהּ וְלֹא מִסְתַּאֲבֵי בְּהוּ. וְכָל מָאן
דְּאִסְתַּאב כִּד אֲזִיל לְהֵהוּא עָלְמָא, נְחִית לְגִיְהֵנָם.
וְנְחִית עַד מְדוּרָא תַתָּאָה.

וְתַרְיִן מְדוּרִין אֲנוּן דְּסְמִיכִין דָּא עִם דָּא שְׂאוּל
וְאַבְדּוֹן. מָאן דְּנְחִית לְשְׂאוּל דִּינִין לִיה תַּמָּן
וּמִקְבֵּל עֲנִשִּׂיה וּסְלִיקוּ לִיה לְמְדוּרָא אַחְרָא עֲלָאָה.
וְכֵן דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא עַד דְּאֲנוּן סְלִקִין לִיה. אֲבָל
מָאן דְּנְחִית לְאַבְדּוֹן לָא סְלִקִין לִיה לְעֵלְמִין. וּבְגִין
כִּד אֲקַרִי אַבְדּוֹן דְּהָא אָבִיד הוּא מִכְּלָא.

תָּא חַיִּי, נַח זָכָאָה, הָוָה אַתְרֵי בְּכֵי דְרִיה וְלֹא הָו
שְׁמַעִי לִיה. עַד דְּקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא אִיִּיתִי
עֲלִיָּהּ דִּינָא דְּגִיְהֵנָם. מָאִי דִּינָא דְּגִיְהֵנָם אִשָּׁא

לשון הקודש

אותו שם ומקבל עֲנָשׁוּ, ומעלים אותו
לְמְדוּרָא עֲלִיּוֹן אַחֵר. וְכֵן דְּרָגָה אַחֵר דְּרָגָה,
עַד שֶׁהֵם מַעְלִים אוֹתוֹ. אֲבָל מִי שִׁיּוּרֵד
לְאַבְדּוֹן, לֹא מַעְלִים אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים, וְלָכֵן
נִקְרָא אַבְדּוֹן, שְׁתַּרִי אָבִיד הוּא מִכְּלָא.
בָּא רָאָה, נַח הַצִּדִּיק הָיָה מִתְּרָה בְּכֵי
דוֹרוֹ, וְלֹא הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ, עַד שֶׁהִקְדִּישׁ
בְּרוּךְ הוּא הִבִּיא עֲלֵיהֶם דִּין הַגִּיְהֵנָם. מִהוּ

מְדוּרִים, שְׁנַיִם שְׁלִישִׁים, עַד שֶׁבַע. וְהָרִי
בְּאֵרוֹהָ הַחֲבָרִים. וְאֲשֶׁרִי הַצִּדִּיקִים שֶׁהֵם
נִשְׁמָרִים מִחֲטָאֵי הָרָשָׁעִים וְלֹא הוֹלְכִים
בְּדַרְכֵיהֶם וְלֹא נִטְמָאִים בָּהֶם. וְכָל מִי
שֶׁנִּטְמָא, כְּשֶׁהוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ עוֹלָם יוֹרֵד
לְגִיְהֵנָם, וְיוֹרֵד עַד הַמְדוּרָא הַתַּתְּחוֹן.
וְשְׁנֵי מְדוּרִים הֵם שֶׁסְּמוּכִים זֶה עִם זֶה –
שְׂאוּל וְאַבְדּוֹן. מִי שִׁיּוּרֵד לְשְׂאוּל, דְּנִים

וּתְלָגָא. מִיָּא וְאַשָּׁא. דָּא צְנִינָא וְדָא רְתִיחָא. וְכִלְהוּ
בְּדִינָא דְגִיּוֹנָם אֶתְדָּנוּ וְאֶתְאֲבִידוּ מֵעֲלָמָא. וְלִבְתָּר
אֶתְקַיִים עֲלָמָא בְּדָקָא חֲזִי לִיה. וְעָאֵל נָח בַּתְּבָה
וְאַעִיל בָּהּ כָּל זַינָא וְזַינָא (ד"א מִבְּרִיין) דְּעֲלָמָא. וְדָאִי נָח
עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי הָהָה. וְנָפְקוּ מִן תְּבָה כָּל זַיִנֵי עֲלָמָא
בְּגִּוּוֹנָא דְלַעִילָא.

תָּא חֲזִי, כִּד הָאִי עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי אֶתְחַבֵּר בְּעֵץ פְּרִי
כָּל אֲנוּן זַיִנֵין דְּלַעִילָא חֲזִינוּן רַבְרָבָן וְזַעִירָן
וְכַמָּה זַיִנֵין וְכָל חַד לְזַיִנִיה בְּכָה דְאֶתְ אָמֵר, (תהלים קד)
חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. בְּגִוּוֹנָא דָּא נָח בַּתְּבָה.
וְכִלְהוּ נָפְקוּ מִן תִּיבּוֹתָא וְאֶתְקַיִים עֲלָמָא בְּגִוּוֹנָא
דְּלַעִילָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ נָח אִישׁ הָאֲדָמָה אֲקָרִי. נָח אִישׁ
צַדִּיק אֲקָרִי וְהָא אוֹקְמוּהָ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמֵר תְּלַת מָאָה שָׁנִין עַד לָא אָתִי מִזְּפָנָא

לשון הקודש

שְׁלַמְעֵלָה חַיּוֹת גְּדוֹלוֹת וְקַטְנּוֹת, וְכַמָּה
מִינִים כָּל מִין לְמִינוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים
קד) חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. כְּמוֹ זֶה נָח
בַּתְּבָה. וְכָלִם יֵצְאוּ מִתְּבָה, וְהִתְקַיִים
הָעוֹלָם כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה. וְלִכְּן נָח נִקְרָא
אִישׁ הָאֲדָמָה. נָח נִקְרָא אִישׁ צַדִּיק. וְהָרִי
בְּאֵרוּהָ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמֵר, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה עַד
שְׁלֹא בָּא הַמַּבּוּל הָיָה נָח מִתְּרָה בָּהֶם עַל

דִּין גִּיהֶנָם? אִשׁ וְשִׁלְג, מִים וְאֵשׁ. זֶה צוּגָן
וְזֶה רוּחַת. וְכָלִם גְּדוֹנוּ בְּדִין הַגִּיּוֹנָם
וְאֲבִידוּ מִהָעוֹלָם, וְאַחֵר כֶּךָ הִתְקַיִים הָעוֹלָם
כְּרָאוּי לוֹ. וְנִכְנַס נָח בַּתְּבָה וְהִכְנִיס בָּהּ
כָּל מִין וּמִין וּמִבְרִיּוֹת הָעוֹלָם. וְדָאִי נָח עֵץ
עוֹשֶׂה פְּרִי הָיָה. וְיֵצְאוּ מִתְּבָה כָּל מִינֵי
הָעוֹלָם כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה.

בָּא רָאָה, כְּשַׁעֲרָן זֶה עוֹשֶׂה הַפְּרִי,
מִתְחַבֵּר בְּעֵץ פְּרִי כָּל אוֹתָם מִינִים

הָיָה נֹחַ אֲתֵרִי בָּהוּ עַל עֹבְדֵיהֶון וְלֹא הָיוּ שְׂמֵעִין
לֵיהּ. עַד דְּקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשָׁלִים וּמָנָא דְאַוּרִיךְ
לֹון וְאַתְאַבִּידוּ מֵעֲלָמָא.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב לְעִילָא וַיְהִי כִי הִחֵל הָאָדָם לָרֹב
עַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּבָנוֹת יָלְדוּ לָהֶם. וַהּוּ אָזְלִין
עֲרִטִילָאִין לְעִינֵיהֶון דְּכָלָא. מַה כְּתִיב, (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ
בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בָּנוֹת הָאָדָם וְגו'. וְדָא הָוָה יְסוּדָא
וְעֶקְרָא לְמִיגַד בְּחוּבֵיהֶון עַד דְּגָרִים לֹון לְאַשְׁתַּצָּאָה
מֵעֲלָמָא. וּבְגִין כֶּךָ אֶתְמַשְׁכָּאן בְּתַר יֵצֵר הָרַע וּבְגִזְעוּי
וּשְׂרָשׁוּי. וְדָחוּ מִהִימְנוּתָא קְדִישָׁא מִבִּינֵיהוּ. וְאַסְתַּאבוּ
(נ"א וְאַתְאַבִּידוּ) בְּמָה דְּאַתְמָר. בְּגִין כֶּךָ קִין כָּל בָּשָׂר בָּא
לְפָנֵי, לְאַלְפָּא קְטִיגוּרִיא עֲלֵיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵל נֹחַ קִין כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנֵי.

לשון הקודש

לְהַמְשִׁיךְ בְּחֻטְאָם עַד שְׁגָרָם לָהֶם לְהַשְׁמִד
מִהֶעוֹלָם, וְלָכֵן נִמְשְׁכוּ אַחֵר יֵצֵר הָרַע
וּבְגִזְעוּ וּבְשִׂרְשׁוֹ וְדָחוּ אֶת הָאֱמוּנָה
הַקְדוּשָׁה מִבִּינֵיהֶם, וְנִמְסְאוּ (נ"א וְנִאֲבְדוּ)
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר. לָכֵן קִין כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנֵי
– לְלַמֵּד קְטִיגוּרִיא עֲלֵיהֶם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קִין כָּל בָּשָׂר בָּא
לְפָנֵי.

מֵעֲשִׂיהֶם וְלֹא הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ, עַד
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְׁלִים הַזֶּמֶן שֶׁחִבָּה
לָהֶם וְאַבְדּוּ מִהֶעוֹלָם

בָּא רָאָה מַה כְּתוּב לְמַעַלָּה, וַיְהִי כִי הִחֵל
הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּבָנוֹת יָלְדוּ
לָהֶם. וַהּוּ הוֹלְכִים עֲרָמִים לְעֵין כָּל. מַה
כְּתוּב? (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת
בָּנוֹת הָאָדָם וְגו'. וְזֶה הָיָה יְסוּד וְעֶקֶר

השלמה מזהה שמטות (סימן י)

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר וּבָאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוֹן וַיֵּהֱב לְהוֹן אוּרֵייתָא
 קַדִּישָׁא וְאַזְהַר לוֹן וַיֵּהֱב לוֹן עֵיטָא לְאַסְתְּמָרָא מְעִילָא
 וְתִתָּא בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ בָר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְאֵינוֹן יִדְעֵי לְדַחֲיָא מִנֵּיהוּ כָּל מְקַטְרָגִין וְכָל קַסְטִירִין
 בְּגִין דִּיהוֹן חוֹלְקָא דְעַדְבִּיה וְאַחְסְנִיתִיה בְּמָה דְאַתָּ
 אָמַר (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ.

תָּא חַיִּי, בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא יְתִבֵּי
 בְּחוּשְׁבָּנָא וְלֹא אֵית מָאן דְּלֹא עָאֵל בְּחוּשְׁבָּנָא וְסַפְרִין
 דְּחִיִּין וּמִתִּין פְּתִיתָן בְּהֵוָּא יוֹמָא וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּגִין דְּאַתְרֵי בְּהוּ יֵהֱב לוֹן עֵיטָא לְאַשְׁתִּזְבָּא מְכָל
 קַטְרִיגִין דְּלֵעִילָא דְאֵינוֹן אֲתִמְנָן וְכֵן בְּכָל זְמָנָא דְדִינָא

לשון הקודש

(דברים לב) כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ.

בַּא רְאָה, בַּיּוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקֹּדֶשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי
 הָעוֹלָם יוֹשְׁבִים בְּחֻשְׁבוֹן, וְאֵין מִי שֶׁלֹּא
 נִכְנָס בְּחֻשְׁבוֹן, וְסַפְרֵי חַיִּים וּמֵתִים
 נִפְתָּחִים בְּאוֹתוֹ יוֹם. וּבְגִלָּל שֶׁהַקֹּדֶשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הַתְרַצָּה בָּהֶם, נִתֵּן לָהֶם עֲצָה
 לְהִנָּצֵל מִכָּל הַקַּטְרָגִים שֶׁל מַעֲלָה שֶׁהֵם

השלמה מזהה שמטות (סימן י)

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהַתְרַצָּה בָּהֶם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְנִתֵּן לָהֶם תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְהַזְהִיר
 אוֹתָם וְנִתֵּן לָהֶם עֲצָה לְהִשָּׁמֵר מִמַּעֲלָה
 וּמִמַּטָּה בְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט בָּהֶם – רַק
 הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם יוֹדְעִים לְדַחֲוֵי
 מִהֶם כָּל הַמְקַטְרָגִים וְכָל הָרוּחוֹת, בְּדִי
 שִׁיְהִיו חֶלֶק גּוֹרְלוֹ וִירֶשֶׁתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

שְׂרֵיָא עַל עֲלָמָא. בְּהָא יוֹמָא אֲזַדְמָנן יִשְׂרָאֵל
 לְאַתְעָרָא רַחְמֵי עֲלֵיהּוּ וּבְמָה בְּשׁוֹפָר. דְּהָא קָלָא
 דְּנַפִּיק סָלִיק לְעִילָא וְאַתְעָר שׁוֹפָר דְּלְעִילָא כְּדִין
 אֲתַעְרוּ רַחְמֵי מֵאַתְרֵיהּוּ וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא קָם
 מְבוֹרְסֵיָא דְּדִינָא וְיִתִּיב בְּכוֹרְסֵיָא דְּרַחְמֵי וְרַחֲמִים
 עֲלֵיהּוּ דְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ לְמַקְטָרְגָּא.

וְיִשְׂרָאֵל יִתְבִּי קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּתִיּוּבְתָא
 וְתַקְעֵי שׁוֹפָר (וּמִתְעָרִי) וְאַתְעָרוּ רַחְמֵי, דְּהָא
 הָהוּא קָלָא דְּנַפִּיק אֲתַעְרוּתָא דְּרַחְמֵי אִיהּוּ וְכְּדִין
 דְּלְטוּרָא לָא יָכִיל לְקַיְמָא קָמִי כּוֹרְסֵיָא דְּרַחְמֵי דְּהָא
 לָא אָתִי מֵהָהוּא סְטָרָא וְלֹא אֲשַׁתְּבַח קְטִיגוּרֵיָא.

בְּיוֹמָא דְּכַפּוּרֵי דְּאִיהּוּ חֲתִימָא דְּדִינָא וְקִיּוּמֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוּשְׁתָּא דְּמַרְיָהּוּ בְּהָהוּא יוֹמָא
 בְּגִין דְּלֹא יִקְרַב דְּלְטוּרָא לְמַקְדָּשָׁא יַהֲבִין לִיהּ שְׁעִיר

לשון הקודש

הוא בתשובה ותוקעים בשופר ומתעוררים
 ומתעוררים רחמים, שהרי אותו קול
 שיוצא הוא התעוררות הרחמים, ואז
 המלשין לא יכול לעמד לפני פסא
 הרחמים, שהרי לא בא מאותו צד ולא
 נמצא קטגוריא.

ביום הכפורים שהוא חתימת הדין,
 וישראל עומדים בקדשת רבונם, באותו
 יום, כדי שלא יקרבו מלשין למקדש,

התמנו, וכן בכל זמן שהדין שורה על
 העולם. ביום זה מזמנים ישראל לעורר
 עליהם רחמים, ובמה? בשופר, שהקול
 הזה שיוצא עולה למעלה ומעורר שופר
 העליון, אז מתעוררים רחמים ממקומם,
 והקדוש ברוך הוא קם מכסא דין ויושב
 בכסא רחמים ומרחם על ישראל, ולא
 נתנת רשות למקטרג.

וישראל יושבים לפני הקדוש ברוך

דָּאֲתִי מִסְטֵרָא דְרוּחָא מְסֻבָּא וְהוּא מְסֻבָּא וְרוּחַ
מְסֻבָּא אֶתְהִי בֵּיהּ (וְהוּא) הוּא אֶתְעַסֵּק בֵּיהּ וְלֹא
אֶתְקַרַּב לְמִקְדָּשָׁא לְסֻבָּא וּכְדִין אֲנִפִּין נְהִירִין
וַיִּשְׂרָאֵל מוֹשְׁתַּזְבִּין מִנִּיהּ.

בְּזִמְנָא אַחְרָא כִּד סְגִיִּין חוּבֵי בְנֵי נֶשָׂא הָאִי
דְלִטּוּרָא בְּשַׁעְתָּא דְדִינָא אֶתְעַר עַל חוּבֵי
עַלְמָא כְּדִין אִיהוּ אֲתִי וְאֶשְׁתַּבַּח דְלִטּוּרָא קִמִּי קְדָשָׁא
בְּרִידָה הוּא וַיִּסְתַּאֲב מִקְדָּשָׁא וְכָל אֲנִפִּין עֲצִיבִין וְדִינָא
אֶשְׁתַּבַּח וְעַל דָּא (בְּרֵאשִׁית ו') קִין כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי, בָּא
לִפְנֵי וְדָאִי לְמִתְבַּע חוּבֵי עַלְמָא בְּנִין דְאִינוּן גְּרָמוּ: (עד

כאן מזהשמשות)

(אחרינא למלה קדמאח קין כל בשר בא לפני. בא לפני ודאי בנין דאנון גרמו). רבי
יהודה פתח (תהלים לט) הודיעני יי קצי ומדת ימי מה
היא אדעה מה חדל אני. אמר דוד קמי קדשא

לשון הקודש

נותנים לו שְׁעִיר, שְׂבֵא מִצֵּד רוּחַ הַטְּמָאָה
וְהוּא טְמֵא, וְרוּחַ טְמָאָה נִהְנֶה מִמֶּנּוּ. (וְהוּא)
הוּא מִתְעַסֵּק בּוֹ, וְלֹא מִתְקַרַּב לְמִקְדָּשָׁא
לְטָמֵא, וְאִזּוּ הַפָּנִים מְאִירוֹת, וַיִּשְׂרָאֵל
נִצּוּלִים מִמֶּנּוּ.

מזהשמשות).

בְּזִמְנָא אַחְרָא, בְּשַׁרְבִּים חֲטָאֵי בְנֵי הָאָדָם,
הַמְלִשִׁין הֵנָּה בְּשַׁעַת הַדִּין מִתְעוֹרֵר עַל
חֲטָאֵי הָעוֹלָם, אִזּוּ הוּא בָּא, וְנִמְצְאָת
הַלְשָׁנָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

וְחִנּוּנוּ לְדַבֵּר הָרֵאשׁוֹן. קִין כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי, בָּא
לִפְנֵי וְדָאִי. מִשּׁוּם שְׁהֵם גְּרָמוּ. רַבִּי יְהוּדָה
פִּתְחָה, (תהלים לט) הודיעני ה' קצי ומדת ימי
מה היא אדעה מה חדל אני. אמר דוד

בְּרִידָה הוּא, תִּרְיִן קִצִּין אֲנִי, חַד לְיָמֵינָא וְחַד
לְשָׁמְאֵלָא, וְאֲנִי תִּרְיִן אֲוִרְחִין לְמִיתָהּ בְּחַד בְּנֵי נִשָּׂא
לְהַחַד עַלְמָא.

קִצִּין לְיָמֵינָא דְכְּתִיב, (דניאל יב) לְקִצִּין הַיָּמִין, וְקִצִּין
לְשָׁמְאֵלָא דְכְּתִיב, (איוב כח) קִצִּין שָׁם לַחֲשָׁךְ וּלְכָל

תְּכַלִּית הוּא חֹקֵר (אֲבָן אֹפֶל וְצִלְמוֹת. מַאי וּלְכָל תְּכַלִּית הוּא חֹקֵר, מַאי
הוּא חֹקֵר. אֵלָּא הוּא קִצִּין לְשָׁמְאֵלָא דְמַחְשֵׁיךְ אֲפִיחֹן דְּבְרִייתָא) מַאי וּלְכָל
תְּכַלִּית, בְּזִמְנָא דְדִינָא שְׂרִיָּא עַל עַלְמָא לְשִׁיצָאָה אֲבָן
אֹפֶל וְצִלְמוֹת. קִצִּין שָׁם לַחֲשָׁךְ. דָּא מִלְּאֲדַת הַמּוֹת, דָּא
נַחֲשׁ, קִצִּין כָּל בָּשָׂר, קִצִּין שָׁם לַחֲשָׁךְ, דָּהָא מִסְטָרָא
דְּהַתּוּכָא דְדִּהֲבָא קִצִּין. וּלְכָל תְּכַלִּית בְּזִמְנָא דְדִינָא
שְׂרִיָּא עַל עַלְמָא הוּא חֹקֵר לְמַחְשֵׁי קִטְיוֹגְרִיָּא לְעַלְמָא
לְאַחֲשָׁבָא אֲפִיחֹן דְּבְרִייתָא וְכו'. (דף טג ע"א) קִצִּין לְיָמֵינָא
בְּדִקְאָמְרִין דְּכְּתִיב לְקִצִּין הַיָּמִין.

לשון הקודש

הַבְּרִיּוֹת. מַהוּ וּלְכָל תְּכַלִּית? בְּזִמְנָא שְׂשֻׁרִי
הַדִּין עַל הָעוֹלָם לְהַשְׁמִיד – אֲבָן אֹפֶל
וְצִלְמוֹת. קִצִּין שָׁם לַחֲשָׁךְ – זֶה מִלְּאֲדַת
הַמּוֹת, זֶה נַחֲשׁ. קִצִּין כָּל בָּשָׂר, קִצִּין שָׁם
לַחֲשָׁךְ, שְׂהַרִי מַצַּד שֶׁל הַתְּנוּף הַזֶּהב הוּא
כָּא. וּלְכָל תְּכַלִּית – בְּזִמְנָא שְׂדִין שְׂרִיָּא עַל
הָעוֹלָם, הוּא חֹקֵר לְהִיּוֹת קִטְיוֹגְרִיָּא לְעוֹלָם
לְהַחְשִׁיד פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת. קִצִּין לְיָמִין, כְּמוֹ
שְׂאִמְרֵנוּ שְׂכְּתוּב לְקִצִּין הַיָּמִין.

לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁנֵי קִצִּים הֵם,
אֶחָד לְיָמִין וְאֶחָד לְשָׁמְאֵל, וְהֵם שְׁתֵּי
דְרָכִים לְלָכֶת בְּהֵם בְּנֵי אָדָם לְאוֹתוֹ
הָעוֹלָם.

קִצִּין לְיָמִין – שְׂכְּתוּב (דניאל יב) לְקִצִּין הַיָּמִין.
וְקִצִּין לְשָׁמְאֵל – שְׂכְּתוּב (איוב כח) קִצִּין שָׁם
לַחֲשָׁךְ וּלְכָל תְּכַלִּית הוּא חֹקֵר וְאֲבָן אֹפֶל
וְצִלְמוֹת. מַה זֶה וּלְכָל תְּכַלִּית הוּא חֹקֵר? מִי הוּא
הַחֹקֵר? אֵלָּא אוֹתוֹ קִצִּין לְשָׁמְאֵל שְׂמַחְשֵׁיךְ פְּנֵי

אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְדַנְיָאֵל וְאַתָּה לִךְ
 לְקִץ וְתַנּוּחַ. אָמַר לִיה מְנוּחָה בְּהַאי עֲלָמָא
 אוּ בְּהֵהוּא עֲלָמָא, אָמַר לִיה בְּהֵהוּא עֲלָמָא כְּמָה
 דְּאַתָּה אָמַר יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם. (דניאל יב) (וְתַעֲמֹד לְגוֹרְלָךְ לְקִץ
 הַיָּמִין. אָמַר לִיה לָאן אֲתֵר דְּהָא לֹא יִדְעָנָא מַה יְהֵא עָלֵי בְּהֵהוּא עֲלָמָא. אָמַר לִיה וְתַנּוּחַ).
 אָמַר לִיה בְּזִמְנָא דִּיקוּמוֹן מַעֲפָרָא אִיקוּם בִּינִייהוּ אוּ
 לָאוּ. אָמַר לִיה וְתַעֲמֹד. אָמַר לִיה הָא יִדְעָנָא דִּי
 יְקוּמוֹן בְּתוֹת בְּתוֹת, מְנַחֵן דִּזְכָּאֵי קָשׁוּט וּמְנַחֵן
 דְּחִיבֵי עֲלָמָא, וְלֹא יִדְעָנָא עִם מָאן מְנַחֵן אִיקוּם.
 אָמַר לִיה לְגוֹרְלָךְ. אָמַר לִיה הָא אֲמַרְתָּ וְאַתָּה לִךְ
 לְקִץ. אֵית קִץ לִימִינָא וְאֵית קִץ לְשִׁמְאָלָא, וְלֹא
 יִדְעָנָא לָאן קִץ. לְקִץ הַיָּמִין אוּ לְקִץ הַיָּמִים. אָמַר
 לִיה לְקִץ הַיָּמִין.

אִוְף חָכָא דְּדוֹד אָמַר לִיה לְקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא (תהלים)

לשון הקודש

אָמַר לוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדַנְיָאֵל: וְאַתָּה לִךְ לְקִץ וְתַנּוּחַ. אָמַר לוּ: מְנוּחָה
 בְּעוֹלָם הִזָּה אוּ בְּעוֹלָם הַהוּא? אָמַר לוּ: בְּעוֹלָם הַהוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְנוּחוּ עַל
 מִשְׁכְּבוֹתָם. (דניאל יב) וְתַעֲמֹד לְגוֹרְלָךְ לְקִץ הַיָּמִין.
 אָמַר לוּ: לְאֵיזָה מְקוֹם, שֶׁהָרִי לֹא יִדְעָתִי מַה יְהִיָּה
 עָלַי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? אָמַר לוּ: וְתַנּוּחַ. אָמַר לוּ:
 בְּזִמְן שִׁיקוּמוֹ מִהַעֲפָר, אִיקוּם בִּינִייהֶם אוּ
 לָא? אָמַר לוּ: וְתַעֲמֹד. אָמַר לוּ: הָרִי

יִדְעָתִי שִׁיקוּמוֹ בְּתוֹת בְּתוֹת, מִהֶם שֶׁל רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, וְלֹא
 יִדְעָתִי עִם מִי מִהֶם אִיקוּם. אָמַר לוּ:
 לְגוֹרְלָךְ. אָמַר לוּ: הָרִי אֲמַרְתָּ וְאַתָּה לִךְ
 לְקִץ. יֵשׁ קִץ לַיָּמִין וְיֵשׁ קִץ לְשִׁמְאָל, וְלֹא
 יִדְעָתִי לְאֵיזָה קִץ, לְקִץ הַיָּמִין אוּ לְקִץ
 הַיָּמִים? אָמַר לוּ: לְקִץ הַיָּמִין.

גַּם כָּאן דְּוֹד אָמַר לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, (תהלים לט), הוֹדִיעֲנִי ה' קַצִּי, מַהוּ חֶלֶק גּוֹרְלִי.

(ט) הוֹדִיעַנִי יי קָצִי. מָה אֵיחֻ חוֹלֵק עֲדָבִי. וְלֹא נָח
 דַּעֲתִיָּה עַד דְּאַתְּבַשֵּׁר דִּיחֻנִּי לְיֻמִּינָא דְכְּתִיב, (תהלים קי)
 יָשָׁב לְיֻמִּינִי. תָּא חַוִּי, אוֹף קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אָמַר
 לִיה לְנָח קִין כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנִי. מָאן אֵיחֻ. דָּא קִין
 דְּאַחֲשָׁד אֲפִיחֻ דְּבְרִיתָא דְּאֵיחֻ קִין כָּל בָּשָׂר בָּא
 לְפָנִי. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא חִיבִי עֲלֻמָּא מְקַדִּימִין לִיה
 וּמִשְׁכֵּן לִיה עֲלִיחֻ לְאַחֲשָׁב לֹון. דְּכִינֹון דִּיחֻבִּי לִיה
 רְשׁוּתָא נָטִיל נִשְׁמָתָא. וְלֹא נָטִיל עַד דִּיחֻבִּי לִיה
 רְשׁוּתָא. וְעַל דָּא בָּא לְפָנִי לְמִיטַל רְשׁוּ לְאַחֲשָׁב
 אֲנַפִּיחֻ דְּבָנִי עֲלֻמָּא. וּבְגִינִי כִּדְ וְהִנֵּנִי מִשְׁחִיתָם אֶת
 הָאָרֶץ. וְעַל דָּא עָשָׂה לָךְ תַּבַּת עֲצִי גּוֹפֵר בְּגִין
 לְאַשְׁתִּזְבָּא וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלָךְ.

תָּא חַוִּי, תִּנְיִנֹון בְּזֻמְנָא דְּמוֹתָא אֵית בְּמָתָא אוֹ
 בְּעֲלֻמָּא (נ"א דְּאַתְּנִיחִיב רְשׁוּ לְמִלְאָד חֲסוּתָא לְחַבְלָא). לֹא יִתְחַוִּי
 בַּר נָשׁ בְּשׁוּקָא. בְּגִין דְּאֵית לִיה רְשׁוּ לְמַחְבְּלָא

לשון הקודש

הוא נוטל את הנשמה, ולא נוטל עד
 שנותנים לו רשות, ועל זה בא לפני למל
 רשות להחשיך פני פני העולם. ולכן
 והנני משחיתם את הארץ. ועל זה עשה
 לך תבת עצי גפר, כדי להנצל, ולא יוכל
 לשלט עליך.

בא ראה, שנינו, בזמן שיש מות בעיר
 או בעולם ונ"א שנתנה רשות למלאך המות

ולא נחה דעתו עד שהתבשר שיהיה
 לזמין, שכתוב (שם קי) יָשָׁב לְיֻמִּינִי. בא
 ראה, גם הקדוש ברוך הוא אמר לו לנח,
 קין כל בשר בא לפני. מיהו? זה הקין
 שמחשיך פני הבריות, שהוא קין כל
 בשר, בא לפני. מכאן למדנו שרשעי
 העולם מקדימים ומושכים אותו עליהם
 להחשיך להם. שכינן שנותנים לו רשות,

לְחַבְּלָא כְּלָא. בְּגִינִי כִּךְ אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּעֵי לֶךְ לְאַסְתְּמָרָא וְלֹא תִתְּחִי גְרַמְךָ קִמִּי דְּמַחְבְּלָא
דְּלֹא יִשְׁלוּט עָלֶיךָ.

וְאִי תִימָא מָאן יְהִיב הָכָא מְחַבְּלָא. דִּהָא מִיּוֹן הוּוּ
וְאַתְנַפְּרוּ. תָּא חֲזִי, לִית לֶךְ דִּינָא בְּעֶלְמָא אוּ
כִּד אַתְמַחִי אוּ כִּד אַתְמַסֵּר עֲלִמָא בְּדִינָא, דְּלֹא
אַשְׁתַּבַּח הֵהוּא מְחַבְּלָא דְּאִזִּיל בְּגוּ אַנּוּן דִּינִין
דְּאַתְעֵבִידוּ בְּעֶלְמָא. אוּף חָכִי הָכָא טוּפְנָא הָהּ,
וּמְחַבְּלָא אִזִּיל בְּגוּ טוּפְנָא. וְאִיהוּ אֶקְרִי חָכִי דְּאַתְבְּלִיל
בְּשִׁמָּא דָּא. וְעַל דָּא אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַח
לְטַמְרָא גְרַמִּיה וְלֹא יִתְחִי בְּעֶלְמָא.

וְאִי תִימָא הָאִי תִיבוּתָא אַתְחִי בְּגוּ הָאִי עֲלִמָא
וּמְחַבְּלָא אִזִּיל בְּגוּוּיָה. כָּל זְמַנָּא דְּלֹא יִתְחִי אִפִּי
דְּכַר נָשׁ קִמִּי מְחַבְּלָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלִיהּ. מְנַלָּן

לשון הקודש

בַּתוֹךְ אוֹתָם הַדִּינִים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּעוֹלָם. גַּם
כָּאן בַּמִּבּוּל כִּךְ הָיָה, וְהַמִּשְׁחִית הוֹלֵךְ
בַּתוֹךְ הַמִּבּוּל. וְהוּא נִקְרָא כִּךְ, שֶׁנִּבְלַל
בְּשֵׁם הַזֶּה. וְעַל זֶה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְנַח לְשֹׁמֵר עֲצֻמוֹ וְלֹא יִתְרָאָה
בְּעוֹלָם.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַתִּבְּהָ הוּוּ נִרְאִית
בַּתוֹךְ הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַמִּשְׁחִית הוֹלֵךְ
בְּתוֹכָהּ? כָּל זֶמֶן שֶׁלֹּא נִרְאִים פָּנֵי אָדָם

לְהַשְׁחִיתוֹ לֹא יִרְאָה אָדָם בְּשׁוּק, מִשּׁוּם
שֶׁיֵּשׁ לוֹ רִשּׁוּת לַמִּשְׁחִית לְהַשְׁחִית הַכֹּל.
מִשּׁוּם כִּךְ אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
אַתָּה צִרְיָךְ לְהַשְׁמֵר, וְלֹא תִרְאָה אֶת
עֲצֻמְךָ לְפָנֵי הַמִּשְׁחִית שֶׁלֹּא יִשְׁלַט עָלֶיךָ.
וְאִם תֹּאמַר, מִי נָתַן כָּאן מִשְׁחִית, שְׂחָרִי
מִיָּם הֵיוּ וְהִתְנַפְּרוּ? בֹּא רֹאֵה, אֵין לֶךְ דִּין
בְּעוֹלָם אוּ בְּשִׁמְכָהּ אוּ בְּשִׁנְמָסֵר הָעוֹלָם
בְּדִין, שֶׁלֹּא נִמְצָא אוֹתוֹ הַמִּשְׁחִית שֶׁהוֹלֵךְ

מִמְצָרִים דְּכָתִיב, (שמות יב) וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח
בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר. מָאִי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהוּ אֶשְׁתַּבַּח וְיָכִיל
הוּא לְחַבְלָא. וְלֹא אֶצְטְרִיךְ לְאַתְחִזָּא קַמִּיה. בְּגִין כַּךְ
הָוָה גָּבִיז נָח וְכָל אַנּוּן דְּעַמִּיָּה בְּתִיבּוּתָא. וּמַחְבְּלָא לֹא
יָכִיל לְשַׁלְטָא עַל־יָהּ:

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ אֲזִילִי בְּאַרְחָא. אֶעְרְעוּ בְּהֵנִי
טוּרֵי דְקַרְדּוֹ, חָמוּ רְשִׁימִין בְּקִיעִין בְּאַרְחָא דְהָווּ
מִן יוֹמֵי דְטוּפָנָא. אָמַר לִיה רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי חֵנִי
בְּקִיעִין דְהָווּ מִיּוֹמֵי דְטוּפָנָא, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
שָׁבִיב לֹון לְדָרֵי דָרִין בְּגִין דְלֹא יִתְמַחֵי חוּבִיּהוֹן
דְּרִשְׁעִיא קַמִּיה.

דְּכַךְ אַרְחֵי דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְזַפְּאִין דְּעַבְדִּין
רַעוּתִיָּה, בָּעִי דִידְכֻרֹּן לְהוּ לְעִילָא וְתַתָּא וְלֹא
יִתְנַשִּׁי דּוּכְרִיָּהוֹן לְדָרֵי דָרִין לְטַב. בְּגִיּוּנָא דָא

לשון הקודש

בְּקִיעִים בְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ מִיָּמֵי הַמַּבּוּל. אָמַר
רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, הַבְּקִיעִים הָלָלוּ
שֶׁהָיוּ מִיָּמֵי הַמַּבּוּל וְהַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַשְׂאִירָם לְדוּרֵי דוֹרוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּחֶה
חֲטָאָם שֶׁל הָרִשְׁעִים לְפָנָיו.

שְׂפָךְ דֶּרֶךְ הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: לְצַדִּיקִים
שֶׁעוֹשִׂים רְצוֹנוֹ – רוֹצֶה שְׂיִזְכְּרוּ אוֹתָם
לְמַעַלְהָ וּלְמַמָּה וְלֹא יִשְׁכַּח וְזָכַרָם לְדוּרֵי
דוֹרוֹת לְטוֹב. כֵּמוֹ זֶה לְרִשְׁעִים שֶׁלֹּא

לְפָנֵי הַמִּשְׁחִית, לֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט עָלָיו.
מִנּוּן לָנוּ? מִמְצָרִים, שְׂכָתוֹב (שמות יב) וְאַתֶּם
לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא וְהוּא יָכוֹל
לְהַשְׁחִית, וְלֹא צָרִיךְ לְהִתְרָאוֹת לְפָנָיו.
לָכֵן הָיָה גָּבִיז נָח וְכָל אֵלּוּ שְׁעָמוּ בְּתוֹךְ
הַתִּבָּה, וְהַמִּשְׁחִית לֹא יָכֵל לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם.
רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ.
פָּגְשׁוּ בְּאוֹתָם הָרִי אֶרְרָט. רָאוּ רְשׁוּמִים

לְרִשְׁעֵיָא דְלֹא עֲבָדִין רְעוּתִיהָ, בְּגִין דְלֹא יִתְנַשֵּׁי
חֻבִּיָּהּ וְלֹא־דָכְרָא עֲנֻשֵׁיָהּ וְדָכְרָנִיהוּן לְבִישׁ לְדָרֵי
דָרִין. הֵינֵנו דְּכֶתִיב, (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנַי וְגו'.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר (ישעיה י) צִהְלִי קוֹלְךָ בַּת גָּלִים
הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה עֲנִיָּה עֲנָתוֹת. הֵאֵי קָרָא
אוּקְמוּהָ חֲבֵרְיָא. אֲבָל הֵאֵי קָרָא עַל בְּנִסְתַּיִשְׂרָאֵל
אֲתָמַר. צִהְלִי קוֹלְךָ בַּת גָּלִים, בְּרִיתִיהָ דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ
הָכִי אוּקְמוּהָ בַּת גָּלִים בְּדְכֶתִיב, (שיר השירים ד) גֵּל נָעוּל.
גָּלִים אֲנִינִי נְחֻרִין דְּמִתְבְּנִשִּׁי וְאֲזִלִּי וְעָאֲלִין לְגִוּוּהָ
וּמְלִיִּין לָהּ בְּדְכֶתִיב, (שיר השירים ד) שְׁלַחֲךָ פְּרִדִּם רְמוּנִים.

הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (איוב ד) לִישׁ אוֹבֵד
מִבְּלִי טָרְף. לִישׁ דְּכַר. לִישָׁה נִוְקָבָא.
אֲמַאי אֶקְרִי לִישׁ, אִי מַשּׁוּם (משלי ל) דְּכֶתִיב לִישׁ גְּבוּר
בְּבִהְמָה, אוּ מַשּׁוּם דְּכֶתִיב לִישׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טָרְף.

לשון הקודש

עוֹשִׁים רְצוֹנוֹ – כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁכַּח חֲטָאָם, וְלִהְיוּבִיר עֲנֻשֵׁיהֶם וְזִכְרוֹנָם לְרַע לְדוּרֵי
דְּרוֹת, הֵינֵנו שְׁכֶתוֹב (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנָךְ
לְפָנַי וְגו'.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (ישעיה י) צִהְלִי קוֹלְךָ
בַּת גָּלִים הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה עֲנִיָּה עֲנָתוֹת.
פָּסוּק זֶה פֶּרְשׁוֹהּ הַחֲבֵרִים. אֲבָל פָּסוּק זֶה
נֶאֱמַר עַל בְּנִסְתַּיִשְׂרָאֵל. צִהְלִי קוֹלְךָ בַּת
גָּלִים – בְּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, כְּדִי

פֶּרְשׁוֹהָ בַּת גָּלִים, בְּכֶתוֹב (שיר ד) גֵּל נָעוּל.
גָּלִים הֵם מְאֹרוֹת שְׁמִתְבְּנִסִּים וְהוֹלְכִים
וְנִכְנָסִים לְתוֹכָהּ וּמְמַלְאִים אוֹתָהּ, בְּכֶתוֹב
(שם) שְׁלַחֲךָ פְּרִדִּם רְמוּנִים.

הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ד) לִישׁ
אֹבֵד מִבְּלִי טָרְף. לִישׁ – זָכָר. לִישָׁה –
נִקְבָּה. לָמָּה נִקְרָא לִישׁ? אִם מַשּׁוּם
שְׁכֶתוֹב (משלי ל) לִישׁ גְּבוּר בְּבִהְמָה, אוּ
מַשּׁוּם שְׁכֶתוֹב לִישׁ אֹבֵד מִבְּלִי טָרְף.

אָלֹא כָלֹא אִיהוּ לַיִשׁ גְּבוּרָה תַתָּאָה דָּאֲתִי מִגְּבוּרָה
עֲלָאָה. לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי טָרַף, בְּשַׁעֲתָא דְאַנּוּן נִחְלִין
מִסְתַּלְקִין וְלֹא עָאֲלִין לְגִנּוּה, בְּדִין אֶתְקַרִי לַיִשָּׁה
דְּאֵבִידַת מִבְּלִי טָרַף. דְּכְתִיב לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי
(דף סג ע"ב) טָרַף וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ.

וַיֹּמַר דָּאֲמַר לַיִשָּׁה הֵינּוּ עֲנִיָּה עֲנָתוֹת מִסְפִּנָּא
דְּמִסְפִּינוּתָא בְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ירמיה א) מִן הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת וּכְתִיב, (מלכים א ב) עֲנָתָת לֶךְ עַל שְׂדִיךְ.
מָאִי אִירִיא. אָלֹא כָל זְמָנָא דְדוֹד מִלְכָּא הָוָה קִיָּים,
אֶסְתַּלַּק אֲבִיתֶר בְּעוֹתֵרָא וּבְכָלֹא. לְבַתֶּר אָמַר לִיה
שְׁלֹמָה עֲנָתוֹת לֶךְ עַל שְׂדִיךְ.

אֲמַאי קָרִי לִיה שְׁלֹמָה הָכִי. אָלֹא אָמַר לִיה בְּיוֹמָךְ
הָוָה אָבֹא בְּמִסְפִּנּוּ וְהַשְׁתָּא לֶךְ עַל שְׂדִיךְ.
הַשְׁתָּא אֵית לֹמַר אֲמַאי אֶקְרִי אֲבִיתֶר עֲנָתוֹת. אִי

לשון הקודש

הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת, וְכָתוּב (מלכים-א ב)
עֲנָתָת לֶךְ עַל שְׂדִיךְ. מַה מְשַׁמֵּיעֵנוּ? אָלֹא
כָּל זְמַן שֶׁהַמֶּלֶךְ דּוֹד הָיָה קִיָּים, עָלָה
אֲבִיתֶר בְּעֶשֶׂר וּבְכָל. אַחֵר כֵּךְ אָמַר לוֹ
שְׁלֹמָה, עֲנָתָת לֶךְ עַל שְׂדִיךְ.

לְמָה קָרָא לוֹ שְׁלֹמָה כֵּךְ? אָלֹא אָמַר לוֹ,
בְּיוֹמֶיךָ הָיָה אָבֹא בְּעֵנִי, וְעַכְשָׁו לֶךְ עַל
שְׂדִיךְ. כַּעַת יֵשׁ לֹמַר, לְמָה נִקְרָא אֲבִיתֶר

אָלֹא הַכֹּל הוּא לַיִשׁ, גְּבוּרָה תַחְתּוֹנָה
שְׂבָאָה מִגְּבוּרָה עֲלִיוֹנָה. לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלִי
טָרַף – בְּשַׁעֲה שְׂאוּתָם נִחְלִים מִסְתַּלְקִים
וְלֹא נִכְנָסִים לְתוֹכָה, אִזּוּ נִקְרָאת לַיִשָּׁה
שְׂאוּבְדַת מִבְּלִי טָרַף, שְׂבָתוּב לַיִשׁ אוֹבֵד
מִבְּלִי טָרַף וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ.

וַיֹּמַר שְׂאֲמַר לַיִשָּׁה, הֵינּוּ עֲנִיָּה עֲנָתוֹת,
עֲנֵי שֶׁל עֲנִיּוֹת, בְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (ירמיה א) מִן

תִּימָא דְהוּה מִן עֲנָתוֹת, הָא תִּנְיִן דְּכַתִּיב, (שמואל א כב) וַיִּמְלֹט בֶּן אֶחָד לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחִיטוֹב וּשְׁמוֹ אֲבִיתָר. וְהוּא מְנוּב הָוָה, דְּהָא נֹב עִיר הַכְּהֻנִּים הָוָה. וְאַף עַל פִּי דְאָמְרוּ דְּהִיא נֹב הִיא עֲנָתוֹת וְאַמַּאי אֲקָרִי לָהּ עֲנָתוֹת בְּגִין דְּנִחַתַּת לְמִסְכְּנָא וְאַתְאֲבִיד קִרְתָּא עַל יְדָא דְשָׂאוֹל וְאַתְאֲבִידוּ כְּהֵנִי. אֲלֵא עֲנָתוֹת בְּפַר הָוָה, וְלֹא הוּא נֹב, וְעַל דָּא קָרִי לִיה אֲבִיתָר עֲנָתוֹת, בְּגִין דְּאָמַר (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי. וּמִקִּרְתָּא דְנֹב הָוָה, וְעַל מִסְכְּנָא דְדוֹד דְּהוּה בְּיוֹמוֹי אֲקָרִי לִיה הָכִי.

אָמַר רַבִּי חֵיָא בְּמִסְכְּנוֹתָא הָוָה עָלְמָא מִיּוֹמָא דְעֵבֶר אָדָם עַל פְּקוּדֵי קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, עַד דְּאִתָּא נָח וְקָרִיב קָרְבָן וְאַתִּיּוֹשֵׁב עָלְמָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לָא אִתִּיּוֹשֵׁב עָלְמָא וְלֹא נִפְקָא אֶרְעָא מִזִּזְהֻמָּא

לשון הקודש

נֹב, וְלִכְּן קָרָא לָהּ אֲבִיתָר עֲנָתוֹת, מִשּׁוּם שְׁנִינָא שְׂכָתוֹב (שמואל א-כב) וַיִּמְלֹט בֶּן אֶחָד לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחִיטוֹב וּשְׁמוֹ אֲבִיתָר. וְהוּא מְנוּב הָוָה, דְּהָא נֹב עִיר הַכְּהֻנִּים הָוָה. וְאַף עַל פִּי דְאָמְרוּ דְּהִיא נֹב הִיא עֲנָתוֹת, וְלָמָּה נִקְרְאָת עֲנָתוֹת? מִשּׁוּם שְׂכָתוֹב לְעֵנִי וְאַבְדָּה הָעִיר עַל יְדֵי שָׂאוֹל וְאַבְדּוּ הַכְּהֻנִּים. אֲלֵא עֲנָתוֹת בְּפַר הָוָה, וְעַל מִסְכְּנָא דְדוֹד דְּהוּה בְּיוֹמוֹי אֲקָרִי לִיה הָכִי.

נֹב, וְלִכְּן קָרָא לָהּ אֲבִיתָר עֲנָתוֹת, מִשּׁוּם שְׁנִינָא שְׂכָתוֹב (שמואל א-כב) וַיִּמְלֹט בֶּן אֶחָד לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחִיטוֹב וּשְׁמוֹ אֲבִיתָר. וְהוּא מְנוּב הָוָה, דְּהָא נֹב עִיר הַכְּהֻנִּים הָוָה. וְאַף עַל פִּי דְאָמְרוּ, הִיא נֹב הִיא עֲנָתוֹת, וְלָמָּה נִקְרְאָת עֲנָתוֹת? מִשּׁוּם שְׂכָתוֹב לְעֵנִי וְאַבְדָּה הָעִיר עַל יְדֵי שָׂאוֹל וְאַבְדּוּ הַכְּהֻנִּים. אֲלֵא עֲנָתוֹת בְּפַר הָוָה, וְעַל מִסְכְּנָא דְדוֹד דְּהוּה בְּיוֹמוֹי אֲקָרִי לִיה הָכִי.

בְּנֶחֱשׁ עַד דְּקִיּוֹמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינִי וְאַתָּא חִידוֹ
בְּאִילָנָא דְּחַיִּי בְּדִין אֶתִּיּֽי־שֵׁב עַלְמָא.

וְאַלְמָלָא דְּהָדְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחָאבוּ קַמִּיהּ קִדְשָׁא בְּרִיד
הוּא לָא הָווּ מִתִּין לְעֵלְמִין. דְּהָא אֶתְפַּסֵּק

מִנִּיּוּהוּ זִוְהָמָא דְּנֶחֱשׁ. בִּיּוֹן דְּחָבוּ בְּדִין אֶתְכָּרוּ אֲנוּן
לוֹחֵי קִדְמָאִי, דְּהָווּ בְּחוּ חִירוּ דְּכֻלָּא. חִירוּ דְּתֵהוּא
נֶחֱשׁ דְּאִיהוּ קִין כָּל בָּשָׂר. וְכֵד קָמוּ לִיּוֹאִי לְקַטְלָא
קַטְלָא, בְּדִין אֶתְעַר חוּיָא בִּישָׁא וְחֻזָּא אָזִיל קַמִּיּוּהוּ
וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּחוּ, בְּגִין דְּהָווּ יִשְׂרָאֵל מִזְדָּרְזִין
בְּלָתוּ בְּחִגְרֵירוּ מִזִּיּוֹנִין וְלָא יָכִיל תֵּהוּא נֶחֱשׁ לְשַׁלְטָאָה
בְּחוּ. וְכִיּוֹן דְּאָמַר לְמֹשֶׁה (שמות לג) וְעַתָּה הוֹרֵד עִדִּיד
מִעֲלִיד, אֶתִּיּֽי־חֵיב רְשׁוֹ לְהָאִי נֶחֱשׁ לְשַׁלְטָאָה עַלִּיּוּהוּ.

תָּא חַיִּי, מַה כְּתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֲדֵימָם מִחֵר חֵרֵב. וַיִּתְנַצְּלוּ וַיִּנְצְלוּ מִיַּבְעֵי לֵיהּ.

לשון הקודש

כָּל בָּשָׂר. וּבְשָׂקְמוּ הַלּוֹיִם לְהַרְגֵּי הָרֶג, אִין
הַתְּעוּרָר הַנֶּחֱשׁ הָרַע וְהִיָּה הוֹלֵךְ לַפְּנִיָּהֶם,
וְלָא יָכִיל לְשַׁלֵּט בָּהֶם, מִשּׁוּם שְׂוִישְׂרָאֵל
הִיוּ מִזְדָּרְזִים כָּלָם בַּחֲגוּרוֹת מִזִּנּוֹת, וְלָא
יָכִיל הַנֶּחֱשׁ לְשַׁלֵּט בָּהֶם. וְכִיּוֹן שְׂאָמַר
לְמֹשֶׁה (שמות לג) וְעַתָּה הוֹרֵד עִדִּיד מִעֲלִיד,
נִתְּנָה רְשׁוּת לַנֶּחֱשׁ הַזֶּה לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם
בְּאִי רָאָה מַה כְּתוּב (שם), וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵימָם מִחֵר חֵרֵב. וַיִּתְנַצְּלוּ?

הַעוֹלָם וְלָא יֵצֵאָה הָאָרֶץ מִזִּהְמַת הַנֶּחֱשׁ,
עַד שְׂעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינִי וְנִצְחָזוּ
בְּעֵץ הַחַיִּים, וְאִין הַתִּישֵׁב הַעוֹלָם.

וְאַלְמָלָא שְׁחָזְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחֻטְאוּ לַפְּנִי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא הִיוּ מִתִּים
לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי נִפְסְקָה מִהֶם זִהְמַת
הַנֶּחֱשׁ. בִּיּוֹן שְׂחֻטָּא, אִין נִשְׁכְּרוּ אוֹתָם
הַלּוֹחֹת הָרָאשׁוֹנִים שֶׁהִיָּתָה בָּהֶם חֲרוֹת
שֶׁל הַכֹּל, הַחֲרוֹת מֵאוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ שֶׁהוּא קִין

אֵלָא וַיִּתְנַצְּלוּ עַל יָדָא דְאַחְרָא בְּגִין דְּאַתֵּייהִיב רִשׁוּ
לְנַחֲשׁ לְשִׁלְטָאָה. אֶת עֲדִים מִהַר חוֹרֵב דִּקְבְּלוּ מִטּוֹרָא
דְּחוֹרֵב כִּד אַתֵּייהִיב אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא נַח דְּהוּה צַדִּיק אֲמַאי לָא הוּה
בְּטִיל מוֹתָא מַעְלָמָא. אֵלָא בְּגִין דְּעַד לָא
סִלְקַת זִוְהָמָא מַעְלָמָא. וְעוֹד דְּאֲנִין לָא הוּוּ מְחִימָנִין
בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וְכִלְהוּ אַחֲדִין בְּטַרְפֵּי אֵילָנָא
לְתַתָּא וּמִתְלַבְּשָׁן בְּרוּחַ מְסַאבָּא. וְתוּ לְבַתָּר אוֹסְפוּ
לְמַחֲטִי וּלְמַהֲדָא בְּתַר יֵצֵר הָרַע כִּד בְּקַדְמִיתָא.
וְאוֹרֵייתָא קְדִישָׁא דְּאִיהִי אֵילָנָא דְּחִי אֲבַתִּי לָא נַחֲת
לָהּ קְדִישָׁא בְּרִידָא הוּא בְּאַרְעָא. וְתוּ דְּאִיהוּ אֲמִשְׁיָד
לִיהּ בְּעִלְמָא לְבַתָּר דְּכַתִּיב וַיֵּשֶׁת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר
וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֲהֶלָה וְהָא אַתְּמָר.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, חָמוּ חַד יוֹדָאי דְּהוּה אֲתִי. אָמַר רַבִּי

לשון הקודש

בְּעִלִּים שֶׁל הָאֵילָן לְמִטָּה וּמִתְלַבְּשִׁים
בְּרוּחַ טְמָאָה. וְעוֹד הוֹסִיפוּ אַחֵר כִּד
לְחַטָּא וּלְלַבֵּת אַחֵר יֵצֵר הָרַע כְּבִרְאשׁוֹנָה.
וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא עֵץ הַחַיִּים, עֲדִין
לֹא הוֹרִיד אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְאַרְצָא, וְעוֹד שֶׁהוּא מְשַׁךְ אוֹתוֹ בְּעוֹלָם
אַחֵר כִּד, שֶׁכְּתוּב וַיֵּשֶׁת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר
וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֲהֶלָה, וְהִרִי נִתְבָּאֵר.
עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ יְהוּדֵי אֶחָד שֶׁהָיָה

וַיִּנְצְלוּ צָרִיד לְהִיּוֹת! אֵלָא וַיִּתְנַצְּלוּ עַל יְדֵי
הָאַחֵר, מִשּׁוּם שְׁנִתְּנָה רִשׁוּת לְנַחֲשׁ
לְשִׁלְטָא. אֶת עֲדִים מִהַר חוֹרֵב, שֶׁקְבְּלוּ מִהַר
חוֹרֵב בְּשִׁנְתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל.
אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, נַח שֶׁהָיָה צַדִּיק, לָמָּה
לֹא הָיָה מְבַטֵּל מוֹת מִהָעוֹלָם? אֵלָא
מִשּׁוּם שֶׁעֲדִין לֹא הִסְתַּלְּקָה הַזִּוְהָמָה מִן
הָעוֹלָם. וְעוֹד, שֶׁהֵם לֹא הָאֲמִינוּ
בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֻלָּם אֲחֻזִּים

יוֹסִי הָאִי בֶר נֹשׁ יוֹדָאִי אִיהוּ וְאַתְחֲוִי. כִּד מָטָא גִבִּיּיהוּ
 שְׂאִילוּ לִיה. אָמַר לֹון שְׁלִיחָא דְמִצּוּחַ אָנָא. דְּהָא אָנָן
 דְּיִירִי בְכַפֵּר דְּרֵאמִין, וּמָטִי זְמָנָא דְחַג, וְאָנָן צְרִיכִין
 לִזְלֹב וְזִינִין דְּעֵמִיה, וְאָנָא אָזִיל לְקַטְעָא לֹון לְמִצּוּחַ.
 אָזִלוּ בְּתַדָּא. אָמַר לְהוּ הָהוּא יוֹדָאִי חֲנִי אַרְבַּע מִינִין
 דְּלִזְלֹב דְּבִבְלָהוּ אַתָּאן לְרִצּוּי עֲלָמָא (נ"א על מִצָּא)
 שְׂמַעְתּוֹן אִמָּאִי אָנָן צְרִיכִין לֹון בְּחַג. אָמַר לִיה כְּבַר
 אַתְּעֵרוּ בְּהוּ חֲבֵרִיא. אָבֵל אִי מְלָח חֲדָתָא אִיהוּ תַּחוּת
 יָדָא אִימָא לָהּ.

אָמַר לֹון וְדָאִי הָהוּא אַתֵּר דְּאָנָן דְּיִירִי בִּיה הוּא
 זְעִיר וְכִלְהוּ עֶסְקִי בְּאוּרִייתָא. וְאִית עֲלֹן
 צוּרְבָא מִרְבָּנָן רַבִּי יִצְחָק בֶּר יוֹסִי מַחֲזִיזָא שְׂמִיָּה.
 וְכָבֵל יוֹמָא וְיוֹמָא אָמַר לָן מְלִין תַּדְתִּין בְּאוּרִייתָא.
 וְאָמַר דְּהָא בְּחַג זְמָנָא הוּא לְשִׁלְטָאָה. (ישראל שליטין)

בְּהוּא זְמַנָּא, וְנִקְיִטְנָא לִזְלָב דְּמִתְחַזֵּי דְאֵנָן נִצִּיחָנָא עֲלֵייהוּ עַל כָּל אֲנָנִי דְאֶקְרִין חֲמוֹן
 הָעָם וּלְשִׁלְטָאָה עֲלֵייהוּ) (אִזִּי עֵבֶר עַל נִפְשָׁנוּ הַמִּים הַיְדוּנִים בְּרוּךְ יְיָ שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרָה
 לְשִׁנְיָהֶם. וְכִי אֵית שְׁנַיִם לַמִּים, אֶלָּא) (ס"א דְּכָל אֲנָנִי רַבְרַבִּין) אֲנָנִי שְׂאֵר
 עַמּוּיָן. אֲנָנִי רַבְרַבִּין מִמֶּנָּן עַל שְׂאֵר עַמּוּיָן עוֹבְדֵי
 עֲבוֹדַת בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת וּמִתְבָּרְכָאן מִסְטַרְיֵיהוּ
 דְּיִשְׂרָאֵל וְקָרִינָן לֹון מִים הַיְדוּנִים. בְּמָה דַּאתְּ אָמַר,
 (תהלים קכד) הַמִּים הַיְדוּנִים.

וּבְגִין לְשִׁלְטָאָה עֲלֵייהוּ אֲתִינָא בְּרוּזָא דְשִׁמְא
 קְדִישָׁא בְּאֲנָנִי אַרְבַּע מֵינִין שְׁבִלּוּלָב לְרִצּוּי
 לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (עֲלֵייהוּ) וּלְשִׁלְטָאָה
 (דף טו ע"א) עֲלֵייהוּ בְּרוּזָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא. וְלֹאֲתַעְרָא עֲלֵן מִיָּין
 קְדִישִׁין לְנִסְכָּא עַל גִּבִּי מַדְבָּחָא.

תו אָמַר לֹון בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲתַעְרוּתָא קְדָמָאָה
 אִיהוּ בְּעֶלְמָא. מָאִי אֲתַעְרוּתָא קְדָמָאָה. דָּא בִּי
 דִּינָא וְדִלְתַתָּא (נ"א דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִמָּשׁ) דַּאתַּעַר לְמִידָן

לשון הקודש

צְרִיכִים אוֹתָם בְּחֻג? אָמַר לוֹ, כְּבֹר הַעִיר
 בְּזֹה הַחֲבָרִים, אֲכַל אִם דְּכֹר חֲדָשׁ הוּא
 תַּחַת יָדֶךָ – אָמַר אוֹתָהּ.

אָמַר לָהֶם, וְדָאִי אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁאֲנוּ גָרִים
 בּוֹ הוּא קָטָן, וְכָלֵם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְיֵשׁ
 עֲלֵינוּ תַלְמוּד חֲכָם וְשִׁמּוֹ רַבִּי וְצַחֲק בֶר
 יוֹסִי מַחֲזִיקָהּ, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם אוֹמַר לָנוּ
 דְּבִרֵּי תּוֹרָה חֲדָשִׁים, וְאָמַר שְׁהָרִי בְּחֻג זְמַן
 הוּא לְשִׁלּוּם. וְיִשְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים בְּאוֹתוֹ זְמַן וְלוֹקְחִים

בָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִישׁ הַזֶּה הוּא יְהוּדִי
 וְנִרְאָהּ. בְּשִׁהְיַע אֲלֵיהֶם, שְׁאָלוּ אוֹתוֹ.
 אָמַר לָהֶם, אֲנִי שְׁלִיחַ מִצְוָה, שְׁהָרִי אֲנוּ
 גָרִים בְּכַפֵּר רָאמִין, וְהִגִּיעַ זְמַן הַחֻג, וְאֲנוּ
 צְרִיכִים לִזְלָב עִם הַמִּינִים שְׁלוֹ עִמּוֹ, וְאֲנִי
 הוֹלֵךְ לְקַטֵּף אוֹתָם לְמִצְוָה. הִלְכוּ בְּאַחֲרָה.
 אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ יְהוּדִי, אַרְבַּעַת מֵינֵי
 הַלּוּלָב הִלְלוּ שְׁבַכְכֶּם בָּאִים לְרִצּוֹת בְּעַד
 הַעוֹלָם (נ"א עַל הַמִּים), שְׁמַעְתֶּם לְמָה אֲנוּ

עֲלָמָא. וְקִדְשָׁא בְּרִידְּהּ הוּא יְתִיב עַל עֲלָמָא בְּדִינָא
וְדַאִין עֲלָמָא.

וְשִׁלְטָא הָאִי בִּי דִינָא לְמִידֵּן עֲלָמָא, עַד יוֹמָא
דְּכַפּוּרֵי דְנִהְרִין אֲנַפְּהָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח
חַוְיָא דְלִטּוּרָא בְּעֲלָמָא. דְּאִיהוּ אֲתַעְסַק בְּמָה דְּאֲתִיֵּין
לִיהּ תַּחֲוָא שְׁעִיר דְּאִיהוּ מִסְּטָרָא דְרוּחַ מְסֻכָּא
בְּדָקָא חַוְיָא לִיהּ. וּבְגִין דְּאֲתַעְסַק בְּתַחֲוָא שְׁעִיר לֹא
קָרִיב לְמִקְדָּשָׁא.

וְשְׁעִיר דָּא בְּתַחֲוָא שְׁעִיר דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ דְּאֲתַעְסַק
בֵּיהּ וְאֲנִהְרֵי אֲנַפְּהָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (נ"א כד
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה) (נ"א אֲנִהְרֵי) (אֲנַפְּוֵי דְּמִקְדָּשָׁא). וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל כָּלָהוּ
מִשְׁבַּחִין רַחֲמֵי קַמִּי קִדְשָׁא בְּרִידְּהּ הוּא וְאֲתַעְבֵּר
חֻבְיָהּ. וְרָזָא חָדָא אָמַר לָן וְלֹא אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ
לְגַלְתָּהּ בַּר לְחֻסִּידֵי קִדְּיָשִׁין עֲלִיוֹנִין חֲכִימִין. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי מָאן אִיהוּ. אָמַר לֹזֵן עַד לֹא בְּדִיקָנָא בְּכוּ.

לשון הקודש

למקדש.

וְשְׁעִיר זֶה כְּמוֹ אוֹתוֹ שְׁעִיר שֶׁל רֹאשׁ
חֹדֶשׁ שֶׁמִּתְעַסֵּק בּוֹ וּמֵאִירוֹת פְּנִיָּה שֶׁל
רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּמֵאִירִים וּפְנֵי
הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל זֶה כָּל יִשְׂרָאֵל מוֹצֵאִים
רַחֲמִים לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְחֻטְאֵיהֶם מִתְּבַטְּלִים. וְסוּד אַחֵר אָמַר
לָנוּ, וְלֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לְגַלּוֹת פֶּרֶט

וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל הָעוֹלָם בְּדִין
וְדִן אֶת הָעוֹלָם.

וְשׁוֹלֵט בֵּית הַדִּין וְשֹׁמֵט הַזֶּה לְדוֹן אֶת
הָעוֹלָם, עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁמֵּאִירִים פְּנִיָּה,
וְלֹא נִמְצָא נֶחֱשׁ מַלְשִׁין בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא
מִתְעַסֵּק בְּמָה שֶׁמִּבְּיָאִים לוֹ אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר,
שֶׁהוּא מַצֵּד רוּחַ הַטְּמֵאָה בְּרָאוּי לוֹ.
וּמִשּׁוֹם שֶׁמִּתְעַסֵּק בְּאוֹתוֹ שְׁעִיר, לֹא קָרִיב

אֲזָלוּ. לְבִתָּר אָמַר לוֹן. כִּי־הָרָא אֶת־קָרִיבֶת
בְּשִׁמְשָׁא. אֶתְעַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְטָרָא
דְּצַפּוֹן וְאַחִיד בָּהּ בְּרַחֲמֵי וּמִשִּׁיךְ לָהּ לְגַבִּיּהּ, וְדָרוּם
אֶתְעַר מִסְטָרָא אַחְרָא. וְסִי־הָרָא סְלָקָא וּמִתְחַפְּרָא
בְּמִזְרָחָהּ. וְכִדִּין יִנְקָא מִתְרִין סְטָרִין וְנִטִּילֶת בְּרַכָּאן
בְּחִשָּׁאִי, וְכִדִּין אֶתְבְּרַכָּא סִי־הָרָא וְאֶת־מִלְּיָא. וְהָכָא
אֶת־קָרִיבֶת אֶתְתָּא בְּבַעְלָהּ.

כְּמָה דְּאִית רָזָא דִּיּוֹקְנָא שִׁי־יִי (נ"א בְּתִיקוֹנֵי דְשִׁי־יִי) דְּאָדָם
וְתִיקוֹנֵי. חָבִי נָמִי אִית (נ"א אִיחֵי) רָזָא דְּדִיּוֹקְנָא
דְּשִׁי־יִי נִוְקְבָא וְתִקוֹנֵי דְּנִוְקְבָא. וְכָלָא פְּרִישׁ בְּגִוּוֹן.
חָבִי נָמִי אִית לְעִילָא (ד"א כָּאן) אַחִיד בָּהּ וְאֶתְעַר לְקַבֵּל
בְּרַחֲמֵי חָבִי נָמִי אִית לְתַתָּא רָזָא וְתִקוֹנָא דְּאָדָם
תַּתָּא אַחְרָא תַּחֲתִית סִי־הָרָא (ד"א וְתִקוֹנָא דְּנִוְקְבָא).

לשון הקודש

וּמִתְמַלְּאֶת. וְכָאן מִתְקַרְבֶּת הָאִשָּׁה
לְבַעְלָהּ.

כְּמוֹ שֵׁשׁ סוּד דְּמוֹת אִיבְרִי וְנ"א בְּתִיקוֹנֵי
הָאִיבְרִיִּים הָאָדָם וְתִקוֹנֵי, כִּךְ גַּם יֵשׁ (וְהוּא)
סוּד שֶׁל דְּמוֹת אִיבְרִי הִנְקְבָהּ וְתִקוֹנֵי
הִנְקְבָהּ, וְהַכֵּל מִפְּרֶשׁ בְּתוֹכָהּ. כִּךְ גַּם יֵשׁ
לְמַעַלָּה וּמִן שְׂאוֹחֶז בָּהּ וּמִתְעוֹרֵר כְּנֶגֶד
בְּאַהֲבָה, כִּךְ גַּם יֵשׁ לְמַטָּה סוּד וְתִקוֹן
הָאָדָם הַתַּחֲתוֹן הָאֲחֵר תַּחַת הֶלְבְּנָה וְד"א
(וְתִקוֹן הִנְקְבָהּ).

לְחִסִּידִים קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים חֲכָמִים. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, מַהוּ? אָמַר לָהֶם, עֲדִין לֹא
בִּדְקָתִי אֶתְכֶם.

חֲלָכּוּ. אַחֵר כִּךְ אָמַר לָהֶם, בְּשֶׁהֲלָכְנָה
מִתְקַרְבֶּת לְשִׁמְשׁ, מְעוֹרֵר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא צֵד הַצִּפּוֹן וְאוֹחֶז בּוֹ בְּאַהֲבָה וּמוֹשֵׁךְ
אוֹתוֹ אֵלָיו, וְהַדְרוּם מִתְעוֹרֵר מִצֵּד אַחֵר,
וְהֶלְבְּנָה עוֹלָה וּמִתְחַפֶּרֶת בְּמִזְרָחָהּ. וְאִזּוּ
יוֹנְקָת מִשְׁנֵי צִדִּים וְנוֹטֶלֶת בְּרַכּוֹת
בְּחִשָּׁאִי, וְאִזּוּ מִתְבְּרַכֶּת הֶלְבְּנָה

בְּמֶה דְּרוּעָא שְׂמַאלָא לְעִילָא אָחִיד בָּהּ וְאַתְּעֵר
לְקַבְּלָהּ בְּרַחֲמֵימוּ. הָכִי נָמִי אֵית לְתַתָּא. (ווי

העמודים פלחו קנימי שייפין לאתאחדא דא בדא ולא תקשרא דא בדא קשרי מהימנותא

סמרא דקדושא מסמרא דרוח מסמאב דאיהו רזא דנחש לתתא). הַאי נַחֲשׁ

אִיהוּ דְּרוּעָא שְׂמַאלָא דְרוּחַ מְסַאבָּא. וְאַחִיד בִּיהּ מֵאֵן

דְּרָכִיב בִּיהּ וְקָרְבָּא לְגַבִּי דְסִיחָרָא וּמִשִּׁיךְ לָהּ בִּינִיּהוּ

(נ"א בדבוקו) דְּקוּמְטָא וְאַסְתַּאבַּת.

וּבְדִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקָרְבִין שְׁעִיר. וְהָהוּא נַחֲשׁ

אַתְמִשֵּׁךְ אֶבְתֵּרִיהּ דְּהָהוּא שְׁעִיר. וְסִיחָרָא

אַתְדִּבִּיאַת וְסִלְקַאֲת לְעִילָא וְאַתְקַשְׁרַת לְעִילָא

לְאַתְבָּרְבָּא. וְנִהִירִין אֲנַפְחָא מֶה דְאַתְחַשְׁבַּת לְתַתָּא.

בְּדִין הָכָא בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי בִּיּוֹן דְּהָהוּא חוּיָא בִּישָׂא

אַתְעַסֵּק בְּהָהוּא שְׁעִיר. סִיחָרָא אַתְפָּרַשְׁת מְנִיה

וְאַתְעַסֵּקַת (בִּישְׂרָאֵל) לְאוּלְפָּא עַלִּיּהוּ סְנִיגוּרִיא וְסוּכְכַת

לשון הקודש

וְאִזּוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מְקָרְבִים שְׁעִיר,
וְאוֹתוּ נַחֲשׁ נִמְשֵׁךְ אַחֵר אוֹתוּ הַשְּׁעִיר,
וְהַלְבָּנָה נִסְתַּהֲרַת וְעוֹלָה לְמַעְלָה
וּמִתְקַשְׁרַת לְמַעְלָה לְהַתְבָּרָה, וּפְנִיָּה
מֵאִירִים מֶה שְׁנַחֲשֻׁכָּה לְמַטָּה.

אַזּוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, בִּיּוֹן שְׂאוֹתוֹ נַחֲשׁ
הָרַע מִתְעַסֵּק בְּאוֹתוֹ שְׁעִיר, הַלְבָּנָה
נִפְרַדַּת מִמֶּנּוּ וּמִתְעַסֵּקַת (בִּישְׂרָאֵל) לְלַמֵּד
עֲלֵיהֶם סְנִיגוּרִיא, וְסוּכְכַת עֲלֵיהֶם כְּמוֹ אִם

כְּמוֹ שְׂאוֹרַע שְׂמַאל לְמַעְלָה אוֹחֲזוֹת בָּהּ
וּמִתְעוֹרֵר כְּנִגְדָּהּ בְּאַהֲבָה, כִּךְ גַּם יֵשׁ
לְמַטָּה. וְוִי הַעֲמוּדִים כֻּלָּם עוֹמְדִים אִיכָרִים לְהַאֲחוּ
זֶה בָּזֶה וּלְהַתְקַשֵּׁר זֶה בָּזֶה קִשְׁרֵי הָאֲמוּנָה צַד
הַקִּדְשָׁה מִצַּד שֶׁל רוּחַ מְסַמָּה שֶׁהוּא סוּד הַנַּחֲשׁ
שֶׁלְמַטָּה. נַחֲשׁ זֶה הוּא זָרוֹעַ שְׂמַאל שֶׁל רוּחַ
הַמְסַמָּה, וְאוֹחֲזוּ בּוֹ מִי שְׂרוּכְבּ עָלָיו, וְקָרַב
לְהַלְבָּנָה וּמוֹשֵׁךְ אוֹתָהּ בִּינִיָּהֶם (נ"א בְּדִבְקוּת)
שֶׁל דִּבְקוּת וְנִסְמָאֵת.

עֲלֵייהוּ כְּאִמָּא עַל בְּנִין. וְקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּרִידָּהּ לֹון
מְלַעֲיָלָא וּמַחִיל לֹון.

לְבַתָּר יִשְׂרָאֵל בְּד מָטוּ לַחַג מִתְעַרֵּי סְטָרָא דִּימִינָא
לְעִילָא. בְּגִין דִּיתְקַשֵּׁר בֵּיהּ סִיחָרָא וַיִּתְנַהֲרוּ
אַנְפָּהָא בְּדָקָא חַיִּי. וּבְדִין פִּלְגָּת (יָדָב) חוּלְקָא דְּבִרְכָּאן
לְכָל אַנּוּן מִמֶּנּוּ דִּלְתַתָּא דִּיתַעֲסֻקוּן בְּחוּלְקָהוֹן. וְלֹא
יִיתוּן לִינְקָא וְלִקְרָבָא בְּסְטָרָא דְּחוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

בְּגִוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא בְּד שְׂאֵר עַמִּין מִתְבְּרְכִין. בְּלָהוֹן
אַנּוּן מִתַּעֲסֻקִין בְּאַחְסָנָת חוּלְקָהוֹן. וְלֹא הוּוּ
אַתְיִין לְאַתְעָרְבָא בְּהַדִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל וּלְחַמְדָּא חוּלְקָא
אַחְסָנִיתִיהוֹן. וּבְגִין כֹּךְ יִשְׂרָאֵל אַנּוּן מְשָׁכִין בְּרְכָּאן
לְכָל אַנּוּן מִמֶּנּוּ בְּגִין דִּיתַעֲסֻקוּן בְּחוּלְקָהוֹן וְלֹא
יִתְעָרְבוּן בְּהַדִּיָּהוּ.

וְכֹד סִיחָרָא אֶתְמַלִּי בְּרְכָּאן לְעִילָא בְּדָקָא יְאוּת.

לשון הקודש

שֶׁל חֵלֶק יִשְׂרָאֵל.
כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה – כְּשֶׁשָּׂאֵר הָעַמִּים
מִתְבְּרְכִים, כֻּלָּם מִתַּעֲסֻקִים בִּירֶשֶׁת
חֵלְקָם, וְלֹא יָבֹאוּ לְהִתְעָרֵב עִם יִשְׂרָאֵל
וּלְחַמֵּד חֵלֶק יִרְשָׁתָם. וְלָכֵן יִשְׂרָאֵל
מוֹשָׁכִים בְּרִכּוֹת לְכָל אוֹתָם מִמֶּנִּים, כְּדִי
שִׁיתַּעֲסֻקוּ בְּחֵלְקָם וְלֹא יִתְעָרְבוּ עִמָּם.
וּכְשֶׁתִּלְבָּנָה מִתְמַלֵּאת בְּרִכּוֹת לְמַעְלָה

עַל הַבָּנִים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָרֵךְ
אוֹתָם מִלְּמַעְלָה וּמוֹחֵל לָהֶם.
אַחֵר כֹּךְ כְּשִׁישְׂרָאֵל מוֹנִיעִים לַחַג,
מַעוֹרְרִים צֶדֶד יָמִין לְמַעְלָה, כְּדִי
שִׁתְקַשֵּׁר בּוֹ הַלְבָּנָה וַיֵּאָדְרוּ בְּנֵיהָ בְּרִאוּי.
וְאִזּוּ מְחַלֶּקֶת וְנִתְּנָה חֵלֶק שְׁלָה בְּרִכּוֹת
לְכָל אוֹתָם מִמֶּנִּים שְׁלֵמַטָּה שִׁיתַּעֲסֻקוּ
בְּחֵלְקָם, וְלֹא יָבֹאוּ לִינֵק וּלְהִתְקָרֵב לְצֶדֶד

יִשְׂרָאֵל אֶתְיִין וַיִּנָּקִין מִיָּנָה בְּלַחֲדֵייהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב
(במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּהֲיֶה לָּכֶם. מָאִי עֲצַרְתָּ,
בְּתַרְגּוּמוֹ בְּנִישׁוֹ. כָּל מַה דְּבִנִּישׁוֹ מֵאַנּוֹן בְּרָכָאן עֲלָאִין.
לֹא יִנָּקִין מִיָּנָה עֲמִין אַתְרֵנִין בְּרִי יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵייהוּ.
וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב עֲצַרְתָּ תַּהֲיֶה לָּכֶם. לָכֶם וְלֹא לְשָׂאָר
עֲמִין. לָכֶם וְלֹא לְשָׂאָר מִמֶּנּוּ.

וְעַל דָּא אַנּוֹן מְרַצִּין עַל הַמֵּים לְמִיָּהב לִזְנוֹן חוֹלֵק
בְּרָכָאן דִּיתַעֲסִקוֹן בֵּיהּ. וְלֹא יִתַּעֲרְבוּן לְבַתָּר
בְּחֻדּוֹתָא דִּישְׂרָאֵל כִּד יִנָּקִין בְּרָכָאן עֲלָאִין. וְעַל
הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ. דְּלֹא אֶתַּעֲרַב
אוֹתָרָא בְּחֻדָּן.

לְמַלְכָּא דִּזְמַן רַחֲמִיָּה בְּסְעוּדָתָא עֲלָאָה דְּעֵבִיד
לִיהּ לְיוֹמָא רְשִׁימָא. הָא רַחֲמִיָּה דְּמַלְכָּא
יָדַע דְּמַלְכָּא (דף טו ע"ב) אֶתְרַעֵי בֵּיהּ. אָמַר מַלְכָּא הַשְׁתָּא

לשון הקודש

הַמְּמַנִּים.

וְעַל זֶה הֵם מְרַצִּים עַל הַמֵּים, לְתַת לָהֶם
חֶלֶק בְּרָכוֹת שִׁיתַּעֲסִקוּ בוֹ, וְלֹא יִתַּעֲרְבוּ
אַחֵר כֶּךָ בְּחֻדּוֹת יִשְׂרָאֵל כְּשִׁינִיקִים
בְּרָכוֹת עֲלִיזוֹנוֹת. וְעַל אוֹתוֹ יוֹם כְּתוּב
דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ. שְׁלֹא מִתַּעֲרַב אַחֵר עִמָּנוּ.
לְמַלְכָּא שְׁהוּמִין אֲהוּבוֹ לְסְעוּדָה עֲלִיזוֹנָה
שְׁעֵשָׂה לוֹ לְיוֹם רְשׁוֹם. אֲהוּב הַמְּלָךְ הָרִי

כְּרָאוּי. יִשְׂרָאֵל בָּאִים וַיּוֹנָקִים מִמֶּנָּה
לְבָדָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (במדבר כט) בַּיּוֹם
הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּהֲיֶה לָּכֶם. מַה זֶה עֲצַרְתָּ?
בְּתַרְגּוּמוֹ בְּנִישׁוֹ (התקבצוֹת). כָּל מַה שְׂכַנְסוּ
מֵאוֹתָם בְּרָכוֹת עֲלִיזוֹנוֹת, לֹא יוֹנָקִים
מִמֶּנָּה עֲמִים אַחֲרִים, פָּרַט לְיִשְׂרָאֵל
לְבָדָם. וְלִבְנֵי כְּתוּב עֲצַרְתָּ תַּהֲיֶה לָּכֶם,
לָכֶם וְלֹא לְשָׂאָר הָעַמִּים, לָכֶם וְלֹא לְשָׂאָר

אָנָא בָּעֵי לְמַחְדֵּי עִם רְחִימָאִי. וְדַחֲלִנָּא דְּבַר אָנָא
בְּסַעֲוִדָּתָא עִם רְחִימָאִי יַעֲלוֹן כָּל אַנּוּן קְסִטּוּרֵי מְמִנָּן
וַיִּתִּיבוּן עִמָּנָא לְפִתּוּרָא לְמַסְעֵד סַעֲוִדָּתָא דְּחִדּוּהָ עִם
רְחִימָאִי. מָה עָבַד אֶקְדִּים הֵהוּא רְחִימִיָּה קוּסְטוּרִין
דִּירוּקֵי וּבִשְׂרָא דְּתוּרֵי וְאַקְרִיב קַמִּיָּהוּ דְּאַנּוּן קְסִטּוּרֵי
מְמִנָּן לְמִיכָל. לְבַתֵּר יִתִּיב מְלָפָא עִם רְחִימוֹי לְהֵחִיא
סַעֲוִדָּתָא עֲלָאָה מְכָל עֲדוּנִין דְּעֲלָמָא. וּבַעוּד דְּאִיָּהוּ
בְּלַחֲדוּדֵי עִם מְלָפָא שְׁאִיל לִיָּה כָּל צָרְכוּי וַיְחִיב לִיָּה.
וְאַחֲדֵי מְלָפָא עִם רְחִימִיָּה בְּלַחֲדוּדֵי וְלֹא אֶתְעַרְבִין
אַחֲרֵנִין בִּינִיָּהוּ. כִּךְ יִשְׂרָאֵל עִם קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
בְּגִין כִּךְ כְּתִיב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּחֲיָה לָכֶם.

אָמְרוּ רַבֵּי יוֹסִי וְרַבֵּי חֲזִיא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְקִין
אוֹרְחָא קָמֵן. וּכְאִין אַנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוֹרֵיָּתָא. אָתוּ נְשַׁקּוּהוּ. קָרָא עֲלֵיהּ רַבֵּי יוֹסִי (ישעיה

לשון הקודש

הסעודה העליונה מכל עדוני העולם.
ובעוד שהוא לבדו עם המלך, בקש ממנו
כל צרכיו ונתן לו, ושמה המלך עם
אהובו לבדו, ולא התערבו אחרים
ביניהם. כך ישראל עם הקדוש ברוך
הוא. לכן כתוב ביום השמיני עצרת
תהיה לכם.

אמרו רבי יוסי ורבי חזיא, הקדוש ברוך
הוא התקין הדרך לפנינו. אשרי אותם

יודע שהמלך רוצה בו. אמר המלך, כעת
אני רוצה לשמח עם אהובי, ואני חושש
שבאשר אני בסעודה עם אהובי, וכנסו
כל אותם פקידים ממנים וישבו עמנו
לשלחן לסעד סעודת השמחה עם
אהובי. מה עשה? הקדים אותו אהוב
מינים של ירקות ובשר שוורים והקריב
לפני אותם פקידים ממנים לאכל. אחר
כך ישב המלך עם אהובו לאותה

(נד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ. כִּד מָטוּ בִּי חֶקֶל יִתִּיבוּ. אָמַר הָהוּא בֶר נָשׁ מָאִי שְׁנָא דְכְּתִיב, (בראשית יט) וַיִּי הַמָּטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה וְגו'. וּמָאִי שְׁנָא בְּטוֹפָנָא דְכְּתִיב אֱלֹהִים אֱלֹהִים בְּכָל אֶתֶר. (אמאי) וְלֹא כְּתִיב וַיִּי (בבבלי).

אֱלֹא תִּנְיֵן בְּכָל אֶתֶר דְּכְּתִיב וַיִּי הוּא וּבֵית דִּינּוּ. אֱלֹהִים סָתָם דִּינָא בְּלַחֲדוּי. אֱלֹא בְּסְדוֹם אֶתְעָבִיד דִּינָא וְלֹא לְשִׁיצָאָה עֲלִמָּא. וּבְגִין כֶּךָ אֶתְעָרַב אִיהוּ בְּהֵדִי דִּינָא. אֲבָל בְּטוֹפָנָא כָּל עֲלִמָּא שְׂצִי וְכָל אַנְוִן דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ (נ"א בְּלַחֲדוּי) בְּעֲלִמָּא.

וְאִי תִּימָא (ד"א דְּהָא) נַח וְדַעֲמִיָּה (ד"א אֶשְׁתִּיבּוּ). (נ"א הָא) סָתָם מַעֲיֵנָא הָהּ דְּלֹא אֶתְחַזִּי. וְעַל דָּא כָּל מַה דְּאֶשְׁתַּכַּח בְּעֲלִמָּא שְׂצִי לִיָּהּ. וְעַל דָּא וַיִּי בְּאֶתְגַּלִּיָּא וְלֹא שְׂצִי כָּלָא. אֱלֹהִים בְּעִי סְתִימוּ וּבְעִי לְאֶסְתַּמְרָא

לשון הקודש

הוא ובית דינו. אלהים סתם – דין לבדו. אלא בסדרם נעשה דין ולא להשמיד עולם, ולכן הוא התערב בדין, אבל במבול השמיד כל העולם וכל אותם שנמצאו ובלבדו בעולם.

ואם תאמר, [הרי] נח ומי שהיה עמו [נצלו] – הרי נסתר מן העין היה, שלא נראה. ועל זה כל מה שנמצא בעולם השמיד אותו, ועל זה זה [וה] בגלוי, ולא השמיד

שעוסקים בתורה. באו ונשקוהו. קרא עליו רבי יוסי, (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לַשָּׂדֶה, יִשְׁבּוּ. אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ, מַה שׁוֹנָה שְׂכַתוֹב (בראשית יט) וְה' הַמָּטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמֹרָה וְגו', וְכֵן שׁוֹנָה בְּמִבּוֹל שְׂכַתוֹב אֱלֹהִים אֱלֹהִים בְּכָל מְקוֹם, וְלָמָּה וְלֹא כְּתוּב וְה' וּבְבִלְ?.

אלא שנינו, בכל מקום שכתוב וה' –

דָּהָא כָּלָא שְׂצִי. וְעַל דָּא אֱלֹהִים בְּלַחֲדוּי הָיוּ.

וְרָזָא דָּא (תהלים כט) יִי לַמַּבּוּל יֵשֶׁב. מִהוּ יֵשֶׁב. אֱלֹמִילָא

קָרָא כְּתִיב לָא יִכְלִינָן לְמִימַר. יֵשֶׁב בְּלַחֲדוּי

דָּלָא אֲתִיָּא עִם דִּינָא. כְּתִיב הִבָּא יֵשֶׁב, וּכְתִיב הָתָם

(ויקרא יג) בְּדָד יֵשֶׁב בְּלַחֲדוּי.

וּבְגִין דִּנְחָ הָוָה סָתִים מַעֲיָנָא. לְבַתָּר פֶּד אֲתַעְבִּיד

דִּינָא וְשְׂצִי עֲלֵמָא וְנָח רוּגְזִיָּה מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר

אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְגו'. דָּהָא כִּד שְׂצִי עֲלֵמָא לָא אֲדַכֵּר

דְּסָתִים מַעֲיָנָא הָוָה. וְרָזָא (וידא) אֲוִלִּיפְנָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא סָתִים וְגִלְיָא. גִּלְיָא הוּא בִי דִינָא דְלִתְתָּא. סָתִים

הוּא אַתָּר דְּכָל בְּרַכָּאן נִפְקִי מִתַּמָּן. וּבְגִין כִּד כָּל

מְלוּי דְּבֵר נֶשׁ דְּאֲנֹן בְּסָתִימוּ בְּרַכָּאן שְׂרִיין עֲלוּי. וְכָל

דְּאֲנֹן בְּאֲתַגְלִיָּא הָהוּא אַתָּר דְּבִי דִינָא שְׂרִיאן עֲלוּי

בְּגִין דְּאִיְהוּ אַתָּר בְּאֲתַגְלִיָּא וְהָהוּא דְּאֲקָרִי רַע עֵין

לשון הקודש

כִּד נַעֲשֶׂה דִין, וְהַשְׁמֵד הָעוֹלָם וְנָח רָגִזוּ,

מַה כְּתוּב? וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְגו'.

שְׁהָרִי בִּשְׁהַשְׁמִיד הָעוֹלָם, לֹא נִזְכֵּר שְׁהָרִי

נִסְתָּר מִהָעֵין, וְסוּד (וְהוּא לְמַדְנֹו - הַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּר וְגִלְיָו. גִּלְיָו הוּא בֵּית

הַדִּין שֶׁלֹּמֶטָה, וְנִסְתָּר הוּא מְקוֹם שֶׁכָּל

הַכָּל. אֱלֹהִים צָרִיךְ הַסְתָּרָה, וְצָרִיךְ וְאָדָם

לְהַשְׁמֵר, שְׁהָרִי הַכָּל מִשְׁמִיד, וְעַל זֶה

אֱלֹהִים לְבָדּוּ הָיָה.

וְזֶה סוּד (תהלים כט) ה' לַמַּבּוּל יֵשֶׁב. מַה זֶה

יֵשֶׁב? אֱלֹמִילָא פֶּסוּק כְּתוּב, לֹא יִכְלִנּוּ

לְאָמְרוּ. יֵשֶׁב לְבָדּוּ, שְׁלֹא בָּא עִם דִּין.

כְּתוּב כָּאן יֵשֶׁב, וְכְתוּב שָׁם (ויקרא יג) בְּדָד יֵשֶׁב לְבָדּוּ.

וּמַעֲשֹׂם שְׁנַח הָיָה נִסְתָּר מִן הָעֵין, אַחֲרֵי

שְׁלִיט עָלֶיהָ, וְכָלֹא הוּא בְּרָזָא עֲלָאָה בְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא.

בְּכָה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר זַבְאָה דָּרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂרִיא
בְּגִיּוּיָה דְהָא זְבוּתָא דִּילִיָּה אֲזִמִּין לָן בְּטוּרֵי
מְלִין עֲלָאִין בְּאֵלִין (עד כאן). אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָאִי בַר
נָשׁ לְאוֹדְעָא לָן מְלִין אֵלִין קָא אָתִי וְשִׁדְרִיָּה קִדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא לְגַבָּן. כִּד אָתוּ וְסִדְרוּ מְלִין קַמִּיָּה דְרַבִּי
שְׁמַעוֹן אָמַר וְדָאִי שְׁפִיר קָא אָמַר.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יְתִיב יוֹמָא חַד קַמִּיָּה דְרַבִּי
שְׁמַעוֹן אָבוּי. אָמַר לִיהָ הָאִי קִין כָּל בֶּשֶׂר
אֶתְהִי מֵאֲנוּן קְרַבְנִין דִּתְּהוּ יִשְׂרָאֵל מְקַרְבִּין עַל גַּבִּי
מִדְּבַחָא אוּ לָא. אָמַר לִיהָ כָּלֹא הָווּ מִסְתַּפְקִי בְּחִדָּא
לַעִילָא וְתַתָּא.

וְתָא חֲזִי בְּחִי וְלִיּוֹאִי וְיִשְׂרָאֵל אֲנוּן אֶקְרוּן אָדָם

לשון הקודש

הַדְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, וְדָאִי
שִׁיפָּה אָמַר.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי. אָמַר לוֹ, קִין כָּל בֶּשֶׂר
הָיָה נִהְיָה מֵאוֹתָם קְרַבְנוֹת שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְקַרְבִּים עַל גַּבִּי הַמִּזְבֵּחַ אוּ לָא? אָמַר
לוֹ, כָּלָם הָיוּ מִסְתַּפְקִים בְּאֶחָד לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה.

וְבָא וַיִּרְאֶה, בְּחֵנִים וְלִוְיִם וְיִשְׂרָאֵלִים הֵם

דִּין שׁוֹרִים עָלָיו, מִשּׁוּם שֶׁהוּא מְקוֹם
בְּגִלוּי, וְאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא רַע עֵין שׁוֹלֵט עָלָיו,
וְהַכֹּל הוּא בְּסוּד עֲלִיּוֹן כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה.

בְּכָה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שֶׁרַבִּי
שְׁמַעוֹן שְׂרִיא בְּתוֹכוֹ, שֶׁהָרִי זְכוּתוֹ הַזְּמִינָה
לָנוּ בְּהָרִים דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים כְּאֵלָּה וְעַד
כָּאֵן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִישׁ הַזֶּה בָּא
לְהוֹדִיעֵנוּ הַדְּבָרִים הַלָּלוּ, וְהַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שֶׁלַח אוֹתוֹ אֵלֵינוּ. כְּשֶׁבָּאוּ וְסִדְּרוּ

בְּחִבּוּרָא דְאַנוּן רְעוּתִין קְדִישִׁין דְּסֻלְקִין מִצּוּיִיהוּ.
 הָהוּא בְּשָׂבָא אוֹ אִמְרָא אוֹ הָהִיא בְּהִמָּה דְקָרְבִין
 אֲצִטְרִיד עַד לָא יִתְקַרֵּיב עַל גַּבִּי מִדְּבַחָא לְפָרְשָׂא
 עָלָה כָּל חֲטָאִין וְכָל רְעוּתִין בִּישִׁין לְאַתְּוֹדָא עָלָה.
 וּבְדִין הָהִיא אֶתְקַרֵּי בְּהִמָּה בְּכָלֵא בְּגוֹ אֲנוּן חֲטָאִין
 וּבִישִׁין וְהִרְהוּרִין.

בְּגִוּוֹנָא דְקָרְבָּנָא דְעֻזְאֵל דְכֶתִיב (ויקרא יז)
 עָלִיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. הָכִי
 נָמִי חָכָא. וְכַד סֻלְקָא עַל גַּבִּי מִדְּבַחָא מִטּוּלָא עַל
 חַד תִּירִין. וּבְגִין כֶּךָ דָּא סֻלְקָא לְאַתְרִיהּ. וְדָא סֻלְקָא
 לְאַתְרִיהּ. דָּא בְּרֹזָא דְאָדָם וְדָא בְּרֹזָא דְבְּהִמָּה כְּמָה
 דְּאַתְּ אָמַר (תהלים לו) אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ יי.

חֲבִיתִין וְכָל שְׂאֵר מִנְחוֹת לְאַתְעָרָא רוּחָא קְדִישָׂא
 בְּרַעֲיוֹתָא דְבִהְגִי וְשִׁירְתָּא דְלִיוָאֵי וּבְצִלוֹתָא

לשון הקודש

כְּמוֹ הַקָּרְבֵּן שֶׁל הָעֻזְאֵל שֶׁכָּתוּב (ויקרא יז)
 וְהַתְּנוּדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְגו' - כֶּךָ גַּם כָּאן. וּבִשְׁעוּלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ
 מִשָּׂא עַל אֶחָד שְׁנַיִם, וְלִכְּנָן זֶה עוֹלָה
 לְמִקְוָמוֹ וְזֶה עוֹלָה לְמִקְוָמוֹ. זֶה בְּסוּד אָדָם,
 וְזֶה בְּסוּד בְּהִמָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לו)
 אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'.

הַחֲבִיתִין וְכָל שְׂאֵר הַמִּנְחוֹת לְעוֹרֵר רוּחַ

נִקְרָאִים אָדָם בְּחִבּוּר שֶׁל אוֹתָם רְעוּנוֹת
 קְדוּשִׁים שְׁעוּלִים מִתּוֹכָם. אוֹתוֹ כְּשֶׁב אוֹ
 אֵיל אוֹ אוֹתָהּ בְּהִמָּה שְׁמִקְרִיבִים, צָרִיד
 עַד שֶׁלֹּא תִקְרַב עַל הַמִּזְבֵּחַ לְפָרֹשׁ עָלֶיהָ
 כָּל הַחֲטָאִים וְכָל הָרְעוּנוֹת הָרָעִים
 לְהַתְּנוּדוֹת עָלֶיהָ, וְאִזּוּ הָיְתָא נִקְרָאת בְּהִמָּה
 בְּכָל בְּתוּךְ אוֹתָם חֲטָאִים וְרַעוּת
 וְהִרְהוּרִים.

יִשְׂרָאֵל. וּבִהְיוֹא תִנָּנָא וְשִׁמְנָא וְקִמְחָא דְסָלִיק
מִתְרֻזֵּן וּמִסְתַּפְקִין (ס"א וּמִתַּפְנִין) (ס"א וּמִתַּפְשִׁין) (דף טז ע"א) כָּל
שְׂאֵר מְאִירֵי דְדִינִין דְּלֹא יִכְלִין לְשַׁלְטָא בִּהְיוֹא דִּינָא
דְּאַתְמָסר לֹזֵן. וְכָלֹא בְּזִמְנָא חָדָא. תָּא חֲזִי, כָּלֹא
אַתְעָבִיד בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא לְאַסְתַּפְקָא דָּא בְּדָא,
וְלְאַסְתַּלְקָא לְעִילָא מָאן דְּאַצְטְרִיד עַד אֵין סוּף.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲרִימַת יֵדְאִי בְּצִלּוֹתִין לְעִילָא,
דְּכַד רַעוּתָא עֲלָא לְעִילָא לְעִילָא קִיִּימָא עַל
הֵהוּא רַעוּתָא דְּלֹא אֲתִידַע וְלֹא אֲתַפֵּס כָּלֹל לְעִלְמִין
רִישָׁא דְסִתִּים יִתִּיר לְעִילָא. וְהֵהוּא רִישָׁא אֲפִיק מָאִי
דְּאַפִּיק וְלֹא יָדִיעַ וְנָהִיר מָאִי דְנָהִיר כָּלֹא בְּסִתִּימוּ.

רַעוּ דְּמַחְשְׁבָה עֲלָא לְמַרְדָּף אֲבִתְרִיה וְלֹאֲתִנְהָרָא
מִנִּיה. חַד פְּרִיסוּ אֲתַפְרִיס. וּמִגּוּ הֵהוּא
פְּרִיסָא בְּרִדִּיפוּ דְּהֵהוּא מַחְשְׁבָה עֲלָא מִימֵי וְלֹא

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִימוּתֵי יָדֵי בְּתַפְלוֹת
לְמַעְלָה, שְׁכַשְׁרֻצוֹן הַעֲלִיזוֹן לְמַעְלָה
לְמַעְלָה עוֹמֵד עַל אוֹתוֹ רָצוֹן שְׁלֹא נוֹדַע
וְלֹא נִתְפָּס כָּלֹל לְעוֹלָמִים, הָרָאשׁ הַיּוֹתֵר
נִסְתָּר שְׁלֹמַעְלָה, וְאוֹתוֹ הָרָאשׁ מוֹצִיא מֵה
שְׁמוּצִיא, וְלֹא יָדוּעַ, וּמֵאִיר מֵה שְׁמֵאִיר
הַכֹּל בְּסִתְרָה.

רָצוֹן הַמַּחְשְׁבָה הַעֲלִיזָנָה לְרִדְפָה אַחֲרָיו
וְלִהְיוֹת מוֹאֵר מִמֶּנּוּ. מִסָּד אֶחָד נִפְרָד.

קְדוּשָׁה בְּרָצוֹן הַכְּהָנִים וְשִׁירַת הַלְוִיִּם
וּבְתַפְלַת יִשְׂרָאֵל. וּבְאוֹתוֹ עֶשֶׂן וְשָׁמֶן
וְקִמְחָ שְׁעוּלִים, מִתְרֻזִּים וּמִסְתַּפְקִים וּס"א
וּמִתַּפְנִיקִים – ס"א וּמִתַּפְשִׁימִים כָּל שְׂאֵר בְּעִלֵּי
הַדִּינִים שְׁלֹא יִכְלִים לְשַׁלֵּט בְּאוֹתוֹ הַדִּין
שְׁנַמְסָר לָהֶם, וְהַכֹּל בְּזִמְנָא אֶחָד. בֹּא רָאָה,
הַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּסוּד הָאֱמוּנָה לְהַסְתַּפֵּק זֶה
בְּזֶה וְלַעֲלוֹת לְמַעְלָה מִי שְׁצִרִיד עַד אֵין
סוּף.

מִי עַד הָהוּא פָּרִיסָא נָהִיר מַה דְּנָהִיר. וְכִדִּין (ס"א)
 אִיהוּ מַחְשָׁבָה עֲלָאָה נָהִיר בְּנָהִירוֹ (בְּסִימָא) סְתִים
 דְּלֹא יָדִיעַ וְהָהוּא מַחְשָׁבָה לֹא יָדַע. כִּדִּין בְּטַשׁ
 הָאִי נָהִירוֹ דְּמַחְשָׁבָה דְּלֹא אֲתִידַע בְּנָהִירוֹ דְּפָרְסָא
 דְּקִימָא דְּנָהִיר מִמָּה דְּלֹא יָדִיעַ וְלֹא אֲתִידַע וְלֹא
 אֲתִגְלִיָּא. וְכִדִּין (נ"א ה"א) דָּא נָהִירוֹ דְּמַחְשָׁבָה דְּלֹא
 אֲתִידַע בְּטַשׁ בְּנָהִירוֹ דְּפָרִיסָא וְנָהִירִין כְּחָדָא
 וְאֲתַעְבִּידוּ תִשַׁע חִיבָלִין.

וְחִיבָלִין לֹא אֲנֹן נְהוּרִין וְלֹא אֲנֹן רוּחִין וְלֹא
 אֲנֹן נִשְׁמָתִין. וְלֹא אִית (אִיהוּ) מָאן דְּקִימָא
 בָּהּ. רַעוּתָא דְּכָל תִּשַׁע נְהוּרִין דְּקִימִי בָּלְהוּ
 בְּמַחְשָׁבָה דְּאִיהוּ חַד מִנֵּיהוּ בְּחוּשְׁבָּנָא בָּלְהוּ לְמַרְדָּף
 בְּתַרִּיָּהוּ בְּשַׁעְתָּא דְּקִימִי בְּמַחְשָׁבָה וְלֹא מִתְדַבְּקִין וְלֹא
 אֲתִידַעוּ. וְאֵלִין לֹא קִימִי לֹא בְּרַעוּתָא וְלֹא בְּמַחְשָׁבָה

לשון הקודש

שְׁלֹא נֹדַע מִכָּה בְּאוּר שֶׁל הַמֶּסֶךְ,
 וּמֵאִירִים בְּאַחַד. וְנַעֲשִׂים תַּשְׁעָה הִיכָלוֹת.
 וְתַחֲיִכָלוֹת אֵינָם אוֹרוֹת וְלֹא רוּחוֹת וְלֹא
 נִשְׁמוֹת, וְאֵין מִי שְׁעוֹמֵד בָּהֶם. הַרְצוֹן שֶׁל
 כָּל תַּשְׁעָה הָאוֹרוֹת שְׁעוֹמְדִים כָּלֵם
 בְּמַחְשָׁבָה, שֶׁהוּא אֶחָד מֵהֶם בְּחֻשְׁבוֹן
 כָּלֵם לְרַדָּף אַחֲרֵיהֶם. בְּשַׁעְתָּה שְׁעוֹמְדִים
 בְּמַחְשָׁבָה וְלֹא נִדְבָקִים וְלֹא נֹדַעִים.
 וְאַלְהָ לֹא עוֹמְדִים לֹא בְּרַצוֹן וְלֹא

וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ מֶסֶךְ בְּרַדִּיפַת אוֹתָהּ
 מַחְשָׁבָה עֲלִיוֹנָה מְגִיעָה וְלֹא מְגִיעָה עַד
 אוֹתוֹ מֶסֶךְ, מֵאִירָה מַה שְׁמֵאִירָה. וְאֵין
 אוֹתָהּ מַחְשָׁבָה עֲלִיוֹנָה מֵאִירָה בְּאוּר
 וּבְסִתְרוֹ נִסְתָּר שְׁלֹא יֹדַע, וְאוֹתָהּ מַחְשָׁבָה
 לֹא יֹדַע. וְאֵין מִכָּה אוֹר הַמַּחְשָׁבָה הַזֶּה
 שְׁלֹא נֹדַע בְּאוּר שֶׁל הַמֶּסֶךְ שְׁעוֹמֵד,
 שְׁמֵאִיר מִמָּה שְׁלֹא יֹדַע וְלֹא נֹדַע וְלֹא
 הִתְגַּלָּה. וְאֵין נִיָּא זֶה אוֹר הַמַּחְשָׁבָה

עֲלָאָה (נ"א עלִיִּין). תַּפְסִין בָּהּ וְלֹא תַפְסִין. בְּאַלִּין קִיִּימִי
כָּל רִזִּי דְמַהִימְנוּתָא וְכָל אֲנֹן נְהוּרִין מְרֹזָא דְמַחֲשָׁבָה
עֲלָאָה (דלִתְמָא ד"א ולתְמָא) בְּלָחוּ אֶקְרוּן אִין סוּף. עַד הָכָא
מָטוּ נְהוּרִין וְלֹא מָטוּן וְלֹא אֶתִידְעוּ. לֹא הָכָא
רְעוּתָא וְלֹא מַחֲשָׁבָה.

(פְּדִין ד"א בד) נְהִיר מַחֲשָׁבָה וְלֹא אֶתִידְע (יִדִּשׁ) מִמָּאן
דְּנְהִיר. פְּדִין אֶתְלַבֵּשׁ וְאַסְתִּים גּוּ בִינָה וְנְהִיר
לְמָאן דְּנְהִיר וְאַעִּיל דָּא בְּדָא עַד דְּאֶתְכַלִּילוּ בְּלָחוּ
בְּחֻדָּא. וּבְרֹזָא דְקֶרְבְּנָא בְּד סָלִיק כְּלָא אֶתְקַשֵּׁר דָּא
בְּדָא וְנְהִיר דָּא בְּדָא. פְּדִין קִיִּימִי בְּלָחוּ בְּסָלִיקוּ
וּמַחֲשָׁבָה אֶתְעַטֵּר בְּאִין סוּף. הַחֹזָא נְהִירוּ דְּאֶתְנְהִיר
מִנִּיהַ מַחֲשָׁבָה עֲלָאָה דְלֹא אֶתִידְע בָּהּ כְּלָל אֶקְרִי
אִין סוּף. וּמִנִּיהַ אֶשְׁתַּבַּח וְקִיִּמָּא וְנְהִיר לְמָאן דְּנְהִיר
וְעַל דָּא כְּלָא קָאִים. וּפְאָה חוּלְקִיחוֹן דְּצַדִּיקָא
בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

וידועו ממי שמאירה, או מתלבשת
ונסתרת לתוך הבינה ומאירה למי
שמאירה, ונכנסים זה בזה, עד שכלם
נכללים כאחד. ובסוד הקרבן בשעולה,
הכל נקשר זה בזה ומאיר זה בזה. אז
עומדים כלם בפעליה, והמחשבה
מתעטרת עם אין סוף. אותו האור
שמוצאת ממנו המחשבה העליונה שלא

במחשבה עליונה ועליונותו. תופסים בה
ולא תופסים. באלה עומדים כל סודות
האמונה וכל אותם האורות מסוד
המחשבה העליונה ושלמשה – ולמשה כלם
נקראים אין סוף. עד כאן מגיעים אורות
ולא מגיעים ולא נודעים. אין כאן רצון
ולא מחשבה.

ואז בשמאירה המחשבה ולא נודעת

תָּא חַיִּי, הָאֵי קֵץ כָּל בָּשָׂר, כְּמָה דְקָשׁוּרָא אֲשֵׁתְכֶּח
 לְעִילָא בְּחֶדוּ, אוּף הָכִי נָמִי לְתַתָּא בְּחֶדְוֹתָא.
 וְרַעְיוֹתָא לְאַסְתָּפְקָא כָּלָא לְעִילָא וְתַתָּא. וְאִימָא קִיִּימָא
 עַל־יֵיהוּ דִישְׂרָאֵל בְּדָקָא יָאוּת.

תָּא חַיִּי, בְּכָל רִישֵׁי יֶרְחָא וְיֶרְחָא בְּדִ סִיְהָרָא
 מִתְחַדָּשָׂא יְהִבִּין לִיה לְהָאֵי קֵץ כָּל בָּשָׂר חוּלְקָא
 חָדָא יַתִּיר עַל קַרְבָּנִין לְאַתְעֵסְקָא בִּיה וְיִשְׁתַּמֵּשׁ
 בְּחוּלְקִיָּה. וִיְהִא סִטְרָא דִישְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵיִיהוּ. בְּגִין
 דִּיתְאַחֲדוֹן בְּמַלְבִּיחוֹן, וְדָא אִיהוּ שְׁעִיר. בְּגִין דְּאִיהוּ
 בְּחוּלְקָא דְעֵשׂוֹ דְבִתִּיב בִּיה שְׁעִיר (בראשית כז) הֵן עֵשׂוֹ
 אָחִי אִישׁ שְׁעִיר. וְעַל דָּא אִיהוּ אֲשֵׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלְקִיָּה.
 וִישְׂרָאֵל אֲנוֹן מִשְׁתַּמֵּשִׁין בְּחוּלְקִיחוֹן. וּבְגִין כֹּד בְּתִיב,
 (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהִי יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ.

לשון הקודש

בְּשִׁמְתַּחֲדָשְׁתָּ הַלְבָנָה, נֹתְנִים לְקֵץ כָּל
 בָּשָׂר הִזֵּה חֶלֶק אֶחָד יוֹתֵר עַל הַקְּרַבְנוֹת
 לְהַתְעַסֵּק בּוֹ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ, וְיִהְיֶה צֶדֶק
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְבָדֶם כְּדֵי שִׁיתְאַחֲדוּ עִם
 מַלְכָם, וְזֶהוּ הַשְׁעִיר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא בְּחֶלֶק
 עֵשׂוֹ, שֶׁכְּתוּב בּוֹ שְׁעִיר, (בראשית כז) הֵן עֵשׂוֹ
 אָחִי אִישׁ שְׁעִיר. וְעַל זֶה הוּא הַשְׁתַּמֵּשׁ
 בְּחֶלְקוֹ, וִישְׂרָאֵל מִשְׁתַּמֵּשִׁים בְּחֶלְקָם,
 וְלָבֵן כְּתוּב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהִי
 יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ.

נֹדַעַת כִּהַּ כָּלֵל נִקְרָא אֵין סוּף, וּמִמְנוּ
 נִמְצָא וְעוֹמֵד וּמֵאִיר לְמִי שְׁמֵאִיר, וְעַל זֶה
 הַכֹּל עוֹמֵד. אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים
 בְּעוֹלָם הִזֵּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בֹּא רֵאה, קֵץ כָּל בָּשָׂר הִזֵּה, כְּמוֹ
 שֶׁהִקְשֵׁר נִמְצָא לְמַעְלָה בְּשִׁמְחָה, גַּם כֹּאֵן
 לְמַטָּה בְּחֶדְוָה, וְרִצּוֹן לְהַסְתַּפֵּק הַכֹּל
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְהָאֵם עוֹמֵדָת עַל יִשְׂרָאֵל
 בְּרֵאיוֹי.

בֹּא רֵאה, בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ

תָּא חַיִּי, הֵאֵי קֵץ כָּל בָּשָׂר, כָּל רְעוּתִיהָ לֹא אִיהוּ
אֵלָא בְּבִשְׂרָא תְּדִיר וּבְגִין כְּךָ תְּקוּנָא דְּבִשְׂרָא
תְּדִיר לְגִבְיָה וְעַל דָּא אֶקְרִי קֵץ כָּל בָּשָׂר. וְכֵד אִיהוּ
שְׁלִיט, שְׁלִיט עַל גּוּפָא וְלֹא עַל נִשְׁמָתָא. נִשְׁמָתָא
סְלָקָא לְאַתְרָא וּבִשְׂרָא אֲתִיחִיב לְאַתְרָא דָּא. כְּגִוּוֹנָא
דָּא בְּקִרְבָּנָא דְּרְעוּתָא סְלָקָא לְאַתְרָא חַד, וּבִשְׂרָא
לְאַתְרָא חַד.

וְכֵר נֶשׁ דְּאִיהוּ וּפָאָה אִיהוּ קִרְבָּנָא מִמֶּשׁ לְכַפָּרָה.
וְאַחֲרָא דִּלְאוּ אִיהוּ וּפָאָה, לֹא אִיהוּ קִרְבָּנָא
בְּגִין דְּבִיָּה מוּמָא דְּכִתִּיב, (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרָצוֹן וְגו'.
וְעַל דָּא צְדִיקָא כַּפָּרָה אֲנוּן דְּעֵלְמָא וְקִרְבָּנָא אֲנוּן
בְּעֵלְמָא (ער כאן):

תָּא חַיִּי, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי.
לְמִיטַל רִשּׁוֹ לְאַחֲשָׁכָא אֶפִּיחִיו (דף טו ע"ב) דְּבִנִּי

לשון הקודש

וְהָאִישׁ שהוא צדיק, הוא קרבן ממש לכפרה, ואחר שאינו צדיק אינו קרבן, משום שיש בו מום, שפתיב (ויקרא כב) כי לא לרצון וגו'. ועל זה הצדיקים הם כפרת העולם והם קרבן בעולם. **בָּא רָאָה**, ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני. לפל רשות להחשיך פני בני העולם. ולכן הנני משחיתם את

בָּא רָאָה, קץ כל בשר הנה, כל רצונו אינו אלא בבשר תמיד, ולכן תקון הבשר תמיד אליו, ולכן נקרא קץ כל בשר. ובשהוא שולט, שולט על הגוף ולא על הנשמה. הנשמה עולה למקומה, והבשר נתן למקום הנה. כמו זה בקרבן, שהרצון עולה למקום אחד, והבשר למקום אחר.

עֲלֵמָא. וּבְגִינִי כֶּךָ הִנְנִי מִשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ. (וְעַל דָּא עָשָׂה לָךְ תַּבַּת עֲצֵי גּוֹפֶר בְּגִין לְאַשְׁתִּזְבָּא בָּהּ וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֶיךָ. רַבִּי חֵיִיא וּרְבִי יוֹסִי הָווּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא אָמַר חַד) כְּתִיב וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוְּהוּ ה'.

השלמה מהחשמטות (סימן יא)

צִוְּהָ ה'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי זַבְּאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאַתִּייהִיב לְהוֹן אוּרִיתָא קַדִּישָׁא וְאֵינוֹן מִשְׁתַּדְּלִי בָּהּ יִמְכָּא וְלִילִי. תָּא חֲזִי דְהָא מִשְׁמַע דְּאִלּוּלִי דְאַשְׁתַּפַּח נֹחַ עִם תִּיבוֹתָא בְּאַתְחַבְּרוּתָא כַּחֲדָא לָא אֲשִׁתִּיב (וּבְגִין כֶּךָ) אֶסְתִּים מִן עֵינָא בְּגוֹ תִיבוֹתָא. קָמוּ וְאֲזִלוּ. אָמַר חַהוּא יוֹדָאי כְּתִיב עָשָׂה לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גּוֹפֶר, לָךְ לְגַרְמָךְ בְּגִין לְאַתְחַבְּרָא בַּחֲדָה וּלְאַשְׁתִּזְבָּא בָּהּ מָה כְּתִיב וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוְּהוּ וְגו'.

(ער כאן מהחשמטות)

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְגו'. וְכִי אֲפֹאֵי אַתָּא חוֹשְׁבֵנָא דָּא לְמַבְנִי. אֵלָּא אִילוּ לָא

לשון הקודש

הַתַּבָּה בְּהַתְחַבְּרוּת פְּאָחַד, לֹא הָיָה נִצָּל, וְלִכְנֹן נִסְתַּר מִן הָעֵינִן בְּתוֹךְ הַתַּבָּה. קָמוּ וְהִלְכוּ. אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדִי, כְּתוּב עָשָׂה לָךְ תַּבַּת עֲצֵי גּוֹפֶר, לָךְ וּלְעַצְמְךָ, כִּדִּי לְהַתְחַבֵּר עִמָּה וּלְהִנָּצֵל בָּהּ. מַה כְּתוּב? וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוְּהוּ וְגוֹמַר. (ע"ב)

מהחשמטות

בֹּא רֵאָה מַה כְּתוּב, וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְגו'. וְכִי לְמַה בֹּא הַחֲשָׁבוֹן הַזֶּה

הָאָרֶץ. וְעַל זֶה עָשָׂה לָךְ תַּבַּת עֲצֵי גּוֹפֶר, כִּדִּי לְהִנָּצֵל בָּהּ וְלֹא יוּכַל לְשַׁלֵּט עֲלֶיךָ. רַבִּי חֵיִיא וּרְבִי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אָמַר אַחֲרָיו. כְּתוּב וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוְּהוּ ה'.

השלמה מהחשמטות (סימן יא)

צִוְּהָ ה'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי יִשְׂרָאֵל שְׁנַתְנָה לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה וְהֵם מִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ יָמִים וְלֵילוֹת. בֹּא רֵאָה, שְׁהָרִי מִשְׁמַע שְׁלוּלָא שְׁנַמְצָא נֹחַ עִם

הָיָה נֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לֹא יִיעוֹל לְתִיבוֹתָא וְלֹא יִתְחַבֵּר בְּהָדָה. בֵּינוֹן דְּאַשְׁתָּלִים בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּדִין אֶתְחַבֵּר בְּהָדָה.

וְעַל דָּא מִן יוֹמָא דְאַשְׁתָּלִים חוֹבִייהוּ דְבָנֵי עֲלָמָא אוֹרִיךְ לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּאַשְׁתָּלִים נֹחַ בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְאַשְׁתָּלִים דְּרָגִיָּה בְּדָקָא יָאוֹת וְהָיָה צְדִיק שְׁלִים. וּכְדִין עָאל לְתִיבוֹתָא. וְכֹלָא כְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא:

וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כָּמָה דְאַמְרֵן. וּבְגִינֵי כֹךְ לֹא אֶתְמַר כְּבִין שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה. (ד"א ל"ג לְקַבִּיל שִׁית סְמָרִין דְעֲלָמָא). תָּנוּ פְּתַח וְאָמַר וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמָּבּוּל מִיָּם. מָאִי טַעְמָא הִנְנִי בֵּינוֹן דְאַמְרֵן וְאֲנִי. אֶלָּא אֲנִי אֲנֹכִי (נ"א הִנְנִי) כֹּלָא מְלָא חֲדָא הִיא.

תָּא חַיִּי, בְּכָל אֶתֶר אֲנִי אֶתְעַבִּיד גּוֹפָא לְנִשְׁמָתָא

לשון הקודש

לתבָּה. והכל כְּמוֹ שְׁלֻמְעָלָה. וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, כְּמוֹ שְׁאֻמְרָנוּ. וְלִכְּן לֹא נֶאֱמַר כְּבִין שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְד"א כְּנִגְדַּ שֵׁשֶׁת צְדִדֵי הָעוֹלָם. עוֹד פְּתַח וְאָמַר, וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמָּבּוּל מִיָּם. מָה הַטַּעַם הִנְנִי בֵּינוֹן שְׁאֻמְרָן וְאֲנִי? אֶלָּא אֲנִי, אֲנֹכִי, וְהִנְנִי – הַכֹּל זֶה דְּבַר אֶחָד. בָּא רָאָה, בְּכָל מְקוֹם אֲנִי נַעֲשֶׂה גּוֹף

לְמִנּוֹת? אֶלָּא אֵלּוּ לֹא הָיָה נֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, לֹא יָכֻנס לְתַבָּה וְלֹא יִתְחַבֵּר עִמָּה. בֵּינוֹן שְׁהַשְׁתָּלִם בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, אִזּוּ הִתְחַבֵּר עִמָּה.

וְעַל כֵּן, מִיּוֹם שְׁהַשְׁתָּלִם הַטָּעַם שֶׁל בְּנֵי הָעוֹלָם, חֲכָה לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שְׁהַשְׁתָּלִם נֹחַ בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְנִשְׁלָמָה דְרָגְתּוֹ בְּרָאוּי וְהָיָה צְדִיק שָׁלֵם, וְאִזּוּ נִכְנָס

וְדָאֵי שְׁמִקְבֵּלָא מִמֶּה דְלַעֲיָלָא. וּבְגִין כֶּךָ אֶתְרַמִּיז בְּאֵת
קַיִימָא דְכְּתִיב אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ. אֲנִי דְקַיִימָא
בְּאֶתְגַּלְיָא מְזוּמְנַת לְמַנְדַּע. אֲנִי בְרַסְיָא לְמַה דְלַעֲיָלָא.
אֲנִי דְעֵבִידְנָא נּוֹקְמִין לְדָרִי דְרִין. וְאֲנִי כְּלִיל דְכֹר
וְנוֹקְבָא בְּחֻדָּא. לְבִתָּר אֶתְרָשִׁים בְּלַחֲדוּי דְאֶזְדַּמֵּן
לְמַעַבְדֵּי דִינָא. הִנְנִי. מְבִיא אֶת הַמְּבּוּל מִיָּם.

כִּיּוֹן דְּאָמַר מְבִיא אֶת הַמְּבּוּל לָא יִדְעָנָא דְאִיהוּ
מִיָּם. אֵלָא אֶת הַמְּבּוּל לְאַסְגָּאָה מִלְּאֲךָ הַמָּוֶת,
דְּאֵף עַל גַּב דְּמִיָּא הוּוּ. מְחַבְּלָא (לְחַבְּלָא בְּהוּן) (ד"א הִנֵּה) אָזִיל
בְּעֵלְמָא לְשִׁיעָאָה בְּאֶנוּן מִיּוֹן. אֲנִי יִי, חֲכִי תִנִּינֵן נְאֻמָּן
אֲנָא לְשִׁלְמָא אֲגַר טַב לְצַדִּיקָיָא וְלֹאֲתַפְרַע מִרְשִׁיעֵיָא.
וּבְגִין כֶּךָ אַבְטַח לֹון קָרָא לְצַדִּיקָיָא בְּאֲנִי לְשִׁלְמָא
אֲגַר טַב דְּלַחֲוֹן לְעֵלְמָא דְאִתִּי. וְאֲגִזִּים לְרְשִׁיעֵיָא
לְאֶתְפַּרַע מִנִּיָּהוּ לְעֵלְמָא דְאִתִּי בְּאֲנִי.

לשון הקודש

מִלְּאֲךָ הַמָּוֶת. שֵׁאֵף עַל גַּב שְׁהִיּוּ מִיָּם,
הַמְשָׁחִית וְלַהֲשָׁחִית בְּדָם (וְהִיּוּ הוּלֵךְ בְּעוֹלָם
לְהַשְׁמִיד בְּאוֹתָם הַמִּיָּם. אֲנִי ה' – כֶּךָ
שְׁנִינוּ, נְאֻמָּן אֲנִי לְשִׁלָּם שְׂכָר טוֹב
לְצַדִּיקִים וְלַהֲפָרַע מִהֲרָשָׁעִים. וְלָכֵן
הַבְּמִית לָהֶם הַפְּסוּק לְצַדִּיקִים בְּאֲנִי,
לְשִׁלָּם שְׂכָר טוֹב שְׁלָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא.
וְאִים לְרָשָׁעִים לְהַפְרַע מֵהֶם לְעוֹלָם הַבָּא
בְּאֲנִי.

לְנִשְׁמָה, וְדָאֵי שְׁמִקְבֵּלָת מִמֶּה שְׁלַמְעֵלָה,
וְלָכֵן נִרְמָז בְּאוֹת הַבְּרִית, שְׂכָתוֹב אֲנִי
הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ. אֲנִי שְׁקִימַת בְּגִלּוּי
מְזוּמְנַת לְדַעַת, אֲנִי כְּסֵא לְמַה שְׁלַמְעֵלָה,
אֲנִי שְׁעוּשָׁה נְקָמוֹת לְדוּרֵי דוֹרוֹת. וְאֲנִי –
כּוֹלֵל זְכָר וּנְקֵבָה בְּאַחַד. אַחֵר כֶּךָ נִרְשָׁם
לְבַדּוֹ, שְׁחֻדְמָן לַעֲשׂוֹת דִּין. הִנְנִי. מְבִיא
אֶת הַמְּבּוּל מִיָּם.

כִּיּוֹן שְׁאָמַר מְבִיא אֶת הַמְּבּוּל, לָא יִדְעָנוּ
שְׁהוּא מִיָּם? אֵלָא אֶת הַמְּבּוּל, לְרַבּוֹת

לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר. כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא דָדָא הוּא
 מִחֻבְלָא דְעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות יב) וְלֹא
 יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לָבָא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגּוּף. וְדָא הוּא
 לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר מִסְטָרָא דְקִין כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנֵי.
 דְהָא בִּינוּ דְמִטָּא זְמָנָא דְאוֹרִיךְ לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 (ד"א ל"ג וְאוֹרִיךְ לֹון) עַד דְּאַשְׁלִים נַח לְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּדִין
 לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר. אָמַר הָכִי אוֹלִיפְנָא מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי
 יִצְחָק (ס"א בְּרַבִּי יוֹסִי מִחוּזָאִי) דְּאָמַר לֵן (נ"א הָאִי דְאָמַרִי לְכוּן).

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה לח) אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהִי יְהִי
 בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אֶבִּיט אָדָם עוֹד עִם
 יוֹשְׁבֵי חֲדָל. אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהִי, כִּמָּה אֲטִימִין
 אֲנֹון בְּנֵי נָשָׂא דְלֹא יִדְעִין וְלֹא מִשְׁגִּיחִין בְּמִלִּי
 דְאוֹרִיטָא, אֶלָּא מִסְתַּבְּלִי בְּמִלּוֹי דְעֵלְמָא וְאַתְנָשִׁי
 מִנִּיחוּ רוּחָא דְחֻבְמָתָא.

לשון הקודש

מִחוּזָאִין, שְׂאָמַר לֵנוּ, וס"א זֶה שְׂאָמַרְתִּי לְכֶם.
 פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה לח) אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה
 יְהִי יְהִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אֶבִּיט אָדָם עוֹד
 עִם יוֹשְׁבֵי חֲדָל. אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהִי,
 כִּמָּה אֲטִימִים הֵם בְּנֵי אָדָם שְׂלֹא יוֹדְעִים
 וְלֹא מִשְׁגִּיחִים בְּדַבְּרֵי הַתּוֹרָה, אֶלָּא
 מִסְתַּבְּלִים בְּדַבְּרֵי הָעוֹלָם וְנִשְׁכַּחַת מִקֶּדֶם
 רוּחַ חֻבְמָתָא.

לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר – כִּמּוֹ שְׁהַעֲמִדְנוּ, שְׁזַחַה
 הַמִּשְׁחִית שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל זֶה כְּתוּב (שמות
 יב) וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לָבָא אֶל בְּתִיכֶם
 לְנִגּוּף. וְזֶה הוּא לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר, מִצַּד שֶׁל
 קִין כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנֵי. שְׁחָרִי בִּינוּ שְׁהַנִּיעַ
 זְמַן שְׁחֻכָּה לְהֵם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וד"א
 וְחֻכָּה לְהֵם עַד שְׁהַשְׁלִים נַח לְשֵׁשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה, אִזּוֹ לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר. אָמַר, כִּךְ
 לְמַדְנוּ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק וס"א בְּרַבִּי יוֹסִי

דְּבַר בַּר נָשׁ אֶסְתַּלַּק מֵהָאֵל עֲלָמָא וַיְהִיב חוֹשְׁבָנָא
 לְמֵאֲרִיָּה מִכָּל מַה דְּעֵבֵד בְּהָאֵל עֲלָמָא בְּעוֹד
 דְּאִיְהוּ קָאִים רוּחָא וְגוּפָא בְּחָדָא וְחָמִי מַה דְּחָמִי, עַד
 דְּאִזִּיל לְהֵהוּא עֲלָמָא וּפְגַע לִיה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן יְתִיב
 לְתִרְעָא דְגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְמַחְמִי כָּל אֲנָן דְּנָטְרוּ פְקוּדֵי
 דְּמֵאֲרִיָּהוֹן וְחָדִי בָּהוּ.

וּבְמַה צְדִיקָא סַחֲרִיָּה דְּאָדָם. אֲנָן דְּאֶתְמַנְעוּ
 מֵאֲרָחָא דְּגִיְהֵנָם וְסִטוּ לְגַבִּי אֲרָחָא דְּגֵן עֵדֶן.
 וְאֵלִין אֲקִרְוֹן יוֹשְׁבֵי חֲדָל. וְלֹא כְּתִיב יוֹשְׁבֵי חֲדָל.
 בְּגִין דְּלֹא הָווּ כְּמוֹ חוֹלְדָּה דְּגִרְרָא וּמִנְחָא וְלֹא יִדְעָא
 לְמֵאֵן שְׂבָקָא. אֱלֹא יוֹשְׁבֵי חֲדָל. בְּמַה דָּאֵת אָמַר,
 (ישעיה ב) חֲדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם וְגו' (אֱלֹא יוֹשְׁבֵי חֲדָל) דְּאֶתְמַנְעוּ
 לוֹן מֵאֲרָחָא דְּגִיְהֵנָם. וְאֶתְקִיפוּ בָּהוּ לְאַעְלָא לְהוּ
 בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

לשון הקודש

מִדְרַךְ הַגִּיְהֵנָם וְסִטוּ לְדִרְךָ גֵּן הָעֵדֶן, וְאֵלֶּה
 נִקְרָאִים יוֹשְׁבֵי חֲדָל. וְלֹא כְּתוּב יוֹשְׁבֵי
 חֲדָל, כִּי אֵינָם כְּמוֹ חֲלָדָה שְׂגוּרָרֶת
 וּמִנִּיחָה וְלֹא יוֹדַעַת לְמִי מִנִּיחָה, אֱלֹא
 יוֹשְׁבֵי חֲדָל, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שם ב) חֲדְלוּ לָכֶם
 מִן הָאָדָם וְגו', וְאֵלֶּה יוֹשְׁבֵי חֲדָל שְׂנִמְנְעוּ
 מִדְרַךְ הַגִּיְהֵנָם, וְהַחֲזִיקוּ בָהֶם לְהַכְנִיסָם
 בְּגֵן עֵדֶן.

שְׂפִשְׁאָדָם מִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹתֵן
 חֲשָׁבוֹן לְרִבּוֹנוֹ מִכָּל מַה שֶּׁעָשָׂה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה בְּעוֹד שֶׁהוּא קָיָם רוּחַ וְגוּף בְּאַחַד,
 וְרוּחָה מַה שְׂרוּאָה, עַד שֶׁהוֹלֵךְ לְאוֹתוֹ
 עוֹלָם וּפּוֹגֵשׁ בְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר
 גֵּן עֵדֶן לְרֹאוֹת כָּל אוֹתָם שֶׁשְּׁמְרוּ אֶת
 מִצְוֹת רִבּוֹנָם וְשָׂמַח בָּהֶם.
 וּבְמַה צְדִיקִים סָבִיב אָדָם. אֵלֶּה שְׂנִמְנְעוּ

דָּבָר אַחֵר יוֹשְׁבֵי חָדָל אָנּוּן מִרִּיהוֹן דִּתְּשׁוּבָה דְּמִנְעוּ
 גְּרַמִּייהוּ מֵאָנּוּן חֻבִּין דְּחִיבִיא. וּבְגִין דְּאָדָם
 הָרָאשׁוֹן תָּב בְּתִיבְתָּא קָמִי מֵאֲרִיָּה. יְתִיב (נ"א ע"ב) עַל
 אָנּוּן דִּאתְּמִנְעוּ מִחֻבִּיהוֹן וְאָנּוּן בְּנֵי חָדָל. כְּמָה דְּאֵת
 אָמֵר, (תהלים לט) אֲדַעָה מָה חָדָל אָנִי. וּבְגִין כֶּךָ אִיהוּ
 יְתִיב לְתִרְעָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן וְחֲדִי בָּהּ בְּצַדִּיקִיא
 דִּאתִּין בְּהַחֲוָא אוֹרְחָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יָהּ. וְכִי מָאן
 יָכִיל לְמַחְמִי יָהּ. אֶלָּא סוּפָא דְקָרָא אוֹכַח
 דְּכְתִיב יָהּ בְּאַרְצֵן הַחַיִּים. תָּא חֲזִי, כִּד סִלְקִין נִשְׁמַתִּין
 לְאַתֵּר צְרוּרָא דְחַיִּי. תַּמָּן מִתְּהַנֵּן בְּזִהְרָא
 דְּאַסְפֻּקְלִרִיאָה דְנִהָרָא דְנִהָר (דף טו ע"א) מֵאַתֵּר עֲלָאָה
 דְּכָלָא. וְאִילוּ לֹא מִתְּלַבֶּשָׂא נִשְׁמַתָּא בְּזִהְרָא דְלְבוּשָׂא
 אַחֲרָא לֹא תִיכּוֹל לְאַתְקַרְבָּא לְמַחְמִי הַחַיִּים נִהוּרָא.
 וְרָזָא דְמִלָּה כְּמָה דִּיהִבִּי לְנִשְׁמַתָּא לְבוּשָׂא

לשון הקודש

בֹּא רְאָה מָה כְּתוּב, אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה
 יָהּ. וְכִי מִי יָכֹל לְרְאוּת יָהּ? אֶלָּא סוּף
 הַכְּתוּב מוֹכִיחַ, שְׂכָתוּב יָהּ בְּאַרְצֵן הַחַיִּים.
 בֹּא רְאָה, כְּשֶׁהַנִּשְׁמוֹת עוֹלוֹת לְמָקוֹם
 צְרוּר הַחַיִּים, שֶׁם נִהְיִים בְּזִהָר שֶׁל
 הָאַסְפֻּקְלִרִיָּה שְׂמֵאִירָה מִהַמָּקוֹם הָעֲלִיּוֹן
 שֶׁל הַכֵּל. וְאִילוּ לֹא הִתְלַבְּשָׂה הַנִּשְׁמָה
 בְּזִהָר שֶׁל לְבוּשׁ אַחֵר, לֹא תוּכַל

דָּבָר אַחֵר יוֹשְׁבֵי חָדָל – אֵלּוּ בְּעָלִי
 תְּשׁוּבָה שְׂמִנְעוּ עֵצָמָם מֵאוֹתָם חֲטָאֵי
 הָרָשָׁעִים. וּמִשּׁוּם שְׂאָדָם הָרָאשׁוֹן שָׁב
 בְּתְשׁוּבָה לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ, יוֹשֵׁב (ע"ב) עַל
 אוֹתָם שְׂמִנְעוּ מִחֲטָאֵיהֶם וְהֵם בְּנֵי חָדָל,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לט) אֲדַעָה מָה חָדָל אָנִי.
 וְלָכֵן הוּא יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר גֵּן הָעֵדֶן וְשִׁמְחָה
 בְּצַדִּיקִים שְׂבָאִים בְּאוֹתָהּ דֶּרֶךְ שֶׁל גֵּן עֵדֶן

דְּמַת־לְבָשָׁא בֵּיהּ לְמִיקָם בְּהָאֵי עֲלָמָא. הָכִי נִמְי יְהִי
 לָהּ לְבוּשָׁא דְזִהְרָא עֲלָאָה לְמִיקָם בֵּיהּ בְּהֵוּא עֲלָמָא
 וְלֹא־תִכְפֹּל בְּגוֹ הָהוּא אֶסְפֹּק־לְרִיָּאָה דְנִזְהָרָא מִגּוֹ
 הָהוּא אֶרֶץ הַחַיִּים.

תָּא חַיִּי, מִשָּׁה לָא יָכִיל לְקַרְבָּא לְאִסְתְּכָלָא בְּמָה
 דְּאִסְתְּכָל אֵלָא בַד אֶתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא אַחְרָא
 כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וַיַּעַל
 אֶל הָהָר. וְתַרְגּוּם בְּמַצִּיעוֹת עֲנִנָא. וְאַתְלַבֵּשׁ בָּהּ כְּמָאן
 דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא. וּבְגִין דָּא (שמות כ) וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל
 הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים וּכְתִיב, (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה
 בְּתוֹךְ הָעֵנָן וְגו', וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אֲרֻפַּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים
 לַיְלָה וַיָּכִיל לְאִסְתְּכָלָא בְּמָה דְּאִסְתְּכָל.

כְּגִוּוֹנָא דָּא מִתְלַבֵּשִׁין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא בְּהֵוּא

לשון הקודש

(שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל
 הָהָר. וְתַרְגּוּם, בְּאִמְצָעוֹת הָעֵנָן. וְהַתְלַבֵּשׁ
 בּוֹ כְּמִי שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ. וְלִכְּן (שם כ)
 וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם
 הָאֱלֹהִים, וּכְתוּב (שם כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ
 הָעֵנָן וְגו', וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אֲרֻפַּעִים יוֹם
 וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וַיָּכִיל לְהִסְתַּכֵּל בְּמָה
 שֶׁהִסְתַּכֵּל.

כְּמִזֵּה מִתְלַבְּשׁוֹת נִשְׁמַתוֹת הַצַּדִּיקִים
 בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם בְּלְבוּשׁ כְּמִזֵּה שֶׁל אוֹתוֹ

לְהִתְקַרֵּב לְרֹאוֹת אֶת אוֹתוֹ הָאוֹר. וְסוּד
 הַדְּבָר – כְּמִזֵּה שְׁנוֹתָנִים לְנִשְׁמָה לְבוּשׁ
 שֶׁמִּתְלַבֵּשׁת בּוֹ לַעֲמֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּדְּגַם
 נִשְׁמָתִים לָהּ לְבוּשׁ שֶׁל זֶהר עֲלִיּוֹן לַעֲמֹד
 בָּהּ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וּלְהִסְתַּכֵּל בְּתוֹךְ אוֹתָהּ
 אֶסְפֹּק־לְרִיָּאָה שְׁמֵאִירָה מִתּוֹךְ אוֹתָהּ אֶרֶץ
 הַחַיִּים.

בְּאֵר רְאָה, מִשָּׁה לָא יָכִיל לְהִתְקַרֵּב
 לְהִסְתַּכֵּל בְּמָה שֶׁהִסְתַּכֵּל אֵלָא
 בְּשִׁתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ אַחֵר, כְּמִזֵּה שְׁמֵאִיר

עֲלָמָא בִּלְבוּשָׁא כְּגִוּוֹנָא דִּהְיֹוָה עֲלָמָא דְלֹא יִתְנַהֵג
 אֵלָא בִּלְבוּשָׁא כְּגִוּוֹנָא דָּא וְקִיִּימִי לְאַסְתַּכְּלָא בְּנִהוֹרָא
 דְנִהִיר בְּתִהוּא אֶרֶץ חַתִּיִּים. וְזִהוּ יָהּ יָהּ בְּאֶרֶץ חַתִּיִּים.
 דִּהְיֹה סָבִיר דְלֹא יִזְכִּי לְתִהוּא נִהוֹרָא וּלְתִהוּא
 אֲסַתְכְּלוּתָא בְּגִין דְנִהֲרָא דְנִגִיד פָּסִיק לִיהּ וְלֹא אוֹלִיד.
 לֹא אֲבִיט אָדָם עוֹד דָּא אָדָם קִדְמָאָה כְּמָה דְאַתְמָר.

וְכָל דָּא לְמָה. בְּגִין דְאַמֵּר לִיהּ נְבִיאָה כִּי מֵת אֶתָּה
 בְּהַאי עֲלָמָא וְלֹא תִתְּיָה לְתִהוּא עֲלָמָא. בְּגִין.
 דְמָאן דְלֹא (הוּה) אוֹלִיד בְּגִין בְּהַאי עֲלָמָא, כִּד נָפִיק
 מִנִּיהּ מִתְרַבֵּין לִיהּ מְכָל מַה דְאַמְרָן. וְלֹא שְׂרִיא
 לְמַחְמִי בְּתִהוּא נִהוֹרָא דְנִהִיר (כָּל שָׁבִין וְכָל שָׁבִין שָׂאָר עָמָא וּשְׂאָר
 בְּנֵי נִשָּׂא). וּמָה חֲזַקְיָה דִּהְיֹה לִיהּ זְכוּת אָבוֹת וְאִיהּ זַכָּאָה
 צְדִיק וַחֲסִידָא כָּד. כָּל שָׁבִין מָאן דְלִית לִיהּ זְכוּת
 אָבוֹת וַחֲטִי קָמִי מְאָרִיָּה.

לשון הקודש

אתָּה – בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תִתְּיָה – לְעוֹלָם
 הַבָּא. מִשּׁוֹם שְׂמִי שְׂלֵא וְהִיָּה מוֹלִיד בְּנִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּשִׁיּוּצָא מִמֶּנּוּ, מְנַרְשִׁים
 אוֹתוֹ מְכָל מַה שְׂאֻמְרָנּוּ, וְלֹא שׁוֹרָה
 לְרֹאוֹת בְּאוֹתוֹ אוֹר הַמַּאִיר וְכָל שָׁבִין וְכָל שָׁבִין
 לְשָׂאָר הָעַמִּים וּשְׂאָר בְּנֵי הָאָדָם. וּמָה חֲזַקְיָה
 שְׁהִיתָה לוֹ זְכוּת אָבוֹת וְהוּא זַכָּאִי צְדִיק
 וַחֲסִיד כָּד, כָּל שָׁבִין מִי שְׂאִין לוֹ זְכוּת
 אָבוֹת וְחוּמָא לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ.

הָעוֹלָם, שְׂלֵא יִתְנַהֵג אֵלָא בִּלְבוּשׁ כְּמוֹ
 זֶה, וְעוֹמְדִים לְהַסְתַּכֵּל בְּאוֹר הַמַּאִיר
 בְּאוֹתָהּ אֶרֶץ חַתִּיִּים. וְזִהוּ יָהּ יָהּ בְּאֶרֶץ
 חַתִּיִּים, שְׁהִיָּה סָבוֹר שְׂלֵא יִזְכֶּה לְאוֹתוֹ
 אוֹר וּלְאוֹתָהּ הַסְתַּכְּלוּת, מִשּׁוֹם שְׁהִנְהִיר
 הַשּׁוֹפֵעַ מִפָּסִיק אוֹתוֹ וְלֹא הוֹלִיד. לֹא
 אֲבִיט אָדָם עוֹד – זֶה אָדָם הִרְאֻשׁוֹן, כְּמוֹ
 שְׁנַתְבָּאָר.

וְכָל זֶה לְמָה? כִּי אָמַר לוֹ הַנְּבִיא, כִּי מֵת

הָאֵל לְבוֹשָׁא דְקֶאֱמָרָן אִיהוּ (אנון) מַה דְּאָמְרוּ חֲבֵרֵיִיא
חֲלוּקָא דְרַבָּנָן דְּאֵתְלִבִּישׁוּ בְּהָהוּא עֲלִמָּא.
וּבָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיִיא דְּגִנְיָ לֹון קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
בְּמַה טָּבִין וְעִידוּנִין לְהָהוּא עֲלִמָּא, עַל־יִיהוּ כְּתִיב, (ישעיה
סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זֹולָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְבֵּה לֹו:

וְאַנִּי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם עַל הָאָרֶץ. רַבִּי
יְהוּדָה פָּתַח (במדבר כ) הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רְבוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יי וַיִּקְדָּשׁ בָּם. וְכִי בְּאַתֵּר אַחְרָא לֹא
רְבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יי. מֵאִי שְׁנָא הָכָא דְקֶאֱמָר הִמָּה
מִי מְרִיבָה וְלֹא אַחֲרֵינִין. אֶלָּא הִנְנִי מִי מְרִיבָה הוּוּ
וְדָאִי דִּיחֲבוּ חֵילָא וְתוֹקְפָא לְמֵאֲרִיחֹון דְּדִינָא
לְאַתְתַּקְפָּא. בְּגִין דְּאִית מִיִּין מְתוּקִין וְאִית מִיִּין
מְרִירָן. אִית מִיִּין צְלִילָן וְאִית מִיִּין עֲכִירָן. אִית מִיִּין
שְׁלָם וְאִית מִיִּין קָטָמוּ. וְעַל דָּא הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר

לשון הקודש

מְרִיבָה אֲשֶׁר רְבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה'
וַיִּקְדָּשׁ בָּם. וְכִי בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא רְבוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת ה'? מַה שׁוֹנָה בָּאֵן שְׁאֲמַר
הִמָּה מִי מְרִיבָה, וְלֹא אַחֲרֵינִין? אֶלָּא מִי
הַמְרִיבָה הִלְלוּ הֵינּוּ וְדָאִי שְׁנָתְנוּ בְּתָּ וְחֻזְקָ
לְבַעֲלֵי הַדִּין לְהַתְחַזֵּק. מִשּׁוֹם שְׂיֵשׁ מִיָּם
מְתוּקִים וּמִיָּם מְרִירִים. יֵשׁ מִיָּם צְלִילִים
וְיֵשׁ מִיָּם עֲכִירִים. יֵשׁ מִי שְׁלֹום וּמִי קָטָמָה.
וְעַל זֶה, הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רְבוּ בְנֵי

חֲלֻבוֹשׁ הָיָה שְׁאֲמָרְנוּ הוּא (הם) מַה
שְׁאֲמָרוּ הַחֲבֵרִים, חֲלוּקָא שֶׁל רַבָּנָן
שְׁמַתְלִבִּישִׁים בּוּ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי
חֲלָקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שְׁנָנוּ לָהֶם הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּמַה טוֹבוֹת וְעִדּוּנִים לְעוֹלָם
הַבָּא, עָלֵיהֶם פָּתוּב (ישעיה סד) עֵין לֹא
רָאָתָה אֱלֹהִים זֹולָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְבֵּה לֹו.
וְאַנִּי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם עַל
הָאָרֶץ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (במדבר כ) הִמָּה מִי

רבו בני ישראל את יי, דאמשיכו עלייהו למאן דלא
 אצטריך ואסתאיבו ביה הדא הוא דכתיב ויקדש בם.
 אמר ליה רבי חזקיה אי הכי מאי ויקדש ויקדשו
 מיבעי ליה. אלא מלה אסתליקת. ויקדש
 אתפגים מאן דלא אצטריך. כביכול דאתפגמית
 סיחרא. ויקדש לאו לשבחה איהו חבא. ואני הנני
 מביא את המבול במה דאוקימנא לאייתאה מחבלא
 עלייהו במה דאנון אסתאבו ביה.

אמר רבי יוסי ווי לון לרשיעיא דלא בעאן לאתבא
 קמי קדשא בריך הוא על חוביהון בעוד
 דאנון ביהאי עלמא. דכד פר נש אתיב ואתנחם על
 חובוי. קדשא בריך הוא מחיל ליה. וכל אנון
 דמתתקפין בחוביהו ולא בעו לאתבא קמי קדשא
 בריך הוא על (חובוי) חוביהון. לבתר (ינפול) ינפלו
 לגיהנם ולא יסקון ליה מתמן לעלמין.

לשון הקודש

המבול, כמו שבארנו, להביא משחית
 עליהם כמו שהם נטמאו בו.

אמר רבי יוסי, איי לרשעים שלא רוצים
 לשוב לפני הקדוש ברוך הוא על
 חטאיהם בעוד שהם בעולם הזה.
 שבשארם שב ומתנחם על חטאו,
 הקדוש ברוך הוא מוחל לו, וכל אותם
 שמחזיקים בחטאיהם ולא רצו לשוב

ישראל את ה', שהמשיכו עליהם את מי
 שלא צריך ונטמאו בו. והו שכתוב
 ויקדש בם.

אמר לו רבי חזקיה, אם כך, מה זה
 ויקדש? הנה צריך להיות ויקדשו אלא
 הדבר עלה. ויקדש - נפגם מי שלא
 צריך. כביכול שנפגמה הלבנה. ויקדש
 אינו לשבח כאן. ואני הנני מביא את

תָּא חַיִּי, בְּגִין דְּאַתְקִיפוּ לְבִייהוּ כָּל אַנּוּן דְּרָא דְנַח
וּבְעוּ לְאַחֲזָא חוּבִייהוּ בְּאַתְגַּלְיָא. קִדְשָׁא בְּרִיד
הוּא אֵייתִי דִּינָא עַלִּייהוּ בְּהַחֲוָא גְּוֹנָא. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק וְאַפִּילוּ כִּד חָטִי בַר נָשׁ בְּאַתְפְּסִיָּא קִדְשָׁא
בְּרִיד הוּא רַחֲמָן. וְאִי תָב בַּר נָשׁ לְגַבִּיהַּ חָפִי עַלִּיהַּ
וּמַחִיל לִיהַּ וְשָׂבִיק לִיהַּ. וְאִי לָא, גְּלִי לִיהַּ לְעֵינֵי
כָּלָא. מִנָּלָן מִסּוּטָה.

וְהָכִי נָמִי אַתְמַחֲוֵן אֵלִין חֲתִיבָא מֵאַרְעָא בְּאַתְגַּלְיָא.
וְהִיד אַתְמַחֲוֵן. אֵלָא דְחֻוּ נָפְקִי מִיָּא וְחֻו
רְתִיחֵן מִן תְּחוּמָא וְסִלְקִי וְאַעֲבַר מִנִּייהוּ מְשָׁבָא. וְכִיּוֹן
דְּאַעֲבַר מִנִּייהוּ מְשָׁבָא הָכִי נָמִי בְּשָׂרָא וְלָא אֲשַׁתְּאֲרוּ
אֵלָא בְּגַרְמִייהוּ לְחֹד. לְקִימָא דְכְּתִיב וַיִּמָּחוּ מִן
הָאָרֶץ. וְכָל אַנּוּן גְּרָמִי אַתְפַּרְדֵּן דָּא מִן דָּא וְלָא

לשון הקודש

הוא מגלה אותו לעיני כל. מנין לנו?
מסוטה.

וכך גם נמחו הרשעים הללו מהארץ
בגלוי. ואיך נמחו? אלא שהיו יוצאים
מים, והיו רותחים מהתהום, ועולים
ומעבירים מהם את עורם. וכיון שהעבר
מהם העור – כך גם הבשר, ולא נשארו
אלא בעצמות שלהם בלבד, לקיים את
מה שכתוב וימחו מן הארץ. וכל אותם
העצמות נפרדו זו מזו ולא נשארו כאחד,

לפני הקדוש ברוך הוא על וחסאים
חסאיהם, אחר כך נפלו ופלו לגיהנם ולא
יעלו משם לעולמים.

בא ראה, משום שחזקו את לבם כל
אותם דורו של נח ורצו להראות חסאם
בגלוי, הביא הקדוש ברוך הוא עליהם
הדין באותו הגון. אמר רבי יצחק, אפלו
בשחוטא אדם בגסתר, הקדוש ברוך
הוא רחמן. ואם שם בן האדם אליו,
מבסה עליו ומוחל לו ומותר לו. ואם לא,

אֶשְׁתָּאֲרוּ בְּחֶדָּא. וּמִכָּלָּא אֶתְעֵבְרוּ מֵעֲלָמָא. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ, כָּאִי וַיִּמְחוּ, כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר
 יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְלִית לֹון תַּחֲיָה
 לְעֵלְמִין וְלֹא יְקוּמוּן בְּדִינָא. (דף טו ע"ב).

וַהֲקִימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְךָ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר
 מִהֲכָא קִיּוּמָא דְבְרִית לְעִילָא בְּקִיּוּמָא
 דְבְרִית לְתַתָּא. מִשְׁמַע דְּכְתִיב אִתְךָ. וְאָמַר רַבִּי
 אֱלֶעָזָר מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְכַד וּפְאִין אֲנֹון בְּעֲלָמָא
 אֶתְקִיּוּמִים עֲלָמָא לְעִילָא וְתַתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מֶלֶח
 סְתִים אִיהוּ. כַּד אֶתְעֵרוּתָא דְדְכוּרָא לְגַבִּי נִוקְבָּא כַּד
 אִיהוּ מְקַנֵּי לָהּ.

תָּא חַיִּי, רָזָא דְמֶלֶח כַּד צְדִיקָא אִיהוּ בְּעֲלָמָא מִיָּד
 שְׂכִינְתָּא לָא אֶתְעֵדִיאת מֵינִיה וְתִיאֻבְתָּא דִּילָהּ
 בֵּיתָה. בְּדִין תִּיאֻבְתָּא דְלְעִילָא לְגַבִּיהּ בְּרַחֲמֵי

לשון הקודש

אִתְךָ. וְאָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, מִכָּאן לְמַדְנֹו,
 שְׂכִינְתָּא צְדִיקִים בְּעוֹלָם, מִתְקִיּוּמִים הָעוֹלָם
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּבַר
 נִסְתָּר הוּא, כְּשֶׁהִתְעוֹרְרוּת הַזְכָּר לְנִקְבָּה
 כְּשֶׁהוּא מְקַנֵּי לָהּ

בֵּא רָאָה סוּד הַדְּבָר, כְּשֶׁצְדִיק יֵשׁ
 בְּעוֹלָם, מִיָּד הַשְׂכִּינָה לֹא זֹוָה מִמֶּנּוּ
 וְהַשְׂתַּקְקוּתָהּ בּוֹ. וְאִזּוּ הַשְׂתַּקְקוּת

וּמִהֲכָל הָעֵבְרוּ מִהָעוֹלָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ, מָה זֶה וַיִּמְחוּ? כְּמֹו
 שְׁנֵאמַר יִמְחוּ מֵאֶרֶץ חַיִּים. מִכָּאן לְמַדְנֹו,
 שְׂאִין לָהֶם תַּחֲיָה לְעוֹלָמִים וְלֹא יְקוּמוּ
 בְּדִין.

וַהֲקִימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְךָ. אָמַר רַבִּי
 אֱלֶעָזָר, מִכָּאן קִיּוּם הַבְּרִית לְמַעְלָה
 בְּקִיּוּם הַבְּרִית לְמַטָּה, מִשְׁמַע שְׂכִינְתָּא

בְּתִיאֻבְתָּא דְּכֹורָא לְנוֹקְבִיָּה בַּר אִיהוּ מִקְנֵי לָהּ.
וְעַל דָּא וַחֲקִימוֹתֵי אֶת בְּרִיתִי אֲתָךְ. אֲתָעֵר
תִּיאֻבְתָּא בְּגִינָךְ. בְּגִינָא דָּא (בראשית יז) וְאֶת בְּרִיתִי
אֲקִים אֶת יִצְחָק.

וַחֲקִימוֹתֵי אֶת בְּרִיתִי אֲתָךְ לְמַחְוֵי אֶת בְּרִיתִי
בְּעֶלְמָא. וּלְבַתֵּר וּבָאֵת אֶל הַתְּבָה,
דְּאֶלְמָלָא לָאו אִיהוּ צַדִּיק (בְּרִית) לָא יִיעוּל לְתִיבּוֹתָא
דְּהָא לָא אֶתְחַבֵּר לְתַבָּה בַּר צַדִּיק, וּבְגִינֵי כָךְ וּבָאֵת
אֶל הַתְּבָה וְהָא אֲתָמֵר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּכָל זְמַנָּא דְּבִנֵּי נָשָׂא יִתְאַחֲדוּן
בְּבְרִית דָּא, וְלֹא יִשְׁבְּקוּן לִיהּ, לִית עִם וְלִישָׁן
בְּעֶלְמָא דִּיכּוּל לְאַבְאָשָׁא לֹון. וְנַח אֶתְקִיף בְּבְרִית
דָּא וְנָטַר לִיהּ, בְּגִינֵי כָךְ קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא נָטַר לִיהּ
(וְכָל דִּילִיהּ). וְכָל בְּנֵי דְרִיהּ לָא נָטְרוּ לִיהּ, בְּגִין כָּךְ
קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אַעֲבַר לֹון מֵעֶלְמָא. וְהָא אֲתָמֵר

לשון הקודש

יבנם לתבה. שְׁחַרֵּי לֹא מִתְחַבֵּר לַתְּבָה,
רַק צַדִּיק, וְלָכֵן וּבָאֵת אֶל הַתְּבָה, וְחַרֵּי זֶה
נִתְבָּאֵר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל זְמַן שְׂבָנֵי אָדָם
יִאֲחִזּוּ בְּבְרִית זֶה וְלֹא יַעֲזֹבוּ אוֹתָהּ, אִין עִם
וְלִישָׁן בְּעוֹלָם שְׂיוֹכְלוּ לְהִרְעֵי לָהֶם. וְנַח
הַחֲזִיק בְּבְרִית זֶה וְשָׁמַר אוֹתָהּ, וְלָכֵן שָׁמַר
אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל אֲשֶׁר לֹו. וְכָל

שְׁלֹמְעֵלָה אֵלֶיהָ בְּאַהֲבָה כְּהַשְׁתַּוְּקָקוֹת
הַזֶּכֶר לְנִקְבֻתוֹ כְּשֶׁהוּא מְקַנָּא לָהּ. וְעַל זֶה,
וַחֲקִימוֹתֵי אֶת בְּרִיתִי אֲתָךְ. הַהַשְׁתַּוְּקָקוֹת
מִתְעוֹרְרִת בְּגִלְגֻלָּהּ. כְּמוֹ זֶה (בראשית יז) וְאֶת
בְּרִיתִי אֲקִים אֶת יִצְחָק.

וַחֲקִימוֹתֵי אֶת בְּרִידָּהּ אֲתָךְ, לְהִיּוֹת אוֹת
בְּרִיתִי בְּעוֹלָם, וְאַחֵר כָּךְ וּבָאֵת אֶל
הַתְּבָה. שְׂאֶלְמָלָא אֵינּוּ צַדִּיק וּבְרִיתוֹ, לֹא

בְּהֵיחֹא חֹבֵא מִמֶּשׁ דְּאַנּוֹן חָאבוּ בְּהֵיחֹא גִּוּנָא
אֶתְמַחֵן מִעֲלָמָא.

רַבִּי יְהוּדָה הָוָה שְׂכִיחַ קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּוּ
עָסְקִי בַּהֲאֵי קָרָא דְכְּתִיב, (מלכים א יח) וַיִּרְפָּא אֶת
מִזְבַּח ה' הַהָרוּם. מָאֵי וַיִּרְפָּא. תָּא חַוִּי, בִּימֵי אֱלִיהֵו,
יִשְׂרָאֵל בָּלְהוּ שָׁבְקוּ לִיהּ לְקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא וְשָׁבְקוּ
בְּרִית קִיַּמָּא דְלַחֲוֹן. בַּד אַתָּא אֱלִיהֵו וְחָמָא דְקָא
שָׁבְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָאֵי בְּרִית קִיַּמָּא וְאַעֲבְרוּ מִנֵּי־הוּ
הָאֵי בְּרִית.

בִּיּוֹן דְּחָמָא אֱלִיהֵו כֶּךָ אַתָּא לְאַתְקֵנָא מְלָח
לְדוּכְתִּיָּה. בִּיּוֹן דְּקָרִיב מְלָח לְדוּכְתִּיָּה אַתְּפִי
כֻּלָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּרְפָּא אֶת מִזְבַּח יְיָ הַהָרוּם.
דָּא בְּרִית קִיַּמָּא (ד"א ל"ג דְּאַתָּא לְאַתְקֵנָא מִזְבַּח יְיָ הַהָרוּם בְּרִית קִיַּמָּא)
דְּהָוָה שָׁבִיק מִעֲלָמָא. וְכְּתִיב, (מלכים א יח) וַיִּקַּח אֱלִיהֵו

לשון הקודש

אֶת בְּרִית הַמִּילָה שְׁלָהֶם. כְּשָׁבָא אֱלִיהֵו
וַרְאָה שְׁעֻבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית מִילָה הוּוּ
וְהַעֲבִירוּ מֵהֶם אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת.

בִּיּוֹן שְׂרָאָה כֶּךָ אֱלִיהֵו, בָּא לְתַמְנָן דְּבָר
בְּמִקְוֵמוֹ. בִּיּוֹן שְׁהַקְרִיב דְּבָר לְמִקְוֵמוֹ –
חֻכְל הַתְּרַפָּא. זְהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּרְפָּא אֶת
מִזְבַּח ה' הַהָרוּם. זוּ בְּרִית הַמִּילָה וְשָׁבָא
לְתַמְנָן מִזְבַּח ה' הַהָרוּם בְּרִית הַמִּילָהוּ שְׁנַעֲזֻבָּה
בְּעוֹלָם. וְכַתוּב (שם) וַיִּקַּח אֱלִיהֵו שְׁתֵּים

בְּנֵי דוֹרוֹ לֹא שְׁמְרוּ אוֹתָהּ, וְלָכֵן הָעֵבִיר
אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהָעוֹלָם. וְהָרִי
נֶאֱמַר, בְּאוֹתוֹ חָטָא מִמֶּשׁ שְׁהֶם חָטְאוּ –
בְּאוֹתוֹ גִּנּוּן נִמְחוּ מִהָעוֹלָם.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה מְצוּי לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְהָיוּ עוֹסְקִים בְּפֶסֶק תְּהֵא שְׁכַתוֹב (מלכים א –
יח) וַיִּרְפָּא אֶת מִזְבַּח ה' הַהָרוּם. מַה זֶּה
וַיִּרְפָּא? בָּא רְאָה, בִּימֵי אֱלִיהֵו כָּל
יִשְׂרָאֵל עֲזְבוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעֲזְבוּ

שְׁתִּים עָשָׂר אַבְנִים לְמִסְפַּר שְׁבַטֵי בְנֵי יִעֲקֹב. דָּא
הוּא תְּקוּנָא דְּמִזְבֵּחַ יי.

אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר יי אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמִךְ.
מָאִי טַעְמָא אֲדַבֵּר הָכָא יִשְׂרָאֵל, אֵלָא וְדָאִי
יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמִךְ וְדָאִי לְאַסְתָּלְקָא לְעִילָא וּלְאַתְבָּא
בְּרִית קִיּוּמָא לְאַתְרֵיהּ. וְהִינוּ דְּכַתִּיב כִּי עֲזָבוּ בְּרִיתְךָ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֵּךְ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ הָרְסוּ.

תָּא חַזִּי, כָּל זְמָנָא דִּישְׂרָאֵל נָטְרוּ קִיּוּמָא קַדִּישָׁא
כְּדִין עֲבָדִי קִיּוּמָא לְעִילָא וְתַתָּא. וְכַד שְׁבַקֵּי
לְהָאִי בְּרִית כְּדִין לָא אֲשַׁתְּכַח קִיּוּם לְעִילָא וְתַתָּא
דְּכַתִּיב, (יִרְמִיָּה לֵג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֻקֹּת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וּבְגִין כֵּךְ וַיִּרְפָּא אֶת מִזְבֵּחַ
יי הַהָרוּם. וְכִי רְפוּאָה אִיהוּ. הָכִי הוּא וְדָאִי דְּהָא
מְקָנִים לְהָהוּא אֶתֶר דְּמַהֲיֻמְנוּתָא תְּלִיא בֵּיהּ.

לשון הקודש

בֹּא רָאָה, כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל שְׁמְרוּ בְּרִית
הַקְדוּשָׁה, אִז עָשׂוּ קִיּוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.
וּכְשֶׁעֲזָבוּ אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת, אִז לֹא נִמְצָא
קִיּוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׁכַתוּב (יִרְמִיָּה לֵג) אִם
לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ
לֹא שָׁמַתִּי. וְלָכֵן וַיִּרְפָּא אֶת מִזְבֵּחַ ה'
הַהָרוּם. וְכִי זֶה רְפוּאָה? כֵּךְ זֶה וְדָאִי,
שְׁהָרִי מְקָנִים אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁהֶאֱמוּנָה
תְּלוּיָהּ בּוֹ.

עָשָׂר אַבְנִים כְּמִסְפַּר שְׁבַטֵי בְנֵי יִעֲקֹב.
זֶהוּ תְּקוּנָא שֶׁל מִזְבֵּחַ ה'.

אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר ה' אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל
יִהְיֶה שְׁמִךְ. מָה הַטַּעַם נִזְכָּר כֵּן יִשְׂרָאֵל?
אֵלָא וְדָאִי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמִךְ וְדָאִי
לְהַתְעַלּוֹת לְמַעְלָה וּלְהַשִּׁיב אֶת בְּרִית
הַמִּלָּה לְמִקוּמָהּ. וְהִינוּ שְׁכַתוּב (שם ט) כִּי
עֲזָבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם כֵּךְ אֶת
מִזְבְּחוֹתֶיךָ הָרְסוּ.

תָּא חַיִּי, אוֹף הָכִי פִנְחָם בְּשַׁעְתָּא דְקִנְי לְעוֹבְדָא
 דְּזִמְרֵי אֲתִקִּין לְהָאֵי בְרִית בְּאַתְרֵיהּ. וּבְגִין כֶּךָ
 בְּתִיב, (במדבר כה) הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְכִי
 סִלְקָא דַּעְתָּךְ דְּבִגִּין פִּנְחָם הָוָה. וּמָה קִטְטָא הָוָה לִיה
 לְפִנְחָם בְּהָאֵי בְרִית. אֵלָא הָכָא אֲתִקְשֵׁר מוֹלָה
 בְּדוּכְתִּיָּה. הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי. וּמָה אֲתֵן לוֹ
 שְׁלוֹם (לְאַתְחֲבָרָא כָּל חַד בְּדוּכְתִּיָּה) לְאַתְחֲבָרָא בְרִית בְּאַתְרֵיהּ.
 וְעַל דָּא הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וּמָה אֵיהּ
 שְׁלוֹם דְּאֵיהּ אֲתֵרִיה לְאַתְחֲבָרָא בְּהֲדִיָּה. מָה
 דְּאַתְפָּרֵשׁ מִנִּיה בְּחוּבֵיָּהּ. בְּגִינִיה אֲתִחַבֵּר בֵּיהּ. וְעַל
 דָּא הוֹאִיל וְהוּא אֲתִקִּין מוֹלָה בְּדוּכְתִּיָּה, מִכָּאן
 וְלַהֲלָאָה וְהִיתָה לוֹ וּלְזֵרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית בְּהִנֵּת עוֹלָם,
 תַּחַת אֲשֶׁר קִנָּא לְאַלְהֵיו וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לִית לָךְ מוֹלָה בְּעֵלְמָא דְקוּדְשָׁא

לשון הקודש

וְהָ הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וּמָהוּ?
 שְׁלוֹם, שֶׁהוּא מְקוֹם לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ. מָה
 שֶׁנִּפְרֵד מִמֶּנּוּ בְּחִטָּאִים – בְּגִלְלוֹ הִתְחַבֵּר
 בּוֹ. וְעַל זֶה, הוֹאִיל וְהוּא הִתְקִין הַדָּבָר
 בְּמִקְוֵמוֹ, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה – וְהִיתָה לוֹ
 וּלְזֵרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית בְּהִנֵּת עוֹלָם תַּחַת
 אֲשֶׁר קִנָּא לְאַלְהֵיו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵין לָךְ דָּבָר בְּעוֹלָם
 שֶׁהַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַנָּא לוֹ כְּמוֹ חֲטָא

בְּאֵי רְאָה, גַּם כֶּךָ פִּנְחָם, בְּשַׁעָה שֶׁקִּנָּא
 לְמַעֲשֵׂה זִמְרֵי, הִתְקִין אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת
 בְּמִקְוֵמָה, וְלָכֵן כְּתוּב (במדבר כה) הִנְנִי נֹתֵן
 לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְכִי יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ
 שֶׁמִּשּׁוּם פִּנְחָם הֵיכָּה? אֵיזוֹ קִטְטָה הִיתָה לוֹ
 לְפִנְחָם בְּבְרִית הַזֹּאת? אֵלָא כָּאן נִקְשֵׁר
 הַדָּבָר בְּמִקְוֵמוֹ. הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי.
 וּמָה אֲתֵן לוֹ? שְׁלוֹם וְלִהְתְּחַבֵּר כָּל אֶחָד
 בְּמִקְוֵמוֹ לְהִתְחַבֵּר הַבְּרִית בְּמִקְוֵמָה, וְעַל

בְּרִידִי הוּא קָנִי לָהּ כְּמוֹ חוּבָא דְּבְרִית פְּמָה דְּאַתְּ
 אָמַר, (ויקרא כו) חָרַב נֹקְמַת נָקָם בְּרִית. וְתָא חֲזִי, לָא
 אֲשַׁתְּלִים חוּבָא דְּדָרָא דְּטוּפְנָא, אֲלֵא בְּגִין דְּחָבוּ
 בְּחִבּוּלִי דְּאַרְחִיּהוּ עַל אֶרְעָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָווּ
 מְקַפְּחִי דָא לְדָא כְּדִכְתִּיב וְתִמְלֵא הָאָרֶץ חֲמָם (וחמם
 מִכֹּל הָיָה וּבְגִין כֹּד) וְכִתִּיב כִּי (דף 10 ע"א) מִלֵּאָה הָאָרֶץ חֲמָם
 מִפְּנֵיהֶם. מִכָּל מָקוֹם וְתִשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים.
 וְהִנְנִי מִשְׁחִיתָם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, הִנְנִי מִשְׁחִיתָם
 בְּחוּבָא דְּחִבּוּלֵי תָא.

וְאִית דְּאָמְרִי דְּלֵא אֲשַׁתְּלִים קִסְטִיּהוּ אֲלֵא
 בְּחוּבָא דְּחֲמָם דְּהָווּ מְקַפְּחִין דָּא לְדָא דְּהָווּ
 בִּישִׁין לְשָׁמַיָּם וְלַבְּרִיּוֹת. תָּא חֲזִי, פְּמָה אֲנִין מִמֶּנָּה
 מִלְּעִילָא דְּאַתְּפִקְדִין עַל קָלִי דְּאֲנִין דְּמִסְרִי דִּינָא
 עַל חִבְרִיהוֹן עַל מַה דְּעֶבְדִּי לֹון. וְעַל דָּא כְּתִיב

לשון הקודש

וְהִנְנִי מִשְׁחִיתָם – מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. הִנְנִי
 מִשְׁחִיתָם בְּחֲטָא דְּהִשְׁחָתָה.

וַיֵּשׁ אֹמְרִים שְׁלֵא הִתְמַלְּאָה סֵאתָם
 אֲלֵא בְּחֲטָא דְּחֲמָם שְׁהִיו חוֹמְסִים זֶה אֶת
 זֶה, שְׁהִיו רְעִים לְשָׁמַיָּם וְלַבְּרִיּוֹת בֵּא רָאָה
 פְּמָה מִמֶּנָּה מִלְּמַעְלָה שְׁמִפְקָדִים עַל
 קוֹלוֹת אֵלֹו שְׁמוֹסְרִים הִדִּין עַל חִבְרִיהֶם
 עַל מַה שְׁעֲשִׂיו לָהֶם, וְעַל זֶה כְּתוּב כִּי

הַבְּרִית, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כו) חָרַב נֹקְמַת
 נָקָם בְּרִית. וּבֵא וְרָאָה, לֹא הִשְׁלֵם חֲטָא
 דֹּוֹר הַמִּבּוּל אֲלֵא מִשּׁוּם שְׁחָטָאוּ
 בְּהִשְׁחָתַת דִּרְכָּם עַל הָאָרֶץ, וְאַף עַל גַּב
 שְׁהִיו חוֹמְסִים זֶה אֶת זֶה, כְּכַתוּב וְתִמְלֵא
 הָאָרֶץ חֲמָם וְחֲמָם מִכָּל הָיָה, וְלִכְנֹן, וְכַתוּב
 כִּי מִלֵּאָה הָאָרֶץ חֲמָם מִפְּנֵיהֶם. מִכָּל
 מָקוֹם וְתִשְׁחָת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים.

כִּי מִלֹּאֶה הָאָרֶץ חָמָם מִפְּנֵיהֶם. וּבְגִין כֵּךְ פָּתִיב
וְהִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יי לְנֹחַ בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן אֲמִאי בְּכֻלְהוּ (ד"א ל"ג אָמַר) אֱלֹהִים

וְהָכָא יי. מֵאִי שָׁנָא הָכָא דְאִתְּמַר יי שְׁמָא עֲלָאָה
דְּרַחֲמִי. אֵלָּא רָזָא אִיתְּהוּ דְאֹלִיפְנָא. לָאו אֹרַח אֲרַעָא
לְקַבְּלָא אִתְתָּא אוֹשְׁפִיזָא בַּהֲדָה אֵלָּא בְּרִשׁוּ דְבַעֲלָה.

אוֹף הָכִי (נְמִי נִח) נִח בְּעָא לְאֵעֲלָא בְּתִיבּוֹתָא
לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָה. וְלָאו הָדָה (לִיָּה) יָאוּת עַד

דְּבַעֲלָה דְתִיבָה יִהֵב לִיָּה רִשׁוּ לְאֵעֲלָאָה (בַּהֲדָה). דְּכִתִּיב

בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֶּבֶה. וּבְגִין כֵּךְ אֶקְרִי הָכָא

יי בַּעֲלָה דְתִיבָה. וּבְדִין עָאל נִח וְאִתְחַבַּר בַּהֲדָה. וְכֵן

אֹלִיפְנָא דְלִית לִיָּה רִשׁוּ לְאוֹשְׁפִיזָא לְמִיעָאֵל לְבֵיתָא

אֵלָּא בְּרִשׁוּ בַּעֲלָה מְאִרִּיה דְּבֵיתָא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב

לְבַתָּר וַיָּבֹא נֹחַ וְגו'.

לשון הקודש

אֹרַח עָמָה אֵלָּא בְּרִשׁוֹת בַּעֲלָה.
אִתְּ כֵּךְ וְגַם גַּתָּא נִח רָצָה לְהַכְנִס לַתֶּבֶה
לְהִתְחַבֵּר עִמָּה, וְלֹא הָיָה וְלֹא רָאוּ עַד
שֶׁבַעַל הַתֶּבֶה יִתֵּן לוֹ רִשׁוֹת לְהַכְנִס (עָמָה),
שֶׁכְּתוּב בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֶּבֶה.
וְלִכְּן נִקְרָא כָּאֵן ה', הַבַּעַל שֶׁל הַתֶּבֶה, וְאִזּוּ
נִכְנָס נֹחַ וְהִתְחַבַּר עִמָּה. וְכֵן לְמַדְּנֵי שְׂאִין

מִלֹּאֶה הָאָרֶץ חָמָם מִפְּנֵיהֶם. וְלִכְּן כְּתוּב
וְהִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָמָּה בְּכָלֶם וְאָמַר אֱלֹהִים
וְכָאֵן יי? מַה שׁוֹנָה כָּאֵן שְׁנֵאמַר ה', הַשֵּׁם
הָעֲלִיז שֶׁל הַרְחָמִים? אֵלָּא סוּד הוּא
שְׁלֻמְדָּנוּ – אֵין דֶּרֶךְ אֲרִץ שֶׁתִּקְבַּל אִשָּׁה

תָּא חַיִּי, מַה כְּתִיב בִּי אוֹתָךְ רְאִיתִי צַדִּיק לִפְנֵי
בְּדוֹר הַזֶּה. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְלֹא יִקְבַּל בַּר נֶשֶׁ
אוֹשְׁפִיזָא בְּבֵיתָהּ אִי אִיהוּ חָשִׁיד בֵּיה דְּאִיהוּ חֲזִיבָא.
אַלָּא אִי קָאִים בְּעֵינָיו לְזַכָּא דְלֹא חָשִׁיד בְּעֵינָיו
כָּלָל. הָדָא הוּא דְכְּתִיב בָּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל
הַתֶּבֶה, מָאִי טַעְמָא בְּגִין בִּי אוֹתָךְ רְאִיתִי צַדִּיק לִפְנֵי
בְּדוֹר הַזֶּה.

וְאוֹלִיפְנָא דְּאִי יְהִיב לִיה רְשׁוֹ בְּלַחֲדוּי וְלֹא יְהִיב
רְשׁוֹ לְכָל אַנּוּן דְּאַתִּיין עֲמִיָּה, לֹא יִיעוֹל
לִזֶּן לְבֵיתָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב בָּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ
אֶל הַתֶּבֶה. לְכָלֹא יְהִיב רְשׁוֹתָא לְמִיעֵל. וּמִקְרָא דָּא
אוֹלִיפְנָא רְזָא דְּאַרְחֻי דְּאַרְעָא. (ד"א ל"ג בָּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל
הַתֶּבֶה וְגו').

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים כד) לְדוֹד מִזְמוֹר לַיְי הָאָרֶץ

לשון הקודש

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם בִּי אַתָּה רְאִיתִי צַדִּיק
 לִפְנֵי בְּדוֹר הַזֶּה.

וְלַמְדְּנֹה, שָׂאֵם נָתַן לוֹ רְשׁוֹת לְבִדּוֹ וְלֹא
נָתַן רְשׁוֹת לְכָל אוֹתָם שְׂבָאִים עֲמוֹ, לֹא
יִכְנִים אוֹתָם לְבֵיתָא. וְהוּא שְׂכָתוֹב בָּא אַתָּה
וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֶּבֶה. לְכָלֵם נָתַן רְשׁוֹת
לְהַכְנִים. וּמִפְסוֹק הַזֶּה לַמְדְּנֹה סוּד דְּרִיךְ
אַרְץ. וְד"א בָּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֶּבֶה וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים כד) לְדוֹד מִזְמוֹר

רְשׁוֹת לְאוֹרַח לְהַכְנִים לְבֵית אֶלָּא בְּרְשׁוֹת
 בְּעִלָּה, בְּעַל הַבֵּית. וְהוּא שְׂכָתוֹב אַחֵר כְּךָ
 וַיָּבֹא נַח וְגו'

בָּא רָאָה מַה כְּתוּב, בִּי אַתָּה רְאִיתִי
צַדִּיק לִפְנֵי בְּדוֹר הַזֶּה. מִכָּאן לַמְדְּנֹה שְׂלֹא
יִקְבַּל אָדָם אוֹרַח בְּבֵיתוֹ אִם הוּא חוֹשֵׁד
בּוֹ שְׂהוּא רְשָׁע, אֶלָּא אִם עוֹמֵד בְּעֵינָיו
לְצַדִּיק שְׂלֹא חֲשׂוֹר בְּעֵינָיו כָּלָל. וְהוּא
שְׂכָתוֹב בָּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֶּבֶה.

וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ. הָא תַּנִּינָן לְדֹד מִזְמוֹר
 דְּאָמַר שִׁירְתָּא וּלְבַתָּר שְׁאֲרַת עֲלִיה רוּחַ קַדִּישָׁא,
 מִזְמוֹר לְדֹד דְּשְׁאֲרַת עֲלִיה רוּחַ קַדִּישָׁא וּלְבַתָּר אָמַר
 (לָהּ) שִׁירְתָּא.

לִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה, הָאִי קָרָא עַל אֶרֶעָא דִּישְׂרָאֵל
 אֲתָמַר דְּאִיהִי אֶרֶעָא קַדִּישָׁא. וּמְלוֹאָה דָּא
 שְׂכִינְתָּא בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב ה) כִּי מָלָא כְבוֹד
 יִי אֶת בֵּית יִי. וּכְתִיב, (שְׁמוֹת מ) וּכְבוֹד יִי מָלָא אֶת
 הַמִּשְׁכָּן. מָאִי מָלָא וְלֹא מִלָּא. אֶלָּא מָלָא וְדָאִי
 דְּאֲתַמְלִיָּא מִכְּלָא. דְּאֲתַמְלִיָּא מִן שְׁמִשָּׁא. סִיחָרָא
 שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין. מָלָא מִכָּל טוֹבָא דְּלַעֲיָלָא.
 בְּאַסְקוּפָא דָּא דְּאֲתַמְלִיָּא מִכָּל טוֹבָא דְּעֵלְמָא. וְעַל
 דָּא כְתִיב לִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה. תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ דָּא
 שְׁאָר אֶרֶעָאֵן.

לשון הקודש

וּכְתוּב (שְׁמוֹת מ) וּכְבוֹד ה' מָלָא אֶת הַמִּשְׁכָּן.
 לָמָּה מָלָא וְלֹא מִלָּא? אֶלָּא מָלָא וְדָאִי,
 שְׁהַתְּמַלָּא מִהַבֵּל, שְׁהַתְּמַלָּא מִהַשְּׁמֵשׁ.
 הַלְבָּנָה שְׁלָמָה בְּכָל הַצְּדָדִים. מָלָא מִכָּל
 טוֹב שְׁלַמְעֵלָה, כְּמוֹ הָאוּצָר הַזֶּה
 שְׁהַתְּמַלָּא מִכָּל טוֹב שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל זֶה
 כְּתוּב ל' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה. תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי
 בָּהּ – אֵלּוּ שְׁאָר הָאֶרְצוֹת.

ל' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ. הָרִי
 שְׁנִינּוּ, לְדֹד מִזְמוֹר – שְׁאָמַר שִׁירָה וְאַחֵר
 כֶּךָ שְׁרַתָּה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. מִזְמוֹר לְדֹד
 – שְׁשִׁרְתָּה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאַחֵר כֶּךָ
 אָמַר שִׁירָה.

ל' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה – פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה.
 וּמְלוֹאָה זֶה הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרֵי
 הַיָּמִים–ב ה) כִּי מָלָא כְבוֹד ה' אֶת בֵּית ה',

דָּבָר אַחֵר לִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ דָּא אֶרְעָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בָהּ.
וּמְלוֹאָה אֲלִין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא (ד"א ל"ג דְּכַלְהוֹן מִלְּיִין לָהּ)
אֶתְמַלְיָא (ד"א דְּאֶתְמַלְיָא) מִנִּיּהוּ מִחִילָא דְעֻמּוּדָא חַד
דְּעֻלְמָא קְיָימָא עָלֶיהּ. וְאִי תִימָא עַל חַד קְיָימָא.

תָּא חַזִּי, מַה בְּתִיב, (תהלים כד) כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּהּ.
השלמה מההשמטות (סימן מ"ז)

עַל יָמִים יִסְדָּהּ, אֲלִין חֲכִימִין דְּיִשְׂרָאֵל רַבְרַבִּיא
דִּיִּסְדָּן אֲוִרִיָּתָא וְחֲכַמְתָּא דְאַתְקְרִיאת הֵימָּן
הַגְּדוֹל וְכֵן הוּא אֹמֵר (קִהְלָת א') כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים
אֶל הֵימָּן. וְעַל נְהָרוֹת אֲלִין תַּלְמִידֵיָא דְאֵינוֹן רַבְרַבִּין
מִן נְהָרָא. וְכֵן הָרַב גְּדוֹל מִן הַתַּלְמִידִים. וְאֵינוֹן
מִחֲדָדִין אֶת הָרַב בְּקוֹשְׁיוּתֵיהֶן. וְהוּא מְתַרְץ לֹון כָּל
הַקּוֹשְׁיוֹת וְאֵינוֹ מְתַרְשֵׁל. כְּמוֹ הַנְּהָרוֹת שְׂנֵמְשְׁכִין לַיָּם

לשון הקודש

השלמה מההשמטות (סימן מ"ז)
עַל יָמִים יִסְדָּהּ (תהלים כד) – אֵלוֹ חֲכָמִי
יִשְׂרָאֵל הַגְּדוֹלִים שִׁיִּסְדּוּ תוֹרָה וְחֲכַמָּה
שְׁנִקְרָאת הֵימָּן הַגְּדוֹל, וְכֵן הוּא אֹמֵר,
(קִהְלָת א') כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הֵימָּן. וְעַל
נְהָרוֹת – אֵלוֹ תַּלְמִידִים שֶׁהֵם הַגְּדוֹלִים
מִנְהֶהָר, וְכֵן הָרַב גְּדוֹל מִן הַתַּלְמִידִים,
וְהֵם מִחֲדָדִים אֶת הָרַב בְּקוֹשְׁיוּתֵיהֶן, וְהוּא
מְתַרְץ לָהֶם כָּל הַקּוֹשְׁיוֹת וְאֵינוֹ מְתַרְשֵׁל,

דָּבָר אַחֵר, לָהּ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ – זוֹ אֶרֶץ
הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִינָה שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֶה בָּהּ. וּמְלוֹאָהּ – אֵלוֹ נִשְׁמֹת
הַצַּדִּיקִים וד"א שְׂבָלָם מְמַלִּים אוֹתָהּ
מִתְמַלֵּאת (ד"א שְׁמַתְמַלֵּאת) מִקֵּם מִכָּת
עֻמּוּד אַחֵר שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו. וְאִם
תֹּאמַר עַל אַחֵר עוֹמֵד.

בֹּא רֵאֶה מַה בְּתוֹב, (תהלים כד) כִּי הוּא עַל
יָמִים יִסְדָּהּ.

וַאֲיֵנוּ מִלֹּא שְׁנֵאמַר כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.
וְהִרְאִיָּה אֲמָרוּ אַחֲרַי בֶּן מִי יַעֲלֶה בְּהַר יִי. כִּי אֵין
מַעֲשֶׂה בְּלֹא חֲכָמָה. כִּי הַתְּלִמּוּד מֵבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה:

(עד כאן מההשמטות)

כִּי הוּא. מָאן הוּא. דָּא קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. בְּמָה
דָּאתָ אָמַר הוּא עֲשֵׂנוּ. וּכְתִיב, (איוב כח) כִּי הוּא
לְקִצּוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט.

עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכַוְנֶנָּה אֱלִין שְׁבַעָה
עֲמוּדִים דְּקִימָא (אדָּמָא) עֲלִיָּהּ וּמְלִיָּין לָהּ. הִיא
אֲתַמְלִיָּא מְנִיָּהּ, הִידָא אֲתַמְלִיָּא מְנִיָּהּ. בְּשַׁעְתָּא
דְּאַסְגִּיָּא זַבְּאִין בְּעֵלְמָא כִּדִּין אֲרַעָא דָּא עֲבִידַת פִּירִין
וְאֲתַמְלִיָּא מִכְּלָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְּאַסְגִּיָּא חֲיִיבִין בְּעֵלְמָא כִּדִּין בְּתִיב, (איוב)
אֲזָלוּ מִיָּם מְנִי יָם וְנָהָר יִיָּחָרַב וַיִּבָּשׁ.

לשון הקודש

כְּמוֹ הַנְּהָרוֹת שְׁנֵמְשָׁכִים לַיִם וַאֲיֵנוּ מִלֹּא,
שְׁנֵאמַר כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.
וְהִרְאִיָּה – אֲמָרוּ אַחֲרַי בֶּן, מִי יַעֲלֶה בְּהַר
הַיָּם, כִּי אֵין מַעֲשֶׂה בְּלֹא חֲכָמָה, כִּי
הַתְּלִמּוּד מֵבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה: ע"כ
מההשמטות.

כִּי הוּא, מִי הוּא? זֶה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא,
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר הוּא עֲשֵׂנוּ, וּכְתִיב (איוב כח) כִּי
הוּא לְקִצּוֹת הָאָרֶץ יִבִּיט.

עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכַוְנֶנָּה – אֱלִין
שְׁבַעָה עֲמוּדִים שְׁעוּמְדַת הָאָרֶץ עֲלֵיהֶם
וּמִמְּלָאִים אוֹתָהּ, וְהִיא מִתְּמַלֵּאת מֵהֶם.
אֵיךְ מִתְּמַלֵּאת מֵהֶם? בְּשַׁעָה שְׁמַתְרָבִים
הַצְדִּיקִים בְּעוֹלָם, אִין הָאָרֶץ הִזֵּי עוֹשָׂה
פְּרוֹת וּמִתְּמַלֵּאת מֵהֶם.

וּבְשַׁעָה שְׁמַתְרָבִים הָרָשָׁעִים בְּעוֹלָם, אִין
בְּתוֹב (שם יד) אֲזָלוּ מִיָּם מְנִי יָם וְנָהָר יִיָּחָרַב
וַיִּבָּשׁ. אֲזָלוּ מִיָּם מְנִי יָם – זֶה הָאָרֶץ

אָזְלוּ מִיָּם מִנִּי יָם, דָּא אֶרְעָא קַדִּישָׁא דְאַמְרָן
 דְּאַשְׁתַּקֵּינָא מִשְׁקִיָּו עֲלָאָה. וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ, הֵהוּא
 עֲמוּדָא חַד דְּקָאִים עָלָה לְאַתְנַהֲרָא מִנִּיה. וְנָהָר יַחֲרַב
 וַיִּבֶשׁ כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (ישעיה נז) הַצִּדִּיק אֲבַד.

וְאָמֵר רַבִּי יְהוּדָה בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּאַתְאַבִּידוּ אֲנוּן
 חִיבִין מַעֲלָמָא קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא (עצוב) (נ"א
 אֲשֶׁתִּדֹּל עַל עֲלָמָא וְלֹא חָמָא מָאן (דְּקָאִים) דְּאַגִּין
 עֲלֵיה. וְאִי תִימָא הָא נַח, דְּהָהוּא לִיה לְאַגְנָא עַל (דְּרִיָּה)
 גְּרַמִּיה וְלֹאֲפָקָא מִנִּיה תּוֹלְדִין לְעֲלָמָא. הָדָא הוּא
 דְּכִתִּיב כִּי אוֹתָךְ רָאִיתִי צִדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה. בְּדוֹר
 הַזֶּה דִּיִּקָּא.

רַבִּי יוֹסִי (דף טו ע"ב) אָמֵר בְּדוֹר הַזֶּה דָּא שְׂבַחָא דִּילִיה
 דְּהָהוּא בְּהֵהוּא דָּרָא חִיבָא וְאַשְׁתַּבַּח כּוּלֵי הָאִי
 אִישׁ צִדִּיק תָּמִים (נדאי ולא בְּדָרָא דִּילִיה אֱלָא) (ס"א וְדָא דִּי לִיה)

לשון הקודש

וְלֹא רוּחָה מִי שְׁמַגֵּן וְשַׁעֲמֵדוּ עָלָיו. וְאֵם
 תֹּאמַר הֲרִי נַח, שְׁהִיה לֹו לְהִגֵּן עַל (ודורו)
 עֲצָמוּ וְלִהְיוּצִיא מִמֶּנּוּ תּוֹלְדוֹת לְעוֹלָם –
 זֶהוּ שְׂכַתוֹב כִּי אוֹתָךְ רָאִיתִי צִדִּיק לְפָנַי
 בְּדוֹר הַזֶּה. דְּוָקָא בְּדוֹר הַזֶּה.

רַבִּי יוֹסִי אָמֵר, בְּדוֹר הַזֶּה זֶה שְׂבַח שְׁלוֹו,
 שְׁהִיה בְּאוֹתוֹ דוֹר רָשָׁע, וְנִמְצָא כָּל כָּךְ
 אִישׁ צִדִּיק תָּמִים (נדאי ולא בְּדוֹר, אֱלָא) וְס"א

הַקְדוּשָׁה שְׁאַמְרָנוּ שְׁנִשְׁקִית מִהִשְׁקָאָה
 עֲלִיוֹנָה. וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ – אוֹתוֹ הָעֲמוּד
 הָאֶחָד שְׁעוּמֵד עָלֶיהָ לְהִיּוֹת מוּאָר מִמֶּנּוּ.
 וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ – כְּמוֹ שְׁנִשְׁקָאֵר (ישעיה נז)
 הַצִּדִּיק אֲבַד.

וְאָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁנִשְׁקָאֵר
 אוֹתָם רָשָׁעִים מִהָעוֹלָם, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא (עצוב) וּמִסְתַּבֵּל מִשְׁתַּדֵּל עַל הָעוֹלָם

וַאֲפִילוּ בְּדָרָא דְּמִשָּׁה, אֲבָל לֹא הָוָה יָכִיל לְאַגָּנָא עַל
עֲלָמָא. בְּגִין דְּלֹא אִשְׁתַּבְּחוּ עֲשָׂרָה בְּעֲלָמָא כְּמָה דְּאַתָּ
אָמַר, (בראשית יח) אוּלִי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וְלֹא אִשְׁתַּבְּחוּ
תַּמָּן, אוֹף הָבֵא לֹא אִשְׁתַּבְּחוּ עֲשָׂרָה. אֲלֵא הוּא וְתַלְתָּ
בְּנוֹי וְנוֹקְבֵייהוּ וְלֹא הֵווּ עֲשָׂרָה.

סְתֵרִי תוֹרָה

(בְּזוּהַר יֶשׁוּן נִמְצָא זֶה)

השלמה מההשמטות (סימן יב)

מָה הַשִּׁיב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָנֹחַ כְּשִׁינָא מִן הַתִּיבָה וְרָאָה אֶת
הָעוֹלָם חָרֵב וְהִתְחִיל לִבְכוֹת לִפְנֵי וְאָמַר רַבּוֹנוּ שָׁל עוֹלָם
נִקְרָאת רַחוּם הָיָה לָךְ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ וְכוּ'. הַשִּׁיב הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר. רַעֲיָא שְׁטִיָּא, הַשְׁתָּא אֲמַרְתָּ דָּא, לָמָּה לֹא
אֲמַרְתָּ בְּשַׁעְתָּא דְּאֲמַרְתָּ לָךְ, כִּי אוֹתָךְ רְאִיתִי צָדִיק לִפְנֵי וְגו'.
וְאַחֲרֵי כֵן, הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם. וְאַחֲרֵי כֵן, עָשָׂה לָךְ תִּיבַת
עֲצֵי גּוֹפֶר. כָּל הָאִי אֶתְעַכְבִּית וְאֲמַרְתָּ לָךְ בְּגִין דְּתַבְעִי רַחֲמִין
עַל עֲלָמָא. וּמִכְדִּין שְׁמַעְתָּא דְּתַשְׁתִּיב בְּתִיבּוּתָא לֹא עָאֵל בְּלִבְךָ
לְמַבְעֵי רַחֲמִין עַל יְשׁוּבָא דְּעֲלָמָא וְעַבְדָּת תִּיבּוּתָא וְאַשְׁתִּיבַת

לשון הקודש

וְזֶה שְׁלוֹן וְאִפְלוּ בְּדוּרוֹ שֶׁל מִשָּׁה, אֲבָל לֹא
הָיָה יָכוֹל לְהִגֵּן עַל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא
נִמְצְאוּ עֲשָׂרָה בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית
יח) אוּלִי יִמְצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה, וְלֹא נִמְצְאוּ
שָׁם. גַּם כָּאן לֹא נִמְצְאוּ עֲשָׂרָה, אֲלֵא הוּא
וְשְׁלֹשֶׁת בְּנָיו וְנוֹקְבוֹתֵיהֶם, וְלֹא הֵיוּ עֲשָׂרָה.
סְתֵרִי תוֹרָה (בְּזוּהַר יֶשׁוּן נִמְצָא זֶה)
השלמה מההשמטות (סימן יב)

מָה הַשִּׁיב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָנֹחַ
כְּשִׁינָא מִהַתִּבָּה וְרָאָה אֶת הָעוֹלָם חָרֵב,

סְתֵרִי תוֹרָה (בְּזוּהַר יֶשׁוּן נִמְצָא זֶה)

השלמה מההשמטות (סימן יב)

מָה הַשִּׁיב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָנֹחַ
כְּשִׁינָא מִהַתִּבָּה וְרָאָה אֶת הָעוֹלָם חָרֵב,

וּכְעַן דַּאתְאֲבִיד עֲלָמָא פְּתַחַת פּוּמָךְ לְמַלְלָא קְדָמִי בְעִין
וּתְחַנּוּנִים. כִּין דְּחֻזָּא נַח כָּךְ, אֶקְרִיב קְרַבְנִין וְעֲלוּן דְּכְתִיב (בראשית
ח') וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וְגו'.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּא וְרָאָה מָה בֵּין צְדִיקִים שְׁהִיוּ לָהֶם לִישְׁרָאֵל
אַחַר נַח וּבֵין נַח, נַח לֹא הֵגִין עַל דּוּרוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם
כְּאַבְרָהָם, דְּכִין דְּאָמַר קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם (בראשית י"ח)
זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה מִיָּד וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר וְגו'
וְהַרְבֵּה תְחַנּוּנִים לְפָנַי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שִׁשָּׁאֵל שְׂאֵם יִמְצָא
עֲשָׂרָה צְדִיקִים שְׂיִכְפֹּר לְכָל הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם, וְחָשַׁב אַבְרָהָם
שְׁהִיוּ בְּעִיר עִם לוֹט וְאַשְׁתּוֹ וּבְנוֹתָיו עֲשָׂרָה צְדִיקִים וּלְפִיכָךְ לֹא
הִתְפַּלֵּל.

אַחַר כֵּךְ בֶּא מִשָּׁה וְהִתְפַּלֵּל וְהֵגִין עַל דּוּרוֹ כִּין שְׂאָמַר הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא (שמות ל"ב) סָרוּ מִהֵר מִן הַדֶּרֶךְ. מִיָּד עָמַד מִשָּׁה
בְּתַפְלָה וַיַּחַל מִשָּׁה וְגו' עַד שְׂאֲחֻזָּתוֹ חִלְחֵלָה. רַבֵּנָן אָמְרִי, לֹא
הִנִּיחַ מִשָּׁה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עַד שֶׁנָּתַן נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם מִן הָעוֹלָם

לשון הקודש

וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה – מִיָּד נִגַּשׁ אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר וְגוֹמֵר, וְהַרְבֵּה תְחַנּוּנִים לְפָנַי
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שִׁשָּׁאֵל שְׂאֵם
יִמְצָא עֲשָׂרָה צְדִיקִים, שְׂיִכְפֹּר לְכָל
הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם, וְחָשַׁב אַבְרָהָם שְׁהִיוּ
בְּעִיר עִם לוֹט וְאַשְׁתּוֹ וּבְנוֹתָיו עֲשָׂרָה
צְדִיקִים, וּלְפִיכָךְ לֹא הִתְפַּלֵּל.

אַחַר כֵּךְ בֶּא מִשָּׁה וְהִתְפַּלֵּל וְהֵגִין עַל
דּוּרוֹ. כִּין שְׂאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (שמות
ל"ב) סָרוּ מִהֵר מִן הַדֶּרֶךְ – מִיָּד עָמַד מִשָּׁה
בְּתַפְלָה, וַיַּחַל מִשָּׁה וְגוֹמֵר, עַד שְׂאֲחֻזָּתוֹ
חִלְחֵלָה. רַבּוּתֵינוּ אָמְרוּ, לֹא הִנִּיחַ מִשָּׁה
לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַד שֶׁנָּתַן נַפְשׁוֹ

שֶׁתִּנָּצַל בַּתְּבָה, לֹא נִכְנַס בְּלִבָּךְ לְבַקֵּשׁ
רַחֲמִים עַל יְשׁוּב הָעוֹלָם, וְעִשִּׂיתָ תְּבָה
וְנִצַּלְתָּ, וְכַעַתָּה, אַחֵר שְׂנֵאֲבִיד הָעוֹלָם,
פְּתַחַת פִּיד לֹאמַר לְפָנַי בִּקְשׁוֹת
וּתְחַנּוּנִים! כִּין שְׂרָאָה נַח כָּךְ, הַקְרִיב
קְרַבְנוֹת וְעוֹלוֹת, שְׂכָתוֹב (בראשית ח') וַיִּקַּח
מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר
וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בֶּא רָאָה מָה בֵּין
צְדִיקִים שְׁהִיוּ לָהֶם לִישְׁרָאֵל אַחֵר נַח וּבֵין
נַח. נַח לֹא הֵגִין עַל דּוּרוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל
עֲלֵיהֶם כְּאַבְרָהָם, שְׂכִין שְׂאָמַר הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם (שם יח) זַעֲקַת סְדוּם

הָזֶה וּמִן הָעוֹלָם הָבֹא דְכָתִיב (שם) וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ אָמַר רַבִּי יוֹסִי מֵהֶכָּא (תהלים ק"ו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לֹוֹלָא מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בְּפָרִץ לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מָה רָאָה נַח שְׁלֹא בִיקֵשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרוֹ. אָמַר בְּלָבוּ אוּלִי לֹא אִמְלִיט דְכָתִיב (בראשית ז') כִּי אוֹתָךְ רָאִיתִי צָדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה כְּלוּמַר לְפִי הַדּוֹר וּלְפִיכֶךָ לֹא בִיקֵשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶפִּילוּ הָכִי הָוָה לִיָּה לְמַבְעֵי רַחֲמִין עַל עֲלָמָא בְּגִין דְּנִיחָא לִיָּה לְקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּיֵימַר טָבָא עַל בְּנוֹי. מִנָּא לָן מְגִדְעוֹן בְּרַ יוֹאֵשׁ דְּלֹא הָוָה זָכָאִי וְלֹא בְרַ זָכָאִי וּמִשּׁוּם דְּאָמַר טִיבוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לִיָּה קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, (שופטים ו') לָךְ בְּכַחַךְ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִדְּיָן. מָהוּ בְּכַחַךְ זֶה טִיבוּתָא דְאִמְרַת עַל בְּנֵי. (ער באן מִהַהֲשַׁמְטוֹת)

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוֹי, הָא תַּנִּינָן בְּשַׁעְתָּא דְעֲלָמָא אֶתְמַלִּיא חוּבֵי בְנֵי נָשָׂא וְדִינָא נָפֻק, וַוִי לְהַהוּא זָכָאָה דְאִשְׁתַּבַּח בְּעֲלָמָא

לשון הקודש

לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שְׁנוֹת לְקֹדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִי שְׁיֹאמַר טוֹב עַל בְּנֵי, מִנֵּין לָנוּ? מְגִדְעוֹן בְּן יוֹאֵשׁ, שְׁלֹא הָיָה צָדִיק וְלֹא בְּן צָדִיק, וּמִשּׁוּם שְׁאָמַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא (שופטים ו') לָךְ בְּכַחַךְ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִדְּיָן. מָה זֶה בְּכַחַךְ זֶה? הַטּוֹב שְׁאִמְרַתָּ עַל בְּנֵי. ע"כ מִהַהֲשַׁמְטוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאֵל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוֹי, הָרִי שְׁנִינוּ, בְּשַׁעְתָּא שְׁהָעוֹלָם מִתְמַלָּא בְּחֻטָּאִי בְנֵי אָדָם וְהָדִין יוֹצֵא - אוֹי

עֲלֵיהֶם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הָבֹא, שְׁכַתוּב (שם) וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִכָּאן (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לֹוֹלָי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בְּפָרִץ לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מָה רָאָה נַח שְׁלֹא בִיקֵשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרוֹ? אָמַר בְּלָבוּ, אוּלִי לֹא אִמְלִיט, שְׁכַתוּב (בראשית ז') כִּי אוֹתָךְ רָאִיתִי צָדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה, כְּלוּמַר לְפִי הַדּוֹר, וּלְפִיכֶךָ לֹא בִיקֵשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפִּילוּ כֶּךָ הָיָה לוֹ

דַּאִיהוּ אֶתֶפֶס בְּחוּבֵי דְחִיבֵיָא בְּקִדְמִיתָא. נַח אִידָּ
 אֲשֶׁתִּזִּיב דִּלָּא אֶתֶפֶס בְּחוּבֵיהוּ. אָמַר לִיהָ הָא אֶתֶמַר
 דְּקִדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא בָּעָא לְאַפְקָא מִנִּיהָ תוֹלְדִין
 לְעֶלְמָא מִגּוֹ תִיבּוּתָא. וְתוּ דְהָא דִּינָא לָא יִכְלָא
 לְשִׁלְטָאָה עָלֵי בְּנִין דְּהָנָה טָמִיר וְנָנִיז בִּתְבָה
 וְאֶתֶפְסִיָּא מִעֵינָא.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב, (צפניה ב) בְּקִשׁוֹ צֶדֶק בְּקִשׁוֹ עֲנֹה אוֹלִי
 תִּסְתְּרוּ בְּיוֹם אָף יִי. וְנַח בְּקִשׁ צֶדֶק וְעָאֵל
 בְּנִיּוֹה דְּתִיבּוּתָא, וְאֶסְתַּתֵּר בְּיוֹם אָף יִי. וְעַל דָּא דִּינָא
 לָא יִכִּיל לְשִׁלְטָאָה וּלְקַטְרָנָא לִיהָ. הָכָא אֶתְרַמִּיז
 לְאַנּוֹן קְדִישִׁי עֲלִיוֹנִין לְמַגִּדַּע בְּרֹזָא דְּאַתְנוֹן קְדִישִׁין
 עֲלֵאִין הַפּוּכָא דְּאַתְנוֹן כ"ב לְאַתְמַחִי לְאַנּוֹן חִיבֵיָא.
 וְעַל דָּא וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ כְּתִיב. בָּא אֶתָּה וְכָל בֵּיתְךָ.
 רַבִּי יִצְחָק פָּתַח (ישעיה סג) מוֹלִיד לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ

לשון הקודש

בְּקִשׁוֹ עֲנֹה אוֹלִי תִסְתְּרוּ בְּיוֹם אָף ה'. וְנַח
 בְּקִשׁ צֶדֶק, וְנִכְנַס לְתוֹךְ הַתְּבָה וְנִסְתַּר
 בְּיוֹם אָף ה', וְעַל זֶה הָדִין לָא יִכִּיל לְשַׁלֵּט
 וּלְקַטְרָג עָלֵיו. כָּאֵן נִרְמָז לְאוֹתָם קְדוּשִׁים
 עֲלִיוֹנִים לְדַעַת בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת
 הָעֲלִיוֹנוֹת הַהִפּוּךְ שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת כ"ב
 לְהַכּוֹת אֶת אוֹתָם הָרָשָׁעִים, וְעַל זֶה וַיִּמָּחוּ
 מִן הָאָרֶץ כְּתוּב. בָּא אֶתָּה וְכָל בֵּיתְךָ.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ישעיה סג) מוֹלִיד לִימִין

לְאוֹתוֹ צִדִּיק שְׁנִמְצָא בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא
 נִתְפָּס בְּחֻטְאֵי הָרָשָׁעִים בְּתַחֲלָה. אִידָּ
 נִצַּל נַח שֶׁלֹּא נִתְפָּס בְּחֻטְאֵיהֶם? אָמַר לוֹ,
 הֲרִי נֹאמֵר שְׂרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ תוֹלְדוֹת לְעוֹלָם מִתּוֹךְ
 הַתְּבָה. וְעוֹד, שֶׁהֲרִי הָדִין לָא יִכִּיל לְשַׁלֵּט
 עָלָיו, מִשּׁוּם שֶׁהִיא טָמִיר וְנִסְתַּר בְּתְבָה
 וְהִתְכַּסָּה מִהֶעֵין.

וְכָא וְרָאָה, כְּתוּב (צפניה ב) בְּקִשׁוֹ צֶדֶק

תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מִיָּמִים מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם.
(נ"א זרוע תפארתו) דָּא זְכוּתָא דְאַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא
מִמּוֹשֶׁה. תִּפְאַרְתְּ דְּמֹשֶׁה. וּבְגִין כֵּךְ בּוֹקֵעַ מִיָּמִים
מִפְּנֵיהֶם. דְּהָא זְכוּתָא דְאַבְרָהָם בּוֹקֵעַ מִיָּמִים אִיהוּ. וְכָל
דָּא לָמָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם.

תָּא חַיִּי, מַה בֵּין מֹשֶׁה לְשָׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא. בְּשַׁעְתָּא
דְּאָמַר לָהּ קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות לב)
וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי וָגו'. וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וָגו'.
מִידָּא אָמַר מֹשֶׁה וְכִי אֲשַׁבּוֹק דִּינְהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּגִינִי.
הֲשַׁתָּא יִימְרוּן כָּל אַנּוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְאַנָּא קַטְלִית לוֹן
לְיִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּעֵבֶד נַח.

דְּכִיּוֹן דְּאָמַר לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא דִּישׁוּיב לִיהּ
בְּתִיבוּתָא (כְּמָה דְּאֶתְמַר) דְּכֶתִיב וְאֲנִי הֲנֵנִי מֵבִיא
אֶת הַמַּבּוּל מִיָּמִים וָגו'. וְכֶתִיב וּמַחֲיִיתִי אֶת כָּל הַיְּקוּם

לשון הקודש

לְמֹשֶׁה (שמות לב) וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי וָגו',
וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וָגו' – מִידָּא אָמַר
מֹשֶׁה, וְכִי אֶעֱזֹב דִּינָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁבְלִי? כַּעַת יֵאמְרוּ כָּל אוֹתָם בְּנֵי
הָעוֹלָם שְׂאֲנִי הֲרַגְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ
שֶׁעָשָׂה נַח.

שְׂפִיזוֹן שְׂאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׂנִיזִיל אוֹתוֹ בְּתַבָּה, וְכְמוֹ שְׂנִיזִיל שְׂכֶתִיב
וְאֲנִי הֲנֵנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּמִים וָגו',

מֹשֶׁה זְרוע תפארתו בוקע מִיָּמִים מִפְּנֵיהֶם
לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם [זרוע תפארתו] – זו
זְכוּת שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁהוּא הִזְמִין מִמּוֹשֶׁה,
תִּפְאַרְתְּ שֶׁל מֹשֶׁה, וּמִשּׁוּם כֵּךְ בּוֹקֵעַ מִיָּמִים
מִפְּנֵיהֶם, שֶׁהֵרִי הַזְכוּת שֶׁל אַבְרָהָם הִיא
בּוֹקֵעַת מִיָּמִים. וְכָל זֶה לָמָּה? לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם
עוֹלָם

בַּא רְאָה מַה בֵּין מֹשֶׁה לְשָׂאֵר בְּנֵי
הָעוֹלָם. בְּשַׁעְתָּא שְׂאָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְאֲנִי הִנְנִי מִקִּים אֶת
בְּרִיתִי וְגו' וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה בֵּינוֹן דֹּאמֵר לִיה דִּישְׁתָּזִיב
הוּא וּבְנָוִי לֹא בָעָא רַחֲמִין עַל עֲלָמָא וְאֶתְאֲבִידוּ.
וּבְגִין כִּד אֶקְרוֹן מִי הַמְּבֹול עַל שְׁמִיָּה כְּמָה דְּאֶת
אֲמֹר, (ישעיה נד) כִּי מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבֹּר
מִי נָח.

אֲמֹר מֹשֶׁה הִשְׁתָּא יִימְרוֹן בְּנֵי עֲלָמָא דִּאֲנָא קְטִילִת
לֹון בְּגִין דֹּאמֵר לִי וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל.
הִשְׁתָּא טַב לִי דְּאִימוֹת וְלֹא יִשְׁתַּצֹּן יִשְׂרָאֵל. מִיד
וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יי אֱלֹהָיו. בָּעָא רַחֲמִין עַל־יֵיהוּ
וְאֶתְעַר רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא.

וְאֲמֹר רַבִּי יִצְחָק שִׁירוֹתָא דְּבָעָא רַחֲמֵי עַל־יֵיהוּ מָאִי
קֶאֱמֹר. לָמָּה יי יַחֲרָה אַפָּךְ בְּעַמֶּךָ. וְכִי מָלָה
דָּא אִידָא אֲמֹר לָהּ מֹשֶׁה לָמָּה. וְהָא עֲבָדוּ כּוֹכְבִים

לשון הקודש

אֲמֹר מֹשֶׁה, כְּעַת יֵאמְרוּ בְּנֵי הָעוֹלָם
שְׂאֵנִי הִרְגַּתִּי אוֹתָם מִשּׁוּם שְׂאֲמֹר לִי
וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל. כְּעַת טוֹב לִי
שְׂאֲמוֹת וְלֹא יִשְׁמְדוּ יִשְׂרָאֵל. מִיד – וַיַּחַל
מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו. בִּקְשׁ רַחֲמִים
עֲלֵיהֶם וְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם.

וְאֲמֹר רַבִּי יִצְחָק, בִּתְחִלָּה כְּשֶׁבִקֵּשׁ
רַחֲמִים עֲלֵיהֶם מָה אֲמַר? לָמָּה ה' יַחֲרָה

וּכְתוּב וּמַחֲיִיתִי אֶת כָּל הַיְּקוּם אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְאֲנִי הִנְנִי מִקִּים
אֶת בְּרִיתִי וְגו' וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה – בֵּינוֹן
שְׂאֲמֹר לוֹ שִׁינְעַל הוּא וּבְנָוִי, לֹא בִקֵּשׁ
רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם וְנִאֲבָדוּ. וּמִשּׁוּם כִּד
נִקְרְאִים מִי הַמְּבֹול עַל שְׁמוֹ, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמֹר
(ישעיה נד) כִּי מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
מֵעַבֹּר מִי נָח.

וּמִזֵּלוֹת בָּמָּה דָּאתָ אָמַר עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסֶּכֶה
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה וְגו'. וּמִשָּׁה אָמַר לָמָּה. אֵלֶּה
הָכִי אוֹלִיפְנָא מָאן דְּמִרְצָה לְאַחֲרָא לָא בָּעֵי לְמַעְבֵּד
הָהוּא חוּבָא (דְּאִיהוּ) רַב, אֵלֶּה יִזְעִיר לִיה קַמִּיָּה. וּלְבַתֵּר
יִסְגִּי לִיה קַמִּיָּה אַחֲרָא (ד"א ל"ג תִּיבָא) דְּכַתִּיב אַתֶּם
חֲטֹאתֶם חֲטָאָה גְדֹלָה.

וְלֹא שָׁבִיב לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא עַד דְּמָסַר
גְּרַמִּיָּה לְמוֹתָא דְּכַתִּיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם
וְאִם אֵין מִחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ. וְקַדְשָׁא בְּרִיד
הוּא מְחִיל לֹון דְּכַתִּיב וַיִּנָּחֶם יי עַל הָרָעָה וְגו'. וְנַח
לָא עֲבַד בִּין אֵלֶּה בָּעָא לְאַשְׁתִּזְבָּא וְשָׁבִיב כָּל עֲלָמָא.
וּבְכָל זְמַנָּא דְּדִינָא שְׂרִיא עַל עֲלָמָא, רוּחַ קַדְשָׁא
אָמַר וְוִי דָּלָא אֲשַׁתְּכַח בְּמִשָּׁה דְּכַתִּיב (ישעיה ס"ג)

לשון הקודש

וְלֹא עֹזב אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד
שְׁמִסַּר עֲצָמוֹ לְמִיתָה, שְׁכַתוֹב וְעַתָּה אִם
תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין מִחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ
אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ. וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחִיל
לָהֶם, שְׁכַתוֹב וַיִּנָּחֶם ה' עַל הָרָעָה וְגו'. וְנַח
לָא עֲשָׂה בִין, אֵלֶּה רָצָה לְהַנְצִל, וְעֹזב אֶת
כָּל הָעוֹלָם.

וּבְכָל פַּעַם שֶׁהַדִּין שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם, רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ אוֹמְרָת: אוֹי שְׂלֵא נִמְצָא כְּמוֹ
מִשָּׁה, שְׁכַתוֹב (ישעיה סג) וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם

אִפְךָ בְּעַמְךָ. וְכִי הִדְבֵּר הִזָּה אֵיךְ אָמַר
אוֹתוֹ מִשָּׁה לָמָּה, וְחָרִי עֲבָדוֹ בּוֹכְבִּים
וּמִזֵּלוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל
מִסֶּכֶה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה וְגו',
וּמִשָּׁה אָמַר לָמָּה? אֵלֶּה כֶּךָ לְמַדְנֹג, מִי
שֶׁמִּרְצָה אֶת הָאֲחֵר, לֹא צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת
אֶת אוֹתוֹ חֲטָא [שְׁהוּא] לְגִדּוֹל, אֵלֶּה יִקְטִין
אוֹתוֹ לְפָנָיו, וְאַחֵר כֶּךָ יִגְדִּיל אוֹתוֹ לְפָנָיו
הָאֲחֵר וְהִרְשָׁעוּ, שְׁכַתוֹב אַתֶּם חֲטָאתֶם
חֲטָאָה גְדֹלָה.

וַיִּזְכֹּר יָמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עָמּוֹ (וגו') אֵיךְ הַמַּעַלְם מִיָּם
וְגו'. דְּכַתִּיב (שמות יד) וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק
אֵלַי. דְּהָא אִיהוּ בַּצְלוּתָא סָלִיק לֹון מִן יַמָּא. וּבְגִין
דְּשׁוּי גְרָמִיָּה בַּצְלוּתָא עַל־יָהּ דִּישְׂרָאֵל בִּימָא. אַקְרִי
(על שְׁמִיָּה) הַמַּעַלְם מִיָּם. דְּאִיהוּ אֲסִיק לֹון מִן יַמָּא.

אֵיךְ הָשָׁם בְּקִרְבּוֹ אֶת רוּחַ קֳדָשׁוֹ דָּא אִיהוּ מֹשֶׁה
דְּאַשְׁרִי (דף טו ע"א) שְׂכִינְתָּא בִּינִיָּהּ דִּישְׂרָאֵל.
מִוְלִיכָם בְּתַהֲמוֹת כַּד אֲתַבְּקֵעוּ מִיָּא וְאִזְלוּ בְּגוֹ תַּהוֹמֵי
בִּיבְשִׁתָּא דְגִלְדוֹ מִיָּא (וּכְלָא אֲתַמַּר עַל מֹשֶׁה). (נ"א וְעַל דָּא אַקְרִי מֹשֶׁה
עֲמוֹ) בְּגִין דְּאַמְסַר גְּרָמִיָּה עַל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
אֵף עַל גַּב דְּזַבְּחָה הָהּ נַח לָאוּ אִיהוּ כְּדָא (בְּגִין)
דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יִגִּין עַל עֲלָמָא בְּגִינָה.

תָּא חַיִּי, מֹשֶׁה לָּא תִּלָּה מְלָה בְּזִכּוּתִיה אֶלָּא בְּזִכּוּת
אַבְהֵן קְדָמָאִי. אֲבָל נַח לָא הָהּ לִיָּה בְּמָאן

לשון הקודש

מֹשֶׁה עָמּוֹ אֵיךְ הַמַּעַלְם מִיָּם וְגו', שְׂכִינְתּוֹב
(שמות יד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק
אֵלַי. שְׁהָרִי בְּתַפְלָה הוּא הַעֲלָה אוֹתָם
מִהָיִם, וּמִשּׁוּם שְׁשָׁם עָצְמוֹ בְּתַפְלָה עַל
יִשְׂרָאֵל בְּיָם, נִקְרָא וְעַל שְׁמוֹ הַמַּעַלְם מִיָּם,
שְׁהוּא הַעֲלָה אוֹתָם מִהָיִם.
אֵיךְ הָשָׁם בְּקִרְבּוֹ אֶת רוּחַ קֳדָשׁוֹ – זֶהוּ
מֹשֶׁה, שְׁהַשְׁרָה שְׂכִינָה בֵּין יִשְׂרָאֵל.

בִּיא רֵאחַ, מֹשֶׁה לָא תִּלָּה הִדְבָּר בְּזִכּוּתוֹ,

דִּיתִלִּי בְּזִכּוֹתָא כְּמִשָּׁה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְעַם כָּל דָּא
כִּיּוֹן דְּאָמַר לִיה קֳדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא וְהִקְמַתִּי אֶת בְּרִיתִי
אִתָּךְ הָהָא לִיה לְמַבְעֵי רַחֲמֵי עֲלֵייהּ. וְקִרְבָּנָא דְאַקְרִיב
לְבָתֵּר, דִּיקְרִיב לִיה מִן קֳדָמַת דִּנָּא דְלָמָּא יִשְׁכַּךְ
רוּגְזָא מִעֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מָאִי הָהָא לִיה לְמַעְבַּד דְּהָא חֵיִיבִי
עֲלָמָא הֵּוּ מְרִגְזִין קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
וְאִיהּ יִקְרִיב קִרְבָּנָא. אֵלָּא וְדָאִי נַח דְּחִיל עַל גְּרָמִיָּה
הָהָא, בְּגִין דְּלֹא יַעֲרַע בֵּיה מוֹתָא בְּגוּ חֵיִיבִי עֲלָמָא
דְּהָהָא חֲמִי עוֹבְדִיהוֹן בִּישָׁא כָּל יוֹמָא, וְהִיד מְרִגְזִין קָמִי
קֳדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא כָּל יוֹמָא.

רַבִּי (אֶלְעָזָר פְּתַח) יִצְחָק אָמַר כָּל זְמָנָא דְּחֵיִיבִי עֲלָמָא
אַסְגִּיאוּ, וּבָאָה דְּאַשְׁתַּבַּח בִּינֵייהוּ הוּא אֲתַפֵּס
בְּקִדְמִיתָא. דְּכַתִּיב, (יחזקאל ט) וּמִמֶּקְדָּשֵׁי תַחֲלוּ. וְתַנִּינָן

לשון הקודש

שְׁהָרִי רִשְׁעֵי הָעוֹלָם הָיוּ מְכַעֲסִים לִפְנֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא יִקְרִיב קִרְבָּנָא?
אֵלָּא וְדָאִי נַח פּוֹחַד עַל עַצְמוֹ הִיָּה
בְּשָׁבִיל שְׁלֹא יִפְגַּשׁ בּוֹ הַמָּוֶת בְּתוֹךְ רִשְׁעֵי
הָעוֹלָם, שֶׁהִיָּה רּוֹאֶה מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים
בְּכָל יוֹם וְאִיד מְכַעֲסִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא כָּל יוֹם.

רַבִּי וְאֶלְעָזָר פְּתַחוּ יִצְחָק אָמַר, כָּל פַּעַם
שֶׁמִּתְרַבִּים רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, הַצַּדִּיק שֶׁנִּמְצָא

אֵלָּא בְּזִכּוֹת הָאֲבוֹת הָרַאשׁוֹנִים, אֲבָל
לְנַח לֹא הָיָה לוֹ כְּמָה שֶׁיִּתְּלָה בְּזִכּוֹת כְּמוֹ
מִשָּׁה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְעַם כָּל זֶה, כִּיּוֹן
שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִקְמַתִּי אֶת
בְּרִיתִי אִתָּךְ, הִיָּה לוֹ לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם
רַחֲמִים. וְהַקִּרְבָּן שֶׁהִקְרִיב אַחֵר כִּד –
שֶׁיִּקְרִיב אוֹתוֹ מִקֶּדֶם לָזֶה, אוֹלִי יִשְׁכַּךְ
הַפַּעַם מִהָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת,

אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי. ונת הירד שזיב
 ליה קדשא בריך הוא בין כל אנון תיביא. אלא
 בגין דיפקון מניה תולדין בעלמא דהוה צדיק
 בדקא יאות.

ותו דאיהו אתרי בחו כל יומא ויומא ולא קבילו
 מניה, וקנים בנפשיה קרא דכתיב, (יחזקאל ג) ואתה
 כי הזהרת רשע וגו'. וכתיב ואתה את נפשך הצלת.
 מכאן כל מאן דאזהר לתיבא אף על גב דלא קביל
 מניה הוא שזיב ליה לגרמיה וזהו תיבא אתפס
 בחוביה. ועד פמה יזהר ליה עד דימחי ליה הא
 אוקמוה חבריא.

רבי יוסי הוה שכיח קמיה דרבי שמעון יומא חד,
 אמר ליה מאי חמא קדשא בריך הוא
 לשיצאה כל חיות ברא ועוף שמיא עמהון דתיביא.

לשון הקודש

ובתוב ואתה את נפשך הצלת. מכאן
 שכל מי שמזהיר את הרשע – אף על גב
 שלא קבל ממנו, הוא מציל את עצמו,
 ואותו רשע נתפס בחטאו. ועד פמה
 יזהיר אותו? עד שיבה אותו, והרי
 פרושה החברים.

רבי יוסי היה מצוי לפני רבי שמעון יום
 אחד. אמר לו, מה ראה הקדוש ברוך
 הוא להשמיד את כל חיות הבר ועוף

ביניהם נתפס בראשונה, שכתוב (יחזקאל
 ט) וממקדשי תחלו. ושינינו, אל תקרי
 ממקדשי אלא ממקדשי. ואיך השאיר
 הקדוש ברוך הוא את נח בין כל אותם
 הרשעים? אלא כדי שיצאו ממנו תולדות
 לעולם, שהיה צדיק בראוי.

ועוד, שהוא התרה בהם כל יום ויום
 ולא קבלו ממנו, וקנים בנפשו את הפסוק
 שכתוב (א שם) ואתה כי הזהרת רשע וגו',

אִי בְנֵי נֶשֶׁא חֲטָאן בְּעִירִי וְעוֹפֵי שָׁמַיָא וּשְׂאָר בְּרִיין
מַה חֲטוּ. אָמַר לִיה בְּגִין דְּכַתִּיב בִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר
אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ. בְּלָחוּ הָווּ מִחֲבַלֵּי אֲרִחֵיהּ.
שִׁבְקֵי זִנְיָהּ וּדְבָקוּ בְּזִינָא אַחֲרָא.

תָּא חַיִּי, אֲנִין חַיִּיבֵי עֲלָמָא גִרְמוּ הָכִי לְכָל בְּרִיין.
וּבְעוֹן (לֹא שָׁכַח) לְאַבְחָשָׂא עוֹבְדָא דְּבִרָאשִׁית.
וְאֲנִין גִּרְמוּ לְכָל בְּרִיין לְחַבְלָא אֲרִחֵיהּ כְּמַה דְּאֲנִין
מִחֲבָלָן. אָמַר קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא אֶתוֹן בְּעִיתוֹ (לֹא שָׁכַח)
לְאַבְחָשָׁא עוֹבְדֵי יְדִי, אָנָּא אֲשָׁלִים רַעוּתָא דְּלָכוֹן
וּמַחִיתִי אֶת כָּל הַיְּקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה. אַחֲדָר עֲלָמָא לְמִיין כְּמַה דְּהוּא בְּקֳדָמִיתָא
מִיין בְּמִיין וְהָא אֶתְמָר. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אַעֲבִיד בְּרִיין
אַחֲרֵנִין בְּעֲלָמָא בְּדָקָא יָאוּת:

לשון הקודש

לְהִשְׁחִית דְּרָכָם כְּמוֹ שֶׁהֵם הִשְׁחִיתוּ. אָמַר
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתֶּם רָצִיתֶם וְלִהְשִׁבִיתוּ
לְהַכְחִישׁ מַעֲשֵׂי יְדִי? אֲנִי אֲשָׁלִים
רְצוֹנְכֶם, וּמַחִיתִי אֶת כָּל הַיְּקוּם אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. אַחֲזִיר הָעוֹלָם
לְמוֹת כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּהִתְחַלָּה, מִיָּס בְּמוֹת,
וְהָרִי נִתְבָּאָר. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אַעֲשֶׂה
בְּרִיּוֹת אַחֲרוֹת בְּעוֹלָם כְּרָאוּי.

הַשָּׁמַיִם עִם הָרָשָׁעִים? אִם בְּנֵי הָאָדָם
חֲטָאוּ, בְּהִמּוֹת וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם וּשְׂאָר
הַבְּרִיּוֹת מַה חֲטָאוּ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם
שִׁכְתוּב בִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ
עַל הָאָרֶץ. כָּלֵם הָיוּ מַשְׁחִיתִים דְּרָכֵיהֶם.
עֲזְבוּ אֶת מִינָם וּנְדַבְּקוּ בְּמִין אַחֵר.
בֹּא רֹאֵה, אוֹתָם רָשָׁעֵי הָעוֹלָם גִּרְמוּ כָּךְ
לְכָל הַבְּרִיּוֹת, וְרָצוּ וְלִהְשִׁבִיתוּ לְהַכְחִישׁ
מַעֲשֵׂה בִּרְאשִׁית, וְהֵם גִּרְמוּ לְכָל הַבְּרִיּוֹת

וַיֵּבֶא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנָשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ. רַבִּי חֵיִיא
פֶּתַח וְאָמַר (ירמיה כג) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים
וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יי'. בְּמָה אֲנֻן בְּנֵי נָשָׂא אֲטִימִי
לִבָּא וּסְתִימִי עֵינֵינוּ דְּלֹא מְשֻׁנְיָחִין וְלֹא יִדְעִין בִּיקָרָא
דְּמֶאֱרִיחוֹן דְּכִתִּיב בֵּיהּ הֲלוֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
אֲנִי מִלֵּא. הֵיךְ בָּעוֹן בְּנֵי נָשָׂא לְאַסְתֵּתָרָא מִחוּבֵייהוּ
וְאָמְרֵי מִי רֹאנֵנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ. וְכִתִּיב, (ישעיה כט) וְהָיָה
בְּמַחְשָׁד מַעֲשֵׂיהֶם. לָאן יִתְמַמְרוּן מִקְפִּיָּה.

לְמַלְכָּא דְּבִנְה פְּלִטְרִין וְעֶבֶד תַּחֲתֵּי אֶרְעָא טְמִירִין
פְּצִירִין. לְיוֹמִין מָרְדּוּ בְּנֵי פְּלִטְרִין
בְּמִלְכָּא אֶסְחָר (אֶצֶר) עֲלִיָּהוּ מִלְכָּא בְּגֵיִיסוּי. מָה
עָבְדוּ עָאֵלוּ וְטְמִירוּ גִּרְמִיָּהוּ תַּחֲתֵּי נֹקְבֵי פְּסִירִין.
אָמַר מִלְכָּא אָנָּה עֲבָדִית לֹון וּמִקְפָּאִי אִתּוֹן בָּעָאן
לְאַתְטַמְרָא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב אִם יִסְתֵּר אִישׁ

לשון הקודש

במחשד מעשיהם. לָאן יתבאו מפניו?
למלך שבנה פלטרין ועשה תחת הארץ
מחלות נסתרות. לְיוֹמִים מָרְדּוּ בְּנֵי
הארמון במלך. הקיף וצער עליהם המלך
בגיסות. מָה עָשׂוּ? נָכְסוּ וְהִחְבִּיאוּ עֲצָמָם
תחת נקבי המחלות. אָמַר הַמֶּלֶךְ, אֲנִי
עשיתי אותם, ומלפני אתם רוצים
להתחבא? וְהוּא שְׁכָתוּב אִם יִסְתֵּר אִישׁ
במסתרים ואני לא אראנו נְאֻם ה' אֲנִי

וַיֵּבֶא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנָשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ.
רַבִּי חֵיִיא פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיה כג) אִם יִסְתֵּר
אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'.
בְּמָה הֵם בְּנֵי אָדָם אֲטוּמִי לֵב וּסְתוּמִי
עֵינֵים שְׁלֹא מְשֻׁנְיָחִים וְלֹא יוֹדְעִים בְּכָבוֹד
רְבוּנָם, שְׁכָתוּב בּוֹ הֲלוֹא אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מִלֵּא. אֵיךְ רֹצִים בְּנֵי
אָדָם לְהַסְתֵּר מִמֶּחְסְאֵיהֶם וְאֹמְרִים מִי
רֹאנֵנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ, וְכָתוּב (ישעיה כט) וְהָיָה

בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נֶאֱמַר יי. אֲנִי הוּא
דַּעֲבָדִית נִוְקָבִי כְּסִירִין וְעַבְדִּית חֲשׂוֹכָא וְנִהוּרָא
וְאַתּוֹן אִידָּךְ יִכְלִין לְאַתְּמָרָא קִמְאִי.

תָּא חֲזִי, כִּד בַּר נָשׁ חָמִי קָמִי מֵאַרְיָה וְאַמְשִׁיד
גְּרָמִיָּה לְאַתְּכִסְיָא. קִדְשָׁא בְּרִידָּךְ הוּא עָבִיד בֵּיה
דִּינָא בְּאַתְגָּלִיָּא. וְכִד בַּר נָשׁ אֲדָכִי גְרָמִיָּה קִדְשָׁא
בְּרִידָּךְ הוּא בָּעִי לְאַסְתָּרָא לִיה דְּלָא יִתְחַזִּי בְיוֹם אָף
יי. דִּינְדָּאִי אֲבָעִי לִיה לְאַיִנֵּשׁ (דף סח ע"ב) דְּלָא יִתְחַזִּי קָמִי
מְחַבְלָא כִּד שְׂרִיָּא עַל עֲלָמָא דְלָא יִסְתַּבֵּל בֵּיה. דְּהָא
כָּל אֲנָוִן דִּיתְחַזִּיוֹן קָמִיָּה אִית לִיה רִשׁוֹ לְחַבְלָא.

וְחִיֵּינוּ דְקָאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כָּל בַּר נָשׁ דִּיעִינִיָּה
בִּישָׂא, עֵינָא דְמְחַבְלָא שְׂרִיָּא עָלָיו. וְאַיְהוּ
מְחַבְלָא דְעֲלָמָא אֲקָרִי. וְלִבְעִי לִיה לְאַיִנֵּשׁ לְאַסְתָּרָא
מִנִּיָּה וְלָא לְאַתְקַרְבָּא בְּהִדְרִיה דְּלָא יִתְזַק (קָמִיָּה). וְאַסִּיר

לשון הקודש

המשפחות כפשוטן על העולם שלא
יסתכל בו, שחרי כל אלו שנראים לפניו,
יש לו רשות להשחית.

וזהו מה שאמר רבי שמעון, כל אדם
שעניו רעה – עין המשפחות שורה עליו.
והוא נקרא משפחת העולם. וצריך האדם
להשמר ממנו ולא להתקרב אליו כדי
שלא יזנק ולפניו, ואסור לקרב אליו

הוא שעשיתי מחלות ועשיתי חשך ואור,
ואתם איך תוכלו להתחבא מלפניי?

בא ראה, כשאדם חוטא לפני רבונו
וממשיך עצמו להסתתר, הקדוש ברוך
הוא עושה בו דין בגלוּי. וכשהאדם
מטהר עצמו, הקדוש ברוך הוא רוצה
להסתירו שלא יראה ביום אף ה'. שודאי
שצריך לו לאדם שלא להראות לפני

לְמִקְרָב בְּחֵדִיָּה בְּאַתְגָּלְיָא. וּמִשּׁוּם הָכִי מֵאִישׁ רַע עֵין
בָּעֵי לְאַסְתַּמְרָא מִנִּיה. מִקְמִי מִלְאֵךְ הַמּוֹת עַל אַחַת
בְּמָה וּבְמָה.

(וְעַל דָּא) מַה כְּתִיב בְּבִלְעָם (במדבר כד) וַנָּאֵם הַגֹּבֵר שְׁתֵּם
הָעֵין. דְּעֵינָא בִישָׁא הָוָה לִיה וּבְכָל אֲתֵר דְּהָוָה
מִסְתַּכֵּל בִּיה הָוָה אֲמַשִּׁיד עָלֶיהָ רוּחַ מְחַבְּלָא. וּבְגִין
כִּךְ הָוָה בָּעֵי לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ בִישְׁרָאֵל בְּגִין דִּישְׁצִי
בְּכָל אֲתֵר דְּעֵינִיהָ הָוָה מִסְתַּכֵּל. מַה כְּתִיב וַיִּשָּׂא
בִלְעָם אֶת עֵינָיו דְּזָקִיף עֵינָא חַד וּמֵאִידְ עֵינָא חַד
בְּגִין לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ בִישְׁרָאֵל בְּעֵינָא בִישָׁא.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵן לְשִׁבְטָיו.
וְחָמָא דְשְׂכִינְתָּא חֲפִיא עָלֶיהוּ וּרְבִיעָא עָלֶיהוּ
מִתְתַּקְנָא בְּתַרְיִסָּר שְׁבָטִין תְּחוּתָהּ וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָהּ
עָלֶיהוּ עֵינִיה. אָמַר אִידְ אֵיכּוֹל לְהוֹן דְּהָא רוּחַ

לשון הקודש

פתוב? וישא בלעם את עיניו. שזקף עין
אחת והנמיך עין אחת כדי להסתכל על
ישראל בעין רעה.

בא ראה מה פתוב, וירא את ישראל
שכן לשבטיו. וראה שהשכינה מכסה
עליהם ורובצת עליהם מתקנת בשנים
עשר שבטים תחתיה, ואין יכולות עיניו
לשלט עליהם. אמר, איך אוכל להם,
שהרי רוח קדושה עליונה רובצת עליהם

בהתגלות. ומשום כך צריך להשמר
מאיש רע עין, ומלפני מלאך המות על
אחת במה ובמה.

(וְעַל זֶה) מה פתוב בבלעם? (במדבר כד) ונאם
הגבר שתם העין. שעין רעה היתה לו,
ובכל מקום שהיה מסתכל בו, היה
ממשיך עליו את רוח המושחית. ולכן
רצה להסתכל בישראל, כדי להשמיד
בכל מקום שעניו היו מסתכלות. מה

קַדִּישָׁא עֲלָאָה רַבִּיעָא עֲלֵיהּ וְחַפְתָּ לֹון בְּגַדְפָּהָא.
הָדָא הוּא דְכְתִיב פָּרַע שָׁכַב בְּאַרְיָ, וּכְלָבִיא. מִי
יְקִימוּנוּ. מִי יְקִימוּנוּ מֵעֲלֵיהּ בְּגִין דִּיתְגַּלִּין וְשִׁלְטָא
עֵינָא עֲלֵיהּ.

וְעַל דָּא קַדְשָׁא בְרִיד הוּא בָּעָא לְחַפָּיָא לְנָח
לְאַסְתֵּתְרָא מֵעֵינָא דָּלָא יָכִיל רוּחַ מְסַאבָּא
לְשִׁלְטָא עֲלֵיהּ בְּגִין דָּלָא יִתְחַבֵּל וְהָא אֲתָמָר. וַיָּבֹא
נָח בְּמָה דְאַתְמָר לְאַסְתֵּתְרָא מֵעֵינָא. מִפְּנֵי מִי הַמְּבֹול
(דְּהָא) דְּמִיין דְּחָקוּ לֵיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי חָמָא מְלָאךְ
הַמָּוֶת דְּהוּא אֲתִי (ד"א ל"ג לְנַפְיָה) וּבְגִין כֶּךָ עָאֵל לְתִיבּוּתָא,
וְאַסְתֵּמַר בָּהּ תְּרִיסַר יָרְחֵי (שְׁמָא). וְאַמַּאי תְּרִיסַר יָרְחִין.
פְּלִיגִי בָּהּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה. חַד אָמַר תְּרִיסַר
יָרְחִין דְּכֶךָ אִיהוּ דִּינָא דְחַיִּיבָא. וְחַד אָמַר לְאַשְׁלָמָא
צַדִּיק (נ"א צָרִיד) דְּרַגִּין תְּרִיסַר וְשָׂאָר דְּרַגִּין דְּאַתְחִזִּי
לְאַפְקָא מִן תִּיבָה.

לשון הקודש

שְׁנַתְבָּאָר לְהַסְתֵּתֵר מִהָעֵין. מִפְּנֵי מִי
הַמְּבֹול, וְשִׁתְּרוּ הַמַּיִם דְּחָקוּ אוֹתוֹ. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, רָאָה מְלָאךְ הַמָּוֶת שְׁהָיָה בָּא
וְאַלְיוֹן וְלָבֵן נִכְנָס לְתִבָּה וְנִשְׁמַר בָּהּ שְׁנַיִם
עָשָׂר חֲדָשִׁים וְשָׁל הַשָּׁנָה. וְלָמָּה שְׁנַיִם עָשָׂר
חֲדָשִׁים? נִחְלָקוּ בָּהּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי
יְהוּדָה. הָאֶחָד אָמַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשִׁים
שְׁכָךְ הוּא דִּין הָרָשָׁעִים. וְהָאֶחָד אָמַר

וּמִכְסָּה אוֹתָם בְּכַנְפֶיהָ? זֶהוּ שְׁכָתוֹב פָּרַע
שָׁכַב בְּאַרְיָ וּכְלָבִיא מִי יְקִימוּנוּ. מִי יְקִימוּנוּ
מֵעֲלֵיהֶם כְּדִי שִׁיתְּגַלוּ וְתִשְׁלַט עֲלֵיהֶם
הָעֵין.

וְעַל זֶה רָצָה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַסּוֹת
אֶת נָח, לְהַסְתֵּתֵר מִהָעֵין, שְׁלָא תוּכַל
רוּחַ הַסְּמָאָה לְשִׁלְטָא עָלָיו כְּדִי שְׁלָא
יִשְׁחַת, וְהָרִי נִתְבָּאָר. וַיָּבֹא נָח, כְּמוֹ

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר שֶׁתָּא יִרְחִי אֲנֹן בְּמִיָּא וְשִׁיתָא יִרְחִי
 בְּאַשָּׁא. וְהָא הָכָא מִיָּא הוּוּ אַמְאִי תִּרְיִסְר
 יִרְחִי. אָמַר (לִיה) רַבִּי יוֹסִי בְּתֵרִי דִּינִין דְּגִיּהֲנָם אֲתִדְּנוּ
 בְּמִיָּא וְאַשָּׁא. בְּמִיָּא דְּמִיּוֹן דְּנִתְּתוּ עַלִּיָּהּ מְלַעִילָא הוּוּ
 צְנִינִין בְּתִלְגָּא. בְּאַשָּׁא דְּמִיּוֹן דְּנִפְקִי מִתְּתָא הוּוּ רְתִיחִן
 בְּאַשָּׁא. וְעַל דָּא בְּדִינָא דְּגִיּהֲנָם אֲתִדְּנוּ בְּאַשָּׁא וּמִיָּא
 (וּבְגִין בְּדִ תִּרְיִסְר יִרְחִי הוּוּ דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר דִּינָא דְּחִיבִיָּא בְּגִיּהֲנָם תִּרְיִסְר יִרְחִי הוּוּ וְהָא
 אֲנִקְמוּהּ. וְעַל דָּא כָּל אֲנֹן חִיבִי עֲלָמָא אֲתִדְּנוּ בְּתֵרִין דִּינִין אֲלִין בְּמִיָּא וְאַשָּׁא) עַד
 דְּאַשְׁתִּצִּיאוּ מִעֲלָמָא. וְנָח הָוָה מִסְּתִתֵּר בְּתִיבוֹתָא
 וְאַתְּפִסִּי מַעֲיָנָא וּמִחֲבָלָא לָא קָרִיב לְגַבִּיָּהּ, וְתִיבוֹתָא
 אִיְהִי הָוָה שְׂטִיָּא עַל אֲנָפִי מִיָּא כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר
 וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתִּיבָה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ.

אַרְבָּעִים יוֹם לָקוּ. וְכָתִיב וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם

לשון הקודש

ומים וולבן שנים עשר חדש היו. שאמר רבי
 אלעזר, דין הרשעים בגיהנם הם שנים עשר
 חדשים. וברי פרושה. ועל זה כל אותם רשעי
 העולם גדונים בשני דינים הללו – במים ואש עד
 שהשמידו מן העולם. ונח היה מסתתר
 בתבה והתבסס מן העזן והמשחית ולא
 קרב אליו, והתבה היתה שטה על פני
 המים, כמו שנאמר וישאו את התבה
 ותָּרֶם מעל הארץ.

אַרְבָּעִים יוֹם לָקוּ, שכתוב ויהי המבול
 ארבעים יום על הארץ וגו'. וכל שאר

להשלים צדיק וג"א צריך שנים עשרה
 דרגות ושאר הדרגות שהיו ראויים
 לצאת מהתבה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, ששה חדשים הם
 במים וששה חדשים באש, וברי כאן היו
 מים, ולמה שנים עשר חדשים? אמר ר' לוי
 רבי יוסי, בשני דיני הגיהנם גדונו –
 במים ואש. במים – שהמים שיצאו
 עליהם מלמעלה היו צוננים בשלג. ובאש
 – שהמים שיצאו מלמטה היו רותחים
 באש. ועל זה בדין הגיהנם גדונו – באש

עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְכָל שָׂאֵר זִמְנָא אֶתְמַחֵן מֵעֲלָמָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. וְיִי לֹון לְאַנּוֹן
חֲיִיבִיא דְהָא לֹא יְקוּמוֹן לְאַחִיָּא בְּעֲלָמָא לְמִיָּקָם
בְּדִינָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּמָּחוּ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים
ט) שָׁמָּה מָחִית לְעוֹלָם וָעֶד. דְּאַפִּילוּ לְמִיָּקָם בְּדִינָא
לֹא יְקוּמוֹן:

וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּבָה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ. רַבִּי אֲבָא
פֶּתַח (תהלים נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָךְ. וְיִי לֹון לְחֲיִיבִיא דְאַנּוֹן חֲטָאן
וּמְרַגִּיזִין לְמֵאֲרִיָּהוֹן בְּכָל יוֹמָא. וּבְחֻבִּיָּהוּ דְחֲתִין לָהּ
לְשְׂכִינְתָּא מֵאַרְעָא. וְגִרְמִין דְּתַסְתַּלֵּק מֵעֲלָמָא.
וּשְׂכִינְתָּא אֶקְרִי אֱלֹהִים. וְעֵלָה כְּתִיב רוּמָה עַל
הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

תָּא חַיִּי, מַה כְּתִיב וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּבָה דְּדְחִיין לָהּ
לְבַר. וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ, דְּלֹא שְׂרִיָּא בְּעֲלָמָא

לשון הקודש

אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָךְ. אוֹי לָהֶם
לְרָשָׁעִים שְׁחוּמָאִים וּמְרַגִּיזִים אֶת רַבּוֹנָם
בְּכָל יוֹם, וּבְחֻטְאֵיהֶם דּוֹחִים אֶת הַשְּׂכִינָה
מִן הָאָרֶץ, וְגִרְמִים שְׁתַּסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם.
וְהַשְּׂכִינָה נִקְרָאת אֱלֹהִים, וְעֵלָה כְּתוּב
רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

בֹּא רֵאָה מַה כְּתוּב, וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּבָה,
שִׁדְחוּ אוֹתָהּ הַחוּצָה. וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ,

הַזִּמְן נִמָּחוּ מֵהָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָנוֹב וַיִּמָּחוּ
מִן הָאָרֶץ. אוֹי לָהֶם לְאוֹתָם רָשָׁעִים,
שֶׁהָרִי לֹא יְקוּמוּ לְחַיּוֹת בְּעוֹלָם לְעַמֵּד
בְּדִין. זֶהוּ שְׁכָנוֹב וַיִּמָּחוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
שָׁמָּה מָחִית לְעוֹלָם וָעֶד. שְׁאַפְלוּ
(תהלים ט) לְעַמֵּד בְּדִין לֹא יְקוּמוּ.

וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּבָה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ.
רַבִּי אֲבָא פֶּתַח, (שם נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם

וְאַסְתַּלְקַת מִנֶּה. וְכֵן אֶסְתַּלְקַת מִעֲלָמָא, הָא לִית מָאן
 דִּישְנִיחַ בְּעֲלָמָא וְדִינָא שְׁלֵטָא (בְּדִינָא) בְּדִין עֲלוּי. וְכֵן
 יתְמַחֵן חֲיִיבֵי עֲלָמָא וְיִסְתַּלְקֹן מִנִּיהּ (דְּעֲלָמָא), שְׂכִינְתָא
 אַהֲדַרַת מְדוּרָה בְּעֲלָמָא.

אָמַר לִיה רַבִּי יִיסָא, אִי הָכִי הָא אַרְעָא דִּישְרָאֵל
 דְּאַתְמַחֵן חֲיִיבָא דְהוּ בְּתַחֲוָא וְכִנָּא אַמְאִי
 לָא אַהֲדַרַת שְׂכִינְתָא לְאַתְרָה בְּדַבְקְדְּמִיתָא. אָמַר לִיה
 בְּגִין דְּלֹא אֶשְׁתְּאַרוּ בָּהּ שָׂאָר זָכָאִי עֲלָמָא. אֵלֹא (אֵבֶל)
 בְּכָל אֲתַר דְּאַזְלוּ נַחְתַּת וְשׂוּיָאֵת (דף טז ע"ב) מְדוּרָה
 עֲמֻחֹן. וְכֵן בְּאַרְעָא נִזְכָּרָא אַחֲרָא לָא אֶתְפָּרְשָׂא
 מִנִּיהּ, כָּל שְׂכֵן אִי אֶשְׁתְּאַרוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

וְהָא אֶתְמַר. בְּכָל חוֹבִין דְּחֲיִיבֵי עֲלָמָא דְחִיִּין לָהּ
 לְשְׂכִינְתָּא. חַד מִנִּיהּ מָאן דְּמַחְבֵּל אֶרְחִיהּ עַל
 אַרְעָא כְּדָאמְרֵן. וּבְגִין כֵּן לָא חָמִי אֲנִפִּי שְׂכִינְתָּא

לשון הקודש

בְּתַחֲלָה? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׁלֹא נִשְׁאַרוּ
 בָּהּ שָׂאָר צִדִּיקֵי הָעוֹלָם, אֵלֹא וְאַבְלוּ בְּכָל
 מְקוֹם שֶׁחָלְבוּ, יִרְדֶּה וְשָׁמָּה אֶת מְדוּרָה
 עֲמֻחָם. וְכֵן בְּאַרְצָא נִזְכָּרָה אַחֲרֵת לָא
 נִפְרְדָּה מֵהֶם – כָּל שְׂכֵן אִם נִשְׁאַרוּ בְּאַרְצָא
 הַקְדוּשָׁה.

וְחָרִי אֲמַרְנֵן. בְּכָל הַחֲטָאִים שֶׁל רִשְׁעֵי
 הָעוֹלָם, דוֹחִים אֶת הַשְּׂכִינָה. אַחַד מֵהֶם
 מִי שֶׁמְשַׁחֵת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ, כְּמוֹ

שְׁלֹא שׁוֹרָה בְּעוֹלָם וְהִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ.
 וּכְשֶׁהִיא מִסְתַּלְקַת מִהָעוֹלָם, הָרִי אֵין מִי
 שִׁישְנִיחַ בְּעוֹלָם, וְאִזּוּ הָרִין שׁוֹלֵט וְהָרִין
 עֲלוּי. וּכְשִׁימַחוּ רִשְׁעֵי הָעוֹלָם וְיִסְתַּלְקוּ
 מִמֶּנּוּ וּמִהָעוֹלָם, הַשְּׂכִינָה מַחֲזִירָה אֶת
 מְדוּרָה לְעוֹלָם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יִיסָא, אִם כֵּן, הָרִי אֲרִצָּא
 יִשְרָאֵל שֶׁנִּמְחֹן הָרִשְׁעִים שֶׁהֵיוּ בְּאוֹתוֹ
 זְמַן, אִזּוּ לָמָּה לָא חֲזָרָה הַשְּׂכִינָה לְמִקְוָמָהּ

וְלֹא עָאֵל בְּפִלְטֵרִין. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּאֵלִין וַיִּמָּחוּ מִן
הָאָרֶץ אֶת־מָחוּן מִן כָּלָא.

תָּא חַיִּי, בְּהֵהוּא זְמַנָּא וּמָנָא דְזַמִּין קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא
לֹא־חֵיָאָה מִתִּיָּא, כָּל אַנּוּן מִתִּין דִּישְׁתַּכְחוּן לְבַר
בְּשָׂאֵר אֲרַעִין נִזְכָּרִין קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא יִכְרָא לֹון
גּוֹפִיָּיהוּ (נ"א יוֹקִים לֹון בְּגּוֹפִיָּיהוּ) בְּדָקָא חַיִּי. דְּהָא גִרְמָא חַד
דְּאִשְׁתָּאֵר בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ תַּחֲתָא אֲרַעָא הָהוּא גִרְמָא
יִתְעַבִּיד בְּחִמְיָא בְּעִיסָה וְעָלִיהּ יִבְנִי קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא
כָּל גּוֹפָא.

וְלֹא יְהִיב לֹון קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא נִשְׁמָתִין אֶלָּא
בְּאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל. דְּכְתִיב, (יחזקאל לו') הִנֵּה אֲנִי
פּוֹתַח אֶת קְבֻרֹתֵיכֶם וְהָעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם
עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל. דִּיתַגְלִגְלוּן
תַּחֲתָא אֲרַעָא. וּלְבַתֵּר מַה כְּתִיב וְנָתַתִּי רוּחִי בְּכֶם

לשון הקודש

אוֹתָהּ עֲצֵם תַּעֲשֶׂה פֶּשֶׁאֹר שְׂבַעֲסָה,
וְעָלֶיהָ יִבְנֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל
הַגּוֹפִי.

וְלֹא יִתֵּן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם נִשְׁמֹת
אֶלָּא בְּאֲרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׂכֵתוֹב (יחזקאל לו')
הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת קְבֻרֹתֵיכֶם וְהָעֲלִיתִי
אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם
אֶל אֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל. שִׁיתַּגְלִגְלוּ תַּחַת
הָאָרֶץ. וְאַחֵר כֵּךְ מַה כְּתוּב? וְנָתַתִּי רוּחִי

שְׂאֻמְרָנוּ, וְלִכְּן לֹא רוּאָה פְּנֵי שְׂכִינָה וְלֹא
נִכְנֵם לְפִלְטֵרִין. וְעַל זֶה כְּתוּב עַל אֵלֶּה
וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ, שְׁנִמָּחוּ מִהַכָּל.

בֹּא רֵאָה, בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שְׁעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַחְיֹות הַמֵּתִים, כָּל אוֹתָם
מֵתִים שְׁיִמָּצְאוּ בַּחוּץ בְּשָׂאֵר אֲרָצוֹת
נִזְכָּרִיוֹת, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִכְרָא לָהֶם
גּוֹפִיָּהֶם וְנ"א יַעֲמִידֵם בְּגּוֹפָם כְּרָאוּי. שְׁחֵרִי
עֲצֵם אַחַת שְׁנִשְׁאֲרַת בְּאֲדָם תַּחַת הָאָרֶץ,

וְחַיִּיתָם וְגו'. דָּהָא בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל יִקְבְּלוּן נִשְׁמָתִין
כָּל אֲנָוִין בְּנֵי עֲלָמָא. בַּר אֱלִין (דְּרָא דְמוֹפְנָא) דְּאִסְתָּאבוּ
וּסְאִיבוּ אֶרְעָא. דְּבִאֲלִין בְּתִיב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. מִן
הָאָרֶץ דִּיקָא. וְאִף עַל גַּב דְּאִקְשׁוּ וְאַפְלִיגוּ קַדְמָאִי
עַל דָּא. וַיִּמְחוּ כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (תהלים טז) יִמְחוּ
מִסֵּפֶר חַיִּים.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאִי לִית לֹוֹן חוּלְקָא בְּעֲלָמָא
דְּאַתִּי דְּכְתִיב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. וּכְתִיב לְעוֹלָם
יִירָשׁוּ אֶרֶץ. אֲבָל יְקוּמוֹן בְּדִין. וְעַלִּיָּהּ כְּתִיב, (דניאל יב)
וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמַּת עֶפְרַיִם יִקְיִצּוּ אֱלֹהִים לְחַיֵּי עוֹלָם
וְאַלֹהִים לְחַרְפוֹת וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם. וּפְלוּגָתָא בְּהָא אֲבָל
כֹּלָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא:

וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְּקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. רַבִּי
אָבָא אָמַר (אֵת כָּל) לְאַכְלָלָא כָּל אֲנָוִין שְׁלִיטִין
דְּשְׁלִטִין מִמֶּנָּן עַל אֶרְעָא. וְדָא הוּא הַיְּקוּם אֲשֶׁר עַל

לשון הקודש

חֶלֶק בְּעוֹלָם הָבָא, שְׁכָתוֹב וַיִּמְחוּ מִן
הָאָרֶץ, וְכָתוֹב לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. אֲבָל
יְקוּמוֹ בְּדִין. וְעַלִּיהֶם כְּתוֹב (דניאל יב) וְרַבִּים
מִיִּשְׂרָאֵל עֶפְרַיִם יִקְיִצּוּ אֱלֹהִים לְחַיֵּי עוֹלָם וְאַלֹהִים
לְחַרְפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם. וְהַפְחִלְקַת בְּזוּה.
אֲבָל הַכֹּל כְּפִי שְׁבַאֲרוּהָ הַחֲבֵרִים.

וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְּקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה. רַבִּי אָבָא אָמַר, וְאֵת כָּל - לְכָלֵל

בְּכֶם וְחַיִּיתָם וְגו', שְׁהָרִי בְּאַרְעֵי יִשְׂרָאֵל
יִקְבְּלוּ נִשְׁמָתוֹת כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם, פְּרַט
לְאֵלוֹ (דְּדוֹר הַמְּבּוּל) שְׁנַטְמָאוֹ וְטַמָּאוֹ אֶת
הָאָרֶץ. בְּאַלֹהִים כְּתוֹב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ,
דִּיקָא מִן הָאָרֶץ. וְאִף עַל גַּב שְׁהִקְשׁוּ
וְנַחֲלָקוּ הָרָאשׁוֹנִים עַל זֶה. וַיִּמְחוּ, כְּמוֹ
שְׁנַטְמָר (תהלים טז) יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאִי שְׁאִין לָהֶם

פְּנֵי הָאָדָמָה. דְּכַד עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּבִנֵּי
עָלְמָא אַעְבַּר לְאַנּוּן שְׁלִיטִין דְּמִמֶּנּוּ עַל־יְיָהּ בְּקִדְמִיתָא
וּלְבַתָּר לְאַנּוּן דִּיתְבִּי תַּחֲזֹת גְּדַפְיָהּ דְּכְתִיב (ישעיה כד)
יִפְקֹד יְיָ עַל צָבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וּלְבַתָּר עַל מַלְכֵי
הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

וְהִיךְ מִתַּעְבְּרִין קַמִּיה. אֵלָּא אַעְבַּר לֹזֶן בְּנוּרָא
דְּדָלִיק הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא אֵל קָנָא. אֵשׁא (הוא) דְּאָכִיל אֵשׁא.
תְּהוּא יָקוּם דְּעַל־יְיָהּ (נ"א מַעְבַּר) בְּאֵשׁא. וְאַנּוּן דִּיתְבִּי
תַּחֲזִיתִיהוּ בְּמִיָּא. וּבְגִינֵי כֶּךָ וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְּקוּם אֲשֶׁר
עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וּלְבַתָּר מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ
וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. כָּל אֲלִין דְּלִתְתָּא.
וַיִּשָּׂאֵר אֶדְ נַח. אֶדְ לְמַעוּטֵי. דְּלֵא אֲשִׁתָּאֵרוּ בְּעָלְמָא

לשון הקודש

אוֹתָם בָּאֵשׁ שְׂדוּלְקֶתָּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים ד)
כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא אֵל קָנָא.
אֵשׁ (הוא) שְׂאוּכֶלֶת אֵשׁ. אוֹתוֹ שְׁעוּמַד
מַעֲלִיָּהֶם (נ"א עוֹבְרִין) בָּאֵשׁ. וְאוֹתָם
שְׂיוֹשְׁבִים תַּחֲזִיתֵיהֶם בְּמִיָּם. וּמִשּׁוּם כֶּךָ
וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְּקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי
הָאָדָמָה, וְאַחַר כֶּךָ מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה עַד
רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ,
כָּל אֲלוֹ שְׁלִמְטָה. וַיִּשָּׂאֵר אֶדְ נַח – אֶדְ
לְמַעַט. שְׁלֵא נִשְׂאָרוּ בְּעוֹלָם רַק נַח וּמִי

כָּל אוֹתָם שְׁלִיטִים שְׂשׁוּלְטִים הַמְּמַנִּים עַל
הָאָרֶץ, וְזֶהוּ הַיְּקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה.
שְׂכַאֲשֶׁר עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין
בְּבִנֵּי הָעוֹלָם, מַעְבִּיר אֶת אוֹתָם
הַשְׁלִיטִים הַמְּמַנִּים עֲלֵיהֶם בְּהִתְחַלָּה,
וְאַחַר כֶּךָ אֶת אוֹתָם שְׂיוֹשְׁבִים תַּחַת
בְּנִפְיָהֶם, שְׁכָתוּב (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל
צָבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם, וְאַחַר כֶּךָ – עַל
מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.
וְאִיךְ מַעְבְּרִים מִלְּפָנָיו? אֵלָּא מַעְבִּיר

בַּר נֹחַ וַדְּעָמִיָּה בְּתִיבוֹתָא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר חֲגִיר הָיָה
דְּאִכְיִישׁ לִיָּה אַרְיָא וְהָא אוֹקְמוּנָה:

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה. רַבִּי חֵיָא פָתַח
(משלי כב) עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. הָאִי קָרָא אֶתְמָר עַל
נֹחַ דְּעָאֵל לְתִיבוֹתָא וְאֶסְתַּתֵּר בָּהּ. וְעָאֵל לָגוּ תִיבוֹתָא
בְּזִמְנָא דְּמֵיָא דְּחִקּוּ לִיָּה. וְהָא אֶתְמָר דְּעַד לָא עָאֵל
לְתִיבוֹתָא חָמָא לִיָּה לְמַלְאךְ הַמָּוֶת דְּאָזִיל בִּינֵייהוּ
וְאֶסְתַּר לִזְוָן. בִּיּוֹן דְּחָמָא לִיָּה, עָאֵל לַתֵּבָה וְאֶסְתַּתֵּר
בְּגִוָּה. הָדָא הוּא דְּכְתִיב עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. רָאָה
רָעָה דָּא מַלְאךְ הַמָּוֶת וְנִסְתָּר מִקְמִיָּה הָדָא הוּא
דְּכְתִיב מִפְּנֵי מִי הַמְּבּוּל.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. (וְנִסְתָּר לֹא כְּתִיב),
אֶתְדַר עַל מַה דְּאֶתְמָר בְּזִמְנָא דְּמוֹתָא שְׂרִיָּא
בְּעֵלְמָא בַּר נֹשׁ חַבִּים יִסְתָּר וְלֹא יָקוּם לְבַר וְלֹא יִתְחַזֵּי

לשון הקודש

שְׁעֵמוּ בַּתֵּבָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׁהָיָה חֲגִיר,
שְׁהִכְשִׁישׁוּ אַרְיָה, וְהָרִי פְּרִשׁוּנָה.
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת
כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה. רַבִּי חֵיָא
פָתַח, (משלי כב) עָרוֹם רָעָה רָעָה וְנִסְתָּר.
פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל נֹחַ שְׁנִכְנַס לַתֵּבָה
וְהִסְתַּתֵּר בָּהּ, וְנִכְנַס לַתּוֹךְ הַתֵּבָה בְּזִמְנָן
שְׁהֵמִים דְּחִקּוּ אוֹתוֹ. וְהָרִי נֶאֱמַר שְׁעַד

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר,
וְלֹא כְּתִיב וְנִסְתָּר חֲזָר עַל מַה שְׁנֶאֱמַר, בְּזִמְנָן

קָמִי מִחֲבָלָא. בְּגִין דְּבִין דְּאַתְיִיב לִיה רְשׁוּ, יַחֲבֵל
כָּל אַנּוּן דִּישְׁתַּכּוֹן קָמִיה וַיַּעֲבְרוּן קָמִיה בְּאַתְגְּלִיָּא.
וְסוּפָא דְקָרָא וּפְתָאִים עָבְרוּ וַנִּעְנְשׁוּ עָבְרִין קָמִיה
וְאַתְחִיין קָמִיה וַנִּעְנְשׁוּ.

דְּבַר אַחַר עָבְרוּ, עָבְרוּ פְקוּדָא (דא) (נ"א דְמַאֲרִיחוֹן)
וַנִּעְנְשׁוּ. דְּבַר אַחַר עָרוּם רָאָה רָעָה וַנִּסְתַּר דָּא
נְתָ. וּפְתָאִים עָבְרוּ וַנִּעְנְשׁוּ אֵלִין בְּנֵי דְרִיָּה. (וַנִּעְנְשׁוּ), בִּין
דְּאַסְתַּתֵּר וְאַשְׁתַּחֲי תַּמָּן כָּל הַחַוָּא זְמָנָא. (דף טט ע"ב)
לְבַתֵּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ) תָּא חַוִּי בְּשַׁעְתָּא
דְּדִינָא אַתְעָבִיד לָא כְּתִיב בֵּיה זְכִירָה. בִּין
דְּאַתְעָבִיד (בֵּיה) דִּינָא וְאַתְאָבִידוּ חֲיִיבֵי עֲלָמָא, בְּדִין
כְּתִיב בֵּיה זְכִירָה. דְּהָא כֵּד דִּינָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא
אַתְחַבְרוּתָא לָא אֲשַׁתְּכַח. וּמִחֲבָלָא שְׂרִיא עַל עֲלָמָא.

לשון הקודש

רָעָה וַנִּסְתַּר – זֶה נֹחַ. וּפְתָאִים עָבְרוּ
וַנִּעְנְשׁוּ – אֵלֵינוּ בְּנֵי דוֹרוֹ וַנִּעְנְשׁוּ. בִּין
שְׁתַּתְּתֵר וְהַשְׁתַּתְּתָּ שָׁם כָּל אוֹתוֹ זְמָן,
אַחַר כֵּן וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ) בֹּא
רָאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׁתַּתְּתֵר נַעֲשָׂה, לֹא כְּתוּב בּוֹ
זְכִירָה. בִּין שְׁנַעֲשָׂה (בּוֹ) הַדִּין וַנִּסְתַּר
רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, אִם כְּתוּב בּוֹ זְכִירָה. שְׁתַּתְּתֵר
כַּאֲשֶׁר הַדִּין שְׂרִיא בְּעוֹלָם, לֹא נִמְצְאָת

שְׁתַּתְּתֵר שְׂרִיא בְּעוֹלָם, בִּין אָדָם חָכָם
יִסְתַּתֵּר וְלֹא יַעֲמִיד בַּחוּץ וְלֹא יִתְרָאָה
לְפָנֵי הַמַּשְׁחִית, מִשּׁוּם שֶׁבִּין שְׁנַתְּנָה לוֹ
הַרְשׁוּת, הוּא יִשְׁחִית אֶת כָּל אוֹתָם
שְׁנַמְצָאִים לְפָנָיו וְעוֹבְרִים לְפָנָיו גְּלוּי.
וְסוּף הַפְּסוּק – וּפְתָאִים עָבְרוּ וַנִּעְנְשׁוּ.
עָבְרוּ לְפָנָיו וְהִתְרָאוּ לְפָנָיו, וַנִּעְנְשׁוּ.

דְּבַר אַחַר עָבְרוּ – עָבְרוּ עַל מִצְוָה זוֹ (נ"א
שֶׁל רַבּוֹנָם) וַנִּעְנְשׁוּ. דְּבַר אַחַר עָרוּם רָאָה

בֵּינוֹן דְּאַתְעֵבֵר דִּינָא וְאַשְׁתִּבִּיד רִיגְזָא, תָּב כְּלָא
לְאַתְרִיהּ. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב הָכָא וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.
דְּבִיה שְׂרִיא זְכוּר. דְּנַח אִישׁ צַדִּיק כְּתִיב בִּיהּ.

כְּתִיב, (תהלים פט) אַתָּה מוֹשִׁיל בְּגֵאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא גִלְיוֹ
אַתָּה תִּשְׁבְּחֵם. בְּשַׁעֲתָא דִּימָא קָפִין בְּגִלְגּוּלֵי
וּתְהוּמֵי סְלָקִי וְנַחְתִּי, קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא שְׂדֵר חַד
חוּטָא מִסְטָרָא דִּימִינָא וּמִשִּׁידָא גִלְגּוּלֵי וְשָׂכִידָא זַעֲפִיה
וְלִית מָאן דִּידַע לִיהּ.

יוֹנָה נַחַת לִימָא וְאַזְדַּמֵּן לִיהּ תְּהוּא נוֹנָא וּבִלַּע לִיהּ.
הֵיךְ לֹא נִפְקַת נִשְׁמַתִּיהּ מִיָּנִיהּ וְלֹא פִרְחָא מִיָּד.
אַלָּא בְּגִין דְּקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא שְׂלִיט בְּתְּהוּא גֵאוֹתָא
דִּימָא. וְתְּהוּא גֵאוֹתָא דִּימָא הוּא חַד חוּטָא דְשִׁמְאָלָא
דְסָלִיק לִיהּ לִימָא לְעֵילָא וּבִיה אֶסְתַּלַּק. וְאִי לֹא
תְּהוּא חוּטָא דְמִמִּי לִיהּ מִסְטָרָא דִּימִינָא לֹא סְלָקָא

לשון הקודש

הַיָּמִין וּמוֹשִׁיךְ אֶת גִּלְיוֹ וְשׂוֹכֵךְ זַעֲפֹ, וְאִין
מִי שְׂוִידַע אוֹתוֹ.

יוֹנָה יָרַד לַיָּם וְהִזְדַּמֵּן לוֹ אוֹתוֹ הִדְג וּבִלַּע
אוֹתוֹ, אֵיךְ לֹא יִצָּאָה נִשְׁמַתוֹ מִמֶּנּוּ וְלֹא
פִרְחָה מִיָּד? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שׁוֹלֵט בְּאוֹתָהּ גֵּאוֹת שֶׁל הַיָּם, וְאוֹתָהּ
גֵּאוֹת הַיָּם הִיא חוּט אֶחָד שֶׁל הַשְּׁמַאל
שֶׁמַּעֲלָה אֶת הַיָּם לְמַעְלָה, וְכוּ הוּא
מַתְעַלָּה. וְאִם לֹא אוֹתוֹ הַחוּט שֶׁמַּגִּיעַ

הַתַּחֲבֵרוֹת, וְהַמְשָׁחִית שְׂרׁוּי עַל הָעוֹלָם.
בֵּינוֹן שְׁעֵבֵר הַדִּין וְשָׂכֵךְ הַרְגֵז, שָׂב הַכֹּל
לְמִקּוּמוֹ, וְלִכְּן כְּתוּב כֹּאן וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת נֹחַ, שָׂבֹ שׁוֹרָה זְכוּר, שְׂנַח אִישׁ צַדִּיק
כְּתוּב בּוּ.

כְּתוּב (תהלים פט) אַתָּה מוֹשִׁיל בְּגֵאוֹת הַיָּם
בְּשׂוֹא גִלְיוֹ אַתָּה תִּשְׁבְּחֵם. בְּשַׁעֲתָא שְׁהֵם
קוּפִין בְּגִלְיוֹ וְתְּהוּמוֹת עוֹלָם וַיּוֹרְדֵם,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט חוּט אֶחָד מִצַּד

לְעֵלְמִין. דְּכֵר (דְּכִין) דִּהְהוּא חוּטָא נְחִית לִימָא וְיִמָא
אֶתְאַחֵיד בָּהּ כִּדִּין אֶתְעָרִין גְּלִילֵי וְשִׁאָנָן לְמִטְרָף
מִרְפָּא. עַד דְּקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲתִיב לִיה (לִין)
לְאַחֲרָא וְתַבִּין לְאַתְרֵיהּ.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּשׂוּא גְלִין אֶתְה תְּשַׁבְּחֵם.
תְּשַׁבְּחֵם לְאַנּוּן גְּלִי ימָא. תְּשַׁבְּחֵם תְּתַבַּר לִין
לְאַתְבָּא לְאַתְרֵיהּ. דְּכֵר אַחַר תְּשַׁבְּחֵם מִמָּשׁ שְׁבַחָא
הוּא לִין בְּגִין דְּסִלְקִין בְּתִיאֻבְתָּא לְמַחְמִי. מִכָּאן כָּל
מָאן דְּכִסִּיף לְאַסְתַּבְּלָא וְלִמְנַדַּע אַף עַל גַּב דְּלֹא
יָכִיל (נ"א וְלֹא יִהְיֶין לִיה רְשׁוּתָא) שְׁבַחָא אִיהוּ דִּילִיה וְכָלֵא
מִשְׁבַּחַן לִיה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נַח פִּד חוּה בְּתִיבָה דְּחִיל חוּה
דְּלֹא יִדְכַּר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְעֵלְמִין.
וְכִין דְּאַתְעָבִיד דִּינָא וְאַתְעָבְרוּ חֲיִיבֵי עֲלָמָא כִּדִּין מַה
כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח.

לשון הקודש

תְּשַׁבַּר אוֹתָם לְחוּר לְמִקּוּמָם. דְּכֵר אַחַר,
תְּשַׁבְּחֵם מִמָּשׁ. שְׁבַח הוּא לָהֶם מִשּׁוּם
שְׁעוּלִים לְרֹאוֹת בְּהִשְׁתַּוְּקוּת. מִכָּאן, כָּל
מִי שְׁנִכְסֵף לְהִסְתַּכֵּל וְלַדַּעַת, אַף עַל גַּב
שְׁלֹא יָכֹול (נ"א וְלֹא נֹתְנִים לוֹ רְשׁוּת) –
הַשְּׁבַח הוּא שְׁלוֹ, וְכָלֵם מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נַח, בְּשִׁהְיָה בְּתַבָּה,
הִנֵּה פוֹחֵד שְׁלֹא יִזְכֹּר אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ

אֱלֹו מִצַּד הַיָּמִין, לֹא יַעֲלֶה לְעוֹלָמִים.
שְׁבַאֲשֵׁר וְשִׁבְיוֹן שְׁאוֹתוֹ הַחוּט יוֹרֵד לִיָּם,
וְהֵיָם אוֹחֲזוּ בּוֹ, אִזּוּ מִתְעוֹרְרִים הַגְּלִים
וְשׁוֹאֲנִים לְמִרְפֵּי מִרְפֵּי, עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְשִׁיב אוֹתוֹ וְאוֹתָם לְאַחוּר וְשָׁבִים
לְמִקּוּמָם.

זֶהוּ שְׁכָתוּב בְּשׂוּא גְלִין אֶתְה תְּשַׁבְּחֵם.
תְּשַׁבְּחֵם אֶת אוֹתָם גְּלִי הֵיָם. תְּשַׁבְּחֵם –

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר תָּא חַוִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא שְׂרִיא
 בְּעֵלְמָא לָא לִיבְעֵי לִיהּ לְאִינִישׁ דִּידְכֶּר שְׁמִיהּ
 לְעִילָא (קמיה דקדשא בריך הוא בעלמא). דְּהָא אִי אַדְּכֶּר שְׁמִיהּ
 יְדִכְרוּן חֻבּוּי (בלח) וַיִּיתֶן לְאַשְׁמֶתָא בִּיהּ. מְנָלָן
 מְשׁוֹנְמִית, דְּהָהוּא יוֹמָא יוֹם טוֹב דְּרָאשׁ הַשָּׁנָה הָהָא
 וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין עֲלֵמָא. וְכִדִּין אָמַר לִיהּ
 אֱלִישֶׁע (מלכים ב ד) הִישׁ לְדִבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ דָּא קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְכִדִּין אֶקְרִי מֶלֶךְ. מֶלֶךְ הַקְדוּשׁ מֶלֶךְ
 הַמְשַׁפֵּט. וְתֹאמַר בְּתוּךְ עַמִּי אֲנֹכִי יוֹשֶׁבֶת. לָא בְּעִינָא
 דִּידְכְּרוּן לִי וַיִּשְׁגָּחוֹן בִּי אֲלֵא בְּתוּךְ עַמִּי. מָאן דְּעִיל
 רִישִׁיהּ בֵּין עַמָּא (בלא) לָא יִשְׁגָּחוֹן עָלֶיהָ לְמִידָן לִיהּ
 לְבִישׁ. בְּגִינִי כֶּךָ אֲמַרָה בְּתוּךְ עַמִּי.

תָּא חַוִּי, נַח בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגְזָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא לָא

לשון הקודש

העולם, ואז אמר לה אלישע (מלכים-ב ד)
 היש לדבר לך אל המלך? זה הקדוש
 ברוך הוא, שאז נקרא מלך. מלך
 הקדוש. מלך המשפט. ותאמר בתוך עמי
 אנכי יושבת. איני רוצה שיוזכרו אותי
 וישגחון בי, אלא בתוך עמי. מי שמכנים
 ראשו בין העם ובלז, לא ישגחון עליו
 לדון אותו לרע. משום כך אמרה בתוך
 עמי.

בא ראה, נח, בשעה שהרגז היה שרוי

הוא לעולמים. ובין שנעשה הדין ונעברו
 רשעי העולם, אז מה כתוב? ויזכר
 אלהים את נח.

רבי אלעזר אמר, בא ראה, בשעה
 שהדין שרוי בעולם, לא צריך לאדם
 שיוזכר שמו למעלה ולפני הקדוש ברוך הוא
 בעולם. שהרי אם נזכר שמו, נזכרים ובל
 חטאיו ויבואו להשגיח בו. מנין לנו?
 משונמית. שאותו היום היה יום טוב של
 ראש השנה, והקדוש ברוך הוא דן את

אֲדַבֵּר. בֵּינוֹן דְּדִינָא אֲתַעְבֵּר מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת נֹחַ הַשָּׂתָא אֲדַבֵּר שְׁמִיָּה. דְּבַר אַחֵר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת נֹחַ כְּמָה דְּאֵת אָמַר וַאֲזַכֵּר אֶת בְּרִיתִי.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָוָה אָזִיל מִקְפּוֹטְקִיָּא לָלוּד. פָּנַע בֵּיה
רַבִּי יִיסָא. אָמַר לִיה תְּוֹהֲנָא עֲלֶךְ דְּאֵת
בְּלַחְוֹדָךְ. דְּהָא תַנִּינָן דְּלֹא יָפּוּק בַּר נֶשׁ יְחִידָאִי
בְּאַרְחָא. אָמַר לִיה רַבִּיָּא חַד אָזִיל בְּהֶדְאִי וְאִיהוּ אֲתִי
אַבְתְּרָאִי. אָמַר לִיה וְעַל דָּא תְּוֹהֲנָא אִידָּךְ אָזִיל בְּהֶדְךְ
מָאן דְּלֹא תִשְׁתַּעֵי בֵּיה מְלִי דְּאוֹרֵייתָא. דְּהָא תַנִּינָן
כָּל מָאן דְּאָזִיל בְּאַרְחָא וְלֹא עָמִיָּה מְלִי דְּאוֹרֵייתָא
אֶסְתַּכֵּן בְּנַפְשִׁיה. אָמַר לִיה חָכִי הוּא וְדָאִי.

אַדְחָכִי מָטָא הַהוּא רַבִּיָּא. אָמַר לִיה רַבִּי יִיסָא בְּרִי
מָאן אַתָּר אַנְתָּ. אָמַר לִיה מִקְרָתָא דְּלוּד
וְשִׁמְעֵנָא דְּהָאִי בַר נֶשׁ חָכִים אָזִיל תַּמָּן וְזַמִּינָא גְרַמָּאִי

לשון הקודש

עָמִי, וְהוּא בָּא אַחֲרִי. אָמַר לוֹ, וְעַל זֶה אָנִי
תְּמַה, אִידָּךְ הוֹלֵךְ עִמָּךְ מִי שְׁלֹא תִדְבֵּר
עִמּוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה? שְׁחֲרֵי שְׁנִינָנִי, כָּל מִי
שְׁהוֹלֵךְ בְּהֶדְךְ וְאִין עִמּוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה,
מִסְתַּכֵּן בְּנַפְשׁוֹ. אָמַר לוֹ, כֵּךְ זֶה בְּיָדָאִי.
בִּינְיָתִים הִנֵּיעַ אוֹתוֹ תִּינוּק. אָמַר לוֹ רַבִּי
יִיסָא, בְּנִי, מֵאִיזָה מְקוֹם אַתָּה? אָמַר לוֹ,
מֵעִיר לוּד, וְשִׁמְעֵתִי שְׁהָאִישׁ הַזֶּה הִחֲבֵם

בְּעוֹלָם, לֹא נִזְכֵּר. בֵּינוֹן שְׁעֵבֶר הַדִּין, מַה
כְּתוּב? וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. עֲכָשׁוּ נִזְכֹּר
שְׁמוֹ. דְּבַר אַחֵר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲזַכֵּר אֶת בְּרִיתִי.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָיָה הוֹלֵךְ מִקְפּוֹטְקִיָּא לָלוּד.
פָּנַע בּוֹ רַבִּי יִיסָא. אָמַר לוֹ, תְּמַהֲנִי עֲלֶיךָ
שְׁאֵתָה לְבַד, שְׁחֲרֵי שְׁנִינָנִי שְׁלֹא יֵצֵא אָדָם
יְחִידִי לְהֶדְרֵךְ. אָמַר לוֹ, תִּינוּק אַחֵד הִלֵּךְ

לְפֻלְחָנִיהָ וּלְמִיתָהּ בְּחַדֶּיהָ. אָמַר לִיה בְּרִי יִדְעָתָ מַלִּי
דְּאוּרִייתָא. אָמַר לִיה יִדְעָנָא דְהָא אָבָא הָוָה אוּלִיף
לִי בְּפִרְשֵׁת קִרְבָּנוֹת וְאַרְכִּינָא אוּדְנָאי לְמַאי דְהָוָה
אָמַר עִם אָחִי דְאִיהוּ קְשִׁישָׁא מְנָאי. אָמַר לִיה רַבִּי
יִיסָא בְּרִי אִימָא לִי.

פִּתְחָ וְאָמַר וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיה וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה
הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת
בְּמִזְבֵּחַ. וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ, דָּא אִיהוּ מִזְבֵּחַ דְּאַקְרִיב בֵּית
אָדָם קִדְמָא. נֹחַ (דף ע"א) אִמָּאי קָרִיב עוֹלָה. דְּהָא
עוֹלָה לֹא סִלְקָא אֱלָא בְּגִין הִרְחֹרָא וְרַעוּתָא דְלָבָא
וְנֹחַ בְּמָה חָב. אֱלָא נֹחַ הִרְחֵר וְאָמַר הָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא גִזֵּר דִּינָא עַל עֲלָמָא דִּיתְחַרְב, דִּילְמָא בְּגִין
דְּשׁוּיב לִי כָּל זְכוּתָא פִּקְעָ לִי וְלֹא יִשְׁתָּאֵר לִי זְכוּ
בְּעֲלָמָא. מִיד וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיה.

לשון הקודש

עלת במזבח. ויבן נח מזבח – זהו המזבח
שהקריב בו אדם הראשון. למה נח
הקריב עולה, שהרי עולה לא עולה אלא
בשביל הרהור ורצון הלב, ונח במה
חטא? אלא נח הרהר ואמר: הרי הקדוש
ברוך הוא גזר דין על העולם שיחרב,
אולי משום שמציל אותי פקעה כל זכותי
ולא תשאר לי זכות בעולם? מיד – ויבן
נח מזבח לה.

הולך לשם, וזמנתי עצמי לעבודתו
וללכת עמו. אמר לו, בני, אתה יודע
דברי תורה? אמר לו, אני יודע, שהרי
אבי למד אותי בפרשת קרבנות,
והרבנתי אותי למה שהיה אומר עם אחי,
שהוא גדול ממני. אמר לו רבי ייסא,
בני, אמר לי.

פתח ואמר: ויבן נח מזבח לה ויקח מכל
הבהמה הטהרה ומכל העוף הטהור ויעל

תֹּהוּא מִזְבַּח דְּאֶקְרִיב בֵּיה אָדָם הָרֹאשׁוֹן הָוָה. אִי
 הָכִי אֲמֹאי וַיִּבֶן. אֶלָּא בְּגִין דְּחִיבֵי עֲלָמָא
 גָּרְמוּ דְלֹא קִיָּמָא בְּדוֹכְתִּיהָ. בִּינֹן דְּאִתָּא נַח פְּתִיב
 בֵּיה וַיִּבֶן. וַיַּעַל עֹלֹת עֲלֵת פְּתִיב חֲדָא. פְּתִיב, (ויקרא
 א) עֹלָה הוּא אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לִי (לְעוֹלָם עֹלָה סְלֵקָא דְּכַר. אִי)
 עֹלָה סְלֵקָא דְּכַר וְלֹא סְלֵקָא נִוְקְבָא דְּכְתִיב זָכָר
 תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ. אֲמֹאי כְּתִיב אִשָּׁה דְּהָא אִשׁ בְּעִי
 לְאִשְׁתַּבְּחָא תַּפְּנִין.

אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּעֹלָה אֶתְקָרִיב דְּכַר. וְלֹאֲתִרִיה
 אֶתְקָרִיב. נִוְקְבָא לֹא בְּעִיָּא לְאִתְפָּרְשָׁא מִנִּיהָ,
 אֶלָּא בָּהּ אֶתְקָרִיב בְּגִין לְחִתְפָּרָא דָּא בְּדָא. דְּסְלֵקָא
 נִוְקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא לְאִתְחַפָּרָא בְּחֲדָא. וְאַף עַל גַּב
 דְּאִשָּׁה לְשׁוּם אִישִׁים.

נַח אֶצְטְרִיךְ לִיה לְמִקְרִב עֹלָה. דְּאִיהוּ בְּאִתְר

לשון הקודש

אִשָּׁה, שְׁחֲרִי אִשׁ צְרִיכָה לְהַמְצֵא שָׂם?
 אֶלָּא אַף עַל גַּב שְׁעוֹלָה נִקְרְבַת זָכָר
 וְלְמִקְוָמָה נִקְרְבַת, הִנְקֵבָה לֹא צְרִיכָה
 לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ, אֶלָּא עֲמָה נִקְרַב, בְּשִׁבִּיל
 לְחַבֵּר זֶה עִם זֶה. שְׁעוֹלָה הִנְקֵבָה אֶל
 הַזָּכָר לְהִתְחַבֵּר בְּאַחֶד, וְאַף עַל גַּב
 שְׂאִשָּׁה לְשׁוּם אִישִׁים.

נַח הִיָּה צְרִיךְ לְהִקְרִיב עֹלָה, שֶׁהוּא

אוֹתוֹ מִזְבַּח שְׂבוּ הַקָּרִיב אָדָם הָרֹאשׁוֹן
 הִיָּה. אִם כֵּן, אִזּוּ לָמָּה וַיִּבֶן? אֶלָּא מִשּׁוּם
 שְׂרָשְׁעֵי הָעוֹלָם גָּרְמוּ שְׁלֹא עָמַד בְּמִקְוָמוֹ.
 בִּינֹן שְׂבָא נַח, פְּתוּב בּוּ וַיִּבֶן. וַיַּעַל עֲלֵת,
 פְּתוּב עֲלֵת, אַחֶד. פְּתוּב (ויקרא א) עֲלָה הוּא
 אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לְה' וְלְעוֹלָם עֲלָה עֹלָה זָכָר.
 אִם עֹלָה – עֹלָה זָכָר וְלֹא עֹלָה נִקְבָּה,
 שְׂפָתוֹב זָכָר תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ. לָמָּה פְּתוּב

וַיְדַבֵּר אֵל עִבְדֵּי לִי קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא לְאַתְחַבְּרָא
 וְלֹא־עֲלָא בְּתִיבָה. וְעַל דָּא אֶקְרִיב עוֹלָה. עוֹלָה הוּא
 אִשָּׁה. אִשׁ ה' דְּאַתְחַבְּר (בָּהּ) שְׂמָאלָא בְּנוֹקְבָא. דְּהָא
 (כָּל) נוֹקְבָא מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא קָא אֲתִיָּא וַיְדַבֵּר
 מִסְטָרָא דִּימִינָא בְּאַתְדִּבְקוּתָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כֶּךָ
 אֶקְרִי (עוֹלָה) נוֹקְבָא אִשָּׁה. אִשָּׁה קְטִירוּ דְרַחֲמִימוּ דְאַחִיד
 בָּהּ שְׂמָאלָא לְסִלְקָא לָהּ לְעִילָא וְלֹא־תִקְשְׁרָא כְּחֻדָּא.
 וּבְגִין כֶּךָ (ד"א בְּתִיב) עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. קְשִׁירוּ דְדָבָר
 וְנוֹקְבָא דָּא בְּדָא:

וַיֵּרָח יי אֶת רֵיחַ הַנִּיחָח. וּבְתִיב אִשָּׁה רֵיחַ נִיחָח.
 אִשָּׁה חָבִי שְׂמַעְנָא תִנְנָא וְאַשָּׁא מְחַבְּרִין
 בְּחֻדָּא. דְּהָא לִית תִּנְנָא בְּלָא אִשָּׁא כְּמָה דְבְּתִיב (שְׁמוֹת)
 (ט) וְהָרַסְנִי עֵשֶׂן כָּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יי בָּאִשׁ.
 תָּא חֲזִי, אִשׁ נָפִיק מִלְגִּיו וְאִיחוּ דָק. וְאַחִיד בְּמִלְחָה

לשון הקודש

עֲלָה הוּא אִשָּׁה, הַקְשֶׁר שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה זֶה
 עִם זֶה.

וַיֵּרָח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחָח. וּבְתוֹב אִשָּׁה
 רֵיחַ נִיחָח. אִשָּׁה, כֶּךָ שְׂמַעְנִי – עֵשֶׂן וְאִשׁ
 מְחַבְּרִים בְּאַחַד, שְׁהָרִי אִין עֵשֶׂן בְּלָא
 אִשׁ, כְּמוֹ שֶׁבְּתוֹב (שְׁמוֹת ט) וְהָרַסְנִי עֵשֶׂן
 כָּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאִשׁ.

בָּא רָאָה, אִשׁ יוֹצֵאת מִבְּפָנִים וְהוּא דָק,
 וְאִחוּ בְּדָבָר אֶחָד בְּחוּץ שְׂאִינוּ דָק כֶּךָ,

בְּמָקוֹם שֶׁל הַזָּכָר, עָשָׂה אוֹתוֹ הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהִתְחַבֵּר וּלְהַכְנִים לְתִבְיָה, וְעַל
 זֶה הַקְרִיב עוֹלָה. עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. אִשׁ ה'
 שֶׁהִתְחַבְּר (עִמָּהּ) הַשְּׂמָאל בְּנוֹקְבָה. שְׁהָרִי
 וְכָל נִקְבָּה מִצַּד הַשְּׂמָאל בָּאָה, וְזָכָר מִצַּד
 הַיָּמִין בְּהִתְדִּבְקוּת זֶה בְּזֶה, וְלָכֵן נִקְרָאת
 [עוֹלָה] נִקְבָּה אִשָּׁה. אִשָּׁה – קְשֶׁר שֶׁל
 הָאִתְּחַבָּה שְׂאוֹתֶיהָ בָּהּ הַשְּׂמָאל לְהַעֲלוֹתָהּ
 לְמַעַלָּה וּלְהִתְקַשֵּׁר בְּאַחַד, וְלָכֵן בְּתוֹב

אַחֲרָא לְבַר דְּלָאוּ אִיהוּ דִּקְ הָכִי וְאַתְּאַחֲדֵן דָּא בְּדָא
וּבְדִין תִּנָּנָא סְלָקָא. כָּאִי טַעֲמָא בְּגִין דְּאַתְּאַחֲדֵן אִשָּׁא
בְּמִלָּה דְּרָגִישׁ. וְסִימָנִיד חוּטְמָא דְּנַפִּיק בֵּיהּ תִּנָּנָא מִגּוּ
אִשָּׁא.

וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים לג) יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפְּדִי. בְּגִין
דְּאַחֲדֵן אִשָּׁא לְאַתְרִיהּ. וְחוּטְמָא (אתְרִגִּישׁ)
אַתְּכְנִישׁ בְּהֵוֹא רִיחָא לְגוּ לְגוּ עַד דְּאַתְּאַחֲדֵן כֹּלָא
וְתַב לְאַתְרִיהּ. וְאַתְּקָרִיב כֹּלָא לְגוּ מִחֲשָׁבָה
וְאַתְּעֲבִיד רַעוּתָא חָדָא. וּבְדִין רִיחַ נִיחָח. דְּנַח
רוּגְזָא וְאַתְּעֲבִיד נִיחָח.

דְּחָא תִּנָּנָא אַתְּכְנִישׁ וְעִיִּל וְקָמִיט בְּאִשָּׁא וְאִשָּׁא
אַחֲדֵן בְּתִנָּנָא וְעִיִּלִּי תְרוּוֹיִהּ לְגוּ לְגוּ עַד דְּנַח
רוּגְזָא. וְכֵד אַתְּאַחֲדֵן (אֲחִיד) כֹּלָא דָּא בְּדָא וְנַח רוּגְזָא,
בְּדִין הוּא נִיחָח, וְקָשִׁירוּ חַד וְאַתְּקָרִי נִיחָח. נִיחָח

לשון הקודש

וּנְקָרֵב כֹּל לְתוֹךְ הַמִּחְשָׁבָה וְנַעֲשֶׂה רִצּוֹן
אַחֲדֵן. וְאִי רִיחַ נִיחָח, שְׁנַח הָרְגֵז וְנַעֲשֶׂה
נַחַת.

שְׁחָרִי הָעֵשֶׂן נְאֻסָּה וּנְכָנָס וּמִתְקַמֵּט
בְּאִשׁ, וְהָאִשׁ אוֹחֶזֶת בְּעֵשֶׂן, וּנְכָנָסִים
שְׁנִיחָם לְפָנֵי וּלְפָנִים עַד שְׁנַח הָרְגֵז.
וּכְשֶׁחֶבֶל נְאֻחִים וְאוֹחִזִין זֶה בְּזֶה וְנַח הָרְגֵז,
אִי הוּא מְנוּחָה וְקָשֶׁר אַחֲד וּנְקָרָא נַחַת.

וְנִיחָחִים זֶה בְּזֶה, וְאִי עוֹלָה הָעֵשֶׂן. מַה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהָאִשׁ אוֹחֶזֶת בְּדָבָר
הַמִּתְפַּעֵל, וְסִימָן לְדָבָר – הַחֲטָם שִׁיּוּצָא
בּוֹ עֵשֶׂן מִתּוֹךְ אִשׁ.

וְעַל זֶה כְּתוּב (דברים לג) יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה
בְּאַפְּדִי. מִשּׁוֹם שֶׁחוֹזֶרֶת הָאִשׁ לְמִקּוּמָהּ.
וְהַחֲטָם וּמִתְפַּעֵל נְאֻסָּה בְּאוֹתוֹ רִיחַ לְפָנֵי
וּלְפָנִים, עַד שֶׁנִּיחָחוּ כֹּל וְחוֹזֵר לְמִקּוּמוֹ,

בְּרוּחָא חֲדוּתָא דְכָלָא בְּחָדָא. נְהִירוּ דְבוֹצִינִין נְהִירוּ
דְאַנְפִּין. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, וַיֵּרַח יי אֶת רִיחַ הַנִּיחַח.
כַּמֵּאן דְאַרְח וּכְנִישׁ כָּלָא לְגוּ אַתְרִיהּ.

אַתָּא רַבִּי יִיסָא וְנִשְׁקִיָּה. אָמַר וּמָה כָּל תְּדִין טָבָא
אֵית תַּחֲוֹת יָדָךְ וְלֹא יִדְעָנָא בֵּיתָא. אָמַר
אַחֲדָרְנָא מִן אוֹרְחָא, וְנִתְחַבֵּר בְּחֶדְךָ. אָזְלוּ. אָמַר רַבִּי
חֻזְקִיָּה אֲרַחָא דָּא בְּחֶדֶי שְׂכִינְתָּא נְחָךְ דְּהָא מִתְקַנָּא
קָמִין. אַחֲדִיד בִּידָא דְּהָהוּא יְנוּקָא וְאָזְלוּ. אָמְרוּ לִיה
אֵימָא לָן קָרָא חֲד מֵאֲנִין דְּאָמַר לָךְ אַבּוּךָ.

פִּתְחָא הָהוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי
מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ, דָּא הוּא תִּיאוּבְתָא עֲלָאָה
דִּיפּוּק (דְּנִפְקָא) רַעוּתָא מִפּוּמָא לְנִשְׁקָא וְלֹא נָפִיק
מִחוּטְמָא כִּד אֶשָּׂא נִפְקָא, דְּהָא כִּד אַתְחַבֵּר פּוּמָא
לְנִשְׁקָא נָפִיק אֶשָּׂא בְּרַעוּתָא בְּנְהִירוּ דְאַנְפִּין בְּחֶדְוָה
דְכָלָא בְּאַתְדַּבְּקוּתָא דְנִיחָא.

לשון הקודש

גַּלְדָּ, שְׁהָרִי מִתְקַנֵּת לְפָנֵינוּ. אַחֲזוּ בִידֵי
אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְהִלְכוּ. אָמַר לוֹ, אָמַר לְנוּ
פָּסוּק אַחַד מֵאוֹתָם שְׂאֵבִיד אָמַר לָךְ.
פִּתְחָא אוֹתוֹ הַתִּינּוֹק וְאָמַר, (שיר א) יִשְׁקֵנִי
מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ. זוֹהִי הַשְּׁתוּקָה הַעֲלִינָה
שְׂיוּצָא וְשְׂיוּצָא רְצוֹן מִהֶפֶה לְנִשְׁקָא וְלֹא
יוּצָא מִהַחֲטָם כַּאֲשֶׁר יוּצָאת אִשׁ. שְׁהָרִי
כַּשְּׂמֵתִּחַבֵּר הֶפֶה לְנִשְׁקָא, יוּצָאת אִשׁ

נִחַת הָרוּחַ חֲדוּת הַכָּל כַּאֲחֶד. הָאֶרֶת
הַנִּרְוֹת הָאֶרֶת הַפָּנִים. וְלָכֵן כְּתוּב וַיֵּרַח ה'
אֶת רִיחַ הַנִּיחַח, כִּמוּ מִי שְׁמֵרִית וְכוּנָם
הַכָּל לְתוֹךְ מְקוּמוֹ.

כָּא רַבִּי יִיסָא וְנִשְׁקוּ. אָמַר, וּמָה כָּל
הַטּוֹב הַזֶּה תַּחַת יָדָךְ וְלֹא יִדְעָתִי בּוֹ?
אָמַר, אַחֲזוּר מִהֶדְרֶךְ וְנִתְחַבֵּר עִמָּךְ. הִלְכוּ.
אָמַר רַבִּי חֻזְקִיָּה, בְּדֶרֶךְ זוֹ עִם הַשְּׂכִינָה

וּבְגִין כֹּךְ כִּי טוֹבִים הוּדִיד מִיָּין. מִהֲהוּא יֵין (י"ז)
 דְּמַחְדִּי וְנִהִיר אֲנִפִּין וְחִיִּיכִין עֵינִין וְעָבִיד
 רְעוּתָא. וְלֹא מִיָּין דְּמַשְׁכֵּר (דְּשָׁכִיר) וְעָבִיד רוּגְזָא
 וְאַחֲשִׁיד אֲנִפִּין וְלִהְטָאן עֵינִין יֵין דְּרוּגְזָא. וְעַל דָּא
 בְּגִין דְּחִמֵּר דָּא טַב, נָהִיר אֲנִפִּין וְחִדִּי עֵינִין וְעָבִיד
 תִּיאוּבָתָא דְּרַחֲמִינוּ, מְקַרִּיבִין לִיה כָּל יוֹמָא עַל גְּבִי
 מִדְּבָחָא (דף ע"ב) שְׁעוּרָא דְּמֵאן דְּשִׁתִּי לִיה חִדִּי לִיה
 וְעָבִיד לִיה גֵּיחָא דְּכִתִּיב (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ יֵין רְבִיעִית
 הֵחִין. וּבְגִין כֹּךְ כִּי טוֹבִים הוּדִיד מִיָּין. מִהֲהוּא יֵין
 דְּאַתְעָר רַחֲמִוּתָא וְתִיאוּבָתָא.

וְכָלֹא בְּמָה דְּלִתְתָּא אַתְעָר רַחֲמִוּתָא דְּלַעִילָא.
 תִּרִין שְׂרָגִין כֹּךְ אַתְדַּעַךְ נִהוּרָא דְּלַעִילָא
 בְּתַנְנָא דְּסָלִיק מִהֲהוּא דְּלִתְתָּא אַתְדִּלִּיק הֵהוּא
 דְּלַעִילָא. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה הָכִי הוּא וְדָא דְּעִלְמָא

לשון הקודש

בְּרָצוֹן בְּפָנִים מְאִירוֹת, בְּחֻדוֹת הַכֹּל, בְּהִתְדַּבְּקוֹת שֶׁל מְנוּחָה.
 וּמִשּׁוּם כֹּךְ כִּי טוֹבִים הוּדִיד מִיָּין, מֵאוֹתוֹ
 יֵין וְיֵין הַמְשַׁמֵּחַ וּמֵאִיר פָּנִים וְהָעֵינַיִם
 מְחִיכוֹת, וְנַעֲשֶׂה הַרְצוֹן. וְלֹא מִהֵינִן
 הַמְשַׁכֵּר וְשִׁמְשִׁיר וְעוֹשֶׂה רִגְזוֹ וּמַחֲשִׁיד
 פָּנִים, וְהָעֵינַיִם לִוְהָטוֹת יֵין שֶׁל רִגְזוֹ. וְעַל
 זֶה, מִשּׁוּם שֶׁיֵּין זֶה טוֹב מֵאִיר הַפָּנִים
 וּמְשַׁמֵּחַ הָעֵינַיִם וְעוֹשֶׂה הִשְׁתַּקְקוֹת שֶׁל
 אֲהָבָה, מְקַרִּיבִים אוֹתוֹ כָּל יוֹם עַל גְּבִי
 הַמִּזְבֵּחַ בְּשְׁעוֹר שְׁמִי שְׁשׁוּתָהּ אוֹתוֹ,
 מְשַׁמֵּחַ אוֹתוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ נַחַת, שְׂכָתוֹב
 (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הֵחִין. וּמִשּׁוּם כֹּךְ
 כִּי טוֹבִים הוּדִיד מִיָּין, מֵאוֹתוֹ הֵינִין
 שְׁמַעוּרָא אֲהָבָה וְהִשְׁתַּקְקוֹת.
 וְחַפְלָא כְּמוֹ שְׁלֻמָּטָה מְעוּרָר אֲהָבָה
 שְׁלֻמָּעֵלָה. שְׁנֵי גִירוֹת, בְּשִׁדּוּעָה הָאוּר
 שְׁלֻמָּעֵלָה בְּעֶשֶׂן שְׁעוּלָה מֵאוֹתוֹ שְׁלֻמָּטָה,

עֲלָאָה תִּלְיָא בְּתַתָּא וְתַתָּא בְּעֲלָאָה, וּמִזְמָנָא
דְּאַתְחָרִיב בִּי מִקִּדְשָׁא בִּרְכָּאן לָא אֶשְׁתַּכְּחוּ לְעִילָא
וְתַתָּא. לְאַחֲזָאָה דְּדָא בְּדָא תִּלְיָא.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּרְכָּאן לָא אֶשְׁתַּכְּחוּ וּלְוֹטִין
אֶשְׁתַּכְּחוּ, דִּהָא יְנִיקוּ דְּכֻלָּא בְּהֵוּא סְטָרָא
נִפְקִי (ד"א וּבִרְכָּאן לָא נִפְקִי), מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל לָא
שְׂרִיין בְּאַרְעָא וְלֹא פִלְחִי פּוֹלְחָנָא דְּאַצְטְרִיד לְאַדְלָקָא
בּוֹצִינִין וְלֹא־שְׁתַּכְּחָא בִּרְכָּאן, וּבְגִין כֶּךָ לָא מִשְׁתַּכְּחִי
לְעִילָא וְתַתָּא, וְעֲלֻמָּא לָא יְתִיב בְּקִיּוּמִיהּ כְּדָקָא יָאוּת.
וְאָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה לָא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
הָאָדָמָה בְּעֶבֶר הָאָדָם. מָאִי הוּא, אָמַר רַבִּי
יִיסָא הָכִי שְׁמַעְנָא מִרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר כָּל זְמָנָא
דְּאַשָּׁא דְלְעִילָא אוֹסִיף לְתַקְפָּא, תִּנָּנָא דְּאִיהוּ דִּינָא
דְּלַתַּתָּא אַתְקִיף רוּגְזָא וְשָׂצִי כָלָא. בְּגִין דְּכַד נִפְקִי

לשון הקודש

בְּאַרְצָא וְלֹא עוֹבְדִים עֲבוּדָה שְׁצָרִיד
לְהַדְלִיק מְאוֹרוֹת וְלְהַמְצֵא בְּרִכּוֹת, וְלִבְנֵי
לָא נִמְצְאִים לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהָעוֹלָם לָא
יוֹשֵׁב בְּקִיּוּמוֹ כְּרָאוּי.

וְאָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, לָא אֶסְפֵּי לְקַלֵּל עוֹד
אֶת הָאָדָמָה בְּעֶבֶר הָאָדָם. מַהוּ זֶה? אָמַר
רַבִּי יִיסָא, כֶּךָ שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי שְׁמַעוֹן
שְׁאָמַר, כָּל פֶּעַם שֶׁאֵשׁ שְׁלַמְעֵלָה מוֹסִיפָה
לְהַתְחַזֵּק – הָעֵשֶׂן, שֶׁהוּא דִּין שְׁלַמְעֵלָה,

נִדְלָק אוֹתוֹ שְׁלַמְעֵלָה. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה,
כֶּךָ הוּא בּוֹדְאִי, שֶׁהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן תָּלוּי
בְּתַתָּוֹן וְהַתַּתָּוֹן בְּעֲלִיּוֹן. וּמִזְמָן שֶׁנִּחְרַב
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לָא נִמְצְאוּ בְּרִכּוֹת לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה, כְּדִי לְהִרְאוֹת שְׁנֵי תָלוּי בִּזְוָה.
וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִכּוֹת אֵין נִמְצְאוֹת,
וּקְלָלוֹת נִמְצְאוֹת, שֶׁהֲרִי יְנִיקַת הַכֹּל
מֵאוֹתוֹ צַד יוֹצְאִים (ד"א וּבְרִכּוֹת לָא יוֹצְאוֹת).
מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל לָא שְׂרוּיִים

אָשָׂא לִית לִיה פֶּסֶק (קמיה) עַד דִּישְׁתְּלִים דִּינָא. וְכֵד
 דִּינָא דְלִתְתָּא לֹא אוֹסִיף לְאַתְתְּקָפָא בְּדִינָא דְלַעִילָא
 עָבִיד דִּינָא וּפְסִיק וְלֹא יִשְׁתַּלֵּם דִּינָא לְשִׁיצָאָה. וּבְגִין
 כֹּךְ כְּתִיב לֹא אוֹסִיף לְמִיָּהֵב תּוֹסֶפֶת לְאַתְתְּקָפָא
 דִּינָא דְלִתְתָּא.

אָמַר הָהוּא יְנוּקָא שְׂמַעְנָא בְּגִין דְּכְתִיב אַרוּרָה
 הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרָךְ. דִּהָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא
 דְּאַתְלִטִּיא אֲרַעָא בְּחוּבָא דְאַדָּם. אֲתִיְיָהִיב רְשׁוֹ
 לְשִׁלְטָאָה עָלָהּ הָהוּא חוּיָא בִישָׂא דְאִיהוּ מִחְבְּלָא
 דְּעֵלְמָא וְשָׂצִי בְּנֵי עֵלְמָא. מִתְּחִילָא יוֹמָא דְקָרִיב נָח
 קָרְבֵּנָא, וְאַרְחָ לִיה קֳדָשָׁא בְּרִידָּה הוּא, אֲתִיְיָהִיב רְשׁוֹ
 לְאַרַעָא לְנִפְקָא מִתְּחִילָת הָהוּא נָחֵשׁ וְנִפְקָא מִמְּסַאָבָא.
 וְעַל דָּא מְקַרִּיבִין יִשְׂרָאֵל קָרְבֵּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא
 בְּגִין לְאַנְהָרָא אִפִּי אֲרַעָא.

לשון הקודש

שֶׁל אָדָם, נִתְּנָה רְשׁוּת שִׁישְׁלֹט עָלֶיהָ
 אוֹתוֹ הַנָּחֵשׁ הָרַע, שֶׁהוּא מְשַׁחֵת אֶת
 הָעוֹלָם וּמְשַׁמֵּד אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם. מֵאוֹתוֹ
 יוֹם שֶׁהַקָּרִיב נָח קָרְבַּן וְהָרִיחַ הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ, נִתְּנָה רְשׁוּת לְאַרְץ
 לְצֵאת מִתַּחַת אוֹתוֹ הַנָּחֵשׁ וּנִצָּאָה
 מִמְּסַאָבָהּ. וְלָכֵן מְקַרִּיבִים יִשְׂרָאֵל קָרְבַּן
 לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּדֵי לְהַאִיר פָּנֵי
 הָאָרֶץ.

מִחֲזֹק הִרְגָנוּ וּמְשַׁמֵּד הִכֵּל. מִשּׁוּם
 שֶׁכְּשִׁוּצָאֵת אֵשׁ, אֵין לָהּ הַפְסָקָה וּלְפָנֶינוּ
 עַד שֶׁנִּשְׁלֹם הַדִּין, וּכְשֶׁדִּין שְׁלֻמָּה לֹא
 מוֹסִיף לְהִתְחַזֵּק עִם הַדִּין שְׁלֻמָּעֻלָּה,
 עוֹשֶׂה דִין וּפּוֹסֵק, וְלֹא יִשְׁלֹם הַדִּין
 לְהַשְׁמִיד. וְלָכֵן כְּתוּב לֹא אִסַּף, לְתַת
 תּוֹסֶפֶת שִׁיתְחַזֵּק הַדִּין שְׁלֻמָּה.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, שְׂמַעְתִּי מִשּׁוּם
 שֶׁכְּתוּב אַרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרָךְ, שֶׁהָרִי
 בְּאוֹתָהּ שַׁעָה שֶׁהִתְקַלְלָה הָאָרֶץ בְּחַטָּאוֹ

השלמה מההשמטות (סימן יג)

עוֹד פֶּתַח תְּהוּא יִנּוֹקָא וְאָמַר (שיר השירים א') לְרִיחַ
שְׁמָנִיד טוֹבִים. לְרִיחַ מָאן, אֵלָּא אִית רִיחַ וְאִית
רִיחַ. רִיחַ הַקָּרְבָּן וְרִיחַ הַקְטוֹרֶת. רִיחַ הַקָּרְבָּן מִקְרִיב
וּמִיִּיחָד כָּל אֵינוֹן שְׁבִטִיא דְּהִיכְלָא דְּבֵית דָּוִד וְרִיחַ
הַקְטוֹרֶת מִקְרִיב וּמִיִּיחָד וְאִנְהִיר אֵינוֹן בּוֹצִינִין עַלְאִין
נְהָרִי אֶפְרַסְמוֹנָא דְּכִיָּא.

וְעַל דָּא תָּרִין מְדַבְּחִין הָווּ, מִזְבֵּחַ הַקְטוֹרֶת וּמִזְבֵּחַ
הָעוֹלָה מִזְבֵּחַ הַקְטוֹרֶת אִיהוּ פְּנִימָא מִזְבֵּחַ
הָעוֹלָה אִיהוּ לְבַר. רִיחַ מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה מִתְקִין לְאִנְהִירָא
בּוֹצִינִין תַּתְּאִין, רִיחַ מִזְבֵּחַ הַקְטוֹרֶת מִתְקִין לְאִנְהִירָא
בּוֹצִינִין עַלְאִין. וְעַל דָּא לְרִיחַ שְׁמָנִיד טוֹבִים לְרִיחַ
דְּתְהוּא קְטוֹרֶת שְׁמָנִיד טוֹבִים.

בֹּא וְרֵאָה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי לְעִילָא

לשון הקודש

השלמה מההשמטות (סימן יג)

הַקְטוֹרֶת וּמִזְבֵּחַ הָעוֹלָה. מִזְבֵּחַ הַקְטוֹרֶת
הוא פְּנִימִי, מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה הוא חִיצוֹנִי.
רִיחַ מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה מִתְקִין לְהֵאִיר מְנוֹרוֹת
תַּחְתּוֹנוֹת, רִיחַ מִזְבֵּחַ הַקְטוֹרֶת מִתְקִין
לְהֵאִיר מְנוֹרוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְעַל זֶה לְרִיחַ
שְׁמָנִיד טוֹבִים, לְרִיחַ שֶׁל אוֹתָהּ הַקְטוֹרֶת,
שְׁמָנִיד טוֹבִים.

בֹּא רֵאָה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי
לְמַעַל מִזְבֵּחַ חִיצוֹן לְמַטָּה. מִזְבֵּחַ

עוֹד פֶּתַח אוֹתוֹ תִּינוֹק וְאָמַר, (שיר השירים א)
לְרִיחַ שְׁמָנִיד טוֹבִים, לְרִיחַ מִי? אֵלָּא יֵשׁ
רִיחַ וְיֵשׁ רִיחַ, רִיחַ הַקָּרְבָּן וְרִיחַ הַקְטוֹרֶת.
רִיחַ הַקָּרְבָּן מִקְרִיב וּמִיִּיחָד כָּל אוֹתָם
שְׁבִטִים שֶׁל הֵיכַל בֵּית דָּוִד, וְרִיחַ הַקְטוֹרֶת
מִקְרִיב וּמִיִּיחָד וּמֵאִיר אוֹתָם גְּרוֹת עֲלִיוֹנִים
נְהָרוֹת אֶפְרַסְמוֹן זָךְ.

וְעַל זֶה הָיוּ שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת - מִזְבֵּחַ

מִזְבֵּחַ חִיצוֹן לְתֵתָא. מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי הוּא שָׁלֵם וְזֶהוּ
 דְּכֵתִיב הַמִּזְבֵּחַ בְּתוֹסַפֶּת ה"א וְכָךְ הוּא בְּכָל מְקוֹם.
 וּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הוּא חֶסֶד ה"א כְּמוֹ נַעֲרָה נַעַר חֶסֶד
 ה' אֲשֶׁתִּכָּח דְּמֵאֲתַעְרוּתָא דְּמִזְבֵּחַ (ס"א חִיצוֹן) שֶׁל מִטָּה
 אֲתַעַר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה וּבִמְה אֲתַעַר בְּרִית
 (ס"א דְּמֵאֲתַעְרוּתָא דְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה אֲתַעַר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל
 בְּרִית הַקֶּרְבָּנוֹת. וּבְרִית הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מִטָּה אֲתַעַר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל
 מַעְלָה, וּבִמְה אֲתַעַר בְּרִית הַקְּטוֹרֶת. וְעַל דָּא) הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מִטָּה. וְעַל
 דָּא (שִׁיר הַשִּׁירִים א') לְרִית שְׁמָנִיד טוֹבִים אֵינוֹן בּוֹצִינִין
 נִהְרִין וְנִצִּיצִין. כְּתִיב הָכָא טוֹבִים וְכְתִיב הֵתָם (בְּרֵאשִׁית
 א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב: (עַד כֹּאן מֵחֵה שְׁמֹטוֹת)

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה יָאוֹת הוּא (וְהִיא) וְהִיא תְּלִי עַד
 דְּקִימוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינִי. אָמַר רַבִּי
 יִיסָא קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲזַעִיר לָהּ לְסִיחָרָא וְשִׁלְטָא
 תַּהוּא נַחֲשׁ, אֲבָל בְּגִין חוּבָא דְּאָדָם אֲתַלְטִיָּא בְּגִין

לשון הקודש

מִטָּה מִתְעוֹרֵר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה, וּבִמְה
 מִתְעוֹרֵר? בְּרִית הַקְּטוֹרֶת. וְעַל זֶה הוּא הַקְּטוֹרֶת שֶׁל
 מִטָּה. וְעַל זֶה (שם) לְרִית שְׁמָנִיד טוֹבִים,
 אוֹתָם נֵרוֹת מְאִירִים נּוֹצִצִים. כְּתוּב כֹּאן
 טוֹבִים, וְכְתוּב שָׁם (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאֹר כִּי טוֹב: ע"כ מֵחֵה שְׁמֹטוֹת.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, יָפָה הוּא, וְהוּא וְזֶה
 הִיָּה תְּלוּי עַד שְׁעֻמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינִי.
 אָמַר רַבִּי יִיסָא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַקְּמִין

הַפְּנִימִי הוּא שָׁלֵם. וְזֶהוּ שְׁכֵתוֹב הַמִּזְבֵּחַ,
 בְּתוֹסַפֶּת ה"א, וְכָךְ הוּא בְּכָל מְקוֹם.
 וּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הוּא חֶסֶד ה"א, כְּמוֹ נַעֲרָה,
 נַעַר חֶסֶד ה'. נִמְצָא שְׁמֵהֶתְעוֹרְרוֹת
 הַמִּזְבֵּחַ וְהַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה מִתְעוֹרֵר מִזְבֵּחַ
 הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה, וּבִמְה מִתְעוֹרֵר? בְּרִית
 וְשְׁמֵהֶתְעוֹרְרוֹת מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה מִתְעוֹרֵר
 מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מַעְלָה, וּבִמְה מִתְעוֹרֵר? בְּרִית
 הַקֶּרְבָּנוֹת. וּבְרִית הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל

לְמִילֹט עֲלָמָא. בְּהִהוּא יוֹמָא (דְּאִתְיַהֲבַת אוּרִיִּיתָא) נִפְקַת
אֶרְעָא מִהֵיא קִלְלָה וְקִיִּימָא סִיחָרָא בְּהֵיא
גְרִיעוּתָא, בַּר בְּשַׁעְתָּא דְקוֹרְבָנִיא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּעֲלָמָא
וַיִּשְׂרָאֵל יִתְבִּין עַל אֶרְעָהוֹן.

אָמַר רַבִּי יִיסָא לְהֵהוּא יְנוּקָא מַה שְּׂמָךְ, אָמַר
לִיָּה אָבָא. אָמַר לִיָּה אָבָא תְהֵא בְכֻלָּא
בְּחֻכְמָה וּבְשָׁנִין. קָרָא עָלֶיהָ (מְשָׁלִי כג) יִשְׁמַח אָבִיד
וְאָמַר וְתִגַּל יוֹלְדֶתָּהּ.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה זְמִין קִדְשָׁא בְרִידָא הוּא לְאַעֲבָרָא
רוּחַ מְסֻאָבָא מִן עֲלָמָא בְּמָה (ד"א ל"ג דְּאִתְמַר)
דְּכְתִיב, (זְכוּרִיָּה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.
וְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה כה) בָּלַע הַמָּוֶת לִנְצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים
דְּמָעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחִרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל
הָאָרֶץ כִּי יִי דָּבָר.

לשון הקודש

בְּכָל, בְּחֻכְמָה וּבְשָׁנִים. קָרָא עָלֶיהָ (מְשָׁלִי כג)
יִשְׁמַח אָבִיד וְאָמַר וְתִגַּל יוֹלְדֶתָּהּ.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַעֲבִיר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִהָעוֹלָם, כְּמוֹ
[שְׁנֵאמַר] שְׂכָתוֹב (זְכוּרִיָּה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה
אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, וְכְתוּב (יִשְׁעִיָּה כה) בָּלַע
הַמָּוֶת לִנְצַח וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דְּמָעָה מֵעַל
כָּל פָּנִים וְחִרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ
כִּי ה' דָּבָר.

אֵת הַלְבָנָה וְשָׁלַט אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ, אָבֵל
מְשׁוּם חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם הִתְקַלְלָה בְּרִי
לְקַלֵּל אֵת הָעוֹלָם. בְּאוֹתוֹ יוֹם וּשְׁנֵיתָהּ
הִתְדוּרָה וְצָאָה הָאָרֶץ מֵאוֹתָהּ קִלְלָה וְעַמְדָּה
הַלְבָנָה בְּאוֹתָהּ גְרִיעוּת, פָּרַט לְשַׁעָה
שְׁקִרְפָּנוֹת נִמְצְאוּ בְּעוֹלָם וַיִּשְׂרָאֵל
יוֹשְׁבִים עַל אֶרֶץ.

אָמַר רַבִּי יִיסָא לְאוֹתוֹ תִּינוּק, מַה שְּׂמָךְ?
אָמַר לוֹ, אָבָא. אָמַר לוֹ, אָבָא תִהְיֶה

וְזִמִּין קִדְשָׁא בְּרִידְּהוּא לְאַנְהָרָא לְסִינְהָרָא
 וְלֵאפְקָא לָהּ מִחֲשׁוּכָא בְּגִין הֵהוּא חַוּיָּא
 בִּישָׁא. כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֶךְ
 הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעַתִּים כְּאֹרֶךְ שְׁבַעַת
 הַיָּמִים. מָאי אֹרֶךְ, הֵהוּא אֹרֶךְ דְּגִנְיָ לִיהּ קִדְשָׁא
 בְּרִידְּהוּא בְּעֻזְבָּדָא דְבְּרָאשִׁית:

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ
 וּרְבוּ וּגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר, (משלי י) בִּרְכַת
 ייִּי הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֲצָב עִמָּה. בִּרְכַת ייִּי דָא
 שְׂכִינְתָא דְאִיהִי אֶתְפַּקְדָּא עַל בִּרְכָּאן דְּעָלְמָא, וּמִנָּה
 נִפְקִי בִּרְכָּאן לְכָלֵּא.

תָּא חַוִּי, מַה כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא וַיֹּאמֶר ייִּי לְנֹחַ בֹּא
 אִתָּךְ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּיבָה וּגו'. כְּמָה דְאֶתְמַר
 דְּמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא יְהִי רָשׁוּ לְמִיעָאֵל. לְבַתָּר

לשון הקודש

לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר,
 (משלי י) בִּרְכַת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף
 עֲצָב עִמָּה. בִּרְכַת ה' – זו הַשְׂכִּינָה, שְׁהִיא
 מְסַנֶּה עַל בִּרְכוֹת הָעוֹלָם, וּמִמֶּנָּה יוֹצֵאוֹת
 בִּרְכוֹת לְכָל.

בֹּא רְאֵה מַה כְּתוּב בְּהַתְחֵלָה, וַיֹּאמֶר ה'
 לְנֹחַ בֹּא אִתָּךְ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּיבָה וּגו'.
 כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר, שֶׁפִּעַל הַבֵּית נָתַן לוֹ

וְעַתִּיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהָאִיר אֶת
 הַלְבָנָה וּלְהוֹצִיָּאהּ מִחֲשׁוּךְ מִשּׁוֹם אוֹתוֹ
 נִחַשׁ הָרַע, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שם ל) וְהָיָה אֹרֶךְ
 הַלְבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה
 שְׁבַעַתִּים כְּאֹרֶךְ שְׁבַעַת הַיָּמִים. אֵיזָה אֹרֶךְ?
 אוֹתוֹ הָאֹרֶךְ שְׁגִנְזוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וַיֹּאמֶר

אֶתְתָּא אִמְרָה לִיה לְנִפְקָא. בְּקִדְמִיתָא עָאל בְּרִשׁוּתָא
 דְּבַעְלָה, לְסוּף נִפְק בְּרִשׁוּ דְּאֶתְתָּא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא
 מֵאֲרִיָּה (דף ע"א) דְּבִיתָא יַעִיל וְאֶתְתָּא תְּפִיק, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתֶּבֶת.
 דְּרִשׁוּ הָנֹחַ בִּידְהָא לְאַפְקָא לִיה לְאוֹשְׁפִיזָא וְלֹא
 לְאַעְלָא לִיה.

בִּיּוֹן דְּנִפְק יְהִיב מִתְּנֵן לָהּ, בְּגִין דְּאִיְהִי בְּבִיתָא
 וּבִיתָא בִּידְהָא. וְאִנּוּן מִתְּנֵן דְּיְהִיב לָהּ בְּגִין
 לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעְלָה. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוּרְחָא
 אֲרַעָא לְאוֹשְׁפִיזָא. (לְמִיחָב בִּידָא דְּבַעְלָה כִּד נִפִּיק יְהִיב מִתְּנֵן לְאַתְמִיחָא וְלֹא
 בִּידְהָא וּבְגִין כִּד בִּיּוֹן דְּיְהִיב לִיה מִתְּנֵן) וְעַל דָּא לְבַתֵּר דְּיְהִיב לָהּ מִתְּנֵן
 לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעְלָה

(נ"א בִּיּוֹן דְּנִפְק יְהִיב מִתְּנֵן וּנְכַזְבּוֹן בִּידָא דְּבַעְלָה לְמִיחָב לְאַתְמִיחָא וּלְמַחְדֵּי כַּה וּלְאַסְגָּאָה
 לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעְלָה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּקַּח מִכָּל וְגו' וַיַּעַל עֹלֹת בְּמִזְבֵּחַ, אֵלֶין

לשון הקודש

אֶל בַּעְלָה. מִכָּאן לְמַדְנֵן דְּרַד אֶרֶץ לְאוּרְחָא
 וְלִתְתּ בִּיד בַּעְלָה, בְּשִׁיזָא נִתֵּן מִתְּנֵן לְאַשְׁתּוּ,
 וְלֹא בִידָהּ. וְלָכֵן, בִּיּוֹן שְׁנָתֵן לוֹ מִתְּנֵנוּ. וְעַל זֶה,
 לְאַחַר שְׁנָתֵן לָהּ מִתְּנֵנוּ לְהַרְבּוֹת לָהּ
 אֶהְבָּה עִם בַּעְלָה.

וְנ"א בִּיּוֹן שְׁיִזָּא, נָתַן מִתְּנֵנוּ וְאוּצְרוֹת בִּיד בַּעְלָה
 לְתֵת לְאַשְׁתּוּ וְלִשְׁמַח עִמָּה וְלְהַרְבּוֹת לָהּ אֶהְבָּה עִם
 בַּעְלָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וַיִּקַּח מִכָּל וְגו' וַיַּעַל עֹלֹת
 בְּמִזְבֵּחַ. אֵלֹו מִתְּנֵנוּ שְׁנָתֵן בִּיד שֶׁל בַּעְלָה כְּדִי
 לְהַרְבּוֹת לָהּ אֶהְבָּה בְּעֹלָם. וּמִכָּאן לְמַדְנֵן דְּרַד

רִשׁוֹת לְהַכְנִס. אַחֲרַי כִּד הָאִשָּׁה אִמְרָה לוֹ
 לְצִאָתָא. בְּהִתְחַלָּה נִכְנֵס בְּרִשׁוֹת בַּעְלָה,
 וּבִסּוּף יִצָּא בְּרִשׁוֹת הָאִשָּׁה. מִכָּאן לְמַדְנֵן
 שְׁכֵתוֹב הַבֵּית יִכְנִס, וְהָאִשָּׁה תּוֹצִיא. זֶהוּ
 שְׁכֵתוֹב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא
 מִן הַתֶּבֶת. שְׁרִשׁוֹת הִיתָה בִּידָהּ לְהוֹצִיא
 אֶת הָאוּרְחָא, וְלֹא לְהַכְנִסוּ.

בִּיּוֹן שְׁיִזָּא, נָתַן לָהּ מִתְּנֵנוּ, מִשּׁוּם
 שְׁהִיא בְּבִית וְהַבֵּית בִּידָהּ. וְאוּתָם
 הַמִּתְּנֵנוּ שְׁנָתֵן לָהּ, כְּדִי לְהַרְבּוֹת אֶהְבָּה

מתנן דִּיחָב בִּידָא דְּבַעְלָה בְּגִין לְאַסְנָאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּעָלְמָא, וּמִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוֹרָח
 אֲרָעָא לְאוֹשְׁפִיזָא דִּיחָב מִתְנֵן בִּידָא דְּבַעְלָה לְאַתְתִּיחַ וְלֹא בִידְהָא, וְעַל דָּא וַיַּעַל עוֹלוֹת
 בְּמִזְבֵּחַ, קוֹרְבָנָא לְדְכוּרָא לְאַסְנָאָה רְחִימוּתָא בְּבַעְלָה בְּרָכָא לִיָּהּ (בְּרָכָא לִיָּהּ,
 דְּכִתִּיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם
 פָּרוּ וּרְבוּ וּגּו'. וּבְגִין כֹּךְ כְּתִיב, (מְשִׁלִּי י) בְּרַכְתָּ יי הִיא
 תַּעֲשִׂיר. וְדָאִי כְּמָה דְּאַתְמָר.

וְלֹא יוֹסֵף עֶצֶב עִמָּה. רָזָא דְּכִתִּיב בְּעֶצְבוֹן
 תֹּאכְלָנָה. עֶצְבוֹן עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא בְּלֹא נְהִירוּ
 דְּאַנְפִּין. כִּד אֶתְחַשֵּׁד סִיחָרָא וּבְרָכָאן לֹא מִשְׁתַּכְּחִי.
 בְּעֶצְבוֹן סִטְרָא דְּרוּחָא אַחְרָא דְּאַמְנַע בְּרָכָאן
 מִעָלְמָא, וּבְגִין כֹּךְ וְלֹא יוֹסֵף עֶצֶב עִמָּה. וְדָא הוּא
 רָזָא דְּכִתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ח) לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
 הָאָדָמָה:

וּמִזְרָאֲכֶם וְחִתְכֶּם יִהְיֶה. מִכָּאן וּלְהִלָּאָה יִהְיֶה לְבוֹן
 דִּיזְקִינִין דְּבָנֵי נִשְׂא דְּהָא בְּקִדְמִיתָא לֹא

לשון הקודש

בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלָנָה. עֶצְבוֹן – עֲצָבוֹת וְרָגִז
 בְּלִי הָאֵרֶת פָּנִים. כְּשֶׁנֶּחֱשַׁכְתָּ הַלְבָנָה
 (מַלְכוּת) וּבְרָכוֹת לֹא נִמְצְאוּת. בְּעֶצְבוֹן – צַד
 שֶׁל רוּחַ אַחֵר שְׂמוֹנֶעַ בְּרָכוֹת מִהָעוֹלָם,
 וְלָכֵן לֹא יוֹסֵף עֶצֶב עִמָּה. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב
 (בְּרֵאשִׁית ח) לֹא אֶסֶף עוֹד לְקַלֵּל אֶת הָאָדָמָה.
 וּמִזְרָאֲכֶם וְחִתְכֶּם יִהְיֶה. מִכָּאן וּלְהִלָּאָה
 יִהְיֶה לָכֶם דְּמִיּוֹת בְּנֵי אָדָם, שְׁהִירִי

אֶרֶץ לְאוֹרֶחַ שְׂוִיתִן מִתְנֹות בִּידָא שֶׁל בְּעָלָה לְאַשְׁתּוּ
 וְלֹא בִידְהָ. וְעַל זֶה וַיַּעַל עֹלֹת בְּמִזְבֵּחַ, קָרְבָּן לְזִכָּר,
 לְהַרְבוֹת אַהֲבָה עִם בְּעָלָה בְּרוּךְ אוֹתוֹ בְּרוּךְ
 אוֹתוֹ, שְׂכֵתוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ
 וְאֶת בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּגּו'.
 וְלָכֵן כְּתוּב (מְשִׁלִּי י) בְּרַכְתָּ ה' הִיא תַּעֲשִׂיר.
 וְדָאִי כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר.
 וְלֹא יוֹסֵף עֶצֶב עִמָּה – סוּד הַכְּתוּב

הָיוּ דְיוֹקְנֵי דְבְנֵי נֶשֶׁא. תָּא חַוִּי, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב,
 (בראשית ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וְכְתִיב, (בראשית
 ה) בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. בֵּינוֹן דְּחִטּוֹ אֲשַׁתְּנוּ
 דְּיוֹקְנֵיהּ מִהָהוּא דְּיוֹקְנָא עֲלָא וְאִתְּהַפְּכוּ אֲנוּן
 לְמַדְחַל מִקְמִי חִינוּן בְּרָא.

בְּקִדְמִיתָא כָּל בְּרִיָּין דְּעֲלָמָא זִקְפֹּן עֵינִין וְחִמָּאן
 דְּיוֹקְנָא קִדִּישָׁא עֲלָא וְזַעֲאן וְדַחֲלִין
 מִקְמִיהּ. בֵּינוֹן דְּחִטּוֹ אִתְּהַפֵּךְ דְּיוֹקְנֵיהּ מִעֵינֵיהּ
 לְדְיוֹקְנָא אַחֲרָא. וְאִתְּהַפֵּךְ דְּבְנֵי נֶשֶׁא זַעֲין וְדַחֲלִין קְמִי
 שְׂאָר בְּרִיָּין.

תָּא חַוִּי, כָּל אֲנוּן בְּנֵי נֶשֶׁא דְּלֹא חֲטָאן קְמִי
 מֵאֲרִיהוֹן וְלֹא עֲבָרִין עַל פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא. וְיוֹ
 דְּיוֹקְנָא דְּלַחוּן לֹא אֲשַׁתְּנִי מִחִיוּ דְּדְיוֹקְנָא עֲלָא.
 וְכָל בְּרִיָּין דְּעֲלָמָא זַעֲין וְדַחֲלִין קְמִיהּ. וּבִשְׁעָתָא דְּבְנֵי

לשון הקודש

מִלְפָּנָיו. בֵּינוֹן שְׁחָטָאן, הִתְהַפְּכָה דְּמוּתָם
 בְּעֵינֵיהֶם לְדְמוּת אַחֲרָת, וְהִתְהַפְּךְ שְׂבָנִי
 אָדָם זַעֲים וּפּוֹחֲדִים לְפָנֵי שְׂאָר הַבְּרִיּוֹת.
בֹּא רְאָה, כָּל אוֹתָם בְּנֵי אָדָם שְׁלֹא
 חוֹטְאִים לְפָנֵי רַבּוֹנָם וְלֹא עוֹבְרִים עַל
 מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְיוֹ דְּמוּתָם לֹא מִשְׁתַּנָּה
 מִמֶּרְאֵה הַדְּמוּת הַעֲלִיוֹנָה, וְכָל בְּרִיּוֹת
 הָעוֹלָם זַעֲים וּפּוֹחֲדִים לְפָנָיו. וּבִשְׁעָה

בְּתַחֲלָה לֹא הָיוּ דְּמוּת שֶׁל בְּנֵי אָדָם. בֹּא
 רְאָה, בְּתַחֲלָה כְּתוּב (שם ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
 עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכְתוּב (שם ה) בְּדַמּוֹת
 אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. בֵּינוֹן שְׁחָטָאן,
 הִשְׁתַּנְּתָה דְּמוּתָם מֵאוֹתָהּ דְּמוּת הַעֲלִיוֹנָה,
 וְהֵם הִתְהַפְּכוּ לְפָחוּד מִלְפָּנֵי חַיּוֹת הַשָּׂדֶה.
בְּתַחֲלָה כָּל בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם זִקְפוּ עֵינֵיהֶם,
 וְרָאוּ דְּמוּת קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה וְזַעֲיוּ וּפְחָדּוּ

נָשָׂא עֶבְרִין עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרֵייתָא, אֶתְחַלֵּף דְּיוֹקְנָא
דְּלֵהוֹן וּבְלֵהוּ זַעִין וְדַחְלִין מִקְמֵי בְרִיין אַחֲרֵינִין, בְּגִין
דְּאֶתְחַלֵּף דְּיוֹקְנָא עֲלָאָה וְאֶתְעֵבֵר מִנִּיחֹ, וּבְדִין שְׁלִטִי
בְּהוּ חֵינֹת בְּרָא, דִּהָא לָא חָמוּ בְּהוּ הֵהוּא דְּיוֹקְנָא
עֲלָאָה כְּדִקְחִי.

וְעַל בֶּן הַשֵּׁתָא בִּינֹן דְּעֲלָמָא אֶתְחַדַּשׁ בְּמִלְקָדְמִין,
בְּרִיד לֹון בְּרַכְתָּא דָּא וְשְׁלִיט לֹון עַל כָּלָא,
בְּמָה דְּאֶתְ אָמֵר וְכָל דְּגֵי חַיִּים בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ. וְאַפִּילוּ
נִינִי יִמָּא. רַבִּי חֵיָא אָמֵר בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ. מִקְדָּמַת דְּנָא.
דְּכֵד בְּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא עֲלָמָא מְסַר כָּלָא בִּידְהוֹן
דְּכַתִּיב וְרָדוּ בְּדִגְתַּת חַיִּים וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח (תהלים לב)
לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע בְּסוּי חֲטָאָה.
הָאִי קָרָא אוֹקְמוּתָא, אֲבָל קָרָא דָּא בְּרָזָא דְּחֲכָמָתָא

לשון הקודש

שְׁבִנִי אָדָם עוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, מִתְחַלְּפֵת דְּמוּתָם, וְכָלָם מְזַדְעָנֵים
וּפּוֹחֲדִים מִלִּפְנֵי הַבְּרִיּוֹת הָאֲחֵרוֹת, מִשּׁוּם
שֶׁהִתְחַלְּפָה הַדְּמוּת הַעֲלִיוֹנָה וְהַעֲבֵרָה
מֵהֶם, וְאִזּוּ שׁוֹלְטִים בָּהֶם חֵינֹת הַשְּׂדָה,
שֶׁהֵרִי לֹא רוֹאִים בָּהֶם אוֹתָהּ דְּמוּת
עֲלִיוֹנָה בְּרָאוּ.

וְעַל כֵּן עֲכָשׁוּ, בִּינֹן שֶׁהָעוֹלָם הִתְחַדַּשׁ
כְּמוֹ מִקְדָּם, בְּרַכָּם אֶת הַבְּרָכָה הַזֹּאת

וְהַשְׁלִיט אוֹתָם עַל הַכָּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל
דְּגֵי הַיָּם בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ. וְאַפִּילוּ דְּגֵי הַיָּם.
רַבִּי חֵיָא אָמֵר, בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ – מִקְדָּם
לְכֹן. כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אֶת
הָעוֹלָם, מְסַר בִּידֵיהֶם אֶת הַכָּל, שֶׁכְּתוּב
וְרָדוּ בְּדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח,
(תהלים לב) לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע
בְּסוּי חֲטָאָה. פְּסוּק זֶה בְּאַרְוֵהוּ, אֲבָל

אָתָּמָר. דִּהָא תַּנִּינָן בְּעֶשְׂרָה זַיִּי שְׁבַחָא שְׁבַח דָּוִד
לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחַד מִנֵּיהּוּ מִשְׁכִּיל. וְהוּא דְרָגָא
חַד מֵאֲנָן עֶשְׂרָה. וְדָוִד אֶתְקִין גְּרָמִיָּה עַד לֹא יִשְׂרִי
עָלָיו הָאִי דְרָגָא.

אֲשֵׁרִי נְשׁוּי פִּשְׁעֵי, דִּהָא בְּשַׁעְתָּא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶתְקִיל חוּבִי וְזַבְוֹן דְּבִנֵּי נִשָּׂא דִּהָהוּא (ד"א כד
ההוא) תִּיקְלָא דְבִסְטָר חוּבִין מִסְתַּלְקִין וְאֲנָן אוֹחֲרָנִין
זְכִיִּין דְּאֲנָן בְּתִיקְלָא אַחֲרָא מְכַרְיַעִין לְתַתָּא דָּא הוּא
נְשׁוּי פִּשְׁעֵי.

בְּסוּי חֲטָאָה בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא שְׂרִיא בְּעֶלְמָא דִּיהָא
מִחֲפִיא דָּלָא יִשְׁלוּט עָלָיו מִחֲבָלָא, בְּמָה דִּהָהוּ
לְנַח דְּבִסִּי לִיהָ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִהָהוּא חֲטָאָה
דְּאִמְשִׁיד עָלֶיהָ אָדָם עַל עֶלְמָא. דְּכִיּוֹן דִּחֲטָאָה דָּא
אֲנִיגִיד אָדָם עַל עֶלְמָא, שְׂאָר בְּרִיִּין שְׁלֵטָאן וּבֵר נִשְׁ

לשון הקודש

משקל שבצד החטאים עולים, ואותם
האחרים, הזכיות שהן במשקל אחר,
מכריעות למטה – זהו נשוי פשע.

בְּסוּי חֲטָאָה – בשעה שהדין שורה
בעולם, שיהיה מכסה שלא ישלט עליו
המשחית, כמו שהיה לנח שבסה אותו
הקדוש ברוך הוא מאותו חטא שהמשיך
עליו אדם על העולם. שכיון שחטא זה
השפיע אדם על העולם, שאר הבריות

פסוק זה נתפאר בסוד החכמה. שהרי
שנינו, בעשרה מיני שבח שבח דוד את
הקדוש ברוך הוא, ואחד מהם הוא
משכיל, והוא דרגה אחת מאותן עשר.
ודוד התקין עצמו בטרם שהעשרה עליו
הדרגה הזו.

אֲשֵׁרִי נְשׁוּי פִּשְׁעֵי, שהרי בשעה
שהקדוש ברוך הוא שוקל חטאים וזכיות
של בני אדם של אותו וד"א בשאותו

דְּחִיל מִנִּיּהוּ וְעֶלְמָא לָא אֶתְקִין בְּתִקּוּנִיהּ. וּבְגִין כֶּךָ
כֶּד נֶפֶק נֹחַ מִתִּיבוֹתָא קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּרִכְיָה.
דְּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וְגו':

וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ. בְּחַיֵּי בְרַכָּאן לָא אֲשַׁתְּכְחוּ נִוְקְבִי,
אֶלָּא אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו, אֲבָל נִוְקְבִי לָא אָמַר
קָרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַתֶּם כָּלְלָא דְדְכוּרִי (דף עא ע"ב)
וְנִוְקְבִי כְּחֻדָּא. וְתוּ אֶת נֹחַ לְאַסְגָּאָה נִוְקְבִיָּה. וְאֶת בָּנָיו
לְאַסְגָּאָה נִוְקְבִי דְלַחֲוֹן.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב אַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדוֹת
מִכָּאן וְלַהֲלָאָה שְׂרָצוּ בְּאַרְצָא. וְהָכָא יְחִיב לִזְנוּן
קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא שְׁבַע פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא לִזְנוּן וְלְכָל
דְּאִתּוּ אֲבַתְרִייהוּ, עַד דְּקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינֵי
וְאַתְיִיחַב לִזְנוּן כָּל פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא כְּחֻדָּא:

לשון הקודש

וְהַנִּקְבוֹת בְּאַחַד. וְעוֹד, אֶת נֹחַ – לְרִבּוֹת
אֶת אֲשֵׁתוֹ. וְאֶת בָּנָיו – לְרִבּוֹת אֶת
נִקְבוֹתֵיהֶם.

וְלִזְנוּן כְּתוּב וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ, לַעֲשׂוֹת
תּוֹלְדוֹת מִכָּאן וְהַלָּאָה, שְׂרָצוּ בְּאַרְצָא.
וְכָאן נִתֵּן לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרִידָא הוּא שְׁבַע
מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלְכָל הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, עַד
שְׁעֻמְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינֵי וְנִתְּנוּ לָהֶם כָּל
מִצְוֹת הַתּוֹרָה בְּאַחַד.

שׁוֹלְמוֹת, וּבֶן אָדָם פּוֹחֵד מֵהֶם, וְהַעוֹלָם
לֹא הִתְקַן בְּתִקּוּנוֹ. וְלִזְנוּן כְּשֵׁנִיצָא נֹחַ
מִהַתְכַּה, בְּרִכּוֹ הַקְדוּשׁ בְּרִידָא הוּא,
שְׁכַתוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו
וְגו'.

וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ. בְּפִרְכּוֹת הִלְלוּ לֹא
נִמְצְאוּ נִקְבוֹת, אֶלָּא אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו,
אֲבָל נִקְבוֹת הַפְּסוּק לֹא אָמַר. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְאַתֶּם – כָּלֵל שֶׁל הַזְּכָרִים

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ וְגו'. זֹאת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי
נוֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וְגו'. אֶת קִשְׁתִּי נֹתַתִּי

בְּעֵנָן. נֹתַתִּי מִקְדָּמַת דִּנְא. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (יחזקאל א)

וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמֵרָאָה אֶבֶן סִפִּיר
דְּמוּת כֶּסֶף. מַה כְּתִיב לְעִילָא וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל

בְּנִפְיָהֶם בְּקוֹל מִים רַבִּים בְּקוֹל שְׂדֵי בִלְכָתָן. אֵלֶּיךָ

אַרְבַּע חִיּוֹן רַבְרָבָן עֲלֵאִין קַדִּישִׁין דִּהְהוּא רָקִיעַ

מִתְתַּקְנָא עֲלֵיהּ. וְכִלְהוּ גְדַפְיָהּ (ד"א ל"ג פְּרִישִׁין)

מִתְחַבְּרָאן דָּא בְּדָא לְחַפִּיָּא גּוּפִיָּהּ.

וּבִשְׁעֵתָא דְּאֵנוּן פְּרִישִׁי גְדַפְיָהּ, אֲשַׁתְּמַע קוֹל

גְּדַפִּין דְּכִלְהוּ דְּאִמְרֵי שִׁירְתָּא, הָדָא

הוּא דְּכְתִיב בְּקוֹל שְׂדֵי. דָּלָא אֲשַׁתְּכִיד לְעֵלְמִין.

בְּמַה דְּכְתִיב, (תהלים ל) לְמַעַן יִזְמְרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדוּם.

וּמַאי אִמְרֵי, (תהלים צח) הוֹדִיעַ יי יִשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם

גְּלָה צְדָקָתוֹ.

לשון הקודש

גְּדוּלוֹת עֲלִיוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת שְׁאוֹתוֹ הָרָקִיעַ
מִתְקַן עֲלֵיהֶם. וְכָל הַבְּנָפִים (וּנְפִירוֹת)

מִתְחַבְּרָת זו בְּזוֹ לְכַסּוֹת אֶת גּוּפָם.

וּבִשְׁעָה שֶׁהֵם פּוֹרְשִׁים בְּנִפְיָהֶם, נִשְׁמַע

קוֹל הַבְּנָפִים שֶׁלְכָלם שְׁאוֹמְרִים שִׁירָה.

זֶהוּ שֶׁכְּתוּב בְּקוֹל שְׂדֵי, שֶׁלֹּא שׁוֹכֵךְ

לְעוֹלָמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ל) לְמַעַן
יִזְמְרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדוּם. וְמַה אוֹמְרִים? (שם)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ וְגו', זֹאת אוֹת
הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי נוֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וְגו',

אֶת קִשְׁתִּי נֹתַתִּי בְּעֵנָן. נֹתַתִּי - מִקְדָּם

לְכֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל
לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמֵרָאָה אֶבֶן

סִפִּיר דְּמוּת כֶּסֶף. מַה כְּתוּב לְמַעְלָה?

וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל בְּנִפְיָהֶם בְּקוֹל מִים רַבִּים

בְּקוֹל שְׂדֵי בִלְכָתָן. אֵלּוּ אַרְבַּע חִיּוֹת

קוֹל הַמֶּלֶךְ בְּקוֹל מַחֲנֶה, בְּקוֹל מִשְׁרִייתָא קְדִישָׁא
בְּרַמְתַּחְבְּרָן כָּל חֵילִין עֲלָאִין לְעִילָא. וּמֵאִי
אָמְרִי קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבֹאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
בְּבוֹדוֹ. אֶתְהַדְּרוּ לְדָרוֹם אָמְרוּ קְדוֹשׁ, אֶתְהַדְּרוּ לְצָפוֹן
אָמְרוּ קְדוֹשׁ. אֶתְהַדְּרוּ לְמִזְרַח אָמְרוּ קְדוֹשׁ. אֶתְהַדְּרוּ
לְמַעְרָב אָמְרוּ בְּרוּךְ.

וְהָאִי רָקִיעַ קָאִים עַל רִישֵׁיהוֹן. וּבְכָל אֶתֶר דְּאִיהִי
אֲזֵלָא, אֶסְחָרוּ אַפִּין לְהֵהוּא סְטָרָא דְּאֶתְכִלִּילוּ
אַנְפִּין בֵּיה. אֶסְחָרוּ אַנְפִּין לְאַרְבַּע זַוּיִין, וּבְלָהוּ
מִסְתַּחֲרִין לְתַתָּא. בְּרַבּוּעָא דִּילִיָּה אֶתְגַּלִּיפַת בְּאַרְבַּע
אַנְפִּין, אַנְפִּי אַרְיָה. אַנְפִּי נִשְׂרָא. אַנְפִּי שׁוֹר. אַנְפִּי
אָדָם. גְּלִיף בְּכָלְהוּ אָדָם. אַנְפִּי אַרְיָ"ה אָדָם. אַנְפִּי
נִשְׂ"ר אָדָם. אַנְפִּי שׁוֹ"ר (ד"א אָדָם). בְּלָהוּ כְּלִילָן בֵּיה.
וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב וּדְמוּת פְּנִיָּהֶם פְּנִי אָדָם.

לשון הקודש

וְתַרְקִיעַ הָיָה עוֹמֵד עַל רְאשֵׁיהֶם. וּבְכָל
מְקוֹם שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת, מְסוּבִּים פְּנִים
לְאוֹתוֹ צֵד שְׁנִכְלָלִים הַפָּנִים בּוֹ. מְסוּבִּב
פְּנָיו לְאַרְבַּעַה רוּחוֹת, וְכֻלָּם מְסֻבּוּבִּים
לְמַטָּה. בְּרַבּוּעַ שְׁלוֹ נִחְקָקַת בְּאַרְבַּע
פְּנִים: פְּנִי אַרְיָה, פְּנִי נִשְׂרָא, פְּנִי שׁוֹר, פְּנִי
אָדָם. חֲקוּק בְּכֻלָּם אָדָם. פְּנִי אַרְיָ"ה אָדָם.
פְּנִי נִשְׂ"ר אָדָם. פְּנִי שׁוֹ"ר וְאָדָם. כְּלָם
כְּלוּלִים בּוֹ. וְלִבָּן פְּתוּב וּדְמוּת פְּנִיָּהֶם פְּנִי
אָדָם.

צח) הוֹדִיעַ ה' יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גְּלָה
צִדְקָתוֹ.

קוֹל הַמֶּלֶךְ בְּקוֹל מַחֲנֶה, בְּקוֹל מַחֲנֶה
קְדוֹשׁ בְּשִׁמְתַּחְבְּרִים כָּל הַצְּבֹאוֹת
הָעֲלִיוֹנִים לְמַעְלָה. וּמָה אוֹמְרִים? קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה' צְבֹאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
בְּבוֹדוֹ. חוֹזְרִים לְדָרוֹם, אוֹמְרִים קְדוֹשׁ.
חוֹזְרִים לְצָפוֹן, אוֹמְרִים קְדוֹשׁ. חוֹזְרִים
לְמִזְרַח, אוֹמְרִים קְדוֹשׁ. חוֹזְרִים לְמַעְרָב,
אוֹמְרִים בְּרוּךְ.

וְהָאֵי רָקִיעַ דְּאַתְרַבַּע בְּלָהוּ גְּוֹנִין בְּלִילָן בִּיה, אַרְבַּע
 גְּוֹנִין אֶתְחַזְיִין בִּיה גְּלִיפִין בְּאַרְבַּע אַרְבַּע.
 בְּאַרְבַּע גְּלִיפִין רְשִׁימִין טְהִירִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כֹּד
 מִתְפָּרֵשׁ אֵין גְּוֹנִין דְּאֵנֹן אַרְבַּע סְלָקִין תִּירִיסר. גְּוֹן
 יָרֵק. גְּוֹן סוּמָק. גְּוֹן חֲנוּר. גְּוֹן סְפִיר דְּאַתְבְּלִילוּ מְכָל
 גְּוֹנִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל א) בְּמִרְאָה הַקִּשְׁתָּ אֲשֶׁר
 יְהִיָּה בַּעֲנָן בְּיוֹם הַגִּשָּׁם כֵּן מִרְאָה הַנּוֹגָה סְבִיב הוּא
 מִרְאָה דְּמוֹת כְּבוֹד יי. חֲזִיו דְּגְּוֹנִין דְּכֻלָּא. וּבְגִין כֹּד
 אֶת קִשְׁתִּי נִתְתִּי בַּעֲנָן.

מֵאֵי קִשְׁתִּי, כְּמָה דְּאַתְמָר בְּיוֹסֵף דְּכְּתִיב, (בראשית מט)
 וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ. בְּגִין דְּיוֹסֵף צָדִיק אַקְרִי,
 וּבְגִין כֹּד קִשְׁתּוֹ דָּא בְּרִית דְּקִשְׁתָּ דְּאַתְבְּלִיל בְּצָדִיק,
 דְּבְרִית דָּא בְּדָא אֶתְאַחִיד. וּבְגִין דִּנְחַ הָוָה צָדִיק,
 קִיּוּמָא דִּילִיָּה קִשְׁתָּ.

לשון הקודש

מִרְאָה הַנּוֹגָה סְבִיב הוּא מִרְאָה דְּמוֹת
 כְּבוֹד ה'. הַמִּרְאָה שֶׁל כָּל הַגְּוֹנִים, וְלָכֵן
 אֶת קִשְׁתִּי נִתְתִּי בַּעֲנָן.
 מַה זֶּה קִשְׁתִּי? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹסֵף,
 שְׁכֵתוֹב (בראשית מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ,
 מְשׁוּם שֶׁיוֹסֵף נִקְרָא צָדִיק. וְלָכֵן קִשְׁתּוֹ, זֶה
 בְּרִית שֶׁל הַקִּשְׁתָּ שֶׁנִּבְלָלָת בְּצָדִיק,
 שֶׁהַבְּרִית זֶה עִם זֶה נֶאֱחָז. וּמְשׁוּם שֶׁנֶּחַ
 הִזָּה צָדִיק, הַבְּרִית שֶׁלּוֹ קִשְׁתָּ.

וְהַרְקִיעַ הָזֶה שֶׁהִתְרַבַּע, כָּל הַגְּוֹנִים
 כְּלוּלִים בוֹ. אַרְבַּעָה גְּוֹנִים נִרְאִים בוֹ
 חֲקוּקִים בְּאַרְבַּע אַרְבַּע. בְּאַרְבַּעָה
 חֲקוּקִים רְשׁוּמִים אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים
 וְתַתְּחוֹנִים. כְּשֶׁנִּפְרָדִים הַגְּוֹנִים שֶׁל אוֹתָם
 אַרְבַּע, עוֹלָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר. גִּין יָרֵק. גִּין
 אֶדָם. גִּין לָבָן. גִּין סְפִיר שֶׁנִּבְלָלוּ מְכָל
 הַגְּוֹנִים. וְהוּא שְׁכֵתוֹב (יחזקאל א) בְּמִרְאָה
 הַקִּשְׁתָּ אֲשֶׁר יְהִיָּה בַּעֲנָן בְּיוֹם הַגִּשָּׁם כֵּן

וַיִּפְּזוּ. מַאי וַיִּפְּזוּ, אֲנִהִירוּ בְּחִמְדוֹ דְּכָלָא. כְּמַה
 דְּאֵת אָמַר (תהלים יט) הִנֵּחַמְדִּים מִזֶּהב וּמִפֶּז רַב
 וּמִתּוֹקִים. אֲתִנְהִירוּ בְּנִהִירוֹ עֲלָא כַּד נָטַר בְּרִית.
 וּבְגִין כַּד אֲקָרִי יוֹסֵף הַצַּדִּיק. עַל דָּא אֲקָרִי הַקָּשֶׁת
 בְּרִית, כִּלְיָל דָּא בְּדָא.

זִהְרָא יִקְרָא עֲלָא חֵיוֹן דְּכָל חֵיוֹן חֵיוֹן כְּחֵיוֹן טְמִירִין
 (נ"א טְמִירָא) גְּוֹנִין טְמִירִין. גְּוֹנִין דְּלֹא אֲתַגְלִיין.
 וְלִית רִשׁוֹ לְאַסְתַּכְּלָא בְּעֵינָא בְּקָשֶׁת כַּד אֲתַחֲזִי
 בְּעֲלָמָא דְּלֹא יִתְחַזֵּי קִלְנָא בְּשָׂכִינְתָּא. וְכֵן גְּוֹנִין
 דְּקָשֶׁת הוּא חֵיוֹן סוֹסְטִיפָא קְטִירָא כְּחֵיוֹן יִקְרָא עֲלָא
 דְּלֹא לְאַסְתַּכְּלָא.

וּבִיּוֹן דְּאַרְעָא חֲמַאת לְהַאי קָשֶׁת קִיּוּמָא קְדִישָׁא,
 אֲתַקְיִימַת בְּקִיּוּמָא. וְעַל דָּא זִהְיָתָה לְאוֹת
 בְּרִית בֵּין אֱלֹהִים וְגו'. הַאי דְּאַמְרֵן דְּאַלִּין תִּלְת גְּוֹנִין

לשון הקודש

טְמִירִין הַגְּוֹנִים הַטְּמוּנִים. הַגְּוֹנִים שְׁלֹא
 הִתְגַּלּוּ. וְאֵין רְשׁוּת לְהַסְתַּכֵּל בְּעֵין בְּקָשֶׁת
 כְּשֶׁנִּרְאִית בְּעוֹלָם, שְׁלֹא יִתְרָאָה קְלוֹן
 בְּשָׂכִינְתָּה. וְכֵן גְּוִי הַקָּשֶׁת הוּא מְרָאָה
 מוֹצֵק קְשׁוֹר בְּמְרָאָה כְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן שְׁלֹא
 לְהַסְתַּכֵּל.

וּבִיּוֹן שֶׁהָאֲרֵץ רָאִתָּה אֶת הַקָּשֶׁת הַזֶּה,
 בְּרִית קְדוּשָׁה, הִתְקַנְּמָה בְּקִיּוּם. וְעַל זֶה

וַיִּפְּזוּ, מַה זֶה וַיִּפְּזוּ? הַאִירוּ בְּחִמְדָּת
 הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יט) הִנֵּחַמְדִּים
 מִזֶּהב וּמִפֶּז רַב וּמִתּוֹקִים. הוֹאֲרוּ בְּאוֹר
 עֲלִיּוֹן כְּשֶׁשָּׁמַר הַבְּרִית. וְלָכֵן נִקְרָא יוֹסֵף
 הַצַּדִּיק. וְעַל זֶה הַקָּשֶׁת נִקְרָאת בְּרִית,
 כּוֹלֵל זֶה בְּזֶה.

זֶהר נִכְבֵּד עֲלִיּוֹן הַמְרָאָה שֶׁל כָּל
 הַמְרָאוֹת, מְרָאָה בְּמְרָאָה טְמוּנִים וְנ"א

וְחַד דְּאַתְּבָלִיל בִּינֵייהוּ כָּלְהוּ רָזָא חָדָא. וּבְגוּ עֲנָנָא
סְלָקָא לְאַתְחִזָּא. (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁוֹ בְּמִרְאָה אֲבֹן סְפִיר. הָאִי הִיא אֲבֹן שְׁתִּיָּה
דְּאִיהִי נְקוּדָה חָדָא דְכָל עֲלָמָא. וְקִיּוּמָא עָלָה קֹדֶשׁ
הַקִּדְשִׁים. וּמֵאִי הִיא, בְּרִסְיָא קִדִּישָׁא עֲלָאָה דְּאִיהִי
מְמַנָּא עַל אֲלִין אַרְבַּע דְּמוֹת כֶּסֶף בְּאַרְבַּע סְמִכִין,
וְדָא הוּא תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה.

וְעַל דְּמוֹת כֶּסֶף דְּמוֹת בְּמִרְאָה אָדָם עָלִיו
מְלַמַּעְלָה. דָּא הִיא תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. מִכָּאן
דְּתוֹרָה שְׂבַכְתָּב יִשְׁווֹן (דף עב ע"א) יִתָּה עַל תוֹרָה שְׂבַעַל
פֶּה. בְּגִין דְּהָאִי בְּרִסְיָא לְדָא, בְּמִרְאָה אָדָם דְּאִיהוּ
דִּיּוֹקְנָא דִּיעֻקֵּב דְּאִיהוּ יִתִּיב עָלָה.

רַבִּי יְהוּדָה קָם לִילִיָּא חַד לְמַלְעִי בְּאוֹרֵייתָא בְּפִלְגוּ
לִילִיָּא בְּבִי אוֹשְׁפִיזָא בְּמִתָּא מַחְסִיָּא. וְהוּא תַּמָּן

לשון הקודש

בְּאַרְבַּעָה עֲמוּדִים, וְזוֹהִי תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה.
וְעַל דְּמוֹת כֶּסֶף דְּמוֹת בְּמִרְאָה אָדָם
עָלִיו מְלַמַּעְלָה – זוֹהִי תוֹרָה שְׂבַכְתָּב.
מִכָּאן שֶׁתוֹרָה שְׂבַכְתָּב יִשְׁימוּ אוֹתָהּ עַל
תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, מִשּׁוּם שֶׁזֶה כֶּסֶף לְזוֹה.
בְּמִרְאָה אָדָם, שֶׁהוּא הַדְּמוּת שֶׁל יַעֲקֹב
שֶׁהוּא יוֹשֵׁב עָלֶיהָ.

רַבִּי יְהוּדָה קָם לִילָה אַחֵר לַעֲסֹק בְּתוֹרָה
בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה בְּאַבְסִנְיָה בְּעִיר מַחְסִיָּא,

וְהִיטָּה לְאוֹת בְּרִית בֵּין אֱלֹהִים וְגו'. זֶה
שֶׁאֲמַרְנוּ שֶׁאֵלּוֹ שְׁלֹשֶׁת הַגּוֹנִים וְאַחֵר
שֶׁנִּכְלָל בִּינֵיהֶם כָּלם סוּד אַחֵר, וּבִתְנֻךְ
הַעֲנָן עוֹלָה לְהִרְאוֹת. (יחזקאל א) וּמִמַּעַל
לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ בְּמִרְאָה אֲבֹן
סְפִיר – זוֹהִי אֲבֹן הַשְּׁתִּיָּה שֶׁהִיא נִקְדָּה
אַחַת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם וְעוֹמֵד עָלֶיהָ קֹדֶשׁ
הַקִּדְשִׁים, וּמַה? הַכֶּסֶף הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיוֹן
שֶׁמְמַנָּה עַל אַרְבַּעָה אֱלֹהִי דְּמוֹת כֶּסֶף

בְּבֵיתָא חַד יוֹדָאי דְּאַתָּא בְּתֵרֵי קְסִירֵי דְקַטְפִּירָא. פְּתַח
 רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (בראשית כח) וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
 מִצֵּבָה יְהִי בֵּית אֱלֹהִים. דָּא הִיא אֵבֶן שְׁתִּיָּה דְמַתְמָן
 אֲשֶׁתִּיל עַלְמָא וְעָלָה אֶתְבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא.

זָקַף רִישִׁיהָ הַחֹא יוֹדָאי וְאָמַר לִיהָ הִיא מְלָה אִיךְ
 אֶפְשָׁר, וְהָא אֵבֶן שְׁתִּיָּה עַד לָא אֶתְבְּרִי עַלְמָא
 הֵוֹת וּמִינָהּ אֲשֶׁתִּיל עַלְמָא, וְאַתְּ אָמַרְתָּ וְהָאֵבֶן הַזֹּאת
 אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצֵּבָה. דְּמִשְׁמַע דִּיעֲקֹב שְׁוִי לָהּ הַשְׁתָּא
 דְּכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּקַּח אֶת הָאֵבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאשׁוֹתָיו.
 וְתוֹ דִּיעֲקֹב בְּבֵית אֵל הָוָה וְהִיא אֲבִנָּא הֵוֹת בִּירוּשָׁלַם.

רַבִּי יְהוּדָה לָא אֶסְחָר רִישִׁיהָ לְגַבִּיהָ, פְּתַח וְאָמַר
 (עמוס ד) הַכּוֹן לִקְרֹאת אֶלְקִיךָ יִשְׂרָאֵל. וְכְתִיב,
 (דברים כז) הַסִּבֹּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. מְלִי דְאֹרִייתָא בְּעִיִּין
 בְּוֹנָה. וּמְלִין דְּאֹרִייתָא בְּעָאן לְאַתְתַּקְנָא בְּגוּפָא

לשון הקודש

הָעוֹלָם, וְאַתָּה אָמַרְתָּ וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר
 שָׁמַתִּי מִצֵּבָה, שְׁמִשְׁמַע שִׁיעֲקֹב שָׁם
 אוֹתָהּ עֲכָשׁוּ, שְׁכָתוּב (שם) וַיִּקַּח אֶת הָאֵבֶן
 אֲשֶׁר שָׁם מִרְאשְׁתּוֹ? וְעוֹד, שִׁיעֲקֹב בְּבֵית
 אֵל הִיָּה, וְהָאֵבֶן הַזֹּאת הִיָּתָה בִּירוּשָׁלַם.
 רַבִּי יְהוּדָה לֹא סוֹבֵב רֹאשׁוֹ אֵלָיו, פְּתַח
 וְאָמַר, (עמוס ד) הַכּוֹן לִקְרֹאת אֶלְקִיךָ
 יִשְׂרָאֵל, וְכָתוּב (דברים כז) הַסִּבֹּת וּשְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל. דְּבִרֵי תוֹרָה צְרִיכִים בְּוֹנָה, וְדְבִרֵי

וְהִיָּה שָׁם בְּבֵית יְהוּדִי אַחֵר שְׂבָא בְּשִׁתִּי
 אֲמַתְחוֹת שֶׁל מְלָבוּשִׁים. פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה
 וְאָמַר, (בראשית כח) וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר
 שָׁמַתִּי מִצֵּבָה יְהִי בֵּית אֱלֹהִים – זוֹהִי
 אֵבֶן הַשְׁתִּיָּה שְׁמִשְׁם נִשְׁתַּל הָעוֹלָם וְעָלֶיהָ
 נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

חֲרִים רֹאשׁוֹ אוֹתוֹ יְהוּדִי וְאָמַר לוֹ, דְּבַר
 זֶה אִיךְ אֶפְשָׁר? וְהִרִי אֵבֶן הַשְׁתִּיָּה מִרָם
 שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם הִיָּתָה, וּמִמֶּנָּה נִשְׁתַּל

וַרְעוּתָא בְּחֶדָא. קָם הָהוּא יוֹדָאי וְאַתְלִיבֵשׁ, וַיְתִיב
לְגַבִּיהַּ דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר זָבָאִין אַתּוּן צְדִיקָיָא
דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא יוֹמָא וְלֵילִי.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה הַשְׁתָּא דְּבוֹנֵנַת גְּרַמָּךְ, אִימָא
מִילָךְ דְּנִתְחַבֵּר בְּחֶדָא. דִּהָא מְלִי דְּאוּרֵייתָא
בְּעֵינִין תְּקוּנָא דְּגוּפָא וְתְקוּנָא דְּלִבָּא. וְאִי לָאו בְּעֶרְסָאִי
שְׂכִיבְנָא וּבְלָבָאִי אֲמַרְנָא מְלִין. אֶלָּא הָא תַּנִּינִן
דְּאַפִּילוּ חַד דְּיָתִיב וְלָעִי בְּאוּרֵייתָא שְׂכִינְתָּא אַתְחַבֵּרַת
בְּחֵדִיהּ, וּמָה שְׂכִינְתָּא הָכָא וְאַנָּא שְׂכִיב בְּעֶרְסָאִי. וְלֹא
עוֹד אֶלָּא דְּבִעֵינִין צַחוּתָא.

וְתוּ דְּכָל בַּר נָשׁ דְּקָם לְמַלְעִי בְּאוּרֵייתָא מִפְּלָגוּ
לֵילִיָּא בַּד אַתְעַר רוּחַ צָפוֹן (בְּפִלְגּוֹ דְּלֵילִיָּא) קִדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָיָא בְּגִנְתָּא
דְּעֶדֶן. וְהוּא וְכָל צְדִיקָיָא דְּבְּגִנְתָּא כְּלָחוּ צִיּוּתִין (לֵיהּ

לשון הקודש

הרי שנינו, שאפלו אחד שיושב ועוסק
בתורה, השכינה מתחברת עמו, ומה
שכינה כאן ואני שוכב במטתי? ולא
עוד, אלא שצריכים צחות.

ועוד, שכל בן אדם שקם לעסוק בתורה
מחצות הלילה, בשמעתעוררת רוח צפון
ובחצות הלילה, הקדוש ברוך הוא בא
להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. והוא
וכל הצדיקים שבגן, כלם מקשיבים וכו',

תורה צריכים להתתקן בגוף ורצון
באחד. קם אותו יהודי והתלבש, וישב
אצל רבי יהודה ואמר, אשריכם
הצדיקים שעוסקים בתורה יומם ולילה.
אמר לו רבי יהודה, עכשו שכונת
עצמך, אמר דברך שנתחבר באחד,
שהרי דברי תורה צריכים תקון הגוף
ותקון הלב, ואם לא – במטתי הייתי
שוכב, ובלבי הייתי אומר דברים. אלא

וַיִּיחִי) לְאֵלֶּיךָ מִלֵּין דְּנִפְקֵי מִפּוּמִּיָּה. וּמָה קִדְּשָׁא בְּרִידֵךְ
 הוּא וְכָל צְדִיקֵיָא מִתְּעַדְנִין לְמִשְׁמַע מְלִי דְּאוּרִיַּתָּא
 בְּשַׁעְתָּא דָּא וְאַנָּה אֵהָא שָׂכִיב בְּעֶרְסָאִי. אָמַר לִיה
 הַשְׁתָּא אֵימָא מִילָךְ.

אָמַר לִיה שְׂאִילָנָא עַל מָה דְּאַמְרַת בְּפִסּוּקָא דָּא
 (רַחֵם דְּאֵבֶן שְׁתִּיָּה דְּאַמְרַת) וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִּי
 מִצֵּבָה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִים דְּדָא אֵבֶן שְׁתִּיָּה. (הַשְׁתָּא דְּצִיִּית
 לְמִלִּי) הֵיךְ אֶפְשָׁר, דְּהָא אֵבֶן שְׁתִּיָּה עַד לֹא אֶתְבְּרִי
 עָלְמָא הָיִת וּמָנָה אֲשִׁתִּיל עָלְמָא, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ אֲשֶׁר
 שִׁמְתִּי, דְּמִשְׁמַע דִּיעֲקֹב שְׁנֵי לָהּ הַשְׁתָּא. וּכְתִיב וַיִּקַּח
 אֶת הָאֵבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאשׁוֹתָיו.

וְתוֹ דִּיעֲקֹב בְּבֵית אֵל הָיָה וְאַבְנָא דָּא הָיִת
 בִּירוּשָׁלַם. אָמַר לִיה כָּל אֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֲכַפֵּל
 תַּחֲתָיו וְהָיָה אֵבֶן תַּחֲתֵיהָ הָיִת. אָמַר לִיה אֲשֶׁר

לשון הקודש

וּמִקְשִׁיבִים לְאוֹתָם דְּבָרִים שְׂוִיצָאִים מִפּוּ. וּמָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל הַצְדִּיקִים
 שִׁמְתַּעְדְּנִים לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי תוֹרָה בְּשַׁעָה
 הַזֹּה, וְאַנִּי אֵהָיָה שׁוֹכֵב בְּמִטָּתִי? אָמַר לוֹ,
 כַּעַת אָמַר דְּבָרְךָ.
 אָמַר לוֹ, שְׂאֵלְתִי עַל מָה שְׂאַמְרַת
 בְּפִסּוּק הַזֶּה וְסוּר שֶׁל אֵבֶן הַשְׁתִּיָּה שְׂאַמְרַתָּ,
 וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִּי מִצֵּבָה יְהִיָּה
 בֵּית אֱלֹהִים, שְׁוֹז אֵבֶן הַשְׁתִּיָּה, וְעִבְשׁוֹ

וְעוֹד, שְׂעִיבָה בְּבֵית אֵל הָיָה, וְהָאֵבֶן הַזֹּה
 הָיִתָּה בִּירוּשָׁלַם. אָמַר לוֹ, כָּל אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל הִתְקַפְּלָה תַּחֲתָיו, וְאוֹתָהּ אֵבֶן

שָׁם כְּתִיב. וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצֵּבָה.
אָמַר לִיה אִי יִדְעָתָּ מִלָּה אֵימָא לָהּ.

פִּתְחָ וְאָמַר, (תהלים יז) אָנִי בְצַדִּיק אֶחְזֶה פָּנֶיךָ אֲשַׁבְּעָה
בְּהַקִּיץ תִּמְוֹנֶנְתָּךְ. דָּוִד מֶלֶכָּא חֲבִיבוֹתָא
וְדִבְקוֹתָא דִּילִיָּה בְּהַאי אָבֵן הָוָה. וְעֲלָה אָמַר (תהלים קיח)
אָבֵן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְכֹד בָּעָא
לְאַסְתָּפְלָא בְּחִיזוֹ יִקְרָא דְמָרִיָּה, נָטַל לְהַאי אָבֵן בִּידִיָּה
בְּקִדְמִיתָא וּלְבִתְרָא עֵייל.

בְּגִין דְּכָל מָאן דְּבָעֵי לְאַתְחִזָּא קַמִּי מָרִיָּה, לֹא
אָעִיל אֵלָּא בְּהַאי אָבֵן. דְּכְתִיב, (ויקרא יג) בֹּזֵאת
יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְדָוִד מְשַׁבַּח גְּרָמִיָּה וְאָמַר אָנִי
בְצַדִּיק אֶחְזֶה פָּנֶיךָ. וְכָל אֲשֶׁתִּדְלוּתִיָּה דְּדָוִד לְאַתְחִזָּא
בְּהַאי אָבֵן בְּדָקָא יָאוֹת לְגַבִּי דְלַעִילָא.

לשון הקודש

נָטַל אָבֵן זֶו בִּידוֹ בְּתַחֲלָה, וְאַחֵר כִּד
נִכְנָס.

מְשׁוּם שְׂכַל מִי שְׂרוּצָה לְהִרְאוֹת לְפָנֵי
רַבּוֹנוֹ, לֹא נִכְנָס אֵלָּא עִם אָבֵן זֹאת,
שְׂכֵתוֹב (ויקרא יג) בֹּזֵאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל
הַקֹּדֶשׁ. וְדָוִד מְשַׁבַּח עֲצָמוֹ וְאָמַר, אָנִי
בְצַדִּיק אֶחְזֶה פָּנֶיךָ. וְכָל הַשְׁתַּדְּלוּתוֹ שֶׁל
דָּוִד לְהִרְאוֹת בְּאָבֵן זֹאת כְּרָאוֹי כְּלַפִּי
מַעֲלָה.

תַּחֲתִּיו הִיתָה. אָמַר לוֹ, אֲשֶׁר שָׁם כְּתוּב,
וְכָתוּב וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצֵּבָה.
אָמַר לוֹ, אִם יִדְעָתָּ הַדָּבָר – אָמַר אוֹתוֹ.
פִּתְחָ וְאָמַר, (תהלים יז) אָנִי בְצַדִּיק אֶחְזֶה
פָּנֶיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תִּמְוֹנֶנְתָּךְ. דָּוִד
הַמֶּלֶךְ, הַחֲבִיבוֹת וְהַדְּבָקוֹת שֶׁלוֹ הִיתָה
בְּאָבֵן הַזֹּאת, וְעֲלֶיהָ אָמַר (שם קיח) אָבֵן
מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה.
וּכְשֶׁרָצָה לְהִסְתַּפֵּל בְּמִרְאָה כְּבוֹד רַבּוֹנוֹ,

תָּא חַיִּי, אֲבָרְהָם אֶתְקִין צְלוֹתָא דְּצַפְרָא וְאוֹדַע טִיבו
 דְּמֵאֲרִיָּה בְּעֶלְמָא. וְאַתְקִין הָהִיא שְׁעָתָא
 בְּתַקּוּנָהּא בְּדָקָא יָאוּת דְּכַתִּיב, (בראשית כב) וַיֵּשְׁבּוּ אֲבָרְהָם
 בְּבֶקֶר. וַיִּצְחָק אֶתְקִין צְלוֹתָא דְּמִנְחָה וְאוֹדַע בְּעֶלְמָא
 דְּאִית דִּין וְאִית דִּינָן דִּיכּוּל לְשִׁזְבָּא וְלִמְיֻדָּן עֶלְמָא.

יַעֲקֹב אֶתְקִין צְלוֹתָא דְּעֶרְבִית, וּבִגִּין צְלוֹתָא דָּא
 דְּאַתְקִין מַה דְּלֹא אֶתְקִין בְּר נָשׁ מִקְדָּמַת
 דִּנָּא בְּדָקָא יָאוּת. בִּגִּין כֹּךְ שִׁבְח גְּרָמִיָּה וְאָמַר (דף עב
 ע"ב) וְהָאֵבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמָּתִי מִצָּבָה. דְּעַד הָהִיא
 שְׁעָתָא לֹא שָׁוִי לָהּ אַחֲרָא כּוּוֹתִיָּה.

וּבִגִּין כֹּךְ וַיִּקַּח אֶת הָאֵבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאשׁוֹתָיו
 וַיִּשֶׁם אוֹתָהּ מִצָּבָה. מָאי מִצָּבָה דְּהוּה נְפִילָה
 וְאוֹקִים לָהּ. וַיִּצּוֹק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ. דְּהָא בִּיעֲקֹב
 תִּלְיָא מִילְתָּא לְמַעַבְדַּד יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֶלְמָא. אַתָּא

לשון הקודש

מקדם לזה בראוי, לכן שבח את עצמו
 ואמר והאבן הזאת אשר שמתי מצבה.
 שעד אותה שעה לא תקן אותה אחר
 כמותו.

ולכן ויקח את האבן אשר שם
 מראשתיו וישם אותה מצבה. מה זה
 מצבה? שהיתה נפולה, והקים אותה.
 ויצק שמן על ראשה. שהרי בעקב תלוי

בא ותראה, אברהם תקן תפלת הבקר
 והודיע טוב רבונו בעולם, ותקן אותה
 השעה בתקוניו בראוי, שכתוב (בראשית כב)
 וישבם אברהם בבקר. וצחק תקן תפלת
 מנחה, והודיע בעולם שיש דין ויש דין
 שיכול להציל ולדון את העולם.

יעקב תקן תפלת ערבית, ובשביל
 התפלה הזו שתקן מה שלא תקן בן אדם

רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר לִיה וְכָל הָאֵי יָדַעְתָּ (וְהִידָּה)
וְאֵת מִשְׁתַּדֵּל בְּסַחֲוֶרְתָּא וּמִנָּח חַיִּי עֲלֵמָא. אָמַר לִיה
דִּהוּה דְחִיקָא לִי שַׁעְתָּא, וְאֵית לִי תַרִּין בְּנִין וְקִיִּימִין
כָּל יוֹמָא בְּבִי רַב וְאַנָּא אֲשַׁתְּדַלְנָא עַל מְזוּנֵייהוּ
וְלִמְיָהֵב לֹון אֲנִי לְמוֹרֵייהוּ בְּנִין דִּישְׁתַּדֵּלֹון בְּאוֹרֵייתָא.

פִּתְחָ וְאָמַר, (מלכים א ב) וּשְׁלֹמֹה יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דְדוֹד
אָבִיו וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ מְאֹד. מָאִי שְׂבַחָא דָּא.
אַלָּא דְאַתְקִין אָבִין שְׁתִּיָּה וְשׂוּי עֲלָה קֳדָשׁ הַקִּדְּשִׁים
וְכִדִּין וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ מְאֹד. וְכַתִּיב, (בראשית ט) וְרִאִיתִיהָ
לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. דִּהָא קֳדָשָׁא בְּרִידָּה הוּא
תִּיאֻבְחָתָא דִּילִיָּה בָּה תְּדִיר, וּמֵאֵן דִּלָּא אֲתַחֲזִי בָּה
לָא אָעִיל קָמִי מְאִרִּיהָ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְרִאִיתִיהָ
לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם.

לשון הקודש

כִּסֵּא דְדוֹד אָבִיו וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ מְאֹד. מָא
הוּא הַשְּׁבַח הַזֶּה? אַלָּא שְׁהַתְקִין אָבִין
שְׁתִּיָּה וְשָׂם עֲלֶיהָ קֳדָשׁ הַקִּדְּשִׁים, וְאִז
וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ מְאֹד. וְכַתּוּב (בראשית ט)
וְרִאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. שְׁהֲרִי
הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲשָׁקוֹ בָּה תְּמִיד, וּמִי
שֶׁלֹּא נִרְאָה עֲמֹה, לֹא נִכְנָם לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ.
וְעַל זֶה כְּתוּב וְרִאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם.

הַדְּבָר לַעֲשׂוֹת יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. כֹּא
רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוֹ. אָמַר לוֹ, וְכָל זֶה יָדַעְתָּ,
וְאִידָּא אַתָּה עוֹסֵק בְּסַחֲוֶרָה וּמִנִּיחַ חַיִּי
עוֹלָם! אָמַר לוֹ, שְׁדַּחּוּקָה הִיתָה לִי
הַשְּׁעָה, וַיֵּשׁ לִי שְׁנֵי בְּנִים, וְעוֹמְדִים כָּל
הַיּוֹם בְּבֵית הָרֶבֶךְ, וְאֲנִי מִשְׁתַּדֵּל בְּמִזְוֹנָם
וְלִתֵּת לָהֶם שָׂכָר לְמוֹרֶם כְּדִי שִׁיעֲסֻקּוֹ
בַּתּוֹרָה.

פִּתְחָ וְאָמַר, (מלכים א ב) וּשְׁלֹמֹה יֹשֵׁב עַל

וְרֹאִיתִיהָ. מָאִי וְרֹאִיתִיהָ, רָזָא הוּא כְּמָה דְאַתָּא
אָמַר (יחזקאל ט) וְהַתִּינִית תִּינוּ עַל מִצְחוֹת
וְגו'. לְאַתְחִיזָא עֲלֵייהוּ. וְאִיבָא דְאַמְרִי דָא רְשִׁימוּ
דְאַת קַדִּישָׁא דִּי בְּבִשְׂרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְדָאִי כָּלָא הוּא. (ד"א קב"י) אָבִל
הָאִי קִשְׁת דְאַתְחִיזִי בְּעֵלְמָא בְּרָזָא עֲלָאָה
קַיִימָא. וְכַד יַפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא וְמִינָא הָאִי
קִשְׁת לְאַתְקִשְׁטָא בְּגוּוֹנֵי כְּכֹלָה דָּא דְמִתְקִשְׁטָא
לְבַעֲלָהּ. אָמַר לִיהָ הָהוּא יוֹדָאִי כִּךְ אָמַר לִי אָבָא
כַּד הָוָה מִסְתַּלֵּק מִעֲלָמָא (אָמַר לִי) לָא תַצְפִּי לְרַגְלֵי
דְּמִשְׁיָהּ עַד דִּיתְחִיזִי הָאִי קִשְׁת בְּעֵלְמָא (ד"א ל"ג בְּעִנְנָא)
מִתְקִשְׁטָא בְּגוּוֹנֵי נְהִירִין וְיִתְנַהֵיר לְעֵלְמָא. וְכַדִּין צְפִי
לִיהָ לְמִשְׁתִּי.

מִנְלָן, דְּכַתִּיב וְרֹאִיתִיהָ לְזִכְר בְּרִית עוֹלָם. וְהַשְׁתָּא
דְאַתְחִיזָא בְּגוּוֹנֵין חֲשׂוֹכִין מִתְחִיזָא לְדוּכְרָנָא

לשון הקודש

הוּא שְׁמִתְקִשְׁטָת לְבַעֲלָהּ. אָמַר לוֹ אוֹתוּ
יְהוּדִי, כִּךְ אָמַר לִי אָבָא, בְּשִׁהִיָּה מִסְתַּלֵּק
מִהָעוֹלָם, וְאָמַר לִי אֵל תַּצְפֶּה לְרַגְלֵי מִשְׁתִּי
עַד שֶׁתִּרְאֶה קִשְׁת זוֹ בְּעוֹלָם וּבְעִנְיָן
מִקִּשְׁטָת בְּגוּוֹנִים מְאִירִים וְיוֹאֵר לְעוֹלָם,
וְאִזְ צִפֶּה לְמִשְׁתִּי.

מִנְיָן לָנוּ? שְׁכָתוּב וְרֹאִיתִיהָ לְזִכְר בְּרִית
עוֹלָם. וְכַעַת שְׁנִירָאִית בְּגוּוֹנִים חֲשׂוֹכִים,

וְרֹאִיתִיהָ, מַה זֶה וְרֹאִיתִיהָ? סוּד הוּא,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל ט) וְהַתִּינִית תָּנוּ עַל
מִצְחוֹת וְגו', לְהִרְאוֹת עֲלֵיהֶם. וְיֵשׁ
אוֹמְרִים, זֶה רִשְׁם הָאוֹת הַקְּדוֹשׁ שֶׁבִּבְשָׂר.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדָאִי הַכֹּל הוּא. וְכַד
אָבִל קִשְׁת זוֹ שְׁנִירָאִית בְּעוֹלָם עוֹמֶדֶת
בְּסוּד עֲלִיוֹן, וְכִשְׁנִירָאִי יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת,
עֲתִידָהּ קִשְׁת זוֹ לְהִתְקִשְׁט בְּגוּוֹנִים כְּכֹלָה

(וְהָיָא לְזִכְרוֹ) דְּלֹא יִיתִי מִבּוֹל. אֲבָל בְּהָיָא זְמָנָא אֲתַחֲזִיָּיא
בְּגוֹנוֹנִין נְהִירִין וּמִתְקַשְׁטָא בְּתַקוּנָא כְּכֹלָה דְּמִתְקַשְׁטָא
לְבַעֲלָהּ וּכְדִין לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם וַיִּדְבֵּר קֳדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְהָאֵי בְרִית דְּאִיהוּ בְּגִלּוּתָא וַיָּקִים לָהּ מַעֲפָרָא
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (הושע ג) וּבִקְשׁוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת
דְּוִד מִלָּכָם. וְכְתִיב, (ירמיה ל) וְעִבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת
דְּוִד מִלָּכָם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם, אֲשֶׁר אָקִים מַעֲפָר כְּמָה
דְּאֵת אָמֹר, (עמוס ט) אָקִים אֶת סִבְתֵּי דְּוִד הַנּוֹפֶלֶת. וְעַל
דָּא וִרְאִיתִיהּ לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם וּלְאַקְמָא לָהּ מַעֲפָרָא.

וְאָמַר הָכִי אֲבָא דְּבִגִין כֶּךָ אֲדַבֵּר בְּאוֹרֵייתָא
פוֹרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל וְדְכוּרָנָא דִּילָהּ. וְדָא הוּא
דְּכְתִיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מִעֲבוּר מִי נַח עוֹד עַל
הָאָרֶץ בֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצוֹף עָלֶיךָ וּמִגָּעֶר כֶּךָ: (דף עב ע"ב)

לשון הקודש

לָהֶם. אֲשֶׁר אָקִים מַעֲפָר. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(עמוס ט) אָקִים אֶת סִבְתֵּי דְּוִיד הַנּוֹפֶלֶת. וְעַל
זֶה וִרְאִיתִיהּ לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם וְלַהֲקִימָהּ
מַהֲעֲפָר.

וְאָמַר כֶּךָ אֲבָא, שְׁמִשּׁוּם כֶּךָ נִזְכְּרָה
בְּתוֹרָה גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל וְזִכְרוֹנָהּ. וְזֶהוּ
שְׁכָתוֹב (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מִעֲבוּר מִי
נַח עוֹד עַל הָאָרֶץ בֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצוֹף
עָלֶיךָ וּמִגָּעֶר כֶּךָ.

נִרְאִית לְזִכְרוֹן (וְהָיָא לְזִכְרוֹ) שְׁלֹא יָבֹא מִבּוֹל.
אֲבָל בְּאוֹתוֹ זְמַן נִרְאִית בְּגוֹנוֹנִים מְאִירִים
וּמִקְשָׁטָא בְּתַקוּן כְּמוֹ כֹּלָה שְׁמִתְקַשְׁטָא
לְבַעֲלָהּ, וְאִזּוּ לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם, וַיִּזְכֹּר
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת שֶׁהָיָא
בְּגִלּוּת וַיְקִימָהּ מַהֲעֲפָר. וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב (הושע
ג) וּבִקְשׁוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דְּוִיד
מִלָּכָם. וְכְתוּב (ירמיה ל) וְעִבְדוּ אֶת ה'
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דְּוִיד מִלָּכָם אֲשֶׁר אָקִים

וַיְהִי בְּנֵי נֹחַ הַיּוֹצֵאִים מִן הַתֶּבֶת. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר
 בֵּינוֹן דְּכְתִיב וַיְהִי בְּנֵי נֹחַ. אֲמַאי אָמַר
 הַיּוֹצֵאִים מִן הַתֶּבֶת. וְכִי בְּנֵין אַחֲרָנִין הָיוּ לִיה דְּלֹא
 נָפְקִי מִן תִּיבּוּתָא. אָמַר לִיה רַבִּי אֲבָא אִין. דְּהָא
 לְבָתַר אִולִּידוּ בְּנוֹי בְּנִין. דְּכְתִיב אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת שֵׁם
 וְגו'. וְאִנּוֹן לֹא נָפְקִי מִגּוֹ תִּיבּוּתָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב
 הַיּוֹצֵאִים מִן הַתִּיבָה שֵׁם וְחָם וְיָפֶת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר אִילוּ הָיוּנָא שְׂכִיחַ בְּעֶלְמָא כַּד
 יְהִיב קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא סְפָרָא דְּחֲנוּךְ בְּעֶלְמָא
 וְסְפָרָא דְּאָדָם, אֶתְקִיפְנָא דְּלֹא יִשְׁתַּכְּחוֹן בֵּין בְּנֵי
 אֲנָשָׁא, בְּגִין דְּלֹא חִיִּישׁוּ כָּל חֲכָמָאן לְאַסְתַּכְּלָא בְּחוּ
 וְטָעֲנוּ בְּמַלְיָן אַחֲרָנִין לְאַפְקָא מִרְשׁוֹ עֲלָאָה לְרִשׁוֹ
 אַחֲרָא. וְהִשְׁתָּא הָא חֲכִימֵי עֲלָמָא יִדְעִין מַלְיָן וְסִתְמִין
 לֹון וּמִתְתַּקְפִּי בְּפוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן.

לשון הקודש

בְּעוֹלָם בְּשָׁנָתָן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סְפָרוֹ
 שֶׁל חֲנוּךְ בְּעוֹלָם וְסְפָרוֹ שֶׁל אָדָם, הֵייתִי
 מִתְחַזֵּק שְׁלֹא יִמָּצְאוּ בֵּין הָאֲנָשִׁים, כִּי לֹא
 חָשְׁשׁוּ כָּל הַחֲכָמִים לְהִסְתַּכְּלָא בְּהֶם וְטָעֲנוּ
 בְּדַבָּרִים אַחֲרִים לְהוֹצִיא מִרְשׁוֹת עֲלִיוֹנָה
 לְרִשׁוֹת אַחֲרֵת, וְכַעַת הִנֵּה חֲכָמֵי הָעוֹלָם
 יוֹדְעִים דְּבָרִים וּמִסְתִּירִים אוֹתָם
 וּמִתְחַזְּקִים בְּעֲבוּדַת רַבּוֹנָם.

וַיְהִי בְּנֵי נֹחַ הַיּוֹצֵאִים מִן הַתֶּבֶת. רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר, בֵּינוֹן שְׂכִיב וַיְהִי בְּנֵי נֹחַ,
 לָמָּה אָמַר הַיּוֹצֵאִים מִן הַתֶּבֶת? וְכִי בְּנִים
 אַחֲרִים הָיוּ לוֹ שְׁלֹא יֵצְאוּ מִהַתֶּבֶת? אָמַר
 לוֹ רַבִּי אֲבָא, בֶּן, שְׁהֵרִי אַחֵר כֶּךָ הוֹלִידוּ
 בְּנוֹי בְּנִים, שְׂכִיב אֵלֶּה תּוֹלְדֵת שֵׁם וְגו',
 וְחָם לֹא יֵצְאוּ מִהַתֶּבֶת. וְלָכֵן כְּתוּב
 הַיּוֹצֵאִים מִן הַתֶּבֶת שֵׁם וְחָם וְיָפֶת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אִילוּ הֵייתִי מְצוֹי

וְהָאִי קָרָא אֲשַׁכְחָנָא בְּרוּא דְרִיזִין. (תוספתא) דְּכִד
 אֲתַעַר חֲדוּה דְּכָל חֲדוּן טְמִירָא סְתִימָא
 סְבִתָּא דְּסִבְתִּין אֲנֵהִיר מְנִיָּה נִהִירוּ דְּקִיק. חֲדוּה דְּכָל
 חֲדוּן נִהִיר לְיִמִּינָא בְּמִשָּׁח רְבוּת עֲלָאָה. וְנִהִיר
 לְשִׁמְאָלָא בְּחֲדוּוּה דְּחִמְרָא טַב, נִהִיר לְאַמְצְעִיתָא
 בְּחֲדוּוּה (ד"א דארגוונא) דְּתִרִין סְטִרִין. רוּחַ אֲתַעַר וְרוּחַ
 סְלָקָא וְאַתִּיּהִיב בְּרוּחָא.

דְּבִקָּן דָּא בְּדָא. תִּלְת עָאֲלִין בְּתִלְת. מִגּוּ תִּלְת
 נִפְקָא חַד בְּרִית דְּדִבְקָא בְּבְרִית. אֲתַעְבְּרַת
 רוּחַ דְּסְלָקָא, מִתַּעְבְּרַת מְנִיָּה. כִּד אֲתִיּהִיבַת בְּתִרִין
 סְטִרִין אֲתִדְבְּקוּ רוּחָא בְּרוּחָא (דף עג ע"א) וּמִתַּעְבְּרָן מִתִּלְת
 בְּנִין. וְנַח וְתִיבָה נִפְקוּ מְנִיָּהוּ תִּלְתָּא, בְּגִוּוֹנָא דְּתִלְתָּא
 עֲלָאִין, וְאַלִּין אֲנִין דְּנִפְקוּ מִגּוּ תִּיבּוּתָא שֵׁם וְחָם וְיִפֶּת.
 שֵׁם דְּבִסְטֵר יְמִינָא, חָם דְּבִסְטֵר שְׁמָאֲלָא. יִפֶּת
 אֲרִגְוֹנָא דְּכִלִּיל לֹוֹן.

לשון הקודש

דְּבִקָּים זֶה בָּזָה. שְׁלֹש נִכְנָסִים לְשֹׁלֶשׁ.
 מִתּוֹךְ שְׁלֹש יוֹצֵאת בְּרִית אַחַת שְׁדִבְקָה
 בְּבְרִית. עוֹבֶרֶת הָרוּחַ הָעוֹלָה וּמִתַּעְבְּרַת
 מִמֶּנּוּ. כְּשֶׁנִּתְּנָת בְּשְׁנֵי צַדִּדִּים, נִדְבְּקִים
 רוּחַ בְּרוּחַ, וּמִתַּעְבְּרוֹת מִשְׁלֹשָׁה בְּנִים.
 וְנַח וְתִיבָה יֵצְאוּ מֵהֶם שְׁלֹשָׁה, כְּמוֹ שְׁלֹשֶׁת
 הָעֲלִיּוֹנִים, וְאַלֶּהָ הֵם שְׁיֵצְאוּ מִתּוֹךְ הַתִּבָּה
 – שֵׁם וְחָם וְיִפֶּת. שֵׁם שְׁבַעַד יָמִין, חָם

וּפְסוּקָא זֶה מִצָּאֵתִי בְּסוֹד הַסּוֹדוֹת
 וְתוֹסֵפְתָּא, שְׁכַשְׁמַעוּר חֲדוּת כָּל הַחֲדוּתוֹת
 הַטְּמִיר הַנִּסְתָּר, זְקֵן הַזְּקֵנִים מֵאִיר מִמֶּנּוּ
 אוֹר דְּקִיק. חֲדוּת כָּל הַחֲדוּתוֹת מֵאִיר לְיִמִּין
 בְּשִׁמּוֹן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן, וּמֵאִיר לְשִׁמְאָל
 בְּחֲדוּת הַיֵּין הַטּוֹב, מֵאִיר לְאַמְצַע בְּחֲדוּה
 וְשֵׁל הָאֲרִגְוֹן שֶׁל שְׁנֵי צַדִּדִּים. רוּחַ
 מִתַּעְבְּרַת וְרוּחַ עוֹלָה וְנִתֵּן בְּרוּחַ.

וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן. וְזֶהְמָא דְדִהָבָא תַּחֲתֵּי
 קַסְטִיפִין. אֶתְעֲרוּתָא דְרוּחָא מְסַאבָא דְנַחֲשׁ
 קְדַמָּא. וּבְגִין כֵּךְ רָשִׁים וְאָמַר, וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן.
 דְּאִיתִי לְוֹטִין עַל עֲלָמָא. הֵהוּא כְנָעַן דְּאֶתְלַטִּיא.
 הֵהוּא כְנָעַן דְּאֶחָשִׁיד אֲנִפִּי בְרִיין.

וּבְגִין כֵּךְ (בְּלֵהוּ) לֹא נָפִיק מִגּוֹ בְּלָלָא דְבְּלָהוּ אֶלָּא
 דָּא דְבִתִּיב וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן. הֵהוּא
 דְּאֶחָשִׁיד עֲלָמָא, וְלֹא כְתִיב בְּבָלָלָא דָּא וְשֵׁם הוּא
 אָבִי כֵךְ אוֹ יֶפֶת הוּא אָבִי כֵךְ, אֶלָּא מִיד קִפִּץ וְאָמַר
 וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן. וְדָאִי.

וְעַל דָּא בַּר אֲתָא אַבְרָהָם מֶה כְּתִיב (בראשית יב) וַיַּעֲבֹר
 אַבְרָם בְּאַרְצָא. דְּעַד לֹא הָוָה קִיּוּמָא דְאַבְרָהָם וְלֹא
 אָתוּ זִרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּעֲלָמָא, דִּיפּוֹק שְׂמָא דָּא וַיִּיעוֹל
 שְׂמָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. בַּר הָוּ וּפְאִין יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי

לשון הקודש

שֶׁהַחֲשִׁיד אֶת הָעוֹלָם, וְלֹא כְּתוּב בְּבָלָל
 זֶה וְשֵׁם הוּא אָבִי כֵךְ אוֹ יֶפֶת הוּא אָבִי
 כֵךְ, אֶלָּא מִיד קִפִּץ וְאָמַר וְחָם הוּא אָבִי
 כְנָעַן. וְדָאִי.

וְעַל זֶה, כְּשֶׁבָּא אַבְרָהָם, מֶה כְּתוּב?
 (בראשית יב) וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְצָא. שְׁעֵדִין לֹא
 הָיָה קִיּוּם שֶׁל הָאֲבוֹת וְלֹא בָּאוּ זֶרַע שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל לָעוֹלָם שֶׁיֵּצֵא הַשֵּׁם הַזֶּה וַיִּכְנֹס
 שֵׁם עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ. כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים,

שֶׁבָּצַד שְׂמָאל, יֶפֶת אֲרָגְמָן שְׂבוּלָל אוֹתָם.
 וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן, וְזֶהְמָת הִזְהֵב תַּחֲתֵּי
 סִינִים. הִתְעוֹרְרוֹת רוּחַ הַסְּמָאָה שֶׁל נַחֲשׁ
 הִקְדַּמּוּנִי. וְלָכֵן רָשִׁים וְאָמַר, וְחָם הוּא אָבִי
 כְנָעַן. שֶׁהָבִיא קְלָלוֹת עַל הָעוֹלָם. אוֹתוֹ
 כְנָעַן שֶׁהִתְקַלָּל, אוֹתוֹ כְנָעַן שֶׁהִחֲשִׁיד פְּגִי
 הַבְּרִיּוֹת.

וְלָכֵן וְכֵן לֹא יֵצֵא מְבָלָל כָּלָם, אֶלָּא זֶה
 שְׂכֵתוֹב וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן, אוֹתוֹ

אֶרְעָא עַל שְׁמָא דָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּד לֹא זָכוּ אֲקָרִי
אֶרְעָא עַל שְׁמָא אַחְרָא, אֶרֶץ כְּנַעַן.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ט) וַיֹּאמֶר אֲרֹר כְּנַעַן עֶבֶד
עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֲיוֹ. דַּאִיהוּ אֵייתִי לְוֹטִין עַל
עֲלָמָא. וּבְנִחָשׁ מַה כְּתִיב, (בראשית ג) אֲרֹר אֶתָּה מִכָּל
הַבְּהֵמָה. הֵינּוּ דְכְּתִיב עֶבֶד עֲבָדִים. וְעַל דָּא כְּתִיב
שֵׁם הָם וַיָּפֹת. תִּלְתּ אֱלִין בְּנֵי נֹחַ הַיּוֹצְאִים מִן
חֲתִיבָה בְּדִקְא מְרִינִן:

שְׁלֹשָׁה אֱלֹהֵי בְנֵי נֹחַ. קִיּוּמָא דְכָל עֲלָמָא, קִיּוּמָא
דְּרִזָּא עֲלָתָהּ. וּמֵאֱלֹהֵי נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ.
הֵינּוּ רִזָּא (דא) דְּתִלְת גְּוֹנִין עֲלָאִין. דְּכִד הָהוּא נָהָר
דְּנָגִיד וְנָפִיק אֲשָׁקִי לְגִנְתָּא בְּחִילָא דְּתִלְת אֱלִין עֲלָאִין.
וּבְמִתָּמֶן אֶתְפָּרְשָׁן גְּוֹנִין דְּלִתְתָּא כָּל חַד וְחַד כְּלִיל
בְּחִבְרִיָּה, לְאַחְזָא דִּיקָרָא דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְפַּשְׁט

לשון הקודש

מִן חֲתִיבָה, כְּמוֹ שְׁאִמְרֵנוּ.
שְׁלֹשָׁה אֱלֹהֵי בְנֵי נֹחַ, הַקִּיּוּם שֶׁל כָּל
הָעוֹלָם, הַקִּיּוּם שֶׁל סוּד עֲלִיּוֹן. וּמֵאֱלֹהֵי
נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ, הֵינּוּ סוּד נֹהוּ שֶׁל שְׁלֹשֶׁת
הַגְּוִנִים הָעֲלִיּוֹנִים. שְׁכִשְׁאוֹתוֹ נָהָר שֶׁשׁוֹפֵעַ
וְיוֹצֵא, מְשַׁקֶּה אֶת הַגֶּן בְּכַח שֶׁל שְׁלֹשֶׁת
הָעֲלִיּוֹנִים הַלָּלוּ. וּמִשָּׁם נִפְרָדִים הַגְּוִנִים
שֶׁלֹּמֶטָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּלוּל בְּחִבְרֹה,
לְהִרְאוֹת שְׁכִבּוּד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

נִקְרָאָה הָאָרֶץ עַל הַשֵּׁם הַזֶּה – אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁלֹּא זָכוּ, נִקְרָאָה הָאָרֶץ עַל
שֵׁם אַחֵר – אֶרֶץ כְּנַעַן.

וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ט) וַיֹּאמֶר אֲרֹר כְּנַעַן
עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֲיוֹ. שֶׁהוּא הִבִּיא
קָלְלוֹת עַל הָעוֹלָם. וּבְנִחָשׁ מַה כְּתוּב? (שם
א) אֲרֹר אֶתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה, הֵינּוּ מַה
שְׁכִּתוּב עֶבֶד עֲבָדִים. וְעַל זֶה כְּתוּב שֵׁם
וְהֵם וַיָּפֹת. שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהֵי בְנֵי נֹחַ הַיּוֹצְאִים

לְעִילָא וְתַתָּא, וְאִיהוּ חַד בְּעִלָּאי וְתַתָּאי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תְּלַת גְּוֹנִין אֵלִין בְּכָל אַנּוּן
דְּאַתִּיין מִסְטָר דְּקְדוּשָׁה, וּמַחֲזִיזוּ דְתְּלַת גְּוֹנִין
אֵלִין מִתַּפְרָשָׁאן לְכָל אַנּוּן דְּאַתִּיין מִסְטָרָא דְרוּחָא
אַחְרָא. וְכַד תִּסְתַּבֵּל בְּרֹזָא דְדִרְגִין תִּשְׁכַּח חֵיד
מִתַּפְרָשָׁן גְּוֹנִין לְכָל אַנּוּן סְטָרִין עַד דְּעֵילִין לְתַתָּא
בְּרֹזָא דְאַנּוּן שְׂבַעָה וְעֶשְׂרִין צְנוּרִין (סְטָרִי) דְּדִשִׁי
דְּחַפִּיין לְתַהוּמִי.

וְכָלֵא יְדִיעָא לְחַכִּימִין עֲלִיזִין. וּפָאָה חוּלְקָחוֹן
דְּצַדִּיקָיָא דְקָדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אַתְרָעִי
בִּיקְרִיהוֹן וְגַלִּי לֹון סְטָרִין עֲלָאִין דְּחַכְמָתָא, עֲלִיָּהּ
כְּתִיב, (תהלים כה) סוֹד יי לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֶם.

פִּתְחָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (ישעיה כה) יי אֱלֹהֵי אֲתָה
אַרְוִמְמָךְ אוֹדָה שְׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ פְּלָא עֲצוֹת

לשון הקודש

וְשְׂבַעָה הַצְנוּרוֹת, (הַצְדִּידִים) שֶׁל הַדְּלָתוֹת
שְׂמֻכָּסִים אֶת הַתְּהוּמוֹת.

וְחַכְל יָדוּעַ לְחַכְמִים עֲלִיזִים. אֲשֶׁרִי
חֻלְקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֵה בְּכַבּוֹדָם וְגֹלָה לָהֶם סְטָרֵי חֻכְמָה
עֲלִיזִים, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (תהלים כה) סוֹד ה' לִירָאִיו
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֶם.

פִּתְחָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) ה' אֱלֹהֵי
אֲתָה אַרְוִמְמָךְ אוֹדָה שְׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ פְּלָא

הַתַּפְשֻׁט לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְהוּא אֶחָד
בְּעֲלִיזִים וּבַתְּחִתָּוִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֹשֶׁת הַגְּוֹנִים הָלְלוּ
בְּכָל אוֹתָם שְׂבָאִים מִצַּד הַקְּדוּשָׁה,
וּמִמְרָאָה שֶׁל שְׁלֹשֶׁת גְּוֹנִים אֵלּוּ נִפְרָדִים
לְכָל אוֹתָם שְׂבָאִים מִצַּד הָרוּחַ הָאַחֲרֶת,
וּכְשֶׁתִּסְתַּבֵּל בְּסוֹד הַדְּרָגוֹת תִּמָּצֵא אִיד
נִפְרָדִים הַגְּוֹנִים לְכָל אוֹתָם הַצְדִּידִים, עַד
שֶׁנִּכְנָסִים לְמַטָּה בְּסוֹד שֶׁל אוֹתָם עֲשָׂרִים

מֵרְחוֹק אֱמוּנָה אֱמֵן. כִּמָּה אֵית לֹון לְבִנֵי נֶשֶׂא
לְאַסְתִּכָּל בִּיקְרָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּלְשִׁבְחָא
לִיקְרִיָּה. בְּגִין דְּכָל מָאן דִּידַע לְשִׁבְחָא לְמֵאֲרִיָּה כְּדָקָא
יָאוּת, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָבִיד לִיה רְעוּתִיָּה. וְלֹא עוֹד
אַלָּא דְאַסְגֵי בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא מָאן דִּידַע לְשִׁבְחָא לִיה לְמֵאֲרִיָּה וּלְיִחְדָּא
שְׁמִיָּה, חָבִיב הוּא לְעִילָא וְחָמִיד לְתַתָּא
וְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מוֹשְׁתַּבַּח בֵּיה (נ"א בִּיקְרִיָּה), וְעַלִּיה
כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֶתְפָּאֵר:

וַיִּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
יוֹסִי. חֵד אָמַר מִגֵּן עֵדֵן (אֶתְרַכְּבָת) אֶתְתַּרְכַּת
וַנְּצִיב לָהּ הָכָא. וְחֵד אָמַר בְּאַרְעָא הָהּ וְעָקַר לָהּ
וְשָׁתַל לָהּ, וּבִתְהוּא יוֹמָא עֲבַדַּת אִיבִין וַנְּיַצַּת לְבָלְבִין

לשון הקודש

מִשְׁתַּבַּח בּוּ וּכְכֻדּוּ, וְעַלִּיו כְּתוּב (שם מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
אֶתְפָּאֵר.

וַיִּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם. רַבִּי
יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי. אַחַד אָמַר מִגֵּן עֵדֵן
(אֶתְרַכְּבָת) גִּרְשָׁה וַנְּטַע אוֹתָהּ כָּאן. וְאַחַד
אָמַר בְּאַרְץ הַיִּתָּה, וְעָקַר אוֹתָהּ וְשָׁתַל
אוֹתָהּ, וּבִאֲתוֹ יוֹם עֲשֵׂתָה פְרוֹת וַנְּצַנְצּוּ
לְבָלוּבִים וְעִנְבִּים, וְהָיָה סוּחַט אוֹתָהּ

עֲצוֹת מֵרְחוֹק אֱמוּנָה אֱמֵן. כִּמָּה יֵשׁ לְבִנֵי
אָדָם לְהַסְתַּכֵּל בְּכְבוֹד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּלְשִׁבְחָא לְכְבוֹדוֹ, מִשּׁוּם שְׂכָל מִי שְׂיִידַע
לְשִׁבְחָא אֶת רַבּוֹנוּ בְּרָאוּי, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ, וְלֹא עוֹד – אֵלָּא
שְׁמֵרְבָּה בְּרָכוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וְעַל כֵּן, מִי שְׂיִידַע לְשִׁבְחָא אֶת רַבּוֹנוּ
וּלְיִחְדָּא אֶת שְׁמוֹ, חָבִיב הוּא לְמַעְלָה
וְנַחְמֵד לְמַטָּה, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

וְעֲנָבִים וְהָיָה סָחִיט לָהּ וְשָׁתִי מִן חֲמֶרָא וְרֵוִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רָזָא דְחֲכָמָתָא אִיהוּ הָכָא בְּהַאי קָרָא. כִּד פָּעָא נַח לְמַבְדֵּק בְּהַהוּא חוּבָא דְבִדְק אָדָם הָרֵאשׁוֹן. לָאוּ לְאַתְדַּבְקָא בֵּיתָא, אֶלָּא לְמַנְדַּע וּלְאַתְקִנָּא עֲלִמָּא וְלֹא יָכִיל. סָחִט עֲנָבִים לְמַבְדֵּק בְּהַהוּא כָּרָם. בִּיּוֹן דְּמָטָא לְהַאי, (ד"א כד"י) וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל. וְלֹא הָיָה לִיָּה חִילָא לְמִיקָם. וּבִגִּין כֶּךָ וַיִּתְגַּל גַּלִּי פְרָצָה דְּעֲלִמָּא דְּהָיָה סָתִים. בְּתוּךְ אֲחֵלָה כְּתִיב בְּה"א. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ. בְּתוּךְ (דף עג ע"ב) אֲחֵלָה דְּהַהוּא כָּרָם.

בְּגִוּוֹנָא דָּא בְּנֵי אַהֲרֹן דִּתְגִּינֵן שְׁתוּיֵי יֵין הָווּ. וְכִי מָאן יְהִיב לֹון חֲמֶרָא בְּהַהוּא אַתְר לְמַשְׁתִּי. אִי סִלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאַנּוֹן חֲצִיפִין הָווּ דְּרוּו חֲמֶרָא. לָאוּ הָכִי, אֶלָּא וְדָאִי מִהַהוּא חֲמֶרָא רוּו דְּכְתִיב, (ויקרא י')

לשון הקודש

שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁהִיָּתָה נִסְתָּרָתָּ. בְּתוּךְ אֲחֵלָה, כְּתוּב בְּה"א. וְעַל זֶה כְּתוּב וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ. בְּתוּךְ אֲחֵלָה שֶׁל אוֹתָהּ כָּרָם.

כִּמּוֹ זֶה בְּנֵי אַהֲרֹן שֶׁשָּׁנִינוּ שֶׁהָיוּ שְׁתוּיֵי יֵין, וְכִי מִי נָתַן לָהֶם יֵין בְּאוֹתוֹ מָקוֹם לְשִׁתּוֹת? אִם תַּעֲלֶה בְּדַעְתָּךְ שֶׁהָיוּ חֲצוּפִים שֶׁשָּׁתוּ יֵין – לֹא כֶּךָ! אֶלָּא וְדָאִי

וְשׁוֹתָה מִהֵינּוּן וּמִשְׁתַּכֵּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, סוּד הַחֲכָמָה הוּא כָּאן בְּפִסּוּק הַזֶּה. בְּשִׁרְצָה נַח לְבִדֵּק בְּאוֹתוֹ חֲטָא שֶׁבִדֵּק אָדָם הָרֵאשׁוֹן – לֹא כִּדִּי לְהַתְדַּבֵּק בּוֹ, אֶלָּא לְדַעַת וּלְתַקֵּן הָעוֹלָם, וְלֹא יָכִיל. סָחִט עֲנָבִים לְבִדֵּק בְּאוֹתוֹ כָּרָם. בִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לָזֶה, וְאַזּוּ וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל, וְלֹא הָיָה לוֹ בַּח לַעֲמֹד. וְלָכֵן וַיִּתְגַּל, גָּלָה פְרָצָה

וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יי אֵשׁ זָרָה. כְּתִיב הִכָּא אֵשׁ זָרָה וְכְתִיב
הֵתָם (משלי ז) לְשֹׁמְרֵךְ מֵאִשָּׁה זָרָה וְכֹלֵא חַד מִלָּה.

וְכֵן כְּגִוּוֹנָא דָּא וַיִּשֶׁתּ מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל. וְעַל
דָּא אֶתְעַר חָם אָבִי כְנָעַן כְּמָה דְּאֶתְמַר וְאֶתִּיהִיב
אֶתֶר לְכְנָעַן לְשִׁלְטָאָה, וּמֵאִי דִּתְּהוּה הָדִין צְדִיק בְּרֹזָא
דְּבְרִית סְרָסוּ. וְתִנָּיָא דְּאֶעְבַר מִיְנִיה הֵהוּא קִיּוּמָא.

וּבְגִין כֶּךָ אָמַר אַרְוֵר דִּהָא לְוֹטִין אֶתְעַרו
בְּקִדְמִיתָא עַל יְדֵיהּ בְּעֶלְמָא. (ועל דא ויאמר ארור כנען

דִּהָא לְוֹטִין וַיִּתֵּן עַל עֶלְמָא בְּקִדְמִיתָא). עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה כְּמָה דְּאֶת
אָמַר אַרְוֵר אֶתְהּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. כֹּלֵא יִתְתַּקֵּן
לְזִמְנָא דְּאֶתִּי וְהוּא לָא יִתְתַּקֵּן. וְכֹלֵא יִפְקֹן לְחִירוֹ
וְהוּא לָא יִפּוֹק. וְרֹזָא אִיהוּ לְאַנּוֹן דִּידְעֵי אֶרְחוּי
וְשְׁבִילֵי דְּאוּרִיתָא.

פֶּתַח וְאָמַר (תהלים נא) **כִּי פִשְׁעֵי אָנִי אָדַע וְחַטָּאתִי נִגְדִי**

לשון הקודש

וְלִכְן אָמַר אַרְוֵר, שְׁהָרִי הַקָּלָלוֹת
הַתְּעוֹרְרוּ בְּתַחֲלָה עַל יְדוֹ בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה
וַיֹּאמֶר אַרְוֵר כְּנָעַן. שְׁהָרִי קָלָלוֹת יָבֹאוּ עַל הָעוֹלָם
כְּבִתְחִלָּה. עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
אַרְוֵר אֶתְהּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. הַכֹּל יִתְקַן
לְעֵתִיד לְבָא, וְהוּא לָא יִתְקַן. וְכֹלֵא יֵצְאוּ
לְחִירוֹת, וְהוּא לָא יֵצֵא. וְסוּד הוּא לְאוֹתָם
שְׂיוֹדְעִים דְּרַבִּי וְשְׁבִילֵי הַתּוֹרָה.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים נא) **כִּי פִשְׁעֵי אָנִי אָדַע**

מֵאוֹתוֹ יִין שְׁתוֹ, שְׁכַתּוֹב (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ
לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה. כְּתוֹב כָּאֵן אֵשׁ זָרָה,
וְכַתּוֹב שָׁם (משלי ז) לְשֹׁמְרֵךְ מֵאִשָּׁה זָרָה.
וְהַכֹּל דְּכַר אֶחָד.

וְכֶךָ כְּמוֹ זֶה וַיִּשֶׁתּ מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל.
וְעַל זֶה הַתְּעוֹרֵר חָם אָבִי כְנָעַן, כְּמוֹ
שֶׁנֶּתְבָּאָר, וְנִתֵּן מְקוֹם לְכְנָעַן לְשִׁלְטָא. וְכֵּה
שְׁהִיָּה זֶה צְדִיק בְּסוּד הַבְּרִית, סְרָס אוֹתוֹ.
וְשִׁנְיָנוּ, שֶׁהַעֲבִיר מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ קִיּוּם.

תמיד. במה אית לון לבני נשא לאסתמרא מחובייהו
מקמי קדשא בריך הוא. דהא לבתר דחטא בר נש
רשים הוא חוביה לעילא ולא אתמחק בר בתוקפא
דתיובתא סגיא. במה דאת אמר, (ירמיה ב) כי אם
תבכסי בנותר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני.

תא חזי, פיון דחב בר נש קמי קדשא בריך הוא
זמנא חדא עביר רשימו. וכד חב ביה זמנא
תניינא אתתקף החוא רשימו יתיר. חב ביה זמנא
תליתאה אתפשט החוא כתמא מסטרא דא לסטרא
דא, פיון כתיב נכתם עונך לפני.

תא חזי, דוד מלכא פיון דחב קמי קדשא בריך
הוא על עסקא דבת שבע, חשיב דהחוא
חובא אתרשים עליה לעלמין. מה כתיב, (שמואל ב יב)
גם יי העביר חטאתך לא תמות. אעבר החוא
רשימו מקמיה.

לשון הקודש

ברוך הוא פעם אחת – עושה רשם.
וכשחטא בו פעם שניה – מתחזק יותר
אותו הרשם. חטא בו פעם שלישית –
מתפשט אותו הכתם מצד זה לצד זה,
ואז כתוב נכתם עונך לפני.

בא ראה, פיון שחטא דוד המלך לפני
הקדוש ברוך הוא על העסק של בת
שבע, חשב שאותו חטא נרשם עליו

וחטאתי נגדי תמיד. במה יש לבני אדם
להשמר מחטאיהם לפני הקדוש ברוך
הוא, שהרי אחר שחטא אדם, רשום
חטאו למעלה ולא נמחק, רק בכח של
תשובה רבה, כמו שנאמר (ירמיה ב) כי אם
תבכסי בנותר ותרבי לך ברית נכתם
עונך לפני.

בא ראה, פיון שחטא אדם לפני הקדוש

אָמַר לִיה רַבִּי אָבָא וְהָא תַנִּינָן דְּבֵית שְׁבַע דִּילִיה
 דְּדוֹד מִלְכָּא הָוֵת מִן יוֹמָא דְאַתְבָּרִי עָלְמָא,
 אֲמַאי יִהְיֶה קֳדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאוּרִיָּה הַחֲתִי מִן
 קֳדַמַּת דְּנָא. אָמַר לִיה הָכִי אוֹרְחוּי דְּקֳדָשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אַף עַל גַּב דְּאַתְתָּא אֲזַמְינָא לִיה לְבַר נָשׁ לְמַחְוֵי
 דִּילִיה, אֲקָדִים אַחְרָא וְנָסִיב לָהּ עַד דְּמָטָא זְמַנִּיה
 דְּהָאִי. בֵּינוֹן דְּמָטָא זְמַנִּיה, אַתְדַּחֲיָא הָאִי דְנָסִיב לָהּ
 מִקְמִי הָאִי אַחְרָא דְאַתִּי לְבַתָּר וְאַסְתַּלַּק מֵעָלְמָא.
 וְקָשִׁי קַמִּיה קֳדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַעְבְּרָא לִיה מֵעָלְמָא
 עַד לָא מָטִי זְמַנִּיה מִקְמִי הָאִי אַחְרָא.

וְרָזָא דְּבֵית שְׁבַע דְּאַתִּיְהִיבַת לְאוּרִיָּה הַחֲתִי (פְּדָאמְרוּ)
 בְּקֳדַמִּיתָא, פּוֹק וְדוֹק וְתַשְׁבַּח. אֲמַאי אַתִּיְהִיבַת
 אֶרְעָא קֳדִישָׁא לְכַנְעַן עַד לָא יֵיתוֹן יִשְׂרָאֵל. וְתַשְׁבַּח
 מְלָה דָא. וְכֻלָּא רָזָא חָדָא אִיחוּ וּמְלָה חָדָא.

לשון הקודש

זְמַנִּיה שֶׁל זֶה. בֵּינוֹן שֶׁהֵגִיעַ זְמַנּוֹ, נִדְּחָה זֶה
 שֶׁנִּשְׁאַ אֹתָהּ מִלְפָּנֵי הָאֲחֵר הַזֶּה שֶׁבָּא
 אַחֵר כֵּךְ וּמִסְתַּלַּק מֵהָעוֹלָם, וְקָשָׁה לְפָנֵי
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִירוֹ מֵהָעוֹלָם
 כְּשֶׁעֲדִין לֹא הֵגִיעַ זְמַנּוֹ מִלְפָּנֵי הָאֲחֵר הַזֶּה.
 וְסוֹד שֶׁבֵּית שְׁבַע שֶׁנִּתְּנָה לְאוּרִיָּה הַחֲתִי
 וּכְפִי שֶׁאֲמַרְנוּ בַּתְּחִלָּה, צֵא וְדִיֵּק וְתִמְצָא
 לָמָּה נִתְּנָה הָאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה לְכַנְעַן בְּטָרָם
 שֶׁבָּאוּ יִשְׂרָאֵל, וְתִמְצָא דָּבָר זֶה. וְהַכֵּל
 סוֹד אֶחָד הוּא וְדָבָר אֶחָד.

לְעוֹלָמִים. מַה בְּתוֹב? (שְׁמוּאֵל-ב יב) גַּם ה'
 הָעֵבֶר חֲטָאֲתָךְ לֹא תָמוּת. הָעֵבֶר אוֹתוֹ
 הִרְשָׁם מִלְפָּנָיו.

אָמַר לוֹ רַבִּי אָבָא, וְהָרִי שְׁנִינוּ שֶׁבֵּית
 שְׁבַע הִיָּתָה שֶׁל דוֹד הַמֶּלֶךְ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
 הָעוֹלָם, לָמָּה נָתַן אוֹתָהּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְאוּרִיָּה הַחֲתִי מִקְדָּם לָזֶה? אָמַר לוֹ,
 כֵּךְ דִּרְכוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – אַף עַל
 גַּב שֶׁמְזַמְנֶת לְבָן אָדָם לְהִיּוֹת שָׁלוֹ,
 מִקְדָּם אַחֵר וְנוֹשֵׂא אוֹתָהּ עַד שֶׁמֵּגִיעַ

תָּא חַיִּי, דָּוִד אָף עַל גַּב דְּאוּדֵי עַל חוּבִיָּה וְתַב
בְּתִיּוּבְתָא, לָא אַעֲדִי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה מֵאֲנֹן
חוּבִין דְּחַב, וּמִתְהוּא חוּבָא דְּבַת שָׁבַע, בְּגִין דְּדַחִיל
עַלִּיָּהּ תְּדִיר דִּילְמָא גָּרִים חַד מְנִיָּהּ וּיקְטִרג
עַלִּיהּ בְּשַׁעְתָּא דְּסַפְנָה. וּבְגִין כֹּךְ לָא אַנְשֵׁי לֹון
מִיָּנִיָּה וּמְרַעוּתִיָּה.

דְּבַר אַחֲרֵי כִּי פִּשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע כְּלָחוּ דְּרַגִּין דְּתַלְיִין
בְּהוּ חוּבֵי בְּנֵי נֶשָׂא אֲנִי אֲדַע. וְחַטָּאתִי נִגְדִי
תְּמִיד דָּא פְּגִימוּ דְּסִיחָרָא דְּלָא נִפְקָא מִסְּאוּבְתָא עַד
דְּאַתָּא שְׁלֹמָה וְאַתְנַהֲרַת בְּאַשְׁלָמוּתָא. וּכְדִין אֲתַפְּסִם
עַלְמָא וַיִּתִּיבוּ יִשְׂרָאֵל לְרַחֲצֵן דְּכְתִיב, (מלכים א ה) וַיֵּשֶׁב
יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל לְבֶטֶח אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ.
וְעַם כָּל דָּא וְחַטָּאתִי נִגְדִי תְּמִיד. וְלָא אֲתַפְּסִם
מִעַלְמָא. עַד דִּיִּיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא לְזֻמְנָא דְּאַתִּי כְּמָה
דְּאַתְמֹר (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמֵאָה אֶעֱבִיר מִן הָאָרֶץ:

לשון הקודש

הַדְּרָגוֹת שֶׁתְּלוּיּוֹת בָּהֶם חֲטָאֵי בְּנֵי אָדָם
אֲנִי אֲדַע. וְחַטָּאתִי נִגְדִי תְּמִיד – זֶה
פְּגִימַת הַלְבָּנָה שֶׁלֹא יֵצֵא מִסְּמָאָתָהּ עַד
שֶׁבֶא שְׁלֹמָה וְהַאִירָה בְּשִׁלְמוֹת, וְאִזּוֹ
הַתַּפְּסִם הָעוֹלָם וַיֵּשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל לְבֶטֶח,
שֶׁכְּתוּב (מלכים א ה) וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל
לְבֶטֶח אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ. וְעַם
כָּל זֶה – וְחַטָּאתִי נִגְדִי תְּמִיד, וְלָא נִפְסִם

בֶּא רְאֵה, דָּוִד, אָף עַל גַּב שְׁהוּדָה עַל
חֲטָאוֹ וְשָׁב בְּתִשְׁבָּה, לָא הִסִּיר מִלְּבוֹ
וּרְצוֹנוֹ מֵאוֹתָם חֲטָאִים שֶׁחֲטָא וּמֵאוֹתוֹ
חֲטָא שֶׁל בַּת שָׁבַע, כִּי פָּחַד עֲלֵיהֶם תְּמִיד
שְׂמָא יִגְרִם אֶחָד מֵהֶם וּיקְטִרג עָלָיו
בְּשַׁעְתַּת הַסַּפְנָה, וְלָכֵן לָא שָׁכַח אוֹתָם
מִמֶּנּוּ וּמִרְצוֹנוֹ.

דְּבַר אַחֲרֵי, כִּי פִּשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע – כָּל

הוא ה'יה גבור ציד לפני יי' על בן יאמר בנמרוד
גבור ציד לפני יי'. תא חזי, הוא ה'יה גבר
תקיף. לבושוי דאדם הראשון ה'יה לביש וה'יה ידע
למיצד צידה דברייתא בהו.

אמר רבי אלעזר נמרוד ה'יה מפתי לברייתא
למיהך בתר פולחן דעבודה זרה וה'יה שליט
באנון לבושין ונצח בני עלמא וה'יה אמר דאיהו
שליטא בעלמא ופלחין ליה בני נשא. ואמאי אקרי
שמייה נמרוד דמרד במלכא עלאה דלעילא דמרד
בעלאי ומרד בתתאי.

באנון (דף עד ע"א) לבושין שליט על כל (ד"א שאר) בני
עלמא ומלך בהו ומרד במאריה ואמר
דאיהו שליטא דעלמא וה'יה מפתי לברייתא אבתריה

לשון הקודש

זרה, וה'יה שולט באותם לבושים ומנצח
את בני העולם, וה'יה אומר שהוא שליט
של העולם, ועובדים אותו בני אדם.
ולמה נקרא שמו נמרוד? שמרד במלך
העליון שלמעלה, שמרד בעליונים ומרד
בתחתונים.

באותם לבושים הוא שלט על כל ושאר
בני העולם ומלך בהם, ומרד ברבונו
ואמר שהוא השליט של העולם, וה'יה
מפתה את הבריות אחריו, עד שמשך

מהעולם עד שיבא מלך המשיח לעתיד
לבא, כמו שנאמר (זכריה יג) ואת רוח
השפמה אעביר מן הארץ.

הוא ה'יה גבור ציד לפני ה' על בן יאמר
בנמרד גבור ציד לפני ה'. בא ראה, הוא
ה'יה איש חזק. לבושי אדם הראשון ה'יה
לביש, וידע לצוד צידה של הבריות
בהם.

אמר רבי אלעזר, נמרוד ה'יה מפתה את
הבריות ללכת אחר עבודת העבודה

עַד דְּמַשֵּׁךְ בְּנֵי נֶשֶׂא לְמִיפֶק מִבְּתַר פּוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִי
עַלְמָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאִילִין לְבוֹשִׁין יִדְעֵי בְּהוּ
חֲבֵרִיָּא רָזָא עֲלָאָה:

מִתְנִיתִין. וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת וּדְבָרִים
אֶחָדִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (מלכים א' ו) וְהַבֵּית
בְּהֶבְנוֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֹמֹה מִסַּע נִבְנָה וּמִקְבּוֹת וְהַגִּרְזָן כָּל
כְּלֵי בְרוֹל לֹא נִשְׁמַע בְּבֵית בְּהֶבְנוֹתוֹ. וְהַבֵּית בְּהֶבְנוֹתוֹ.
וְכִי לֹא הָוָה בְּנֵי לִיָּה שְׁלֹמֹה וְכָלְהוּ אֶמְנִין דְּהוּוּ תַּמָּן,
מַהוּ בְּהֶבְנוֹתוֹ.

אַלָּא כִּךְ הוּא כְּמַה דְּכְתִיב, (שמות כה) מִקְשָׁה תִיעֶשֶׂה
הַמְנוּרָה. אִם הִיא מִקְשָׁה מַהוּ תִיעֶשֶׂה. אַלָּא
וְדַאי כִּלָּא בָּאת וְנִיפָא אֶתְעַבִּיד אִיהוּ מִגְרָמִיָּה. כִּיּוֹן
דְּשָׂרָאן לְמַעַבְד עֲבִידְתָּא אוֹלִיף לְאוּמָנִין לְמַעַבְד בְּה
מַה דְּלֹא הָווּ יִדְעִין מִקְדָּמַת דְּנָא.

לשון הקודש

וְכָל הָאֶמְנִים שְׁהִיוּ שָׁם? מַה זֶה בְּהֶבְנוֹתוֹ?
אַלָּא כִּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שמות כה)
מִקְשָׁה תִיעֶשֶׂה הַמְנוּרָה. אִם הִיא מִקְשָׁה,
מַהוּ תִיעֶשֶׂה? אַלָּא וְדַאי הַכֹּל בָּאוֹת וְנִם
נַעֲשֶׂה הוּא מַעֲצָמוֹ. כִּיּוֹן שְׁהִתְחִילוּ
לַעֲשׂוֹת הַמַּעֲשֶׂה, לְפִד אֶת הָאֶמְנִים
לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ מַה שְׁלֹא הָיוּ יוֹדְעִים מִקְדָּם
לָבֶן.

בְּנֵי אָדָם לַעֲזֹאת מֵאַחַר עֲבוֹדַת רַבּוֹן
הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלָבוֹשִׁים הָלְלוּ
יּוֹדְעִים בְּהֶם הַחֲבָרִים סוּד עֲלִיּוֹן.

מִשְׁנָה. וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת
וּדְבָרִים אֶחָדִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח,
(מלכים-א' ו) וְהַבֵּית בְּהֶבְנוֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֹמֹה
מִסַּע נִבְנָה וּמִקְבּוֹת וְהַגִּרְזָן כָּל כְּלֵי בְרוֹל
לֹא נִשְׁמַע בְּבֵית בְּהֶבְנוֹתוֹ. וְהַבֵּית
בְּהֶבְנוֹתוֹ – וְכִי לֹא הָיָה בּוֹנֶה אוֹתוֹ שְׁלֹמֹה

מֵאִי טַעֲמָא בְּגִין דְּבִרְכָתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׂרָא
עַל יְדִייהוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהַבְנוֹתוֹ אִיהוּ
אֲתַבְּנִי מִגְרָמִיָּה, דְּהוּא אוֹלְפָא אוֹלְפִין לְאוּמָנִין הֵיאֵךְ
שָׂרָאן לְמַעַבְד, וְלֹא אֶסְתַּלַּק מֵעֵינֵיהוּ רְשִׁימוֹ דְּהוּא
עֲבִידְתָּא מִמָּשׁ וּמִסְתַּכְלָאן בֵּיהּ וְעַבְדֵּי עַד דְּאֲתַבְּנִי
כָּל בֵּיתָא.

אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נִבְנָה. שְׁלֵמָה כְּתִיב חֶסֶד יו"ד אֲבָן
שְׁלֵמָה וְדָאִי. מִסַּע דְּאֲתַנְטִיל וְאֲתִיָּא וְשָׂרִיָּא
עֲלִיָּהוּ וְאֲתַעְבִּיד עֲבִידְתָּא (מִסַּע דְּאֲתַנְטִיל יִדֵּן וְעַבִּיד עֲבִידְתָּא),
מִסַּע דְּאֲנְטִיל יִדֵּן לְמַעַבְד דְּלֹא מִדַּעְתֵּיהוּ. כְּתִיב
הָכָא מִסַּע וּכְתִיב הָתָם (בַּמִּדְבָּר י') וְלִמְסַע אֶת הַמַּחֲנוֹת.
וּמִקְבוֹת וְהַגְרָזִין כָּל כְּלֵי בְרוֹזֶל לֹא נִשְׁמַע. בְּגִין דְּשָׁמִיר
בְּזַע כֹּלָא וְלֹא אֶשְׁתַּמַּע מִלָּה, דְּלֹא אֶצְטְרִיכוּ לְשָׂאָר
מֵאֲנִין לְמַעַבְד. וְכֹלָא בָּאת וְנִיפָא הָוָה.

לשון הקודש

שְׁנַסְעָה וּבָאָה וְשָׂרְתָה עֲלֵיהֶם וְנַעֲשֶׂתָה
הַעֲבוּדָה וּמִסַּע, שְׁנַסְעָה יָדָם וְנַעֲשֶׂתָה הַעֲבוּדָה.
מִסַּע, שֶׁהִסִּיעַ יָדָם לַעֲשׂוֹת שְׂלֵא מִדַּעְתָּם.
כְּתוּב בְּאֵן מִסַּע, וְכְתוּב שָׁם (בַּמִּדְבָּר י')
וְלִמְסַע אֶת הַמַּחֲנוֹת. וּמִקְבוֹת וְהַגְרָזִין כָּל
כְּלֵי בְרוֹזֶל לֹא נִשְׁמַע, מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׁמִיר
בְּקַע הַכֹּל וְלֹא נִשְׁמַע דְּבַר, שְׂלֵא הַצְטְרִיכוּ
לְשָׂאָר הַכֹּלִים לַעֲשׂוֹת, וְהַכֹּל הָיָה עִם
אוֹת וְנִס.

מִנָּה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבִּרְכַּת הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שָׂרְתָה עַל יָדָם, וְעַל כֵּן כְּתוּב
בְּהַבְנוֹתוֹ, הוּא נִבְנָה מִעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא לְמִד
אֶת הַלְמוּד לְאֲמָנִים אֵיךְ לְהַתְחִיל
לַעֲשׂוֹת, וְלֹא הִסְתַּלַּק מֵעֵינֵיהֶם הַרְשָׁם
שֶׁל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה מִמָּשׁ, וּמִסְתַּכְלִים בּוֹ
וְעוֹשִׂים, עַד שֶׁנִּבְנָה כָּל הַבֵּית.
אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נִבְנָה, שְׁלֵמָה כְּתוּב
חֶסֶד יו"ד, אֲבָן שְׁלֵמָה וְדָאִי. מִסַּע,

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמָה חֲבִיבִין אֲנוּן מִלִּי דְאִוְרֵייתָא.
וּבָאָה חוֹלְקִיָּה מָאן דְּאִתְעַסַּק בָּהּ וַיֵּדַע
לְמִיתָד (בִּיה) בְּאַרְחָ קְשׁוּט. וְהַבִּית בְּהַבְנוּתוֹ. כִּד סְלָקָא
בְּרַעֲיוֹתָא דְקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְמַעַבְדַּי יִקְרָא לִיקְרִיָּה,
סְלָקָא מִגּוֹ מַחְשָׁבָה רַעֲיוֹתָא לְאַתְפְּשָׁטָא, וְאַתְפְּשָׁטָא
מֵאַתָּר דְּאִיהִי מַחְשָׁבָה סְתִימָא דְלֹא אִתִּידַע.

עַד דְּאַתְפְּשָׁטָא וְשִׁרְיָא לְבִי גְרוּן אֶתְרָ דְּאִיהוּ נְבִיעַ
תְּדִיר בְּרִזָּא דְּאִיהוּ רוּחַ חַיִּים. וּכְדִין כִּד
אַתְפְּשָׁטָא הָיָא מַחְשָׁבָה וְשִׁרְיָא בְּאַתָּר דָּא, אִקְרִי
הָיָא מַחְשָׁבָה אֱלֹהִים חַיִּים. דְּכַתִּיב, (ירמיה י') הוּא
אֱלֹהִים חַיִּים.

עוֹד בָּעָא לְאַתְפְּשָׁטָא וּלְאַתְגַּלְיָא מִתַּמָּן נִפְקוּ אֶשׁ"א
וְרוּחָ"א וּמִי"א כְּלִילָן בְּחֻדָּא, וְנִפְקַי עֵקֶב גִּבְר
שְׁלִים וְאִיהוּ קוֹל חַד דְּנִפְיָא וְאַשְׁתַּמַּע. מַחְכָּא

לשון הקודש

הַמָּקוֹם שֶׁתִּמִּיד נֹבֵעַ בְּסוּד שֶׁהוּא רוּחַ
חַיִּים, וְאֵז, בְּשִׁמְתַּפְּשָׁטָא הַמַּחְשָׁבָה הָיָא
וְשׁוּרָה בְּמָקוֹם הַזֶּה, נִקְרָאת הַמַּחְשָׁבָה
הָיָא אֱלֹהִים חַיִּים, שְׁכָתוֹב (ירמיה י') הוּא
אֱלֹהִים חַיִּים.

עוֹד רָצָה לְהַתְפַּשֵּׁט וּלְהַתְגַּלּוֹת, מִשֵּׁם
יֵצְאוּ אֵשׁ רוּחַ וּמִים כְּלוּלִים יַחַד, וַיּוֹצֵא
יַעֲקֹב אִישׁ שְׁלֵם, וְהוּא קוֹל אֶחָד שׁוֹיֹצֵא
וְנִשְׁמַע. מִכָּאן הַמַּחְשָׁבָה שֶׁהִיָּתָה נִסְתָּרָה

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמָה חֲבִיבִים הֵם
דְּבָרֵי הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מִי
שִׁמְתַּעֲסַק בָּהֶם וַיֵּדַע לְלַבֵּת (בזו) בְּדִרְדָּר
אֱמֶת. וְהַבִּית בְּהַבְנוּתוֹ. כִּד אֲשֶׁר עָלָה
בְּרִצּוֹן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת כְּבוֹד
לְכְבוֹדוֹ, עָלָה מִתּוֹךְ הַמַּחְשָׁבָה רִצּוֹן
לְהַתְפַּשֵּׁט, וְהַתְפַּשֵּׁט מִהַמָּקוֹם שֶׁל אוֹתָהּ
הַמַּחְשָׁבָה הַנִּסְתָּרָה שְׁאִינָה יְדוּעָה.

עַד שִׁמְתַּפְּשָׁטָא וְשׁוּרָה בְּבֵית הַגְּרוּן,

מִחֲשָׁבָה דְּהוּה סְתִימָא בְּחֵשָׁי אֲשֶׁתִּמַּע לְאַתְנָלִיא.
 עוֹד אֲתַפְשֻׁטַּת הָאִי מִחֲשָׁבָה לְאַתְנָלִיא. וּבִטֵּשׁ הָאִי
 קוֹל וְאַקִּישׁ בְּשִׁפּוֹן, וּבְדִין נִפְקָא דְבוּר,
 דְּאַשְׁלִים כָּלָא, וְגַלִּי כָּלָא. אֲשֶׁתִּמַּע דְּכָלָא אִיהוּ הָהִיא
 מִחֲשָׁבָה סְתִימָא דְּהוּת לְגוּ וְכָלָא חַד.

בִּיּוֹן דְּמָטָא אֲתַפְשֻׁטָּא דָּא וְאַתְעֵכִיד דְּבוּר
 בְּתַקִּיפָא דְּהָהוּא קָלָא, בְּדִין וְהַבִּית בְּהַבְנוּתוֹ.
 בְּאֶשֶׁר נִבְנָה לֹא כְּתִיב אֶלָּא בְּהַבְנוּתוֹ בְּכָל זְמָנָא
 וְזְמָנָא. אֶבְנִי שְׁלֵמָה בְּמָה דְּאַתְמָר. וּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
 בַּעֲטָרָה שְׁעָטָרָה לוֹ אִמּוֹ.

מִסַּע דְּנִפְקָא מִלְּגוּ וְשָׂרִיא וְנָטִיל לְבָר, נִפְקָא
 מִלְּעִילָא וְשָׂרִיא וְנָטִיל לְתַתָּא. וּמִקְבוֹת וְהַגְרִיזוֹן
 כָּל כְּלִי בְּרִזָּל. אֵלִין שְׂאָר דְּרִגִּין תַּתְּאִין דְּכָלְהוּ תַלְיִין
 יִיה וְלֹא אֲשֶׁתִּמַּעוּ וְלֹא אֲתַקְבְּלוּ לְגוּ כַּד אִיהִי סְלָקָא

לשון הקודש

בְּכָל פַּעַם וּפַעַם. אֶבְנִי שְׁלֵמָה, כְּמוֹ
 שְׁנֵת־בָּאָר. (וְכָתוּב (שִׁיר ג) בַּעֲטָרָה שְׁעָטָרָה
 לוֹ אִמּוֹ.

מִסַּע, שְׂיוּצָא מִבְּפָנִים וְשׁוּרָה וְנוֹסַע
 הַחוּצָה. יוּצָא מִלְּמַעְלָה וְשׁוּרָה וְנוֹסַע
 לְמַטָּה. וּמִקְבוֹת וְהַגְרִיזוֹן כָּל כְּלִי בְּרִזָּל –
 אֵלִין שְׂאָר הַדְּרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת שֶׁכֻּלָּם
 תַּלְוִיִּים בּוֹ, וְלֹא נִשְׁמָעוּ וְלֹא הִתְקַבְּלוּ
 פְּנִימָה כְּשֶׁהִיא עוֹלָה לְהֶאֱחֹז לְמַעְלָה

בְּחֵשָׁי נִשְׁמָעַת בְּגִלּוּי.

עוֹד מִתַּפְשֻׁטַּת הַמִּחֲשָׁבָה הוּוּ לְהַתְנַלּוֹת,
 וּמִכָּה הַקּוֹל הוּוּ וּמִקִּישׁ בְּשִׁפְתָּיִם, וְאִז
 יוּצָא הַדְּבוּר שְׁמִשְׁלִים הַכֹּל וּמִנְלָה הַכֹּל.
 נִשְׁמָע שֶׁהַכֹּל הוּא אוֹתָהּ מִחֲשָׁבָה
 נִסְתַּרְתָּ שֶׁהִיָּתָה בְּפָנִים, וְהַכֹּל אַחֵר.

בִּיּוֹן שְׁמַנִּיעָה הַתַּפְשֻׁטוֹת זֶה וְנַעֲשֶׂה דְבוּר
 בְּכַח אוֹתוֹ הַקּוֹל, אִז – וְהַבִּית בְּהַבְנוּתוֹ.
 לֹא כְּתוּב בְּאֶשֶׁר נִבְנָה, אֶלָּא בְּהַבְנוּתוֹ,

לְאֶת־אֶחָדָא לְעִילָא וּלְיִנְקָא מִתַּמָּן. וְדָא הוּא בְּהַבְנוּתוֹ.
 וּבְדִין כֹּד אִיהִי יִנְקָא, בְּלָחוּ קִיִּימִי בְּחִדּוּתָא וַיִּנְקִין
 וְאֶת־מַלְיִין בִּרְכָאן. וּבְדִין קִיִּימִין עַלְמִין בְּלָחוּ בִּרְזָא
 חָדָא בִּיחודָא חַד, וְלֹא הָיוּ בָּהּ בְּלָחוּ עַלְמִין
 פִּירוּדָא. לְבַתָּר דְּנִטְלִי חוֹלְקִהוֹן כָּל חַד וְחַד בְּלָחוּ
 מִתַּפְשָׁטִין וּמִתַּפְרָשִׁין לְסִטְרֵיהוּ לְמַה דְּאֶתְמָנָן.

תָּא חַיִּי, וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת וְגו' (דף עד
 ע"ב) לְבַתָּר מַה כְּתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם.
 מִתְּחוּא קִדְמָאָה דְּעֵלְמָא. וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאָרֶץ
 שְׁנַעַר. דִּהָא מִתַּמָּן מִתַּפְרָשִׁין לְכָל אֲנוּן סִטְרִין,
 וְאִיהוּ רִישׁ מַלְכוּ לְאֶתְבָּדָא.

וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב (בראשית ב) וַנָּהָר יוֹצֵא מֵעֶדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד. וְדָאִי הָכִי הוּא
 דְּכִיּוֹן דְּנִטְלִי מִתַּמָּן הָיוּ פִירוּדָא, וְכֹד אֲנוּן בְּנִישִׁין

לשון הקודש

בְּאִי רָאָה, וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת וְגו'.
 מַה כְּתוּב אַחֵר כֵּךְ? וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם
 – מֵאוּתוֹ קִדְמוֹנוֹ שֶׁל הָעוֹלָם – וַיִּמְצְאוּ
 בִקְעָה בְּאָרֶץ שְׁנַעַר. שְׁהָרִי מִשָּׁם נִפְרָדִים
 לְכָל אוֹתָם הַצִּדִּידִים, וְהוּא רֹאשׁ הַמַּלְכוּת
 לְהַתְפַּזֵּר.

וְאִם תֹּאמַר, הִנֵּה כְּתוּב (בראשית ב) וַנָּהָר
 יוֹצֵא מֵעֶדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד?

וְלִינוּק מִשָּׁם, וְזֶהוּ בְּהַבְנוּתוֹ. וְאִי, כְּשֶׁהִיא
 יוֹנְקָתָא, כָּלָם עוֹמְדִים בְּחִדּוּהָ וַיִּוְנְקִים
 וּמִתְמַלְאִים בִּבְרִכּוֹת, וְאִי כָּל הָעוֹלָמוֹת
 עוֹמְדִים בְּסוּד אֶחָד, בִּיחוד אֶחָד, וְאִין
 בָּהֶם כָּלָל הָעוֹלָמוֹת פִּירוּד. אַחֵר שְׂכַל
 אֶחָד וְאַחֵר נוֹטְלִים חִלְקָם, כָּלָם
 מִתַּפְשָׁטִים וְנִפְרָדִים לְצִדֵּיהֶם לְמַה
 שֶׁהִתְמַנּוּ.

תִּמְנָן לִינְקָאָה לֹא הָיוּ פִּירוּדָא. וְכֵן נִטְלִין הָיוּ
פִּירוּדָא, דְּכָתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמָּצְאוּ בְּקָעָה
כְּמֹה דְּאַתְמָר.

וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים דְּהָא
כְּדִין עֲלָמָא בִּיסוּדָא וְעִקְרָא וְשִׁרְשָׁא חָדָא
וּמְהִימְנוּתָא חָדָא בִּיהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. מַה כְּתִיב
וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם מִקְדְּמָאָה עִקְרָא דְּעֲלָמָא
מְהִימְנוּתָא דְּכָלָא. וַיִּמָּצְאוּ בְּקָעָה. מְצִיָּאָה אֲשַׁכְּחוּ
וְנִפְקוּ בָּהּ מִתַּחַת מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה (וַיִּמָּצְאוּ).

תָּא חָזִי, נִמְרֹד מַה כְּתִיב בִּיהּ וַתְּהִי רֵאשִׁית
מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל. דְּהָא מִתְּמָן נִטְלָא לְאַתְאֲחָדָא
בְּרִשּׁוֹ אַחְרָא. וְהָכָא וַיִּמָּצְאוּ בְּקָעָה בְּאָרֶץ שֹׁנֶעַר
מִתְּמָן נִטְלוּ בְּלִבְיָתָהּ לְאַפְקָא מִרְשׁוּתָא עֲלָאָה
לְרִשּׁוֹ אַחְרָא:

לשון הקודש

בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם, מִהֲרָאשׁוֹן עֵקֶר הָעוֹלָם
אֲמוֹנָת הַבֵּל. וַיִּמָּצְאוּ בְּקָעָה, מְצִיָּאָה
מִצְאוּ וַיִּצְאוּ בָּהּ מִתַּחַת הָאֲמוֹנָה הָעֲלִיזָנָה
(וַיִּמָּצְאוּ).

בֹּא רְאֵה מַה כְּתוּב בְּנִמְרֹד, וַתְּהִי
רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל. שְׁהֲרִי מִשָּׁם נִסַּע
לְהֶאֱחֹז בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת. וְכֵאֵן, וַיִּמָּצְאוּ
בְּקָעָה בְּאָרֶץ שֹׁנֶעַר. מִשָּׁם נִסְעוּ בְּלִבָּם
לְצֵאת מִרְשׁוֹת הָעֲלִיזָנָה לְרִשׁוֹת אַחֲרָת.

וְדֹאֵי שְׂכֻכָּה זֶה. שְׂפִינָן שְׁנוּסָעִים מִשָּׁם יֵשׁ
פְּרוּד, וְכֹאשֶׁר הֵם מְכַנְסִים שָׁם לִינוֹק אֵין
פְּרוּד. וְכְשֶׁנּוֹסָעִים יֵשׁ פְּרוּד, שְׂכָתוֹב וַיְהִי
בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמָּצְאוּ בְּקָעָה, כְּמוֹ
שְׁנֵת־בָּאֵר.

וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת וּדְבָרִים
אֶחָדִים, שָׂאזְ הָרִי הָעוֹלָם בִּיסוּד וְעִקְרָא
וְשִׁרְשָׁא אֶחָד וְאֲמוֹנָה אֶחָת
בְּקִדּוּשׁ-פְּרוּד-הוּא. מַה כְּתוּב? וַיְהִי

(דף ע"ד ע"ב):

סתרי תורה

קוּמְטוּרָא דְהֶרְמָנָא מְמַלְלֵן בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ דְּמִלְאֲכֵי הַשְּׂרָת
אֲשֶׁתְּמוּדֶעֶן בִּיהּ וְלֹא הוּוּ מְמַלְלִין בְּלִישׁוֹן אַחֲרָא. בְּגִין
כֶּךָ כְּתִיב וְעַתָּה לֹא יִבְצֹר מֵהֶם וְגו'. דְּאִלְמְלִי מִשְׁתַּעְאֵן בְּלִישׁוֹן
אַחֲרָא דְּמִלְאֲכֵי עֲלָאִי לֹא הוּוּ אֲשֶׁתְּמוּדֶעֶן בִּיהּ, גֵּרַע חֲשִׁיבוּ דְּאִנּוּן
חֲשִׁבִין לְמַעַבְד. בְּגִין דְּעוֹבְדָא דְּשִׁדִּין לֹא אִיהוּ אֱלֹא בְּרַגְעָא חֲדָא
לְחֻזוּ בְּנֵי אֲנָשָׁא וְלֹא יִתִּיר.

וּדְבָרִים אֲחָדִים. דְּהוּוּ יִדְעִין דְּרַגִּין עֲלָאִין כָּל חַד וְחַד עַל בְּרִיָּה
וְלֹא אֲתַחֲלַף לְהוּוּ דְּרַגָּא וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב וּדְבָרִים אֲחָדִים.
וּבְגִין כֶּךָ אֲתִיעֵטוּ בְּעִיטָא בִישָׁא עִיטָא דְּחֻכְמָתָא דְּכְתִיב הִבֵּה
נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל. כָּלֹא בְּרָזָא דְּחֻכְמָתָא הוּא, וּבְעוּ לְאַתְקַפָּא
בְּאַרְעָא סְטָרָא אַחֲרָא וּלְמַפְלַח פּוֹלְחָנָא דִּילִיהּ. בְּגִין דְּהוּוּ יִדְעִין
דְּהָא כָּל דִּינִין בִּישִׁין מִתַּמָּן נַחֲתִין לְעִלְמִין. וּבְעִיִן לְדַחוּיִי דְּרַגָּא
דְּקֻדְשָׁא.

עִי"ר וּמִגְדָּל, דָּא חֻכְמָתָא עֲלָאָה. (ר"א דְּהָא) הוּוּ יִדְעִי דְּשָׁמָא
קֻדִישָׁא לֹא אֲתַתְקַף בְּאַרְעָא, אֱלֹא בְּעִיר וּמִגְדָּל. עִי"ר

לשון הקודש

סתרי תורה

עֲלִיּוֹנוֹת כָּל אַחַת וְאַחַת עַל בְּרִיָּה, וְלֹא
הִתְחַלְּפָה לָהֶם דְּרַגָּה, וְלִכְּן כְּתוּב וּדְבָרִים
אֲחָדִים. וּמִשּׁוּם כֶּךָ הִתְיַעְצוּ בַּעֲצָה רַעָה,
עֲצָה שֶׁל חֻכְמָה, שִׁפְתוֹב הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ
עִיר וּמִגְדָּל. הַכֹּל הוּא בְּסוּד הַחֻכְמָה. וְרָצוּ
לְחֻזַּק בְּאַרְץ אֶת הַצַּד הָאֲחֵר וּלְעַבְד אֶת
עֲבוֹדָתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהֵיוּ יוֹדְעִים שֶׁכָּל
הַדִּינִים הָרָעִים מִשֵּׁם יוֹרְדִים לְעוֹלָמוֹת,
וְרָצוּ לְדַחֹת אֶת דְּרַגַּת הַקֹּדֶשׁ.

עִי"ר וּמִגְדָּל – זֶה הַחֻכְמָה הָעֲלִיּוֹנָה,
וְשֶׁהֵיוּ יוֹדְעִים שֶׁשֵּׁם הַקֹּדֶשׁ לֹא

מְקִימֵי הָעִיר וְהַמִּגְדָּל מִדְּבָרִים בְּלִשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ שֶׁמִּלְאֲכֵי הַשְּׂרָת מְבִירִים אוֹתָהּ,
וְלֹא הָיוּ מִדְּבָרִים בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת, מִשּׁוּם
כֶּךָ כְּתוּב וְעַתָּה לֹא יִבְצֹר מֵהֶם וְגו'.
שְׂאִלְמָלֹא מִדְּבָרִים בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת
שֶׁמִּלְאֲכִים עֲלִיּוֹנִים לֹא הָיוּ מְבִירִים
אוֹתָהּ, נִחְסְרָה הַחֲשִׁיבוּת שֶׁהֵם חֲשִׁבוּ
לַעֲשׂוֹת, בִּין שֶׁמַּעֲשֵׂה הַשְּׂדִים אִינוּ אֱלֹא
בְּרַגַּע אֶחָד לְמִרְאָה בְּנֵי אָדָם וְלֹא יוֹתֵר.
וּדְבָרִים אֲחָדִים, שֶׁהֵיוּ יוֹדְעִים דְּרַגּוֹת

דְּכָתִיב, (שמואל ב ה) עִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן וְגו'. מִגְדָּל דְּכָתִיב (שיר השירים ד) כְּמִגְדָּל דָּוִד צוֹאֲרָךְ. וּבַחֲכָמָתָא עֲבָדוּ לְמַהוּי שְׁלֹטָנָא דְסֹטְרָא אַחְרָא בְּאַרְעָא דְדַחֲיָא (ר"א לְדַחֲיָא) אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ מֵאַתְרֵיהּ. וּלְמַהוּי דִּיּוֹרָא לְסֹטְרָא אַחְרָא בְּאַרְעָא.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. כְּמָה דְאַחֲיָדָא (ר"א דְאַחְרָא) אִיהוּ שֵׁם לְעִילָא, נִתְקִיף לָהּ בִּינָנָא לְמַהוּי שֵׁם בְּאַרְעָא. פֶּן נִפּוּץ. יְדִיעָה הוּא יְדַעִין דִּיתְבָּדְרוֹן מַעַל אִפִּי אַרְעָא. וּבְגִין כֶּךָ הוּא מְתִיחֲדִין לְמַעַבְד עֲבִידָתָא דָא בְּחֻכְמָה.

סֹטְרָא אַחְרָא אִיהוּ דְכָר וְנוֹקְבָא תְּקַפָּא דְזוּהָמָא דְדִינָא קִשְׂיָא. וְכֻמָּה דְאַדָּם חָב (בִּיה) בָּהּ וְאַתְקֶפּוּ בְּגִינִיה עַל עֲלָמָא. אוּף הָכִי אֲנוּן עֲבָדִין דְאַתְתְּקִיף יְתִיר. דְכָתִיב אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנוֹי דְאַדָּם קְדַמָּה דְאַיִתִּי וְאַשְׁלִיט סֹטְרָא אַחְרָא עַל עֲלָמָא סֹטְרָא בִישָׁא. כְּמָה דְסֹטְרָא דְקְדוּשָׁה לָאו שְׁלֹטָנִיה בְּהָאֵי עֲלָמָא אֱלָא בְּעִיר וּמִגְדָּל. אוּף הָכִי חֲשִׁיבוּ אֲנוּן לְמַבְנֵי עִיר וּמִגְדָּל לְמַשְׁלֵט הָאֵי סֹטְרָא בִישָׁא בְּעֲלָמָא:

וַיֵּרֶד יִי לְרֹאוֹת. (דף עה ע"א) נַחַת הָאֵי שְׁמָא דְקְדִישָׁא לְמַחְזִי (על)

לשון הקודש

הַצֵּד הָאֲחֵר הוּא זָכָר וְנִקְבָּה, תְּקַף וְהִמַּת הַדִּין הַקָּשָׁה. וְכֻמוּ שְׁאָדָם הָטָא וְכוּ בְּהֵם וְהַתְּחִזְקוּ בְּגִלְלוּ עַל הָעוֹלָם, גַּם כָּאן הֵם עָשׂוּ שְׂתִיתְחִזְק יוֹתֵר, שְׁכַתוּב אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי אָדָם הָרָאשׁוֹן שֶׁהָבִיא וְהַשְׁלִיט צִד הָאֲחֵר עַל הָעוֹלָם, הַצֵּד הָרַע. כֻּמוּ שְׂצֵד הַקְּדוּשָׁה אֵין שְׁלֹטוֹנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה אֱלָא בְּעִיר וּמִגְדָּל, גַּם כָּאן חֲשִׁבוּ הֵם לְבָנוֹת עִיר וּמִגְדָּל לְהַשְׁלִיט אֶת הַצֵּד הָרַע הַזֶּה בְּעוֹלָם.

וַיֵּרֶד ה' לְרֹאוֹת. נַחַת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה לְרֹאוֹת (על) אֶת מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל הַבָּנִין

מִתְחִזְק בְּאַרְץ אֱלָא בְּעִיר וּמִגְדָּל. עִיר – שְׁכַתוּב (שְׁמוּאֵל ב ה) עִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן וְגו'. מִגְדָּל – שְׁכַתוּב (שִׁיר ד) כְּמִגְדָּל דָּוִד צוֹאֲרָךְ. וּבַחֲכָמָה עָשׂוּ לְהִיּוֹת שְׁלֹטוֹן הַצֵּד הָאֲחֵר בְּאַרְץ שְׂדוּחָה וּלְדַחֲיָא אֶת אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ מִמְּקוֹמוֹ, וְלְהִיּוֹת דִּיּוֹר לְסֹטְרָא אַחְרָא בְּאַרְץ.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם – כֻּמוּ שְׁאָחֵנוּ וְשְׁאֲחֵרֵנוּ הוּא הַשֵּׁם לְמַעַלָּה, נִתְחִזְק אוֹתָהּ בִּינָנוּ שְׂתִיחָה שֵׁם בְּאַרְץ. פֶּן נִפּוּץ – יְדִיעָה הִיּוּ יוֹדְעִים שְׂתִיחָתָם מַעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְלִכְּן הִיּוּ מְתִיחֲדִים לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה זֶה בְּחֻכְמָה.

עובדיהון דבניינא דבנו. ואנון הוו ממללן בלשון קדש לגבי כל
אנון דרגין קדישין והוו מצליחין. כיון דנחתת קדשה אתבלבלו
כל אנון דרגין. עלאין נחתו ותתאין סליקו. ולא הוו קיימין
בארץ מישר כמה דהוו. ולבתר בלבל לישראל בלשון בלשון
ואתבדרו לכל סטרי עלמא.

חד ממנא הוא ברקיעא וביה קיימין כל (ד"א ל"ג אנון) מפתחן
דעובדי עלמא. ואיהו קיימא זמין בשעתו ורגעי דיומא.
ואנון הוו ידעין ברזא דחכמתא גנזא דהאי ממנא. והוו פתחי
וסגרי ומצליחי בעובדיהון במימרא דפומהון. כיון (דאסתכלו)
דאתבלבל מימרא דלהון, כלא אתמנע מנייהו. ואתר מתקן
אשכחו ביהוה בקעה. סטרא דסטריין:

וימצאו בקעה. אתר מתקן להאי (ד"א ל"ג ההוא) סטרא בישא
דבעו אנון לאתקפא ואתמנעו. תקפא (דיליה) דההוא
סטרא הוה תליא לאתפרעא בההיא בקעה עד דנטלא תמן חילין
ומשיריין כגוונא דאנון דבנו קרתא ומגדלא ואתייבו (כלא)
כלהו בידיהו. ואתקטלו תמן אנון דלא בעו למיפק בק"ץ

לשון הקודש

של הממנה הזה, והיו פותחים וסוגרים
ומצליחים במעשיהם במאמר פיהם. כיון
ושסתכלו שהתבלבל המאמר שלהם,
הכל נמנע מהם, ומקום מתקן מצאו
באותה בקעה. צד הצדדים.

וימצאו בקעה, מקום מתקן לזה ואותו
הצד הרע, שרצו הם לחזק ונמנעו. תקף
(שלו) של אותו הצד היה תלוי להפרע
באותה בקעה, עד שננטלה משם צבאות
ומחנות, כמו שהם בנו עיר ומגדל ונתנו
והכל כלם בידיה. ונהרגו שם אותם שלא
רצו לצאת בק"ץ הימין. נבחרו ונפלו

שבנו, והם היו מדברים בלשון הקדש
לכל אותם הדרגות קדושות והיו
מצליחים. כיון שירדה הקדשה,
התבלבלו כל הדרגות הללו. עליונים
ירדו ותחתונים עלו, ולא היו עומדים
בדרך ישר כמו שהיו. ואחר כך בלבל
לשונם בשבעים לשון והתפזרו לכל
צדדי העולם.

ממנה אחד יש ברקיע, ובו קימים כל
ודיא אותם מפתחות של מעשי העולם,
והוא קים וזמין בכל השעות ורגעי היום.
והם היו יודעים בסוד החכמה, הגנוזה

הַיָּמִי"ן. אֶתְּבִהִילוֹ וְנִפְּלוּ בְּקֶזֶז הַיָּמִי"ם. בִּהְיוֹא אַתֵּר דְּאַתְחַלֵּשׁ
תִּקְפֹּא בְּקִדְמִיתָא בִּהְיֵי בְּקַעָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל לו) וְהִיא
מְלָאָה עֲצָמוֹת.

וְאַתְתִּקְפֹּת בִּהְיוֹא צוּלְמָא דְאַקִּים נְבוּכַדְנֶצַּר. וְאַתְבֵּר תִּקְפֹּא
לְבִתֵּר בְּאַנּוֹן גְּרָמִין וּבִהְיוֹא צוּלְמָא. דְּאַנּוֹן קִדְמָאִי
קִיִּימוּ וְקָמוּ עַל רַגְלֵיהוֹן. וְהָיוֹא צוּלְמָא אַתְבֵּר. וּכְדִין יִדְעוּ כָּל
עַמִּין דְּעַלְמָא דְלִית אֱלוֹהֵי בֵּר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. וְתוּ
דְּאַתְקִדֵּשׁ שְׁמִיהַּ עַל יְדָא דְחֻנְנִיָּה מִשְׁאַל וְעֶזְרִיָּה וְכָלֹא בְּחַד יוֹמָא.
וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה כט) וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְגו', (ער כאן
סתרי תורה)

וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם
וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. רַבִּי חֵיִיא פָּתַח (ישעיה נז)

וְהִרְשָׁעִים בָּיָם נִגְרָשׁ וְגו'. וְכִי אֵית יָם נִגְרָשׁ. אִין, דְּכִד
יִמָּא נִפְקָא מִתְקוּנִיָּה וְאַזִּיל (בְּלֹא הִבְלֹא) בְּלֹא חִבְלֹא, בְּדִין
נִגְרָשׁ וְאַתְתֵּרֵךְ מֵאַתְרֵיהּ, בְּמֵאן דְּרֹוֹי חִמְרָא וְלֹא יִתִּיב
עַל בְּרִיָּיה וְסִלְקָא וְנִחְתָּא. מָאִי טַעְמָא בְּגִין כִּי הִשְׁקַט

לשון הקודש

חֻנְנִיָּה מִשְׁאַל וְעֶזְרִיָּה, וְהִבֵּל בְּיוֹם אֶחָד.
וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה כט) וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ
יַעֲקֹב וְגו'. ע"כ סתרי תורה.

וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל
וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. רַבִּי חֵיִיא
פָּתַח, (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים בָּיָם נִגְרָשׁ וְגו'.
וְכִי יֵשׁ יָם נִגְרָשׁ? בֵּן. שְׂפָאֵשׁר הֵיִם יוֹצֵא
מִתְקוּנוֹ וְהוֹלֵךְ וְכִי הִבְלֹא בְּלִי רַב חוּבְלֹא, אִז
נִגְרָשׁ וּמִתְנַגֵּשׁ מִמְּקוֹמוֹ, בְּמִי שְׁשׁוּתָהּ זִין
וְלֹא יוֹשֵׁב עַל בְּרִיו וְעוֹלָה וְיוֹרֵד. מָה

בְּקִי"ן הַיָּמִי"ם, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנַחֲלֵשׁ הַכֶּתֶּר
בְּתַחֲלָה בְּבִקְעָה הַזֹּאת. וְעַל זֶה כְּתוּב (יחזקאל
לו) וְהִיא מְלָאָה עֲצָמוֹת.

וְהִתְחַזְקָה בְּאוֹתוֹ הַצֶּלֶם שֶׁהָקִים
נְבוּכַדְנֶצַּר. וְנִשְׁבֵּר הִתְקַף אַחֵר בְּךָ
בְּאוֹתָם עֲצָמוֹת וּבְאוֹתוֹ צֶלֶם. שְׁאוֹתָם
רֵאשׁוֹנִים הִתְקִימוּ וְקָמוּ עַל רַגְלֵיהֶם,
וְאוֹתוֹ צֶלֶם נִשְׁבֵּר, וְאִז יִדְעוּ כָּל עַמִּי
הָעוֹלָם שֶׁאֵין אֱלוֹהֵי מִבְּלַעֲדֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּלִבְדּוֹ. וְעוֹד, שֶׁהִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ עַל יְדֵי

לֹא יוּכַל, וַיִּגְרְשׁוּ מִימּוֹ רָפֶשׁ וְטִיט. דְּמַפְקוּ מִימּוֹי כָּל
הָהוּא טִינָא דִּימָא וְכָל טַנוּפָא לְשִׁפּוּתִיה.

בְּגִוּוֹנָא דָּא אַנּוּן רְשָׁעִים דְּנִפְקִי מֵאַרְחָא דִּתְקַנָּא
וְאַזְלִי בְּרֵוֵי חֲמָרָא בְּלֹא תְקוּנָא, דְּנִפְקִי
מֵאַוְרַח מִיִּשְׂרָאֵל לְאַוְרַח עֲקִים. מָאִי טַעֲמָא, בְּגִין כִּי
הִשְׁקַט לֹא יוּכַל. דִּהָא עֲקִימוּ דְאַרְחֵיהּ גָּרִים לִזְנוּ
לְמַחֲדָּ בְּלֹא תְקוּנָא וּבְלֹא שְׂכִיבּוֹ. וְלֹא עוֹד אֵלָּא דְכָל
רוּגְזָא דִידֵּהּ בְּשַׁעֲתָא דְאַמְרֵי מֶלֶךְ מְפּוּמִּיָּהּ הָהוּא
מֶלֶךְ רָפֶשׁ וְטִיט בְּלָחוּ מִפְּקִי טַנוּפָא וְגִיעוּלָא מְפּוּמִּיָּהּ
לְבַר עַד דְּמִסְתַּאֲבִי (דף עה ע"א) וּמִסְתַּאֲבִי לִזְנוּ.

תָּא חַזִּי, וַיֹּאמְרוּ הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ
בַּשָּׁמַיִם. לִית הָבָה אֵלָּא הַזְמָנָה בְּעִלְמָא. נִבְנֶה
לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם. בְּלָחוּ בְּעִיטָא בִישָׂא
אֲתוּ לְסַרְבָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. בְּשִׁטּוֹתָא אֲתוּ
בְּטַפְּשׁוֹ דְּלִבָּא. (איהו)

לשון הקודש

ובלי שקט, ולא עוד, אלא שכל רגזם
בשעה שאומרים דבור מפיחם, אותו
הדבור רפש וטיט, כלם מוציאים טנפת
וגעל מפיחם החוצה עד שנטמאים
ומטמאים אותם.

בא ראה, ויאמרו הבה נבנה לנו עיר
ומגדל וראשו בשמים. אין הבה אלא
לשון הזמנה בעלמא. נבנה לנו עיר

הטעם? משום כי השקט לא יוכל ויגרשו
מימיו רפש וטיט. שמוציאים מימיו כל
אותו הטיט של הים וכל הטנפת לשפתו.
כמו זה אותם הרשעים שיוציאים מדרך
הקינה והולכים בשנותי וזן בלי תקון,
שיוציאים מדרך ושרה לדרך עקמה. מה
הטעם? משום כי השקט לא יוכל, שחרי
עקום דרכיהם גרם להם ללכת בלי תקון

אָמַר רַבִּי אַבָּא שְׁמוּתָא נְסִיבוּ בְּלַבִּייהוּ. אֲבָל בְּחִכְמָה
 דְּרָשִׁיעוּ אֶתּוּ בְּגִין לְנַפְקָא מִרְשׁוֹ עֲלָאָה לְרִשׁוֹ
 אַחֲרָא וּלְאַחֲלָפָא יְקָרִיָּה לִיקָרָא נּוֹכְרָאָה. וּבְכֹלָא אִית
 רִזָּא דְּחִכְמָתָא עֲלָאָה.

הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל. תָּא חַוִּי, כִּד מָטוּ לְהֵא
 בְּקַעָה דְּאִיהוּ רִשׁוֹ נּוֹכְרָאָה וְאַתְּגְלִי לְהוּ אַתְר
 דְּשִׁלְטָנוּתָא דָּא תְּקִיעַ בְּגוֹ נוּגֵי יַמָּא. אָמְרוּ הָא אַתְר
 לְמִיתָב וּלְאַתְקָפָא לְבָא לְאַתְהֵנָאָה בֵּיה תַתָּאִי. מִיָּד
 הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר. נִתְקִין בְּאַתְר דָּא עִיר וּמִגְדָּל.

וַנַּעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. אַתְר דָּא (יְהִיב לִין) יְהֵא לָן לְדַחֲלָא
 וְלֹא אַחֲרָא, וְנִבְנָה לְאַתְר דָּא עִיר וּמִגְדָּל.
 לָמָּה לָן לְסֻלָּקָא לְעִילָא דָּלָא נִיכּוּל לְאַתְהֵנָאָה מְנָה.
 הָא הָבָא אַתְר מְתַקְנָא. וַנַּעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם דַּחֲלָא לְמַפְלַח

לשון הקודש

כְּשֶׁהֲגִיעוּ לְבַקְעָה הַזֹּאת שֶׁהִיא רְשׁוּת
 זָרָה, וְהִתְנַגְּלָה לָהֶם מְקוֹם שֶׁשִּׁלְטוֹן זֶה
 תְּקוּעַ בַּתּוֹךְ דְּגֵי הַיָּם, אָמְרוּ, הִנֵּה מְקוֹם
 לְשִׁבְתִּי וּלְחֻזְקִי אֶת הַלֵּב לְהִנּוּת בּוֹ
 הִתְחַתְּנוּנִים. מִיָּד הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר,
 נִתְקִין בְּמְקוֹם הַזֶּה עִיר וּמִגְדָּל.

וַנַּעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. מְקוֹם זֶה וְנִתֵּן לָהֶם יְהִיָּה
 לָנוּ לִירְאָה, וְלֹא אַחֵר, וְנִבְנָה לְמְקוֹם זֶה
 עִיר וּמִגְדָּל. לָמָּה לָנוּ לַעֲלוּת לְמַעְלָה שְׁלֹא

וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בְּשָׁמַיִם, כָּלֶם בָּאוּ בַּעֲצָה
 רָעָה לְסָרֵב לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. בְּשָׁטוּת
 בָּאוּ, הוּא בְּמַפְשׁוּת הַלֵּב.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, שְׁמוּת לְקַחוּ בְּלָפֶם,
 אֲבָל בְּחִכְמָה שֶׁל רְשָׁעוֹת בָּאוּ כְּדֵי לְצַאת
 מִרְשׁוֹת עֲלִיזוֹנָה לְרְשׁוֹת אַחֲרֵת, וּלְהַחֲלִיף
 כְּבוֹדוֹ לְכְבוֹד זָר. וּבְכָל יֵשׁ סוּד שֶׁל
 חִכְמָה עֲלִיזוֹנָה.

הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל. בֵּא רֵאָה,

תָּמֹן. פֶּן נִפְוִץ לְדַרְגִּין אַחֲרֵינִין וְנִתְבַּדַּר לְסִטְרֵי עֲלֵמָא:

וַיֵּרֶד יי לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל דָּא הוּא חֹד
מֵאֲנוּן עֶשֶׂר זְמַנִּין דִּנְחָתָא שְׂכִינְתָּא לְאַרְעָא. וְכִי
מָה הוּא לְרֵאוֹת וְלֹא הָוָה יָדַע מִקְדַּמַּת דִּנָּא. אֵלֹא
לְרֵאוֹת לְאַשְׁגָּחָא בְּדִינָא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות ה) יֵרָא
יי עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט. אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. הָכָא אִית
לְאַסְתַּכְּלָא. דְּהָא לָא כְּתִיב לְרֵאוֹת אֶת בְּנֵי הָאָדָם.
אֵלֹא לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל. אֲמַאי. אֵלֹא
בְּשַׁעֲתָא דְאַשְׁגָּח קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא, בְּקַדְמִיתָא
יִשְׁגַּח בְּדִרְגָּא דְלַעִילָא, וּלְבַתֵּר בְּדִרְגָּא דְלִתְתָּא.
בְּקַדְמִיתָא בְּעֵלְאִי וּלְבַתֵּר בְּתַתָּאִי. וּבְגִין דְּהָאִי מְלָה
מְטָא לַעִילָא, אֲשַׁנְחוּתָא דְלַעִילָא הָוָה בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא
דְּכְתִיב לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל.

לשון הקודש

בְּנֵי הָאָדָם, אֵלֹא לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת
הַמִּגְדָּל. לְמָה? אֵלֹא בְּשַׁעֲה שְׂמִשְׁנִית
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין, בְּהִתְחַלָּה
מִשְׁנִית בְּדִרְגָּה שְׁלֻמְעָלָה, וְאַחֲרֵי כֵן
בְּדִרְגָּה שְׁלֻמְטָה. בְּהִתְחַלָּה בְּעֵלְיוֹנִים,
וְאַחֲרֵי כֵן בְּתַתְּיוֹנִים. וּמִשּׁוֹם שְׂדִבְרָה
מִגִּיעַ לְמַעְלָה, הִתְשַׁנְּחָה שֶׁל מַעְלָה הָיְתָה
בּוֹ בְּהִתְחַלָּה, שְׂפָתוֹב לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר
וְאֶת הַמִּגְדָּל.

נוֹכַח לְהֵנֹחַ מִמֶּנּוּ? הָרִי כָּאן מְקוֹם מִתְקַן.
וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם, יֵרָאָה לַעֲבֹד שֵׁם. פֶּן נִפְוִץ
לְדַרְגוֹת אַחֲרוֹת וְנִתְפַּזֵּר לְעַדְדֵי הָעוֹלָם.
וַיֵּרֶד ה' לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל.
זוֹ אַחַת מֵעֶשֶׂר פְּעָמִים שִׁירְדָה הַשְׂכִּינָה
לְאַרְצָא. וְכִי מָה הוּא לְרֵאוֹת, וְלֹא הָיָה
יֹדֵעַ מִקְדָּם לָזֶה? אֵלֹא לְרֵאוֹת לְהִשְׁנִית
בְּדִין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ה) יֵרָא ה' עֲלֵיכֶם
וַיִּשְׁפֹּט. אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל – כָּאן יֵשׁ
לְהִסְתַּכֵּל, שֶׁהָרִי לֹא כָּתוּב לְרֵאוֹת אֶת

אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. מֵאֵי בְנֵי הָאָדָם בָּנוּ דָּאָדָם
 קְדָמָא דְמֶרְד בְּמֶרִיָּה וְגַרְם מוֹתָא לְעֵלְמָא.
 אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם בְּנִינָא וְדָאֵי אָמְרוּ (גְרָמוּ) וַבְּעוּ
 לְמִבְנֵי לְעִילָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (וְאָמַר) (יחזקאל מו) כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהִים
 שַׁעַר (דף עה ע"ב) הַחֲצֵר הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה קָדִים יִהְיֶה
 סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבָיִום הַשַּׁבָּת יִפְתָּח וּבָיִום
 הַחֲדָשׁ יִפְתָּח. הָאֵי קָרָא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיתָ. וְאִיהוּ
 רְזָא כְּמָה דְאַתְּמֹר. יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה.
 אֲמַאי (ובָיִום הַשַּׁבָּת יִפְתָּח וּבָיִום הַחֲדָשׁ יִפְתָּח וְגו'. אֲמַאי יִהְיֶה סָגוּר כָּל אֲנֹן יוֹמִין
 דְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה).

אֵלָא אֵלִין יָמֵי חוּל. דְּתִרְעָא דָּא יִהְיֶה סָגוּר דִּלָּא
 לְאַשְׁתַּמְשָׂא חוּל בְּקוּדְשָׁא. וּבָיִום הַשַּׁבָּת יִפְתָּח
 וּבָיִום הַחֲדָשׁ יִפְתָּח. דִּהָא כִּדִּין שְׁמוּשָׂא (דְּקִדְשָׁא בְרִידָא הוּא)

לשון הקודש

הַחֲדָשׁ יִפְתָּח. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל בּוֹ,
 וְהוּא סוּד כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת
 יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, לְמָה? וּבָיִום הַשַּׁבָּת יִפְתָּח וּבָיִום
 הַחֲדָשׁ יִפְתָּח וְגו', לְמָה יִהְיֶה סָגוּר כָּל אוֹתָם יָמִים
 שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה?]

אֵלָא אֵלֹו יָמֵי הַחֹל שְׁשַׁעַר זֶה יִהְיֶה סָגוּר
 שְׁלָא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ הַחֹל עִם הַקֹּדֶשׁ. וּבָיִום
 הַשַּׁבָּת יִפְתָּח וּבָיִום הַחֲדָשׁ יִפְתָּח, שְׁהֵרִי

אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. מַה זֶה בְּנֵי הָאָדָם?
 בְּנֵי אָדָם הָרִאשׁוֹן שְׁמֶרְד בְּרַבּוֹנוֹ וְגַרְם
 מוֹת לְעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם – בְּנִין
 וְדָאֵי אָמְרוּ (גְרָמוּ) וְרָצוּ לְבָנוֹת לְמַעַלָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (וְאָמַר), (יחזקאל מו) כֹּה
 אָמַר ה' אֱלֹהִים שַׁעַר הַחֲצֵר הַפְּנִימִית
 הַפּוֹנֶה קָדִים יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי
 הַמַּעֲשֶׂה וּבָיִום הַשַּׁבָּת יִפְתָּח וּבָיִום

בְּקוֹדֶשׁא בְּקוֹדֶשׁא. וּבְדִין אֶתְנִהִיר סִיְהָרָא לְאַתְחַבְּרָא
בְּשִׁמְשָׁא.

תָּא חַוִּי, תִּרְעָא דָא לָא אֶתְפַּתַּח בְּאַנּוֹן שְׂתָא יוֹמֵי דְחוּל.
בְּגִין דִּהָא בְּאַנּוֹן יוֹמֵי דְחוּל עָלְמָא תַּתָּאחַ אֶתְּוֹן
וְשְׁלִטִין כָּל אַנּוֹן שִׁית יוֹמִין דְחוּל עַל עָלְמָא בַר בְּאַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל.

וְאַנּוֹן דְשְׁלִטִי לָא שְׁלִטִי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא בְּגִין דִּהֲשַׁעַר
הָזֶה אֵיחֻ סָגוּר. אֲבָל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ
כָּלֵחוּ מִתַּעֲבָרָן וְלֹא שְׁלִטִין בְּגִין דִּהֲשַׁעַר הָזֶה אֵיחֻ פְּתוּחַ
וְעָלְמָא אֵיחֻ בְּחֻדְוָה וְאַתְּוֹן מִתְּמָן וְלֹא אֶתִּיחִיב עָלְמָא
לְרִשׁוֹ אַחֲרָא.

וְאִי תִיכָא דְכָל אַנּוֹן שִׁית יוֹמִין אַנּוֹן שְׁלִטִין בְּלַחֲוֹדֵיִיחֻ.
תָּא חַוִּי, הַפּוֹנֶה קָדִים. עַד לָא יְקוּמוֹן לְשִׁלְטָאחַ
אֵיחֻ אֶסְתַּכַּל תְּדִיר בְּעָלְמָא. אֲבָל לָא אֶתְפַּתַּח לְאַתְזָנָא

לשון הקודש

הַקְדוּשָׁה, מִשּׁוֹם שֶׁהֲשַׁעַר הָזֶה סָגוּר. אֲבָל
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ, כָּלֵם עוֹבְרִים
וְלֹא שׁוֹלְטִים, מִשּׁוֹם שֶׁהֲשַׁעַר הָזֶה הוּא
פְּתוּחַ, וְהָעוֹלָם הוּא בְּחֻדְוָה וְנִזּוֹן מִשָּׁם,
וְלֹא נִתֵּן הָעוֹלָם לְרִשּׁוֹת אַחֲרָת.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁכָּל אוֹתָם שֶׁשָּׂא יָמִים הֵם
שׁוֹלְטִים לְבָדָם – בֹּא תִרְאֶה, הַפּוֹנֶה
קָדִים, עַד שֶׁלֹּא יְקוּמוּ לְשִׁלְטָה, הוּא
מִסְתַּכַּל תָּמִיד בְּעוֹלָם. אֲבָל לֹא נִפְתַּח

אֲזַי שְׁמוּשׁ וְשֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁל כְּדֵשׁ
בְּכְדֵשׁ, וְאִזּוּ מְאִירָה הַלְבֵנָה לְהִתְחַבֵּר עִם
הַשֶּׁמֶשׁ.

בֹּא רְאֵה, שַׁעַר זֶה לֹא נִפְתַּח בְּאוֹתָם
שֶׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה בְּאוֹתָם יָמֵי
הַחֹל הָעוֹלָם הִתְחַתּוֹן נִזּוֹן, וְשׁוֹלְטִים כָּל
אוֹתָם שֶׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל עַל הָעוֹלָם חוּץ
מֵאַשֶּׁר בְּאַרְצָא יִשְׂרָאֵל.

וְאוֹתָם שְׁשׁוֹלְטִים, לֹא שׁוֹלְטִים בְּאַרְצָא

עֲלֹמָא מְקוּדָּשָׁא בַר בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא וּבְיוֹמָא דְחַדְשָׁא.
וּבְלֵהוּ יוֹמִין בְּלֵהוּ אֶתְדַּבְּקֵן בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא וְאֶתְזַנּוּ מִתַּמָּן.
דִּהָא (ד"א ל"ג בְּדִין) בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא בְּלֵהוּ תִרְעִין פְּתִיחֵן וְנִיִּיחָא
אֲשֵׁתִּכַּח לְכֹלָא לְעֹלָאִי וְתַתָּאִי. תָּא חֲזִי, וַיֵּרֶד יְיָ לִרְאוֹת.
נַחַת מְקוּדָּשָׁא לְחֹל (וַיֵּרֶד פְּרִישָׁא) לְאַשְׁנָחָא בְּמָה דְּפָנוּ
וְקִיּוּמוֹ קִיּוּמָא לְאַתְעָרָא עַל עֲלֹמָא לְדַחֲלָא לְהוֹן.

רַבִּי יִצְחָק הָהּ יְתִיב קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לִיה מָה
חֲמוֹ אֵלֶיךָ דְּעַבְדּוֹ שְׁטוּתָא דָּא לְמַרְדָּא בֵּיה
בְּקוּדָּשָׁא בְּרִידָא הוּא וּבְלֵהוּ בְּעִיטָא חָדָא אֶתְקִיּוּמוֹ בְּדָא.
אָמַר לִיה הָא אֶתְמַר דְּכַתִּיב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם אֶתְנַטִּילוּ
מֵעִילָא לְתַתָּא. אֶתְנַטִּילוּ מֵאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל וְנַחַתוּ לְבָבָל.
אָמְרוּ הָא הָבָא אֶתְר לְמַדְבַּק.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם וְגו' וַיִּתְּדַבֵּק סִיּוּעָא דְלִתְתָּא בְּאַתְר דָּא.
בְּגִין דְּכַד דִּינָא אֶתִּי לְאַשְׁרָאָה בְּעֲלֹמָא, הָא

לשון הקודש

רַבִּי יִצְחָק הָהּ יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
אָמַר לוֹ, מָה רָאוּ אֵלֶּה שְׁעָשׂוּ שְׁטוּת זו
לְמַרְד בְּקוּדָּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכֹלָם בַּעֲצָה
אַחַת הִתְקַיְּמוּ בָזֶה? אָמַר לוֹ, הֲרִי
נִתְבָּאָר, שְׁכַתוּב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם.
הֲסֵעוּ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. נִסְעוּ מֵאַרְץ
יִשְׂרָאֵל וַיֵּרְדוּ לְבָבָל. אָמְרוּ, הֲרִי בָּאן
מְקוֹם לְהִדְבֵּק.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם וְגו', וַיִּתְּדַבֵּק הַסִּיּוּעַ

לְזוֹן הָעוֹלָם מִן הַקֹּדֶשׁ פֶּרֶט לְיוֹם הַשַּׁבָּת
וְיוֹם הַחֹדֶשׁ. וְכֹל הַיָּמִים כָּלָם נִדְבָקִים
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְנִזְוָנִים מִשָּׁם. שְׁהָרִי וְאִין
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת כָּל הַשְּׁעָרִים פְּתוּחִים,
וּמְנוּחָה נִמְצְאָת לְכָל - לְעִלְיוֹנִים
וְלַתְּתוּנִים. בֹּא רָאָה, וַיֵּרֶד ה' לִרְאוֹת,
יֵרֶד מִקֶּדֶשׁ לְחַל וּנְצִיף פְּרוּשׁ לְהַשְׁגִּיחַ
בְּמָה שְׁבָנוּ וְקִיּוּמוֹ קִיּוּם לְעוֹרֵר עַל הָעוֹלָם
לִירְאָה אוֹתָם.

אַתֶּר דָּא לְקַבְּלִיהּ. וּמַהֲכָא אֶתְהַנִּי עַלְמָא וַיִּתְּנוּ. דְּהָא
לְעֵילָא דְחִיקוּ אִיהוּ לְאַתְנָנָא עַלְמָא מִנִּיהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא
אַנְן נִפְסָא לְרַקִּיעָא וְנִנְח בֵּיהּ קֶרְבָּא דְלֹא יַחֲזִית (בֵּיהּ) מוֹפְנָא
בְּעַלְמָא כְּדִבְקֻדְמִיתָא:

וַיֹּאמֶר יי הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחַת לְכָלָם. בְּגִין דְּכָלְהוּ
בְּחֻדָּא, בְּיַחֲוֵדָא דְכָלְהוּן יַעֲבִדוּן וַיִּצְלְחוּן
בְּעוֹבְדֵייהוּ. יִתְבַּדְּרוּן דְּרִגִּין כָּל חַד לְסַטְרִיהּ. וּבְגִין כֶּךָ
יִתְבַּדְּרוּן כָּל חַי דְּלִתְתָּא. מַה כְּתִיב וַיִּפֹּץ יי אוֹתָם מִשָּׁם.

וְאִי תִימָא לִישְׁנָהוּן אַמַּאי אֶתְבַּלְבַּל (אֶתְבַּדְּר וּבְלָבַל לֹזן קִדְשָׁא
בְּרִיד הוּא). אֶלָּא בְּגִין דְּכָלְהוּן מְמַלְלִין בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ.
הָהוּא לִישְׁנָא קָא עָבִיד לֹזן סִיּוּעָא. בְּגִין דְּבְּעוֹבְדָא
וּבְמִלּוּלָא דְפּוֹמָא תְּלִיין מַלִּין אֵלִין לְאַדְבָּקָא כּוֹנֵנָה דְּלָבָא.
וּבְדָא עָבְדִי סִיּוּעָא לְהָהוּא אַתֶּר דְּבָעִי לְאַקְמָא.

לשון הקודש

יִתְפָּזְרוּ כָּל אֵלֶּה שְׁלֹמֹמֶה. מַה כְּתוּב?
וַיִּפֹּץ ה' אֶתָם מִשָּׁם.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה הִתְבַּלְבְּלָה לְשׁוֹנָם וּפִזֹּר
וּבְלָבַל אוֹתָם הַקִּדּוּשׁ בְּרִיד הוּא? אֶלָּא מִשּׁוּם
שְׂכָלָם מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ, אוֹתָהּ
לְשׁוֹן עֲשֵׂתָהּ לָהֶם סִיּוּעַ. מִשּׁוּם שְׂבַמְעָשָׂה
וּבְדַבּוּר הִפָּה דְּבָרִים הִלְלוּ תַלְוּיִים
לְהַשִּׁיג כּוֹנֵנַת הַלֵּב, וּבָזָה עוֹשִׂים סִיּוּעַ
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂרָצוֹ לְהָקִים.

שְׁלֹמֹמֶה בְּמָקוֹם הַזֶּה. מִשּׁוּם שְׂכַשְׁחֵהֲדִין
בָּא לְשֵׁרוֹת בְּעוֹלָם, הָרִי מְקוֹם זֶה בְּגִידוֹ,
וּמִכָּאן יִהְיֶה הָעוֹלָם וַיּוֹזֵן. שְׁחֲרִי לְמַעְלָה
יֵשׁ דַּחַק לְהִזִּין אֶת הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. וְלֹא עוֹד,
אֶלָּא אֲנִי נַעֲלָה לְרַקִּיעַ וְנַעֲרֹךְ בּוֹ קֶרֶב
שְׁלֹא יֵרֵד וּבּוֹ מִבּוֹל בְּעוֹלָם בְּמִקְדָּם.

וַיֹּאמֶר ה' הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחַת
לְכָלָם. מִשּׁוּם שְׂכָלָם בְּאַחַד, בְּיַחֲוֵד,
שְׂכָלָם יַעֲשׂוּ וַיִּצְלִיחוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם, יִתְפָּזְרוּ
הִדְרָגוֹת כָּל אֶחָד לְצַד שְׁלוֹ, וּבְגִלָּל זֶה

וְעַל דָּא אֲתַבְּלָבֶל לִישְׁנָהוֹן דְּלֹא יָכִילוּ לְאַתְתַּקְפָּא
רַעוּתָהוֹן בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. בִּיּוֹן דְּאַתְחַלֵּף לִישְׁנָהוֹן לֹא
אַצְלָחוּ בְּעוֹבְדָא בְּגִין דְּחִילָא דְלַעִילָא לֹא יָדְעֵי וְלֹא
אַשְׁתְּמוּדְעֵי בַר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְכֵד אֲתַבְּלָבֶל לִישְׁנָא
דְּלָהוֹן אֲתַחְלֵשׁ חִילִּיהוֹן וְאַתְבַּר תְּקַפָּא דְּלָהוֹן.

תא חַיִּי, דְּהָא מַלְּהָ (דא) דְּאַמְרֵי תַתְּאֵי בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ,
כְּלָהוּ חִילֵי שְׂמִיָּא יָדְעֵי בִּיה וְאַתְתַּקְפִּי בִּיה. וְלִישׁוֹן
אַחְרָא לֹא יָדְעִין וְלֹא אַשְׁתְּמוּדְעֵי בִּיה. וְעַל דָּא אֵלִין בִּיּוֹן
דְּאַתְבְּלָבֶל לִישְׁנָא דְּלָהוֹן, מִיָּד וַיַּחְדְּלוּ לְבָנֹת הָעִיר. דְּהָא
אַתְבַּר חִילִּיָּהוּ וְלֹא יָכִילוּ לְמַעַבְדַּ מִיָּד בְּרַעוּתָא דְּלָהוֹן.

לַחֲוֵי שְׂמִיָּה (דִּי אֱלֹהָא) (דְּקֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא) מְבַרְךְ מִן עֲלָמָא
וְעַד עֲלָמָא, דִּי חֲבֻמְתָּא וְגִבּוֹרְתָא דִּי לֵה הִיא.
(דניאל ב) דְּהָא בְּגִין (דא) דְּאַנְחִית קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַזִּי

לשון הקודש

אַחֲרַת אֵינָם יוֹדְעִים וְלֹא מְבִירִים בָּהּ. וְעַל
זֶה, בִּיּוֹן שְׁהַתְּבַלְבֵּל לִשְׁוֹנָם שֶׁל אֱלֹהִים,
מִיָּד – וַיַּחְדְּלוּ לְבָנֵי הָעִיר, שֶׁהָרִי נִשְׁפָּר
בָּחֶם וְלֹא יָכִילוּ לַעֲשׂוֹת דְּבַר בְּרַצוֹן
שֶׁלָּהֶם.

(דניאל ב) שִׁיְהִיָּה שְׂמוֹ וְשֵׁם הָאֱלֹהִים [שֶׁל הַקֹּדֶשׁ]
מְבַרְךְ מִחֲעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲבֻמָּה
וְהַגִּבּוֹרָה שָׁלוּ הִיא. שֶׁהָרִי מִשּׁוֹם [עַתָּה]
שֶׁהוֹרִיד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא סוֹדוֹת
הַחֲבֻמָּה לְעוֹלָם, הַתְּקַלְקְלוּ בָּהּ בְּנֵי אָדָם

וְעַל זֶה הַתְּבַלְבֵּל לִשְׁוֹנָם שֶׁלֹּא יָכִילוּ
לְחֻק רַצוֹנָם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. בִּיּוֹן
שֶׁהַתְּחַלְפָּה לִשְׁוֹנָם, לֹא הִצְלִיחוּ בַּמַּעֲשֶׂה,
מִשּׁוֹם שֶׁהֻצְבָּא שֶׁל מַעֲלָה לֹא יוֹדְעִים וְלֹא
מְבִירִים – רַק אֵת לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.
וּכְשֶׁהַתְּבַלְבֵּל לִשְׁוֹנָם, נַחֲלֵשׁ בָּחֶם
וְנִשְׁפָּר תְּקַפָּם.

בא רֵאָה, שֶׁהָרִי דְּבוּר [עַתָּה] שְׂאוּמְרִים
הַתְּחַתּוּנִים בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כָּל צְבָאוֹת
הַשָּׁמַיִם יוֹדְעִים בּוֹ וּמַחְזִיקִים בּוֹ, וְלִשְׁוֹן

דַּחֲכַמְתָּא לְעֶלְמָא, אַתְּקַלְקְלוּ בֵּיהּ בְּנֵי נִשָּׂא וּבָעוּ
לְאַתְגָּרָא בֵּיהּ.

יְהִי חֲכַמְתָּא עֲלָאָה לְאַדָּם הָרִאשׁוֹן, וּבִהִיָּא חֲכַמָּה (דף
עו ע"א) דַּאֲתַגְלִי לִיהּ יַדַּע דְּרִגּוֹן, וְאַתְדַּבֵּק בִּיצֵר הָרַע,
עַד דַּאֲסַתְלִקוּ מַנִּיה מִבוּעֵי דַחֲכַמְתָּא. וּלְבַתֵּר תָּב קַמִּי
מֵאֲרִיָּה, וְאַתְגְּלִיין לִיהּ מַנִּיָּהּ וְלֹא בְּקַדְמִיתָא. לְבַתֵּר
בְּהֵהוּא סַפְרָא דִּילִיהּ יַדַּע חֲכַמְאן. וּלְבַתֵּר אָתוּ בְּנֵי נִשָּׂא
וְאַרְגִּיזוּ קַמִּיהּ.

יְהִי חֲכַמְתָּא לְנַח וּפְלַח בָּהּ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבַתֵּר
מַה כְּתִיב וַיִּשֶׁת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל בְּמַה
דַּאֲתַמַּר. יְהִי חֲכַמְתָּא לְאַבְרָהָם וּפְלַח בָּהּ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. לְבַתֵּר נָפֶק מַנִּיה יִשְׁמַעֵאל דַּאֲרַגִּיזוּ קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. וְכֵן יִצְחָק נָפֶק מַנִּיה עֲשׂו. יַעֲקֹב נִסֵּב תִּרְיִן אַחֲתָן.

לשון הקודש

נִתֵּן חֲכַמָּה לְנַח וְעַבְד בָּהּ אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְאַחַר כֵּךְ מַה כְּתוּב? וַיִּשֶׁת מִן
הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל, כִּמּוֹ שְׁנֵת־בָּאֵר. נִתֵּן
חֲכַמָּה לְאַבְרָהָם וְעַבְד בָּהּ אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אַחַר כֵּךְ יֵצֵא מִמֶּנּוּ יִשְׁמַעֵאל
שֶׁהָרַגִּיזוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵן
יִצְחָק יֵצֵא מִמֶּנּוּ עֲשׂו. יַעֲקֹב לָקַח שְׁתֵּי
אֲחִיות.

וּרְצוּ לְהַתְגַּדֵּר בּוֹ.
נִתֵּן חֲכַמָּה עֲלֵיוֹנָה לְאַדָּם הָרִאשׁוֹן.
וּבְאֻתָּהּ חֲכַמָּה שֶׁהִתְגַּלְתָּה לוֹ, יַדַּע
דְּרִגּוֹת וְנִדְבֵּק בִּיצֵר הָרַע, עַד שֶׁהִסְתַּלְקוּ
מִמֶּנּוּ מַעֲיָנוֹת הַחֲכַמָּה, וְאַחַר כֵּךְ שָׁב
לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ וְהִתְגַּלּוּ לוֹ מֵהֶם, וְלֹא כִּמּוֹ
מִקֶּדֶם. אַחַר כֵּךְ בְּאוֹתוֹ הַסֵּפֶר שָׁלוּ יַדַּע
חֲכַמּוֹת. אַחַר כֵּךְ בָּאוּ בְּנֵי אָדָם וְהָרַגִּיזוּ
לִפְנֵינוּ.

יְהִי חֲכַמְתָּא לְמוֹשֶׁה מִה כְּתִיב בֵּיה (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. וְלֹא הָיָה כְמוֹשֶׁה שְׁמִשׁ מִהֵימָן בְּכָל־הוּ דְרָגִין וְלֹא סָטָא לְבֵיה בְּתִיאֻבְתָּא דְחַד מִנֵּיהּוּ. אֲלֵא קָאִים בְּמִהֵימְנוּתָא עֲלָאָה כְּדָקָא יְאוּת.

יְהִי חֲכַמְתָּא עֲלָאָה לְשִׁלְמָה מְלָכָא. לְבַתָּר מִה כְּתִיב בֵּיה (משלי א) מִשְׁלִי שְׁלֹמָה (משלי ל) הַמֶּשֶׁא נֶאֱמָם הַגִּבֹּר לְאִיתִיאל לְאִיתִיאל וְאֶכְּל. אָמַר שְׁלֹמָה אֲתִי אֵל וְחֲכַמְתָּא דִּילִיהּ הוּא. וְאוֹכֵל וְאִיכּוֹל לְמַעַבְד רְעוּתִי. לְבַתָּר (מלכים א יח) וַיָּקָם יְיָ שָׁטָן לְשִׁלְמָה וְגו'.

תָּא חַיִּי, בְּגִין זַעֲרִירֵי דְחֲכַמְתָּא דַּאֲשַׁבְּחוּ אֵלֶין מִהֵהוּא חֲכָמָה דְקַדְמָאִי, אֲתַגְרוּ בֵּיה בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְנוּ מִגְדֵּל וְעַבְדּוּ כָּל מַה דְעַבְדּוּ. עַד דַּאֲתַבְּדּוּ מֵאַנְפִּי אֲרַעָא וְלֹא אֲשַׁתָּאר בְּהוּ חֲכָמָה לְמַעַבְד מִיָּדִי. אֲבָל לְזַמְנָא דַּאֲתִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתַּעַר חֲכַמְתָּא בְּעֲלָמָא

לשון הקודש

וְהַחֲכָמָה שְׁלוֹ הִיא. וְאֶכְּל - וְאֲנִי יֹכּוֹל לַעֲשׂוֹת רְעוּנִי. אַחֲרַךְ (מלכים-א יח) וַיָּקָם ה' שָׁטָן לְשִׁלְמָה וְגו'.

בֵּא רָאָה, מִשּׁוּם קִצַּת חֲכָמָה שְׁמַצָּאוּ אֵלֶיהָ מֵאוֹתָהּ חֲכַמַת הָרֵאשׁוֹנִים, הִתְגַּדְּלוּ בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְנוּ מִגְדֵּל וְעָשׂוּ כָּל מַה שְׁעָשׂוּ, עַד שֶׁהִתְפָּזְרוּ מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְלֹא נִשְׁאַרָה בָּהֶם חֲכָמָה לַעֲשׂוֹת דְּבָר. אֲבָל לַעֲתִיד לְבֵא הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

נָתַן חֲכָמָה לְמוֹשֶׁה, מַה כְּתוּב בּוֹ? (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. וְלֹא הָיָה כְמוֹשֶׁה שְׁמִשׁ נֶאֱמָן בְּכָל הַדְּרָגוֹת, וְלֹא סָטָה לְבּוֹ בְּתִשּׁוּקַת אֶחָד מֵהֶם, אֲלֵא עֲמַד בְּאַמוּנָה עֲלִיוֹנָה בְּרָאוּי.

נָתַן חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה לְשִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ, אַחֲרַךְ מַה כְּתוּב בּוֹ? (משלי א) מִשְׁלִי שְׁלֹמָה, (שם ל) הַמֶּשֶׁא נֶאֱמָם הַגִּבֹּר לְאִיתִיאל לְאִיתִיאל וְאֶכְּל. אָמַר שְׁלֹמָה, אֲתִי אֵל,

וַיִּפְלְחוּן לִיה בָּהּ הָדָא הוּא דְכָתִיב, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי
אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי. לָאוּ בְּקִרְבָּאֵי דְחִבְלִינֵי בֵּיה עֲלָמָא.
אַלָּא וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵּי תִלְכוּ וְאֵת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ
וְעָשִׂיתֶם.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא הָווּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא. אָמַר לִיה רַבִּי
יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּיא נִפְתַּח בְּאוּרֵייתָא וְנִימָא מְלָה. פְּתַח
רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר (דברים כג) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְּהִלָּךְ בְּקִרְבִּי מִחֲנֶךָ
לְהַצִּילָךְ וּלְתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ וְלֹא
יֵרָאָה בְּךָ עֲרוֹת דְּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ. כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ
מִתְּהִלָּךְ, מִהֲלָךְ מִיבְעֵי לִיה. אַלָּא כִּמָּה דַּאתָּ אָמַר (בראשית
א) מִתְּהִלָּךְ בְּגֵן לְרוּחַ הַיּוֹם. וְדָא הוּא אֵילָנָא דְאָכַל מִנֶּיהָ
אָדָם הָרָאשׁוֹן. מִתְּהִלָּךְ נִזְקָבָא מִהֲלָךְ דְּבָר.

וְדָא הוּא דְאָזִיל קַמֵּייהוּ דִּישְׂרָאֵל בְּדִי הָווּ אֲזִילֵי
בְּמִדְבָּרָא דְכָתִיב (שמות יג) וַיֵּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם

לשון הקודש

וְעוֹרֵר חֲכָמָה בְּעוֹלָם וְיַעֲבְדוּ אוֹתוֹ בָּהּ. וְהוּא שְׁפָתוֹב (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן
בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי. לֹא פְּרָאשׁוּנִים וְעָשִׂיתִי בָּהּ אֶת הָעוֹלָם, אַלָּא –
וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵּי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּיא, נִפְתַּח
בְּתוֹרָה וְנִאמַר דְּבָר. פְּתַח רַבִּי יוֹסִי

וְאָמַר, (דברים כג) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְּהִלָּךְ
בְּקִרְבִּי מִחֲנֶךָ לְהַצִּילָךְ וּלְתֵת אִיבֶיךָ
לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ וְלֹא יֵרָאָה בְּךָ
עֲרוֹת דְּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ. כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
מִתְּהִלָּךְ? מִהֲלָךְ הָיָה צְרִיךְ לְהֵיוֹת! אַלָּא
כִּמּוֹ שְׁנַאמַר (בראשית א) מִתְּהִלָּךְ בְּגֵן לְרוּחַ
הַיּוֹם. וְהוּא אֵילָן שְׁאָכַל מִמֶּנּוּ אָדָם
הָרָאשׁוֹן. מִתְּהִלָּךְ – נִזְקָבָה. מִהֲלָךְ – זָכָר.
וְהוּא שְׁהֲלָךְ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשֶׁהָיוּ הוֹלְכִים

וְגו'. הוּא דְאָזִיל קַמִּיָּה דְּבַר נָשׁ כִּד אָזִיל בְּאַרְחָא. דְּכַתִּיב, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יִהְיֶה וְיִשָּׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו. וְדָא הוּא דְאָזִיל קַמִּיָּה דְּבַר נָשׁ בְּשַׁעֲתָא דְאִיהוּ זָכִי. וְלִמָּח. לְהַצִּילָךְ וְלִתַּת אִיבִיד לְפָנֶיךָ. לְאַשְׁתַּזְבָּא בַר נָשׁ בְּאַרְחָא וְלֹא יִשְׁלֹט בֵּיה אַחְרָא.

וּבְגִין כֶּךָ לְבַעֲי לִיה לְבַר נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא מִחֻבּוֹי וְלִדְכָאָה לְגַרְמִיָּה. מָאִי דְכִיּו דָּא. דְּכַתִּיב, (דברים כג) וְהָיָה מִתְּנִיד קָדוֹשׁ. מָאִי קָדוֹשׁ, קָדוֹשִׁים מִיבַעֲי לִיה. אֶלָּא מִתְּנִיד קָדוֹשׁ אֵלִין שְׁיִיפִי גּוּפָא דְגּוּפָא אֶתְחַבֵּר וְאֶתְתַּקֵּן בְּהוּ. וּבְגִין כֶּךָ וְהָיָה מִתְּנִיד קָדוֹשׁ. וְלֹא יִרְאָה כֶּךָ עֲרוֹת דְּבַר.

מָאִי עֲרוֹת דְּבַר. דָּא מִלְתָּא (ערייתא) דְּעָרִיין. וְדָא הוּא מִלָּה דְקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא מָאִים בָּה יִתִּיר מִכָּלֵא. כִּיּוֹן דְאָמַר וְלֹא יִרְאָה כֶּךָ עֲרוֹת, אִמָּאִי דְבַר. אֶלָּא חַיִּי

לשון הקודש

(דברים כג) וְהָיָה מִתְּנִיד קָדוֹשׁ. מַה זֶה קָדוֹשׁ? קָדוֹשִׁים הֵיךְ צָרִיד לְהִיּוֹת! אֶלָּא מִתְּנִיד קָדוֹשׁ – אֵלּוּ אִיבְרֵי הַגּוּף שֶׁהַגּוּף מִתְחַבֵּר וְנִתְקַן בָּהֶם. וְלָכֵן וְהָיָה מִתְּנִיד קָדוֹשׁ. וְלֹא יִרְאָה כֶּךָ עֲרוֹת דְּבַר.

מַה זֶה עֲרוֹת דְּבַר? זֶה דְּבַר וְעֲרוֹת עֲרִיּוֹת, שְׁזֶה הוּא דְבַר שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹאֵם בּו יוֹתֵר מִכָּלֵא. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר וְלֹא יִרְאָה כֶּךָ עֲרוֹת, לָמָּה דְבַר? אֶלָּא רִשְׁעֵי הָעוֹלָם

בְּמִדְּבַר, שְׂכָתוֹב (שמות יג) וְה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וְגו'. וְהוּא שֶׁהוֹלֵךְ לְפָנֵי הָאָדָם בְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, שְׂכָתוֹב (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יִהְיֶה וְיִשָּׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו. וְזֶהוּ שֶׁהוֹלֵךְ לְפָנֵי הָאָדָם בְּשַׁעֲהָ שֶׁהוּא זֹכֶה. וְלָמָּה? לְהַצִּילָךְ וְלִתַּת אִיבִיד לְפָנֶיךָ, לְהַצִּיל אָדָם בְּדֶרֶךְ וְלֹא יִשְׁלַט בּו אַחֵר. וְלָכֵן צָרִיד אָדָם לְהַשְׁמֵר מִחֻטְאֵי וְלִמְהַר אֶת עֲצָמוֹ. מַה טְהָרָה זֶה? שְׂכָתוֹב

חִיִּיבִי עַל־מָא דְנַעֲלִי וּמִסָּאֲבִי גְרַמִּיִּהּוּ בְּמִלָּה דְלִהּוֹן דְנַפְקִי
מִפּוֹמִיִּהּוּ וְהָא אִיהוּ עֲרוֹת דְּבַר.

וְכָל כֶּךָ לְמָה. בְּגִין דְּאִיהוּ אָזִיל קַמָּךְ. וְאִי אַתְּ עֶבֶד
בְּדִין, מִיד וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ, דְּלֹא יִזִּיל בְּהַדָּךְ וַיִּיתוּב
מֵאַחֲרֶיךָ. וְאַנֵּן הָא אֲזִלִּין קַמִּיָּה בְּאַרְחָא נְתַעֲסַק בְּמִלִּי
דְּאוּרִיִּיתָא. דְּהָא אוּרִיִּיתָא אֲתַעֲפָרָא עַל רִישִׁיָּה דְּבַר נָשׁ
וְשְׂכִינְתָּא לָא אַעֲדִיָּאת מִינִיהּ.

פִּתְח רַבִּי חִיָּא וְאָמַר וַיֹּאמֶר ה' הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה
אֶחָת לְכֻלָּם וְגו' תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם
מִקְדָּם. מָאִי מִקְדָּם. מִקְדָּמוֹנִי שֶׁל עוֹלָם. וַיִּמָּצְאוּ. וַיֵּרְאוּ
מִיָּבֵעֵי לִיָּה מָאִי וַיִּמָּצְאוּ. אֵלָּא מְצִיָּאָה אֲשַׁכְּחוּ תַּמָּן
מִרְזִי דְחֻכְמָתָא מִקְדָּמָאִי דְּאַתְנַעֵר תַּמָּן מִן בְּנֵי טוֹפְנָא,
וְבָהּ אֲשַׁתְּדִּלוּ לְמַעַבְדַּ בְּהִיא עֲבִידְתָּא דְעֶבְדִּי לְסַרְבָּא
בֵּיהּ בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּוּ אָמְרִי בְּפּוֹמָא וְעֶבְדִּי (דף עו ע"ב)
עֲבִידְתָּא.

לשון הקודש

מִמָּנוּ.

פִּתְח רַבִּי חִיָּא וְאָמַר, וַיֹּאמֶר ה' הֵן עִם
אֶחָד וְשָׁפָה אֶחָת לְכֻלָּם וְגו' בֹּא רֵאֵה מַה
כְּתוּב, וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם. מַה זֶה מִקְדָּם?
מִקְדָּמוֹנִי שֶׁל עוֹלָם. וַיִּמָּצְאוּ? וַיֵּרְאוּ אַחֲרֶיךָ
הָיָה לְהִיטֵל! מַה זֶה וַיִּמָּצְאוּ? אֵלָּא מְצִיָּאָה
מְצִאוֹ שֶׁם מְסוּדֵי הַחֻכְמָה מִהַקְדָּמוֹנִים
שֶׁהִתְנַעֲרָה שֶׁם מִבְּנֵי הַמַּבּוּל, וְבָהּ

הִלְלוּ שְׁנוּעִלִים וּמִטְמָאִים אֶת עֲצָמָם
בְּדְבוּרָם שְׂוִיצָא מִפִּיהֶם, וְזֵהוּ עֲרוֹת דְּבַר.
וְכָל כֶּךָ לְמָה? מִשּׁוּם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְפָנֶיךָ.
וְאִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֶּךָ, מִיד – וְשָׁב
מֵאַחֲרֶיךָ. שְׁלֹא יֵלֶךְ עִמָּךְ וְיָשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ.
וְאַנֵּן הֲרִינוּ הוֹלְכִים לְפָנָיו בְּהַדָּךְ, נְתַעֲסַק
בְּדְבָרֵי תוֹרָה, שְׁהָרִי הַתּוֹרָה מִתְעַמְרָת
עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם וְהַשְׂכִּינָה לֹא זֹזָה

חָמִי מֶה כְּתִיב הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחַת לְכֻלָּם. בְּגִין
 דְּאֲנוּן בְּלִבָּא חַד וְרַעוּתָא חַד וּמִמְלָלִי בְלִשׁוֹן
 הַקֹּדֶשׁ. וְעַתָּה לֹא יִבְצֹר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת. וְלִית
 מָאן דְּיִמְנַע עוֹבְדָא דְלַהוֹן. אֲבָל מָאִי אַעֲבִיד, אֲבָלְבַל לֹון
 דְּרַגִּין דְּלַעֲיִלָא, וְלִישַׁן דְּלַהוֹן לְתַתָּא. וּכְדִין אֲתִמְנַע
 עוֹבְדָא דְלַהוֹן. וּמֶה בְּגִין דִּהּוּ בְרַעוּתָא וְלִבָּא חַד וּמִמְלָלִי
 בְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ כְּתִיב לֹא יִבְצֹר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ
 לַעֲשׂוֹת, וְדִינָא דְלַעֲיִלָא לֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ. אֲנִן אוּ
 חֲבֵרִיָּא דְמַתְעַסְקִין בְּאוֹרֵייתָא, וְאֲנִן בְּלִבָּא חַד וְרַעוּתָא
 חַד, עַל אֶחַת בְּמָה וּבְמָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִכָּאן לְאֲנוּן מָאִרִי דְמַחְלוּקַת לִית לֹון
 קִיּוּמָא. דִּהָא כָּל זְמָנָא (דְּאֵלִין) דְּבָנִי עֲלִמָא אֵלִין
 עִם אֵלִין בְּרַעוּתָא חַדָּא וְלִבָּא חַד, אָף עַל גַּב דְּמַרְדִּי בִיה

לשון הקודש

משום שהיו ברצון ולב אחד ומדברים
 בלשון הקדש כתוב לא יבצר מהם כל
 אשר יזמו לעשות, ודין שלמעלה לא יכל
 לשלט בהם - אנו או החברים
 שמתעסקים בתורה, ואנו בלב אחד
 ורצון אחד, על אחת במה ובמה.

אמר רבי יוסי, מכאן שלאותם בעלי
 המחלקת אין להם קיום. שהרי בכל פעם
 שהללו בני העולם אלה עם אלה ברצון
 אחד ולב אחד - אף על גב שמורדים

התעסקו לעשות באותו מעשה שעשו
 לסרב לקדוש-פרוך-הוא, והיו אומרים
 בפיה ועושים מעשה.

ראה מה כתוב, הן עם אחד ושפה אחת
 לכולם. משום שהם בלב אחד וברצון
 אחד ומדברים בלשון הקדש. ועתה לא
 יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, ואין מי
 שימנע מעשיהם. אבל מה אעשה?
 אבלכל להם הדרגות של מעלה ולשונם
 שלמטה, ואז נמנע מעשה שלהם. ומה

בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא שְׁלֵטָא בְּהוּ דִּינָא דְלַעִילָא. בִּיּוֹן
דְּאַתְּפִלְגוּ מִיַּד וַיִּפֹּץ יְיָ אוֹתָם מִשָּׁם וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא אֲשֶׁתִּמַּע דְּכֻלָּא בְּמִלָּה דְּפוּמָא תְּלִיָא.
דִּהָא בִּיּוֹן דְּאַתְּפִלְגַל מִיַּד וַיִּפֹּץ יְיָ אוֹתָם מִשָּׁם.
אַבְל בּוֹמָנָא דְּאַתִּי מַה כְּתִיב, (צפניה ג) כִּי אֶז אֶהֱפֹךְ אֶל
עַמִּים שָׂפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלָם בְּשֵׁם יְיָ לְעַבְדּוֹ שְׂכָם אֶחָד
וּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרַשְׁת לךְ לךְ

זֶהר

לָךְ לךְ מֵאַרְצֶךָ וְגו'. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מו)
שָׁמְעוּ אֵלַי אֲבִירֵי לֵב הִרְחוּקִים מִצְדָּקָה. שָׁמְעוּ
אֵלַי אֲבִירֵי לֵב, כִּמָּה תְּקִיפִין לְבִיָּהוּ דְּחִיבִיָּא, דְּחֻמָּאן

לשון הקודש

שְׂכָם אֶחָד, וּכְתוּב (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ
עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד
וְשִׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרַשְׁת לךְ לךְ

זֶהר

לָךְ לךְ מֵאַרְצֶךָ וְגו'. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר
(ישעיה מו) שָׁמְעוּ אֵלַי אֲבִירֵי לֵב הִרְחוּקִים
מִצְדָּקָה. שָׁמְעוּ אֵלַי אֲבִירֵי לֵב - כִּמָּה

בְּקוֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא שׁוֹלֵט בָּהֶם הַדִּין
שְׁלֵמַעְלָה. בִּיּוֹן שְׁנַחֲלֵקוּ מִיַּד - וַיִּפֹּץ
אוֹתָם ה' מִשָּׁם וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, נִשְׁמַע שֶׁהַכֹּל בְּדַבּוּר
הַפֶּה תְּלוּי, שְׁהָרִי בִּיּוֹן שֶׁהַתְּפִלְגָלוּ, מִיַּד
וַיִּפֹּץ ה' אוֹתָם מִשָּׁם. אַבְל לְעֵתִיד לְבֹא מַה
כְּתוּב? (צפניה ג) כִּי אֶז אֶהֱפֹךְ אֶל עַמִּים
שָׂפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלָם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדּוֹ